GRUPUL EDITORIAL CORINT

TREI ÎNTR-O BARCĂ

JEROME K. JEROME

LEDA

JEROME K. JEROME

TREI ÎNTR-O BARCĂ

LEDA

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Jerome K. Jerome

Trei într-o barcă

Redactor: Raluca Popescu

Tehnoredactare computerizată: Corina Roncea

Coperta: Mihai Ţenovici

Traducere de Lia Decei

Jerome K. Jerome

Three Men in a Boat (to Say Nothing of the Dog)

Toate drepturile asupra acestei ediţii sunt rezervate Editurii leda, parte componentă a Grupului Editorial Corint

ISBN 978-973-102-342-7

Lectura digitală protejează mediul

Versiune electronică realizată de Elefant.ro

Cuprins

- CAPITOLUL I
- CAPITOLUL II
- CAPITOLUL III
- CAPITOLUL IV
- CAPITOLUL V
- CAPITOLUL VI
- CAPITOLUL VII
- CAPITOLUL VIII
- CAPITOLUL IX
- CAPITOLUL X
- CAPITOLUL XI
- CAPITOLUL XII
- CAPITOLUL XIII
- CAPITOLUL XI
- CAPITOLUL XV
- CAPITOLUL XVI
- CAPITOLUL XVII
- CAPITOLUL XVIII
- CAPITOLUL XIX

CAPITOLUL I

Trei oameni bolnavi — Suferinţele lui George şi Harris — Victimă a o sută şapte maladii fatale — Reţete utile — Tratarea afecţiunilor ficatului la copii — Convenim că suntem surmenaţi şi că avem nevoie de odihnă — O săptămână pe mare? — George sugerează fluviul[1] — Montmorency are o obiecţie — O moţiune originală cu o majoritate de trei la unu.

Eram patru — George, William Samuel Harris, eu şi Montmorency. Ne aflam în camera mea; fumam şi discutam despre cât de rău o duceam — rău din punct de vedere medical, vreau să spun.

Nu ne simţeam deloc bine şi asta ne făcea destul de nervoşi. Harris a spus că uneori avea ameţeli extraordinare şi că nu prea ştia ce face, iar George a declarat că şi *el* avea ameţeli şi că nu prea ştia pe ce lume se află. Cât despre mine, aveam probleme cu ficatul. Ştiam că era vorba de ficat, deoarece tocmai citisem prospectul unui medicament, în care erau detaliate diversele simptome care îi pot indica unui om că ficatul său nu funcţionează cum trebuie. Eu le aveam pe toate.

Este extraordinar, dar nu citesc niciodată prospectul unui medicament fără să ajung la concluzia că sufăr de boala respectivă în cea mai virulentă formă. În fiecare caz, diagnosticul pare a corespunde exact senzaţiilor pe care le resimt.

Îmi amintesc că într-o zi m-am dus la British Museum pentru a citi cum pot trata o uşoară indispoziţie — presupun că era vorba despre o rinită alergică. Am luat cartea şi am citit tot ce mă interesa; apoi, într-un moment necugetat, am întors într-o doară paginile volumului şi am început să studiez fără grabă bolile, în general. Am uitat care

a fost prima maladie peste care am dat — un flagel îngrozitor, devastator, cred — şi, înainte de a parcurge jumătate din lista „simptomelor prevestitoare”, în minte mi-a încolţit ideea că suferisem de acea boală.

Am stat acolo o vreme, îngrozit, iar apoi, în apatia disperării, am continuat să răsfoiesc paginile cărţii. Am ajuns la febra tifoidă — am citit simptomele, am descoperit că am avut febră tifoidă, probabil că suferisem timp de mai multe luni fără să ştiu —, m-am întrebat ce altă boală mai avusesem; am ajuns apoi la coree — am descoperit, aşa cum mă aşteptam, că suferisem şi de coree —, am început să fiu interesat de cazul meu şi, hotărât să mă examinez în detaliu, am luat-o în ordine alfabetică — am citit despre astm şi mi-am dat seama că eram bolnav şi că faza acută va debuta peste două săptămâni. Am descoperit, cu uşurare, că avusesem maladia lui Bright[2] doar într-o formă benignă şi că mai aveam ani buni de trăit. Suferisem şi de holeră, cu severe complicaţii, şi se părea că eram bolnav de difterie încă de la naştere. Am parcurs cu conştiinciozitate toate cele douăzeci şi şase de litere şi am ajuns la concluzia că singura afecţiune de care nu suferisem era apa la genunchi.

La început m-am simţit mai degrabă jignit; mi se părea că este vorba de o lipsă de consideraţie. De ce nu avusesem apă la genunchi? De ce această omisiune jignitoare? După un timp, totuşi, au învins sentimente mai puţin înverşunate. M-am gândit că am avut toate bolile cunoscute în patologie şi m-am decis să fiu mai puţin egoist şi să mă descurc şi fără apă la genunchi. Guta, în faza cea mai malignă, după cum se părea, mă atacase fără să ştiu; sufeream, evident, de zymosis[3] încă din copilărie. După zymosis nu mai era nimic, aşa că am ajuns la concluzia că nu mai sufeream de altceva.

Am stat şi am cântărit bine lucrurile. M-am gândit că eram un caz interesant din punct de vedere medical; ce achiziţie aş fi pentru studenţi! Nu ar mai fi necesar ca studenţii să „umble din spital în spital”, dacă m-ar avea pe mine. Eram eu însumi un spital. Ar fi fost de ajuns să mă studieze cu atenţie, după care nu le mai rămânea decât să-şi ia diplomele.

Apoi m-am întrebat cât mai aveam de trăit. Am încercat să mă examinez. Mi-am luat pulsul. La început, am avut senzaţia că nu am puls deloc. Apoi, dintr-o dată, mi s-a părut că începe să bată. Mi-am scos ceasul şi am numărat. O sută patruzeci şi şapte de bătăi pe minut. Am încercat să-mi simt bătăile inimii. Nu le simţeam. Inima mea încetase să bată. Mai târziu mi-am dat seama că inima s-a aflat la locul ei tot timpul şi că bătea, dar nu pot să garantez. M-am palpat uşor peste tot, de la ceea ce numesc eu talie până la cap, pe fiecare parte şi chiar puţin spre spate. Dar nu am simţit şi nici nu am auzit nimic. Am încercat să-mi examinez limba. Am scos limba cât am putut, am închis un ochi şi am încercat să o cercetez cu celălalt. Am reuşit să-i văd doar vârful şi singurul lucru cu care m-am ales a fost certitudinea că am avut scarlatină.

Când intrasem în bibliotecă eram un om fericit şi sănătos. Am ieşit de acolo o adevărată epavă.

M-am dus la medicul meu. Suntem vechi prieteni. Îmi ia pulsul, se uită la limba mea, discutăm despre vreme de câte ori îmi închipui eu că sunt grav bolnav, şi toate astea fără să-mi ia nici un ban; aşa că m-am gândit că îi fac un serviciu dacă mă duc la el acum. „Ceea ce îşi doreşte un doctor”, mi-am spus, „este să practice. Trebuie să mă aibă. Va avea ce să practice pe mine, mai mult decât pe o mie şapte sute de pacienţi obişnuiţi, cu doar una sau două boli fiecare.” Prin urmare, m-am dus la el.

— Ei bine, ce te supără? m-a întrebat.

I-am spus:

— Nu am să abuzez de timpul tău, dragul meu, spunându-ţi ce mă supără. Viaţa e scurtă şi s-ar putea să îţi dai obştescul sfârşit înainte de a termina ce am de zis. Îţi voi spune ce nu mă supără. Nu am apă genunchi. De ce, nu ştiu, dar sunt sigur de asta. Totuşi, sufăr de toate celelalte boli.

Şi i-am istorisit cum am descoperit acest lucru.

El m-a examinat, mi-a luat pulsul şi m-a palpat şi, fără să mă avertizeze — dând dovadă de laşitate, după părerea mea —, mi-a dat chiar o lovitură de berbece cu capul. După aceea, s-a aşezat şi a scris o reţetă; am luat-o, am băgat-o în buzunar şi am plecat.

Nu m-am uitat ce scrisese. Am intrat în cea mai apropiată farmacie şi am dat reţeta.

Farmacistul a citit-o, apoi mi-a dat-o înapoi.

Mi-a spus că nu are ce scrie acolo.

— Sunteţi farmacist? l-am întrebat.

— Da, mi-a spus. Dacă aş fi fost vânzător sau hotelier, poate că v-aş fi putut ajuta. Sunt doar farmacist, aşa că mă simt depăşit.

Am citi reţeta. Iată ce scria:

„1 livră[4] de biftec, cu

1 pintă[5] de bere amară

o dată la şase ore.

1 plimbare de zece mile[6] în fiecare dimineaţă.

1 pat la ora 11 fix în fiecare seară.

Şi nu-ţi împuia capul cu lucruri pe care nu le înţelegi.”

I-am respectat indicaţiile, cu un rezultat fericit — din punctul meu de vedere —, şi anume că am scăpat cu viaţă şi încă mai trăiesc.

Acum, întorcându-mă la prospectul referitor la medicamentul pentru ficat, prezentam simptomele, fără nici o îndoială, cel mai important fiind „o repulsie generală faţă de munca de orice fel”.

Nu există cuvinte care să evoce suferinţele prin care am trecut. Încă din cea mai fragedă copilărie, am fost un adevărat martir. Nu îmi amintesc să fi

trăit o singură zi fără să sufăr. Nu se ştia, pe atunci, că era vorba de ficat. Ştiinţa medicală era într-un stadiu mai puţin avansat ca în ziua de azi şi toată lumea considera că este vorba de lene.

„Diavol împieliţat ce eşti”, îmi spuneau, „trezeşte-te şi apucă-te să faci ceva pentru a-ţi câştiga existenţa” — neştiind, bineînţeles, că eram bolnav.

Nu îmi dădeau hapuri; în schimb, m-am ales cu o grămadă de scatoalce. Şi, deşi pare ciudat, acele scatoalce m-au vindecat deseori — cel puţin pentru moment. Am învăţat că o palmă peste ceafă are un efect mai benefic asupra ficatului şi mă face să mă apuc de treabă, fără să mai pierd timpul, decât o întreagă cutie de medicamente din ziua de azi.

Ştiţi, adeseori este aşa — leacurile simple, demodate sunt uneori mai eficiente decât toate doctoriile la un loc.

Timp de o jumătate de oră, ne-am descris unul altuia bolile de care sufeream. Le-am explicat lui George şi lui William Harris cum mă simt dimineaţa când mă trezesc, iar William Harris ne-a spus cum se simte seara când merge la culcare; George, aşezat pe covoraşul din faţa căminului, ne-a demonstrat că are talent de actor, arătându-ne cum se simte în timpul nopţii.

George îşi *imaginează* că este bolnav; adevărul este că, de fapt, nu are nimic.

Tocmai atunci, doamna Poppets a bătut la uşă şi ne-a întrebat dacă vrem să mâncăm. Am zâmbit cu tristeţe şi i-am răspuns că, la urma urmei, poate că ar trebui să încercăm să punem ceva în gură. Harris a declarat că o bucăţică de mâncare în stomac ţine în şah uneori boala, iar doamna Poppets a adus tava; ne-am aşezat la masă şi ne-am omorât timpul cu nişte friptură cu ceapă şi o tartă cu rubarbă.

Probabil că eram tare slăbit la vremea aceea, deoarece ştiu că, după prima jumătate de oră,

mâncarea nu mă mai interesa — lucru neobişnuit pentru mine — şi nu am gustat nici un pic de brânză.

După ce ne-am făcut datoria, ne-am umplut din nou paharele, ne-am aprins pipele şi am reluat conversaţia despre starea sănătăţii noastre. Nu ştiam prea bine ce se întâmpla de fapt cu noi, însă părerea unanimă a fost că — indiferent despre ce ar fi fost vorba — munceam prea mult.

— Avem nevoie de odihnă, a spus Harris.

— Odihnă şi o schimbare totală de mediu, a spus George. Tensiunea excesivă la care a fost supus creierul nostru a provocat o depresie generală a organismului. O schimbare de decor şi absenţa necesităţii de a gândi vor reface echilibrul mintal.

George are un văr care este descris de obicei ca „student la medicină", aşa că are, în mod natural, un fel cumva medicalo-familial de a pune problema.

Am fost de acord cu George şi am sugerat că ar trebui să căutăm un loc izolat, arhaic, departe de lumea dezlănţuită şi să ne retragem timp de o săptămână pentru a visa pe cărările lui adormite — un colţişor pe jumătate uitat de lume, ascuns de zâne departe de lumea gălăgioasă —, un cuib de vulturi agăţat sus, pe stâncile Timpului, de unde zgomotul făcut de valurile secolului al XIX-lea să se audă slab, în surdină.

Harris a declarat că va fi de-a dreptul plictisitor. A spus că ştie la ce fel de loc mă refer; un loc în care toată lumea se duce la culcare la ora opt şi nu poţi găsi un *Referee*[7], nici măcar cu bani buni, iar ca să îţi cumperi tutun de pipă eşti nevoit să parcurgi zece mile.

— Nu, a spus Harris, dacă vreţi odihnă şi schimbare, nimic nu se compară cu o călătorie pe mare.

Am obiectat cu energie împotriva călătoriei pe mare. O călătorie pe mare îţi face bine dacă

durează cel puţin două luni, dar o săptămână pe mare face mai mult rău decât bine.

Porneşti luni cu ideea că te vei simţi bine. Fluturi mâna în semn de rămas-bun către cei de pe mal, îţi aprinzi o pipă mare şi te plimbi pe punte ţanţoş, ca şi cum ai fi căpitanul Cook, Sir Francis Drake şi Cristofor Columb la un loc. Marţi, îţi doreşti să nu fi pornit în această călătorie. Miercuri, joi şi vineri, ai vrea să fii mort. Sâmbătă, eşti în stare să înghiţi puţină supă de carne, să te plimbi pe punte şi să răspunzi cu un zâmbet timid, dar degajat atunci când persoanele bune la suflet te întreabă cum te mai simţi. Duminică, începi să mergi cu mai multă siguranţă pe punte. Iar luni dimineaţa, în timp ce stai cu bagajul şi umbrela în mână, lângă copastie, aşteptând să debarci pe ţărm, începe să îţi placă.

Îmi amintesc de cumnatul meu, care a făcut odată o călătorie pe mare, din motive de sănătate. A luat o cabină dus-întors de la Londra la Liverpool, iar când a ajuns la Liverpool, singurul lucru care l-a preocupat a fost cum să vândă biletul de întoarcere.

L-a oferit peste tot în oraş cu o reducere uimitoare, aşa mi s-a spus, şi i-a fost vândut în cele din urmă cu optsprezece pence[8] unui tânăr suferind de ficat care tocmai fusese sfătuit de medicul său să se ducă la malul mării şi să facă sport.

— Malul mării — i-a spus cumnatul meu, vârându-i biletul în mâini cu afecţiune —, da, vei avea suficient pentru toată viaţa; cât despre sport, vei face mai mult sport stând pe vasul acela decât pe uscat!

El — cumnatul meu — s-a întors cu trenul. A declarat că North-Western Union era o companie suficient de prielnică sănătăţii.

Un alt tip pe care îl cunosc a plecat într-o călătorie de o săptămână de-a lungul coastei şi, înainte de a porni, stewardul l-a întrebat dacă doreşte să plătească separat după fiecare masă sau

să achite înainte, pe o săptămână, costul unui meniu fix.

Stewardul i-a recomandat ultima variantă, fiindcă era mult mai ieftin aşa. I-a spus că îl costă două lire şi cinci şilingi pentru toată săptămâna. I-a mai spus că la micul dejun vor avea peşte şi friptură la grătar. Prânzul se servea la ora unu şi consta din patru feluri. Cina se lua la ora şase — supă, peşte, antreu, carne, salată, dulciuri, brânză şi desert. La zece se servea un supeu cu feluri de mâncare uşoare.

Prietenul meu s-a gândit că e mai bine să opteze pentru meniul fix (îi place să mănânce bine); zis şi făcut.

La prânz se aflau la Sheerness. Nu prea îi era foame, aşa că s-a mulţumit cu puţină carne fiartă de vită şi cu câteva căpşuni cu frişcă. A fost foarte gânditor toată după-amiaza; uneori i se părea că nu a mâncat nimic altceva decât carne fiartă de vită timp de câteva săptămâni, iar alteori că nu s-a hrănit ani întregi decât cu căpşuni cu frişcă.

Adevărul este că nici carnea de vită şi nici căpşunile cu frişcă nu păreau prea fericite în stomacul său, ba dimpotrivă — păreau destul de nemulţumite.

La ora şase, i s-a spus că e gata cina. Anunţul nu i-a trezit deloc interesul, dar s-a gândit că trebuia să consume ceva din cele două lire şi cinci şilingi, aşa că a coborât ţinându-se de frânghii şi diverse alte lucruri. Un miros plăcut de ceapă şi şuncă prăjită, combinat cu peşte prăjit şi legume l-a întâmpinat în capul scărilor, iar stewardul şi-a făcut apariţia şi l-a întrebat, cu un zâmbet mieros:

— Cu ce vă servesc, domnule?

— Scoate-mă de aici, a replicat amicul, slăbit.

L-au ajutat să urce scara cât mai repede, l-au rezemat de balustradă, pe punte, şi l-au lăsat acolo.

În următoarele patru zile a dus o viaţă simplă şi fără de prihană, hrănindu-se cu pesmeţi marinăreşti uscaţi (vreau să spun că pesmeţii erau

uscaţi, nu marinarii) şi cu apă minerală, însă duminică s-a ridicat din pat şi a cerut ceai slab şi pâine prăjită, iar luni s-a îndopat cu supă de pui. A părăsit nava marţi şi a privit-o cu regret în timp ce aceasta se îndepărta de chei.

— Uite-o cum pleacă, a spus, uite-o cum pleacă şi duce cu ea mâncarea în valoare de două lire care îmi aparţine şi pe care nu am reuşit să o mănânc.

A declarat că, dacă ar mai fi avut o zi la dispoziţie, ar fi reuşit să rezolve problema.

Prin urmare, mi-am luat gândul de la călătoria pe mare. Nu pentru că aş fi trăit vreo experienţă similară, după cum le-am explicat. Nu am avut niciodată rău de mare. Însă îmi era teamă pentru George. George a declarat că el nu are probleme şi că excursia i-ar face mai degrabă plăcere, însă ne sfătuieşte pe mine şi pe Harris să nu ne mai gândim la asta, deoarece este aproape sigur că amândoi vom avea rău de mare. Harris a spus că, pentru el, a fost întotdeauna un mister cum reuşesc unii să aibă rău de mare — a spus că el consideră că o fac intenţionat, din fandoseală — şi a adăugat că şi-a dorit de multe ori, dar nu a reuşit niciodată.

Apoi ne-a povestit mai multe anecdote în care era vorba despre traversarea Canalului Mânecii. Marea era atât de agitată, încât a fost nevoie ca pasagerii să fie legaţi de paturile lor; el şi căpitanul au fost singurele fiinţe de la bord care nu au avut rău de mare. Uneori era vorba de el şi de secund, dar în general personajele principale erau el şi un alt bărbat. Dacă nu erau el şi un altul, atunci era numai Harris singur.

Mi se pare curios, dar nimeni nu are niciodată rău de mare când se află pe uscat. Pe mare, întâlneşti o mulţime de oameni care se simt cu adevărat foarte rău, ambarcaţia e plină, însă nu am întâlnit niciodată un om, aflat pe uscat, care să fi trăit vreodată ceea ce se cheamă rău de mare. Este un mister unde se ascund, când se află pe uscat,

miile de marinari nepricepuţi care mişună pe orice navă.

Dacă cei mai mulţi oameni ar fi ca tipul pe care l-am văzut într-o zi pe vaporul de Yarmouth, aş putea rezolva enigma destul de uşor. Era chiar dincolo de Southend Pier[9], îmi amintesc, şi atârna printr-unul dintre hublouri într-o poziţie foarte periculoasă. M-am îndreptat spre el, cu intenţia de a-l salva.

— Hei! Vino încoace, i-am spus, zgâlţâindu-l. Ai să cazi peste bord.

— Oh, vai de mine! Măcar de-aş cădea! a fost singurul răspuns pe care l-am obţinut; am fost nevoit să-l las acolo.

După trei săptămâni, l-am întâlnit în cafeneaua unui hotel din Bath, vorbind despre călătoriile lui şi explicând, cu entuziasm, cât de mult iubea marea.

— Un bun marinar! a replicat la întrebările puse, cu invidie, de un tânăr timid; ei bine, mărturisesc, am avut *o dată* rău de mare. Era la Capul Horn. Vasul a naufragiat în dimineaţa următoare.

Eu am intervenit:

— Nu cumva eşti cel care se simţea cam rău undeva lângă Southend Pier şi încerca să se arunce peste bord?

— Southend Pier? a întrebat el, foarte uimit.

— Da, ne îndreptam spre Yarmouth, s-au împlinit trei săptămâni vinerea trecută.

— Oh, ah — da, a răspuns, acum îmi amintesc. În după-amiaza aceea am avut o durere de cap cumplită. De la murături, ştiţi. Au fost cele mai dezagreabile murături pe care le-am mâncat vreodată pe o navă respectabilă. *Dumneavoastră* aţi mâncat murături?

În ceea ce mă priveşte, eu am descoperit un remediu excelent pentru răul de mare: mă balansez. Te plasezi în centrul punţii şi, în timp ce ambarcaţia se mişcă, te mişti şi tu în aşa fel încât

să îţi menţii corpul mereu în poziţie verticală. Când se ridică partea din faţă a navei, te mişti înainte, până ce aproape atingi puntea cu nasul, iar când se ridică partea din spate, te laşi pe spate. Din nefericire, o poţi face o oră sau două, dar nu te poţi balansa o săptămână întreagă.

George a spus:

— Să facem o excursie pe fluviu.

A mai spus că vom avea aer curat, mişcare şi linişte; schimbarea continuă de decor ne va ocupa mintea (inclusiv bruma de minte care i-a mai rămas lui Harris), iar munca brută ne va face poftă de mâncare şi de somn.

Harris a spus că nu crede că George va îndrăzni să întreprindă ceva care să aibă tendinţa de a-l face mai somnoros decât era deja, fiindcă s-ar putea ca treaba asta să fie periculoasă. A mai spus că nu înţelege prea bine cum va reuşi George să doarmă mai mult decât în prezent, având în vedere că într-o zi nu sunt decât douăzeci şi patru de ore, atât vara, cât şi iarna; dar se gândeşte că dacă ar dormi mai mult, ar fi ca şi mort şi astfel ar economisi banii de masă şi casă.

Harris a spus că, totuşi, i s-ar potrivi ca un „T”. Nu ştiu ce e un „T”[10] (cu excepţia celui de şase pence, care include pâine, unt şi prăjituri la discreţie. Şi e destul de avantajos la preţul ăsta, dacă nu ai mâncat nimic la prânz). Se părea că ni se potriveşte tuturor, ceea ce e mult spus.

Şi mie mi se potrivea ca un „T”, iar Harris şi cu mine am declarat într-un glas că ideea lui George era una bună; am spus-o pe un ton care implica oarecum faptul că eram surprinşi că George se poate dovedi atât de inteligent.

Singurul care nu a fost prea încântat de sugestie a fost Montmorency. Nu i-a plăcut niciodată fluviul.

„E foarte bine pentru voi, băieţi”, a spus el. „Vouă vă place, mie însă, nu. Nu am nimic de făcut acolo. Nu mă omor după peisaje şi nu fumez.

Dacă o să văd un şobolan, nu o să opriţi; dacă o să vreau să mă culc, o să faceţi cine ştie ce prostie în barcă şi o să mă aruncaţi peste bord. Dacă mă întrebaţi pe mine, întreaga poveste mi se pare curată nebunie.”

Eram trei la unu, totuşi, iar moţiunea a trecut.

[1] Este vorba de fluviul Tamisa (n.tr.). Notele marcate cu n.tr. sunt ale traducătorului, cele marcate cu n.a. sunt ale autorului. Celelalte note aparţin ediţiei în limba engleză.

[2] Nefrită cronică (n.tr.).

[3] Boală infecţioasă (n.tr.).

[4] Livră — unitate de măsură pentru greutate, egală cu 453 grame (n.tr.).

[5] Pintă — unitate de măsură pentru volum, egală cu 0,56 litri (n.tr.).

[6] Milă — unitate de măsură pentru lungime, egală cu 1609,3 metri (n.tr.).

[7] *Referee* — jurnal sportiv publicat între 1877 şi 1928 în Marea Britanie.

[8] Penny, la plural pence — subdiviziune a lirei (n.tr.).

[9] Southend Pier — promenadă construită din lemn, în 1830, apoi din fier, în 1889. Ultima adăugire datează din 1929, cînd măsura 2 158 m şi era cea mai lungă de acest gen din lume (n.tr.).

[10] Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia, în limba engleză, dintre pronunţia literei T şi cea a cuvântului *tea* — ceai (n.tr.).

CAPITOLUL II

Facem planuri — Plăcerile campării sub cerul liber în nopţile senine — Acelaşi lucru, în nopţile ploioase — Ajungem la un compromis — Montmorency, primele impresii — Temeri că probabil este prea bun pentru această lume, temeri îndepărtate ulterior ca lipsite de temei — Şedinţa este suspendată.

Am întins hărţile şi am început să discutăm despre planurile noastre.

Ne-am hotărât să plecăm sâmbăta viitoare de la Kingston. Harris şi cu mine urma să ne ducem dimineaţă să luăm barca şi să o ducem până la Chertsey, unde trebuia să ne întâlnim cu George, care nu poate pleca din City[11] decât după-amiaza (George doarme la bancă de la zece la patru în fiecare zi, cu excepţia sâmbetelor, când este trezit şi dat afară la ora două). Ne-am întrebat dacă era mai bine să campăm sub cerul liber sau să dormim la hanuri.

George şi cu mine eram pentru camparea sub cerul liber. Am spus că va fi sălbatic şi neîngrădit, cât se poate de patriarhal.

Încet-încet, amintirea aurie a soarelui dispare în inima norilor reci şi trişti. Tăcute, ca nişte copii supăraţi, păsările au încetat să cânte şi numai strigătul trist al potârnichii şi ţipătul strident al cârsteiului mai tulbură liniştea solemnă din jurul culcuşului apelor, unde ziua, pe sfârşite, îşi dă ultima suflare.

Din pădurea întunecată de pe ambele maluri, umbre cenuşii — armata de fantome a Nopţii — se târăsc neauzite pentru a alunga ariergarda întârziată a luminii şi trec, cu paşi neauziţi, nevăzuţi pe deasupra ierbii unduitoare şi prin

stuful care parcă oftează, iar Noaptea, aşezată pe tronul ei sumbru, îşi strânge aripile negre peste lumea întunecată şi, din palatul ei fantomă, luminat de stelele palide, domneşte în tăcere.

Noi ne adăpostim bărcuţa într-un ungher retras, ridicăm cortul şi pregătim o cină frugală. Mâncăm, apoi ne umplem şi ne aprindem pipele; discuţia noastră plăcută se poartă pe un ton scăzut, muzical. În pauze, râul, care se joacă în jurul bărcii noastre, bolboroseşte vechi poveşti ciudate şi tainice, susură încetişor un cântec vechi, pe care îl cântă de mii de ani — şi pe care îl va cânta mii de ani de acum înainte —, un cântec pe care noi, care am învăţat să iubim chipul lui mereu schimbător, care ne-am adăpostit de atâtea ori la sânul lui primitor, credem că îl înţelegem oarecum, deşi nu putem tălmăci în cuvinte simple povestea pe care am ascultat-o.

Iată-ne aşezaţi pe malul râului, în timp ce luna, care şi ea iubeşte fluviul, se opreşte să-l sărute ca o soră şi îl înconjoară cu braţele-i argintii, iar noi îl privim cum curge mai departe, cântând, susurând, pentru a se întâlni cu regina lui, marea, până ce vocile noastre se pierd în liniştea ce ne înconjoară, iar pipele se sting, până ce noi, oameni obişnuiţi, destul de tineri, ne simţim ciudat de gânditori, pe jumătate trişti, pe jumătate veseli şi nu ne mai pasă sau nu mai vrem să vorbim, până ce izbucnim în râs şi, ridicându-ne, ne scuturăm pipele de cenuşă şi ne spunem „Noapte bună”. Apoi, legănaţi de susurul apelor şi de foşnetul frunzelor, adormim sub imensul cer înstelat şi visăm că lumea e din nou la începuturi — tânără şi proaspătă cum era înainte ca secole de chinuri şi griji să îi brăzdeze faţa, înainte ca păcatele şi nebuniile copiilor ei să îi fi îmbătrânit inima iubitoare, frumoasă şi gingaşă, aşa cum era în acele zile de mult apuse în care, mamă tânără, ne hrănea pe noi, copiii ei, la sânul ei primitor, înainte ca vicleşugurile şi sulemenelile civilizaţiei să ne fi ademenit departe de braţele ei

iubitoare, iar rânjetele otrăvite ale prefăcătoriei să ne facă să ne simţim ruşinaţi de viaţa simplă pe care o duceam alături de ea, în sălaşul simplu, dar demn în care s-a născut omenirea acum multe mii de ani.

Harris a întrebat:

— Dar ce ne facem dacă plouă?

Nu îl poţi păcăli pe Harris. Harris nu este o fire poetică — Harris nu „plânge niciodată fără motiv". Dacă ochii lui Harris sunt plini de lacrimi, poţi pune mîna în foc că a mâncat ceapă sau a pus prea mult sos Worcester peste cotlet.

Dacă te afli cu Harris pe malul mării şi spui: „Ascultă! Auzi? Sunt oare sirenele care cântă în adâncurile mării sau spiritele triste care jelesc cadavrele albe ascunse în desişul algelor?", Harris te ia de braţ şi zice: „Ştiu eu ce e, bătrâne, ai răcit. Vino cu mine. Cunosc un loc undeva după colţ unde poţi să bei un păhărel din cel mai bun whisky scoţian pe care l-ai gustat vreodată — te drege cât ai zice peşte!"

Harris ştie întotdeauna „un locşor undeva după colţ" unde poţi găsi ceva nemaipomenit de bun de băut. Cred că dacă te-ai întâlni cu Harris în Paradis (presupunând că se poate întâmpla aşa ceva), te-ar întâmpina imediat cu următoarele cuvinte:

— Mă bucur grozav că ai venit, bătrâne. Am descoperit un loc minunat undeva după colţ unde poţi bea un nectar pe cinste.

Totuşi, în ceea ce priveşte camparea sub cerul liber, felul lui practic de a vedea lucrurile ni s-a părut demn de luat în seamă. Nu este deloc plăcut să dormi sub cerul liber pe ploaie.

E seară. Eşti ud până la piele, ai apă în încălţări, iar lucrurile, până la unul, îţi sunt ude. Totul ţi se pare deprimant. Descoperi pe mal un loc care nu e chiar atât de mocirlos ca altele, acostezi şi scoţi cortul; doi încep să îl monteze.

Cortul e ud şi greu, flutură în bătaia vântului şi se prăbuşeşte peste tine, îţi şfichiuie faţa şi te

scoate din minţi. De sus toarnă cu găleata. Este destul de greu să montezi un cort pe vreme bună; pe ploaie, încercarea devine un fel de muncă a lui Hercule. Ai impresia că, în loc să te ajute, amicul tău îşi bate joc de tine. Abia ai fixat partea ta cu ţăruşul, că el ridică pânza în partea lui şi strică totul.

— Hei! Ce ai de gând? strigi tu.

— Ce ai *tu* de gând? îţi răspunde. Ţin-te bine!

— Nu mai trage; nu vezi că nu e bine, tâmpitule? strigi tu.

— Nu, strigă şi el, dă-i drumul în partea ta!

— Îţi spun că nu e bine deloc! răcneşti, dorindu-ţi să-i arzi vreo două; şi tragi de frânghii cu toată puterea, scoţând toţi ţăruşii din partea lui.

— Ah, idiot afurisit! îl auzi mormăind în barbă, apoi smuceşte cu putere şi totul se duce de râpă. Pui ciocanul jos şi te îndrepţi spre el ca să-i comunici ce crezi despre toată afacerea. În acelaşi timp, el o porneşte în aceeaşi direcţie şi îţi explică punctul lui de vedere. Continuaţi să vă învârtiţi, spunându-vă vorbe grele, până ce cortul se prăbuşeşte dintr-o mişcare şi vă lasă privind unul la altul peste ruinele lui, apoi exclamaţi amândoi, într-un glas:

— Uite ce ai făcut! Ce ţi-am spus eu?

Între timp, al treilea, care încercase să scoată apa din barcă, reuşind să-şi umple mânecile hainei, şi care blestemase în sinea lui în ultimele zece minute, vrea să ştie ce naiba faceţi şi de ce afurisitul de cort nu e montat încă.

Într-un târziu, cu chiu, cu vai, cortul este fixat şi reuşiţi să vă aduceţi lucrurile pe uscat. Nu are nici un rost să faceţi focul, aşa că aprindeţi maşina de gătit cu spirt şi vă adunaţi în jurul ei.

Apa de ploaie este felul principal de mâncare. Pâinea este pe trei sferturi udă, plăcinta cu carne musteşte de apă, iar gemul, untul, sarea şi cafeaua s-au combinat, transformându-se în supă.

După cină, descoperiţi că tutunul este umed şi nu puteţi fuma. Din fericire, aveţi o sticlă cu o licoare care te înveseleşte şi te ameţeşte, dacă e consumată în cantităţi rezonabile, iar asta vă trezeşte interesul pentru viaţă, suficient pentru a vă face să vă duceţi la culcare.

Te culci deci şi visezi că un elefant s-a aşezat pe pieptul tău şi că un vulcan a erupt şi te-a aruncat pe fundul mării — cu elefantul care încă doarme liniştit peste tine. Te trezeşti cu gândul că s-a petrecut ceva îngrozitor. Prima ta impresie este că a venit sfârşitul lumii, apoi te gândeşti că nu se poate întâmpla aşa ceva şi că e vorba de hoţi şi de ucigaşi sau poate de un incendiu. Îţi exprimi această părere în modul obişnuit. Totuşi, nimeni nu îţi vine în ajutor, şi tot ce ştii este că mii de oameni te lovesc cu picioarele şi că te înăbuşi.

Se pare că mai e cineva care are probleme. Îl auzi gemând undeva sub pat. Hotărât să îţi vinzi scump pielea, te lupţi cu disperare, loveşti în dreapta şi în stânga cu mâinile şi picioarele, în timp ce răcneşti ca din gură de şarpe. În cele din urmă, se desface ceva şi te trezeşti respirând aerul proaspăt. La două picioare mai încolo, zăreşti un tâlhar pe jumătate dezbrăcat, gata să te ucidă, şi te pregăteşti pentru o luptă pe viaţă şi pe moarte cu el, când începe să se lumineze de ziuă şi îţi dai seama că este vorba de Jim.

— Oh, tu eşti, nu-i aşa? spune acesta, recunoscându-te în acelaşi moment.

— Da, răspunzi, frecându-te la ochi, ce s-a întâmplat?

— Afurisitul de cort s-a prăbuşit, cred, spune el. Unde-i Bill?

Apoi vă ridicaţi amândoi în picioare şi strigaţi: „Bill!”, iar pământul de sub picioarele voastre începe să se clatine. O voce slabă, dar cunoscută răspunde de sub ruine:

— Dă-te jos de pe capul meu!

Bill îşi face apariţia, o epavă plină de noroi, udă şi — într-o manieră agresivă, cu totul nepotrivită — convins, în mod evident, că aţi făcut totul dinadins.

Dimineaţă sunteţi cu toţii tăcuţi, încredinţaţi că aţi contractat o răceală în timpul nopţii; sunteţi în acelaşi timp puşi pe harţă şi vă certaţi, răguşiţi, la micul dejun.

Am decis, prin urmare, că vom dormi sub cerul liber în nopţile frumoase şi că vom trage la hotel, la han şi la cârciumă, ca nişte persoane respectabile, dacă va ploua sau dacă vom simţi nevoia de schimbare.

Montmorency a salutat, aprobator, acest compromis. El nu gustă solitudinea romantică. Dă-i ceva cât mai zgomotos; chiar dacă e vulgar, i se pare foarte hazliu. Dacă te uiţi la Montmorency, îţi imaginezi că e un adevărat înger trimis pe pământ sub înfăţişarea unui fox-terrier — nu se ştie din ce motiv. Montmorency are un fel de expresie de genul oh-ce-lume-rea-mă-înconjoară-şi-ce-mult-mi-aş-do ri-să-o-fac-mai-bună-şi-mai-nobilă care a adus lacrimi în ochii multor doamne şi gentlemeni bătrâni şi pioşi.

Când a apărut în viaţa mea, nu credeam că voi fi în stare să îl păstrez prea mult lîngă mine. Obişnuiam să îl privesc, în timp ce stătea pe covoraş şi se uita, în sus, la mine. Mă gândeam: „Oh, căţelul acesta nu are mult de trăit. Se va înălţa la Ceruri, într-un car de foc, asta se va întâmpla cu el”.

Dar după ce am fost nevoit să plătesc pentru aproximativ o duzină de pui pe care i-a ucis şi l-am tras, apucându-l de ceafă, în timp ce mârâia şi dădea din picioare, dintr-o sută paisprezece încăierări cu potăile de pe stradă; după ce o persoană iritată de sex feminin mi-a pus în faţă o pisică moartă şi m-a făcut asasin; după ce am fost dat în judecată de către un vecin pentru că nu ţin în

lanţ un câine periculos, care îl ţintuise, în propriul şopron, timp de două ore, fără să îndrăznească să scoată nasul afară, pe o noapte geroasă; după ce am aflat că grădinarul, pe care de altfel nu-l cunosc, câştigase treizeci de şilingi pariind că o să omoare şobolani contra cronometru, atunci am început să mă gândesc că poate, la urma urmei, a fost lăsat pe pământ pentru mai multă vreme.

După părerea lui Montmorency, „a trăi cu adevărat" înseamnă să dea târcoale unui grajd şi să adune o haită de potăi de cea mai proastă reputaţie din oraş şi să le conducă prin cartierele mărginaşe pentru a se bate cu alţi câini la fel de prost văzuţi; şi astfel, aşa cum am observat mai înainte, a aprobat cu însufleţire sugestia cu hanurile, hotelurile şi cârciumile.

După ce am stabilit unde vom dormi, spre deplina mulţumire a tuturor, ne-a mai rămas de discutat un singur lucru, şi anume ce bagaje ar trebui să luăm cu noi. Harris însă a spus că ajunge pentru seara aceea şi ne-a propus să ieşim — descoperise el un loc, lângă scuarul din apropiere, unde puteai găsi un whisky irlandez de cea mai bună calitate.

George a declarat că îi este sete (nu ştiu când nu îi este sete lui George) şi, cum eu simţeam că un pic de whisky cald cu puţină lămâie avea să-mi facă bine, dezbaterea a fost amânată, în unanimitate, pentru seara următoare, iar membrii adunării şi-au pus pălăriile şi au ieşit.

[11] Cartierul comercial al Londrei, în care se află majoritatea băncilor (n.tr.).

CAPITOLUL III

Probleme organizatorice — Metoda de lucru a lui Harris — Cum agaţă un tablou cel mai vârstnic bărbat din familie — George face o remarcă de bun-simţ — Plăcerile unei băi în zorii zilei — Provizii în cazul unui naufragiu.

Prin urmare, în seara următoare, ne-am întâlnit din nou, pentru a discuta şi a pune la punct planurile de călătorie. Harris a spus:

— Acum, primul lucru pe care trebuie să îl stabilim este ce anume să luăm cu noi. J.[12], te rog să iei o bucată de hârtie şi să notezi, iar tu, George, ia catalogul cu produse de băcănie; mie să-mi dea cineva un creion ca să fac o listă.

Ăsta este Harris — gata întotdeauna să ia asupra lui sarcina cea mai grea şi să o arunce apoi pe umerii celorlalţi.

Îmi aduce aminte întotdeauna de unchiul Podger. Atunci când unchiul Podger se hotărăşte să facă o treabă, casa este întoarsă cu susul în jos — nu aţi văzut niciodată aşa ceva. Să zicem că este adus un tablou de la înrămat şi este aşezat în sufragerie, aşteptând să fie atârnat pe perete; mătuşa Podger se întreabă ce e de făcut, iar unchiul Podger spune:

— Oh, lăsaţi asta în seama *mea*. Nu vă faceţi griji din pricina asta. Rezolv *eu* această problemă.

Îşi scoate haina şi începe. Trimite fata în casă să cumpere cuie de şase pence, apoi pe unul din băieţi să-i spună ce dimensiuni trebuie să aibă cuiele. Din acel moment, se apucă de treabă şi ridică toată casa în picioare.

— Acum, Will, du-te şi adu-mi ciocanul, strigă el, iar tu, Tom, adu-mi rigla; vreau scara şi un scaun de bucătărie; şi Jim! dă o fugă până la

domnul Goggles şi spune-i aşa: „Tata vă transmite toate cele bune, speră că nu vă mai doare piciorul şi vă roagă să-i împrumutaţi nivela cu apă”. Nu pleca, Mary, fiindcă voi avea nevoie de cineva care să-mi ţină lumânarea, iar când se întoarce fata, trimiteţi-o din nou să cumpere sfoară. Tom! — unde-i Tom? — Tom, vino încoace; vreau să ţii tabloul.

Apoi ridică tabloul şi îl scapă, iar tabloul iese din ramă; încercând să salveze sticla, unchiul se taie la deget, apoi începe să ţopăie prin încăpere, căutându-şi batista. Nu o găseşte, pentru că batista se află în buzunarul hainei, pe care şi-a scos-o şi nu mai ştie unde a pus-o, iar toată casa trebuie să renunţe la căutatul uneltelor şi să înceapă să caute haina, în timp ce el ţopăie în continuare şi mai mult îi încurcă.

— Chiar nimeni din casa asta nu ştie unde îmi e haina? Nu mi s-a întâmplat în viaţa mea aşa ceva — pe cuvântul meu. Sunteţi şase! — şi nu sunteţi în stare să găsiţi o haină pe care am scos-o acum cinci minute! Mii de...

Apoi se ridică în picioare, îşi dă seama că a stat tot timpul pe haină şi începe să strige:

— Oh, lăsaţi-vă păgubaşi! Am găsit-o acum. Puteam foarte bine să pun pisica să o caute, se descurca mai bine ca voi.

Şi, după o jumătate de oră, în care încercăm să îi pansăm degetul, după ce au fost aduse o nouă sticlă pentru tablou, uneltele, scara, scaunul şi lumânarea, face o nouă încercare, cu întreaga familie, inclusiv fata în casă şi femeia angajată cu ziua, adunată în jurul, lui, în semicerc, gata să dea o mână de ajutor. Două persoane ţin tabloul, o a treia îl ajută pe unchiul Podger, ţinându-l să nu cadă, o a patra îi dă cuiul, iar o a cincea îi ţine ciocanul. Unchiul Podger ia cuiul şi îl scapă pe jos.

— Uite! spune el pe un ton arţăgos, acum a dispărut cuiul.

Toţi ne aşezăm în patru labe şi începem să căutăm cuiul, în timp ce unchiul Podger stă cocoţat pe scaun şi bombăne, vrând să ştie dacă avem de gând să-l ţinem acolo toată noaptea.

Cuiul este găsit în cele din urmă, dar între timp a pierdut ciocanul.

— Unde e ciocanul? Ce am făcut cu ciocanul? Cerule! Sunteţi şapte care vă învârtiţi fără rost şi habar n-aveţi ce am făcut cu ciocanul!

Găsim ciocanul, dar a pierdut semnul făcut pe perete, unde urma să fie bătut cuiul, aşa că toată lumea trebuie să se urce pe scaun, lângă el, şi să vadă dacă îl găseşte; fiecare îl descoperă în alt loc, iar unchiul Podger ne face neisprăviţi pe fiecare în parte şi ne dă jos de pe scaun. Ia apoi rigla, face din nou măsurători şi descoperă că are nevoie de jumătate din treizeci şi unu de ţoli[13] şi trei optimi de la colţ, încearcă să facă tot felul de calcule în minte şi se încurcă.

Încercăm cu toţii să facem calculele în minte, ajungem la rezultate diferite şi începem să chicotim. În larma generală, uităm cifrele iniţiale, iar unchiul Podger este nevoit să măsoare din nou.

De data asta foloseşte o bucăţică de sfoară şi, în momentul critic, când nătărăul bătrân se apleacă la un unghi de patruzeci şi cinci de grade, încercând să ajungă într-un punct situat cu trei ţoli mai jos decât distanţa la care ar fi putut ajunge, bucata de sfoară alunecă, iar unchiul Podger cade pe pian, producând un efect muzical deosebit deoarece loveşte, cu capul şi corpul, toate clapele în acelaşi timp.

Mătuşa Mary declară că nu le va permite copiilor să audă un asemenea limbaj vulgar.

În cele din urmă, unchiul Podger fixează din nou punctul şi aşază acolo cuiul cu mâna stângă, în timp ce cu dreapta ţine ciocanul. La prima lovitură, ciocanul nimereşte peste degetul mare al unchiului, care, cu un ţipăt, scapă ciocanul peste picioarele unui membru al asistenţei.

Mătuşa Mary îşi exprimă, cu timiditate, speranţa că data viitoare când unchiul Podger va mai avea de gând să bată un cui în perete o va anunţa din timp, pentru a putea face aranjamentele necesare în vederea petrecerii unei săptămâni la mama dumisale pe durata executării operaţiei respective.

— Oh, voi, femeile, faceţi din ţânţar armăsar, spune unchiul Podger, ridicându-se de jos. Oare de ce? Mie *îmi place* să fac o treabă ca asta din când în când.

Apoi face o nouă încercare şi, la a doua lovitură, cuiul trece prin tencuială, urmat de jumătate din ciocan, iar unchiul Podger este aruncat în zid cu o forţă aproape suficientă pentru a-i turti nasul.

După aceea trebuie să găsim din nou rigla şi sfoara, face o altă gaură şi, pe la miezul nopţii, tabloul este pus pe perete — strâmb şi abia ţinându-se în cui, cu tot zidul din jur arătând ca şi cum ar fi fost netezit cu o greblă pe o rază de câţiva iarzi[14]. Toată lumea este frântă de oboseală — cu excepţia unchiul Podger.

— Gata, spune el, coborând cu greu de pe scaun drept pe bătăturile femeii cu ziua şi contemplând dezordinea creată cu evidentă mândrie. Oare de ce apelează unii oameni la un meseriaş pentru o treabă atât de neînsemnată?

Harris va fi exact la fel atunci când se va maturiza, ştiu, şi i-am spus-o. I-am declarat că nu îi pot permite să se spetească muncind. I-am zis:

— Nu, ia *tu* hârtia, creionul şi catalogul, George o să scrie, iar eu voi face toată treaba.

Am fost nevoiţi să renunţăm la prima listă pe care am întocmit-o. Era cât se poate de clar că pe cursul superior al Tamisei nu vom putea naviga cu o barcă suficient de mare pentru a cuprinde lucrurile pe care le notasem ca absolut indispensabile; aşa că am rupt lista şi ne-am uitat unul la altul!

George a spus:

— Ştiţi, suntem pe o pistă greşită. Nu trebuie să ne gândim la lucrurile care ne trebuie, ci la cele de care nu ne putem lipsi.

Uneori, George are foarte mult bun-simţ, oricât de surprinzător ar părea. Eu numesc asta pur şi simplu înţelepciune, nu numai în ceea ce priveşte cazul de faţă, ci în general, călătoria noastră, a tuturor, pe fluviul vieţii. Câţi oameni, în această călătorie, nu îşi încarcă barca pînă ce se află în pericol de a se scufunda cu o mulţime de lucruri inutile, gândindu-se numai la plăcerea şi confortul călătoriei, dar acestea nu sunt de fapt decât fleacuri inutile?

Încarcă biata bărcuţă până în vârful catargului cu haine elegante şi case uriaşe, cu servitori fără număr şi o mulţime de prieteni din lumea bună care nu dau doi bani pe ei şi pe care nici ei nu-i preţuiesc, cu ospeţe costisitoare care nu bucură pe nimeni, cu convenienţe şi mode, cu prefăcătorie şi ostentaţie şi cu — oh, cea mai grea şi mai nebunească din toate! — teama de ce gândeşte vecinul despre tine, cu lux care provoacă doar saturaţie, cu plăceri care plictisesc, cu parada găunoasă, care, asemenea coroanei de fier a osânditului de odinioară, face să sângereze creştetul celui care o poartă!

Nu sunt decât lucruri inutile, omule — fleacuri! Aruncă-le peste bord! Îngreunează barca, făcând-o dificil de urnit; încerci să vâsleşti, dar îţi sleieşte puterile. Este atât de greoaie şi o stăpâneşti cu greu, nu ai niciodată un moment de libertate, eşti copleşit de nelinişte şi griji, nu ai nici un minut de odihnă în care să visezi leneş — nu ai timp să urmăreşti tremurul apei ce lunecă pe bancurile de nisip, razele de soare ce strălucesc jucăuşe pe valuri, copacii înalţi de pe mal a căror imagine este reflectată de oglinda apei, pădurile cu frunze verzi ori aurii, crinii albi sau galbeni, trestiile întunecate care se leagănă în bătaia vântului, rogozul sau albastrele flori de nu-mă-uita.

Aruncă peste bord fleacurile inutile, omule! Lasă-ţi liberă barca vieţii, umple-o doar cu lucrurile de care ai nevoie — o casă primitoare şi plăceri simple, unul sau doi prieteni care să merite acest nume, cineva pe care să-l iubeşti şi cineva care să te iubească, o pisică, un câine, o pipă sau două, suficientă mâncare şi hainele necesare şi ceva mai multă băutură, pentru că setea este un lucru periculos.

Vei vedea că barca este uşor de manevrat şi nu va mai fi lesne de răsturnat şi nu va mai avea prea mare importanţă dacă se răstoarnă; marfa bună, simplă va pluti pe apă. Vei avea suficient timp să reflectezi şi să munceşti. Vei avea timp să te delectezi cu lumina vieţii — timp să asculţi muzica eoliană pe care vântul Domnului o face să răsune pe corzile inimii omeneşti — timp să...

Dar vă cer iertare. M-am cam îndepărtat de subiect.

Ei bine, i-am încredinţat lista lui George şi el a început.

— Nu vom lua un cort, a sugerat George, vom avea o barcă cu coviltir. Este mult mai simplu şi mai confortabil.

Părea o idee bună şi am adoptat-o. Nu ştiu dacă aţi văzut vreodată aşa ceva. Fixezi un cadru metalic pe barcă şi întinzi deasupra, de la prora la pupa, bine fixată, o pânză mare de cort; aceasta acoperă barca şi o transformă într-un fel de căsuţă. Este drăguţă şi intimă, deşi e cam înghesuială înăuntru, însă orice lucru îşi are neajunsul său, după cum spunea un bărbat când i-a murit soacra, iar el a fost nevoit să plătească cheltuielile de înmormântare.

George a spus că în acest caz trebuie să luăm fiecare câte un pled, o lampă, săpun, o perie şi un pieptene (pentru toţi), o periuţă de dinţi (fiecare), un lighean, praf pentru dinţi, un aparat de ras (sună ca un exerciţiu dintr-un manual de limba franceză, nu-i aşa?) şi vreo două prosoape mari de baie.

Observ că oamenii se gândesc întotdeauna la baie şi fac pregătiri mari în această direcţie atunci când se duc undeva în apropierea unei ape, dar când ajung acolo nu fac aproape deloc baie.

La fel se întâmplă când te duci la mare. Eu sunt întotdeauna hotărât — la Londra, când mă gândesc la această problemă — să mă trezesc devreme în fiecare dimineaţă şi să mă duc să fac o baie înainte de micul dejun şi împachetez cu religiozitate un costum de baie şi un prosop. Iau întotdeauna un costum de baie roşu. Cred că îmi stă bine în costum de baie roşu. Îmi scoate în evidenţă tenul. Însă atunci când ajung la malul mării nu mă mai simt chiar atât de entuziasmat de ideea unei băi matinale cum eram pe când mă aflam în oraş.

Dimpotrivă, vreau să stau în pat până în ultimul moment şi atunci cobor şi iau micul dejun. O dată sau de două ori virtutea a triumfat şi m-am trezit la ora şase dimineaţa, apoi, pe jumătate îmbrăcat, mi-am luat costumul de baie şi prosopul şi m-am împleticit posomorât până afară. Dar nu mi-a făcut deloc plăcere. Se pare că păstrează un vânt deosebit de tăios ce bate dinspre est special pentru mine atunci când mă duc să fac baie dimineaţa devreme; şi toate pietrele în trei colţuri sunt adunate şi aşezate una lângă alta, stâncile sunt ascuţite şi acoperite cu puţin nisip ca să nu le pot vedea, iar marea e aşezată la vreo două mile depărtare, aşa că trebuie să ţopăi, tremurând, în apa care îmi ajunge până la glezne. Şi când ajung la apă, marea este aspră cu mine şi chiar jignitoare.

Un val imens mă ia pe sus şi mă aşază, destul de brutal, pe o stâncă ce a fost pusă acolo pentru mine. Şi înainte să spun „Oh! Ah!” şi să descopăr ce se întâmplă, valul se întoarce şi mă duce cu el în mijlocul mării. Încep să înot cu disperare pentru a ajunge la ţărm şi mă întreb dacă voi mai vedea vreodată casa şi prietenii şi îmi doresc să fi fost mai drăguţ cu sora mea pe când eram copii (vreau să spun pe când *eu* eram copil). Chiar în momentul

în care am pierdut orice speranţă, un val mă ia cu el şi mă depune pe nisip, inert ca o stea de mare; mă ridic cu greu şi constat că luptasem pe viaţă şi pe moarte, înotând din răsputeri, într-o apă de două picioare adâncime. Ţopăi înapoi, mă îmbrac şi mă întorc acasă, unde mă prefac că mi-a plăcut la nebunie.

Acum, discutăm ca şi cum urmează să înotăm în fiecare dimineaţă. George a spus că va fi plăcut să ne trezim dimineaţa, pe răcoare, în barcă şi să ne aruncăm în apa limpede a râului. Harris a adăugat că nimic nu se compară cu o baie înainte de micul dejun pentru a-ţi face poftă de mâncare. A declarat că asta îi face întotdeauna poftă de mâncare. George a spus că dacă asta îl va face pe Harris să mănânce mai mult decât de obicei, atunci el se vede nevoit să protesteze împotriva băii lui Harris.

A declarat că vom avea oricum destul de mult de muncit pentru a trage împotriva curentului mâncarea necesară lui Harris.

I-am atras totuşi atenţia lui George cât de plăcut va fi să îl avem pe Harris curat şi proaspăt în barcă, chiar dacă pentru asta vom fi nevoiţi să luăm câteva sute de livre de provizii în plus; şi a fost silit să recunoască că aveam dreptate în această privinţă şi să-şi retragă obiecţia privitoare la baia lui Harris.

În cele din urmă, am fost de acord că trebuie să luăm *trei* prosoape de baie, ca să nu fim nevoiţi să ne aşteptăm unul pe altul.

În legătură cu hainele, George a spus că vor fi suficiente două costume din flanel, de vreme ce le vom putea spăla chiar noi în apa râului atunci când se vor murdări. L-am întrebat dacă a încercat vreodată să spele costume din flanel în râu şi ne-a răspuns: „Nu, nu eu personal, însă cunosc câţiva tipi care au făcut-o şi e foarte uşor”, iar Harris şi cu mine am fost destul de slabi de înger pentru a ne închipui că ştia ce spune şi că trei tineri respectabili, fără nici o situaţie sau influenţă şi fără

experienţă în materie de spălat, ar putea să îşi spele cămăşile şi pantalonii în fluviul Tamisa doar cu puţin săpun.

În zilele următoare aveam să aflăm, când era prea târziu, că George era un impostor mizerabil, care nu ştia nimic despre afacerea respectivă. Dacă aţi fi văzut hainele acelea după — dar să nu anticipăm, cum se spune în romanele de doi bani.

George ne-a convins să luăm câte un schimb de izmene şi multe şosete pentru cazul în care barca se răstoarnă şi vom avea nevoie de schimburi, de asemenea multe batiste, căci ne vor fi necesare pentru a şterge lucrurile, şi câte o pereche de cizme de piele, ca şi pantofii de canotaj, de care va fi nevoie tot în caz de naufragiu.

[12] Este vorba despre Jerome K. Jerome (n.tr.).

[13] Ţol sau inch — unitate de măsură pentru lungime, egală cu 2,54 cm (n.tr.).

[14] Iard — unitate de măsură pentru lungime, egală cu 0,914 m (n.tr.).

CAPITOLUL IV

Problema alimentelor — Obiecţii faţă de folosirea uleiului de parafină care poluează atmosfera — Avantajele brânzei ca tovarăş de drum — O femeie măritată îşi părăseşte căminul — Alte provizii pentru cazul în care barca se scufundă — Eu împachetez — Îndărătnicia periuţelor de dinţi — George şi Harris împachetează — Comportamentul reprobabil al lui Montmorency — Ne ducem la culcare.

Apoi am discutat problema alimentelor.

George a spus:

— Să începem cu micul dejun. (George este foarte practic.) Pentru micul dejun vom avea nevoie de o tigaie (Harris a remarcat că era indigestă, dar i-am atras pur şi simplu atenţia să nu mai fie măgar, iar George a continuat), un ceainic, un ibric şi o maşină de gătit cu spirt.

— Fără ulei, a adăugat George, cu o privire plină de înţeles, iar Harris şi cu mine am fost de acord.

O dată am luat cu noi o maşină de gătit cu ulei, dar asta nu se va mai întâmpla niciodată. În săptămâna aceea parcă am locuit într-un magazin de ulei de parafină. Se prelingea. Nu am văzut niciodată ceva care să se prelingă ca uleiul de parafină. L-am ţinut la prora şi, de acolo, s-a prelins la cârmă, impregnând întreaga barcă şi tot ce a întâlnit în cale, apoi s-a prelins în râu, a saturat totul în jur şi a poluat atmosfera. Uneori bătea un vânt cu miros de ulei dinspre vest, alteori un vânt cu miros de ulei dinspre est, câteodată adia un vânt cu miros de ulei dinspre nord şi poate chiar un vânt cu miros de ulei dinspre sud, dar indiferent că venea dinspre zăpezile veşnice din Arctica sau

dinspre nisipurile deşertului, ni se părea la fel de încărcat cu mirosul de ulei de parafină.

Iar acest ulei se prelingea şi strica apusul de soare, cât despre clarul de lună, acesta duhnea pur şi simplu a parafină.

Am încercat să ne descotorosim de el la Marlow. Am părăsit barca în dreptul podului şi am plecat în oraş ca să scăpăm, însă ne-a urmărit. Tot oraşul mirosea a ulei. Am trecut prin cimitir şi se părea că acolo morţii fuseseră îngropaţi în ulei. Pe High Street duhnea a ulei; ne-am întrebat cum puteau să trăiască aşa oamenii de acolo. Am mers mai multe mile pe drumul către Birmingham, dar nu a avut nici un rost — ţinutul era îmbibat cu ulei.

La sfârşitul acelei excursii ne-am întâlnit la miezul nopţii pe un câmp părăsit, sub un stejar lovit de trăsnet, şi am făcut un jurământ groaznic (înjurasem timp de o săptămână în legătură cu asta într-un mod obişnuit, cum fac cei din clasa de mijloc, dar afacerea asta era cu totul ieşită din comun): să nu mai luăm niciodată cu noi în barcă ulei de parafină, desigur, cu excepţia cazului în care am fi fost bolnavi.

De aceea, în momentul de faţă, ne-am încredinţat soarta alcoolului metilic. Însă şi acesta este destul de rău. Ai parte de plăcintă şi de prăjitură cu miros de alcool metilic. Dar alcoolul metilic în cantităţi mari este, una peste alta, mult mai bun decât uleiul de parafină.

Drept alte alimente destinate micului dejun, George a recomandat ouă şi şuncă, uşor de preparat, carne rece, ceai, pâine cu unt şi gem. La prânz, a sugerat el, am putea mânca biscuiţi, carne rece, pâine cu unt şi gem — *fără brânză*. Brânza, ca şi uleiul, îşi face prea mult simţită prezenţa. Vrea să aibă întreaga barcă numai pentru sine. Tot ce se află în coşul respectiv capătă un iz puternic de brânză. Nu îţi poţi da seama dacă mănânci plăcintă cu mere ori cârnaţi nemţeşti sau căpşuni

cu frişcă. Ai senzaţia că mănânci brânză. Brânza miroase prea tare.

Îmi amintesc că un amic de-al meu a cumpărat odată nişte brânză de la Liverpool. Era o brânză splendidă, bine făcută, grasă şi cu un miros de două sute de cai putere care garantat se simţea de la trei mile depărtare şi putea lăsa lat un bărbat în toată firea de la două sute de iarzi. La vremea aceea mă găseam la Liverpool, iar prietenul meu mi-a spus că, dacă nu am nimic împotrivă, mi-ar da brânza să o duc la Londra, fiindcă el mai întârzia o zi sau două şi nu credea că brânza poate rezista atât.

— Oh, cu plăcere, dragul meu, i-am răspuns, cu plăcere.

M-am dus să iau brânza şi am urcat într-o birjă. Era o birjă cam şubredă, trasă de un somnambul jigărit, care abia îşi trăgea sufletul, dar pe care proprietarul său, într-un moment de entuziasm, în timpul conversaţiei, l-a numit cal. Am pus brânza în birjă şi calul a pornit târşâind, cu nişte opinteli care ar fi făcut cinste celui mai rapid compresor cu abur construit vreodată, şi totul era vesel ca o procesiune funerară până ce am dat colţul. Acolo, vântul a adus un damf de brânză în nările armăsarului nostru. Asta l-a făcut să se trezească şi, cu un sforăit de teroare, a pornit în galop cu viteza de trei mile pe oră. Vântul a continuat să bată în direcţia lui şi, înainte de a ajunge în capătul străzii, atinsese patru mile pe oră, lăsând pur şi simplu în urmă schilozii şi doamnele bătrâne şi corpolente.

A fost nevoie de doi hamali şi de vizitiu pentru a-l opri la gară şi nu cred că ar fi reuşit, chiar şi aşa, dacă unul dintre bărbaţi nu ar fi avut prezenţa de spirit să îi acopere nasul cu o batistă şi să aprindă nişte hârtie de împachetat.

Mi-am luat bilet şi am păşit mândru pe peron, cu brânza, iar oamenii se dădeau respectuoşi la o parte din calea mea. Trenul era aglomerat şi am

fost nevoit să mă urc într-un compartiment în care se aflau deja şapte persoane. Un gentleman bătrân şi arţăgos a obiectat; totuşi am intrat şi, aşezând brânza în plasa de bagaje, m-am instalat pe banchetă cu un zâmbet cuceritor şi am declarat că e o zi călduroasă. Au trecut câteva momente, apoi bătrânul gentleman a început să dea semne de nelinişte:

— Aici înăuntru, aerul e închis, a spus el.

— Înăbuşitor, a adăugat bărbatul de alături.

Apoi au început să adulmece şi, după ce au tras aer în piept a treia oară, s-au ridicat fără un cuvânt şi au dispărut. Apoi s-a ridicat o doamnă corpolentă şi a spus că este cât se poate de neplăcut ca o femeie căsătorită şi respectabilă să fie chinuită în acest fel, apoi a înşfăcat un geamantan şi opt pachete şi ne-a părăsit. Ceilalţi patru pasageri au rămas un timp, până când un bărbat cu o înfăţişare solemnă care şedea într-un colţ şi care, după haine şi înfăţişare, părea să fie antreprenor de pompe funebre, a spus că mirosul îi aminteşte de un copil mort; ceilalţi trei s-au năpustit spre uşă, înghiontindu-se în încercarea de a ieşi în acelaşi timp din compartiment.

I-am zâmbit gentlemanului în negru şi am spus că probabil vom rămâne doar noi doi pînă la sfârşitul călătoriei; el a râs cu condescendenţă şi a zis că unii oameni fac din ţânţar armăsar. Dar chiar şi el a devenit evident deprimat după ce trenul s-a pus în mişcare; când am ajuns la Crewe, l-am întrebat dacă nu vrea să bea un păhărel. A acceptat şi ne-am croit drum spre bufetul gării, unde am strigat, am bătut din picioare şi ne-am agitat umbrelele timp de un sfert de oră; în cele din urmă, a apărut o tânără doamnă care ne-a întrebat dacă dorim ceva.

— Ce doriţi? am întrebat, întorcându-mă spre amicul meu.

— Am să iau un pahar de coniac de jumătate de coroană, simplu, vă rog, a răspuns el.

Şi, după ce l-a băut, a dispărut fără un cuvânt şi s-a urcat în alt compartiment, un gest meschin, după părerea mea.

De la Crewe am călătorit singur în compartiment, deşi trenul era supraaglomerat. Când opream în gară, oamenii, văzând compartimentul gol, se grăbeau să urce. „Uite, Mary, vino încoace, e loc destul.” „Sigur, Tom, urcăm aici”, strigau. Şi alergau spre compartiment, cărând bagajele, şi se luptau să ajungă primii. Unul dintre ei deschidea uşa şi urca treptele, apoi cădea în braţele celui din spatele său; veneau cu toţii, trăgeau aer în piept, apoi coborau şi se înghesuiau în alte compartimente sau plăteau diferenţa şi se du-ceau la clasa I.

De la Euston, am transportat brânza acasă la prietenul meu. Când soţia acestuia a intrat în cameră, a mirosit aerul din jur timp de o clipă. Apoi a spus:

— Ce e asta? Mă aştept la ce e mai rău.

I-am răspuns:

— Este brânza. Tom a cumpărat-o din Liverpool şi m-a rugat să o iau cu mine.

Am adăugat că sper că înţelege că nu am nici în clin, nici în mânecă cu brânza, iar ea m-a sigurat că nu se îndoia de asta, însă ar dori să discute despre afacerea respectivă cu Tom când se va întoarce acasă.

Prietenul meu a fost reţinut la Liverpool mai mult decât crezuse şi, trei zile mai târziu, pentru că el nu se întorsese acasă, soţia lui mi-a făcut o vizită. Mi-a spus:

— Ce v-a zis Tom în legătură cu brânza?

I-am răspuns că indicaţiile lui fuseseră să o păstreze într-un loc umed şi să nu se atingă nimeni de ea.

Mi-a spus:

— Nimeni nu are de gând să se atingă de brânză. El a mirosit-o?

Credeam că da şi am adăugat că părea foarte ataşat de ea.

— Credeţi că s-ar supăra, a întrebat ea, dacă îi dau unui om o monedă de aur de o liră ca să o ia şi să o îngroape undeva?

I-am răspuns că, după părerea mea, Tom îşi va pierde pe vecie zâmbetul.

Atunci i-a venit o idee. A spus:

— Vă supăraţi dacă vă rog să păstraţi brânza? Daţi-mi voie să o trimit aici.

— Doamnă, am replicat, în ceea ce mă priveşte, mie îmi place mirosul de brânză şi voi considera toată viaţa călătoria de zilele trecute de la Liverpool la Londra ca pe un sfârşit fericit al unei vacanţe plăcute. Însă, în această lume, trebuie să ne gândim şi la ceilalţi. Doamna sub acoperişul căreia am onoarea să locuiesc este văduvă şi, din câte ştiu, probabil orfană. Aceasta detestă cu vehemenţă şi aş putea spune chiar cu elocvenţă să fie, cum spune ea, „trasă pe sfoară”. Simt, instinctiv, că prezenţa brânzei soţului dumneavoastră în casa dumisale ar putea fi considerată drept un astfel de „tras pe sfoară” şi n-aş vrea să se spună niciodată despre mine că duc de nas o văduvă şi o orfană.

— Foarte bine, a spus soţia prietenului meu, ridicându-se, tot ce îmi rămâne de făcut este să îmi iau copiii şi să mă duc la un hotel până ce brânza va fi mâncată. Refuz să mai trăiesc sub acelaşi acoperiş cu brânza aceea.

S-a ţinut de cuvânt, părăsind casa, pe care a lăsat-o în grija femeii cu ziua; când a fost întrebată dacă poate suporta mirosul, aceasta a replicat: „Ce miros?”, şi, când a fost dusă aproape de brânză şi i s-a cerut să o miroasă, a spus că poate detecta o aromă slabă de pepene galben. S-a ajuns astfel la concluzia că această femeie nu poate fi afectată decât în mică măsură de toată tărăşenia, aşa că a fost lăsată la faţa locului.

Nota de plată de la hotel s-a ridicat la cincisprezece guinee[15], iar prietenul meu, după ce a făcut socotelile, a descoperit că brânza îl costase opt şilingi şi şase pence livra. Aşa stând lucrurile, el a declarat că, deşi îi plăcea foarte mult o bucăţică de brânză din când în când, asta îi depăşea mijloacele, aşa că a hotărât să scape de ea. A aruncat-o la canal, dar a fost nevoit să o pescuiască de acolo, după ce s-au plâns barcagiii. Aceştia susţineau că mirosul îi face să leşine. În cele din urmă, într-o noapte întunecoasă, a luat brânza şi a părăsit-o în cimitirul parohiei. Însă paznicul a descoperit-o şi a făcut scandal. A spus că era vorba de un complot pus la cale pentru ca el să-şi piardă slujba, întrucât asta se va întâmpla când morţii se vor scula din morminte.

Prietenul meu a scăpat de brânză, în cele din urmă, ducând-o într-un oraş de pe malul mării şi îngropând-o pe plajă. Locul a căpătat curând o reputaţie deosebită. Vizitatorii spuneau că nu observaseră mai înainte cât de tare era aerul, iar bolnavii de ftizie şi alte afecţiuni ale plămânilor au asaltat oraşul timp de mulţi ani după aceea.

Acestea fiind zise, deşi sunt un mare iubitor de brânză, am considerat că George are dreptate să nu luăm cu noi aşa ceva.

— Vom sări peste ceaiul de la ora cinci, a spus George (trebuia să vezi faţa lui Harris când a menţionat asta), dar vom lua o masă consistentă la ora şapte — o combinaţie de prânz, ceai şi cină.

Harris şi-a recăpătat buna dispoziţie. George a sugerat plăcintă cu carne şi cu fructe, carne rece, roşii, fructe şi legume. De băut am luat cu noi un decoct vâscos, dar minunat, inventat de Harris, pe care îl poţi amesteca cu apă şi îl poţi numi limonadă, mult ceai şi o sticlă cu whisky, pentru cazul în care, după cum a spus George, vom naufragia.

Aveam impresia că George insistă prea mult asupra naufragiului. Mi se părea că e de rău augur

să porneşti aşa într-o excursie.

Însă nu am regretat că am luat whisky-ul.

Nu am luat bere, nici vin. Este o greşeală să iei aşa ceva într-o călătorie pe râu. Te fac să te simţi somnoros şi greoi. Un pahar seara, când dai o raită prin oraş şi te uiţi după fete, este mai mult decât suficient, dar nu trebuie să bei când soarele te bate în cap şi ai de făcut munci grele.

Am întocmit o listă cu lucrurile pe care trebuia să le luăm, şi încă una destul de lungă, înainte să ne despărţim în seara aceea. A doua zi, într-o vineri, am adunat toate lucrurile, iar seara ne-am întâlnit ca să le împachetăm. Am luat un sac mare de voiaj Gladstone pentru haine şi două coşuri mari pentru alimente şi pentru vasele de bucătărie. Am mutat masa la fereastră, am îngrămădit totul pe podea, în mijlocul camerei, ne-am aşezat în jurul grămezii şi am contemplat-o.

Am spus că voi împacheta eu.

Sunt destul de mândru de faptul că mă pricep la împachetat. Împachetatul este unul dintre multele lucruri despre care am senzaţia că ştiu mai multe decât orice alt muritor. (Uneori mă surprinde cât de multe sunt.) Le-am comunicat asta lui George şi lui Harris şi le-am spus că ar face mai bine să lase totul în seama mea. Au acceptat sugestia cu o grabă oarecum suspectă. George şi-a aprins pipa şi s-a aşezat în fotoliu, iar Harris şi-a încrucişat picioarele pe masă şi şi-a aprins un trabuc.

Nu asta intenţionasem. Ceea ce intenţionasem, desigur, era să dirijez operaţiile, iar George şi Harris să îmi urmeze indicaţiile. Eu aveam să îi dau la o parte din când în când cu un „Oh, tu...!”, „Uite, lasă-mă pe mine!”, „Vezi, era destul de simplu!” — pur şi simplu să-i învăţ, cum se spune. Felul în care au procedat m-a scos din sărite. Nimic nu mă irită mai mult decât să-i văd pe ceilalţi stând şi nefăcând nimic în timp ce eu muncesc din greu.

Am locuit odată cu un prieten care obişnuia să mă scoată din răbdări. Lenevea pe sofa ceasuri întregi şi mă urmărea, în timp ce trebăluiam prin cameră, fără să mă piardă din ochi, indiferent unde mă duceam. Susţinea că îi face bine să se uite la mine în timp ce mă aflam în treabă. Spunea că asta îl face să simtă că viaţa nu este un vis fără rost prin care treci ca un gură-cască, abătându-te de la direcţia dinainte stabilită, ci o sarcină nobilă, plină de răspunderi şi muncă grea. Zicea că s-a întrebat de multe ori cum se descurcase înainte de a mă cunoaşte pe mine, neavând pe nimeni la care să se uite cum munceşte.

Trebuie să vă spun că eu nu sunt aşa. Nu pot să stau şi să mă uit la altcineva cum munceşte ca un sclav. Eu simt nevoia să mă ridic şi să supraveghez, să mă învârtesc cu mâinile în buzunar şi să le spun celorlalţi ce au de făcut. Aşa sunt eu, un om energic. Nu mă pot schimba.

Totuşi, nu am spus nimic, ci am început să împachetez. Părea o sarcină mai grea decât crezusem, dar am reuşit să termin, în cele din urmă, bagajul, să mă aşez deasupra şi să leg curelele.

— Nu ai de gând să pui şi ghetele înăuntru? a întrebat Harris.

M-am uitat în jur şi mi-am dat seama că uitasem de ghete. Ăsta e Harris. Nu a spus nici un cuvânt până ce nu am închis şi am legat geamantanul. George a început să râdă cu gura până la urechi — un râs enervant, fără noimă, prostesc. M-a scos din sărite.

Am desfăcut valiza şi am băgat ghetele înăuntru; şi atunci, chiar în momentul în care voiam să-l închid, o idee oribilă mi-a trecut prin minte. Oare împachetasem periuţa de dinţi? Nu ştiu cum se face, dar niciodată nu ştiu dacă mi-am împachetat sau nu periuţa de dinţi.

Periuţa mea de dinţi este un lucru care mă obsedează atunci când călătoresc şi îmi face viaţa

mizerabilă. Mi se întâmplă să visez că nu am împachetat-o şi mă trezesc transpirat, mă ridic din pat şi încep s-o caut cu înfrigurare. Iar dimineaţa o împachetez înainte de a mă spăla pe dinţi şi trebuie să despachetez pentru a o folosi şi întotdeauna e ultimul lucru pe care îl găsesc în bagaj; fac din nou bagajul şi uit periuţa şi sunt nevoit să alerg la etaj în ultimul moment după periuţă, pe care o înfăşor în batistă şi o duc până la gară.

Bineînţeles că şi de data aceasta am fost nevoit să întorc totul cu susul în jos şi bine-înţeles că nu am găsit-o. Am scos şi am răscolit totul, iar lucrurile au ajuns în starea în care trebuie să se fi aflat pe când domnea haosul, înainte de facerea lumii. Desigur, am găsit de vreo optsprezece ori periuţele de dinţi ale lui George şi Harris, dar nu am reuşit să dau de periuţa mea. Am aşezat lucrurile la loc unul câte unul, cercetându-le pe fiecare în parte şi scuturându-le. Am găsit-o, în cele din urmă, într-o gheată. Am împachetat din nou.

Când am terminat, George a întrebat dacă pusesem săpunul. I-am răspuns că nu-mi pasă nici cât negru sub unghie dacă săpunul era sau nu în bagaj; am trântit sacul de voiaj şi am prins curelele, apoi am descoperit că împachetasem punga cu tutun şi am fost nevoit să deschid bagajul. Am terminat cu împachetatul la ora 10.50 p.m., dar mai rămăseseră coşurile. Harris a spus că vom fi nevoiţi să plecăm la drum în mai puţin de douăsprezece ore şi că s-a gândit că ar fi mai bine ca el şi George să facă restul. Am fost de acord şi m-am aşezat, iar ei s-au pus pe treabă.

Au început plini de voie bună, intenţionând, în mod evident, să îmi arate cum se procedează. Nu am făcut nici un comentariu; aşteptam să văd ce se întâmplă în continuare. Când George va fi spânzurat, Harris va fi cel mai nepriceput om din lume la împachetat; m-am uitat la mormanele de farfurii şi căni, de ibrice, sticle şi borcane, de

plăcinte, maşini de gătit, prăjituri şi roşii etc. şi mi-am dat seama că în curând se vor petrece lucruri interesante.

Aşa a fost. Au început prin a sparge o cană. Acesta a fost primul lucru pe care l-au făcut. Au spart-o aşa, ca să arate ce *sunt ei în stare* să facă şi ca să îmi trezească interesul.

Apoi Harris a pus gemul de căpşuni peste o roşie şi a storcit-o şi au fost nevoiţi să culeagă roşia cu linguriţa.

A venit apoi rândul lui George, care a călcat pe unt. Nu am spus nimic, dar m-am apropiat şi m-am aşezat pe marginea mesei pentru a-i vedea mai bine. Asta i-a iritat mai mult decât dacă aş fi zis ceva. O simţeam. S-au enervat şi s-au emoţionat; călcau pe lucruri, le aşezau în spatele lor şi apoi nu le mai găseau când aveau nevoie de ele. Au pus plăcintele la fundul coşului şi au aşezat deasupra lucruri mai grele, strivind plăcintele.

Au împrăştiat sarea peste tot, iar untul! Nu am văzut niciodată în viaţa mea doi oameni care să realizeze mai multe lucruri cu o bucată de unt în valoare de un şiling şi două pence. După ce George l-a răzuit de pe talpa papucului său, au încercat să-l bage în ibric. Însă untul nu voia să intre acolo, iar *ce* intrase acolo nu mai voia să iasă. Au reuşit, în cele din urmă, să-l scoată şi să-l pună pe un scaun, pe care Harris s-a aşezat, iar untul i s-a lipit de fund. Între timp, amândoi îl căutau prin toată camera.

— Pe cinstea mea că l-am pus pe scaunul ăla, a zis George, holbându-se la scaunul gol.

— Te-am văzut cu ochii mei, acum un minut, a spus Harris.

Apoi au început să se învârtească din nou prin încăpere, căutându-l; s-au întâlnit încă o dată în mijloc şi s-au uitat unul la altul.

— Ăsta e cel mai grozav lucru care mi s-a întâmplat vreodată, a spus George.

— Un adevărat mister, a spus Harris.

Apoi George a ajuns în spatele lui Harris şi a văzut untul.

— Ia uite, acolo a fost tot timpul! a exclamat el, indignat.

— Unde? a strigat Harris, rotindu-se.

— Da' stai odată locului! a urlat George, alergând după el.

L-au recuperat şi l-au împachetat în ceainic.

Montmorency era şi el acolo, bineînţeles. Ambiţia lui Montmorency în viaţă este să ţi se încurce printre picioare şi să fie ocărât. Dacă îşi poate băga coada într-un loc unde nimeni nu are nevoie de el, dacă poate încurca lucrurile, scoţând din sărite oamenii, care aruncă după el cu diverse lucruri, atunci simte că nu şi-a irosit ziua.

Ţelul lui suprem este să-i facă pe oameni să se împiedice de el şi să-l înjure timp de o oră încheiată şi, dacă a reuşit să realizeze acest lucru, începe să-şi dea aere şi devine aproape de nesuportat.

Şi-a făcut apariţia şi s-a aşezat pe diverse lucruri, chiar în momentul în care cei doi voiau să le împacheteze, şi a acţionat cu convingerea fermă că atunci când George şi Harris întindeau mâna după ceva, acel ceva era botul lui rece şi umed. Şi-a băgat o labă în gem, a declarat război linguriţelor, a pretins că lămâile erau şobolani, s-a băgat în coş şi a ucis trei dintre ei înainte ca Harris să îl atingă cu tigaia.

Harris a spus că eu îl încurajam. Nu îl încurajam deloc. Un câine ca acesta nu are nevoie de încurajare. Păcatul natural, originar cu care s-a născut este cel care îl determină să facă asemenea lucruri.

Au terminat cu împachetatul la ora 12.50, iar Harris s-a aşezat pe coşul cel mare şi şi-a exprimat speranţa că nu s-a spart nimic. George a spus că dacă s-a spart ceva, e bun spart, reflecţie care părea că îl consolează. A mai spus că era gata de culcare.

Eram cu toţii gata de culcare. Harris urma să doarmă cu noi în noaptea aceea şi am urcat la etaj.

Am tras la sorţi paturile, iar Harris a fost nevoit să doarmă cu mine. M-a întrebat:

— Vrei să dormi la margine sau la perete, J.?

I-am răspuns că în general preferam să dorm *în* pat.

Harris a declarat că gluma era răsuflată.

— La ce oră să vă trezesc? a întrebat George.

— La şapte, a spus Harris.

— Nu, la şase, am zis eu, fiindcă voiam să scriu câteva scrisori.

Eu şi Harris ne-am ciondănit o vreme în legătură cu asta, dar în cele din urmă am ajuns la un compromis şi am optat pentru şase şi jumătate.

— Trezeşte-ne la 6.30, George, am spus.

George nu a zis nimic şi am descoperit că adormise deja, aşa că am aşezat lângă pat un lighean în care să calce a doua zi dimineaţa şi ne-am dus şi noi la culcare.

[15] Guinee — monedă de aur, valorând 21 de şilingi (n.tr.).

CAPITOLUL V

Doamna P. ne trezeşte — George, trântorul — Escrocheria numită „buletin meteorologic” — Bagajele noastre — Un băiat depravat — Lumea se adună în jurul nostru — Demarăm în stil mare şi ajungem în gara Waterloo — Ignoranţa funcţionarilor de la South Western în legătură cu nişte lucruri pământeşti, în speţă trenurile — Suntem pe apă, plutind în barcă.

A doua zi dimineaţa m-a trezit doamna Poppets, care m-a întrebat:

— Domnule, ştiţi că e aproape nouă?

— Cum? Ce nouă? am strigat, ridicându-mă din pat.

— Ora nouă, a răspuns ea, prin gaura cheii. Am crezut că vreţi să dormiţi mai mult azi.

L-am trezit pe Harris şi i-am comunicat vestea. A întrebat:

— Parcă voiai să te trezesc la ora şase?

— Exact, am răspuns.

— De ce nu m-ai trezit tu? a întrebat din nou. Acum nu vom reuşi să ajungem la râu decât după douăsprezece. Mă întreb dacă mai merită să ne ridicăm din pat.

— Hm, i-am replicat, norocul tău că m-am trezit. Dacă nu te trezeam, erai în stare să dormi până diseară.

Ne-am ciondănit în felul acesta timp de câteva minute, până când am fost întrerupţi de sforăitul lui George. Ne-am adus aminte, pentru prima dată pe ziua aceea, de existenţa lui. Zăcea acolo — individul care dorise să ştie la ce oră să ne trezească — întins pe spate, cu gura căscată şi cu genunchii strânşi la piept.

Nu ştiu de ce, dar cu siguranţă vederea unei alte persoane care doarme în timp ce eu sunt treaz mă scoate din minţi. Mi se pare teribil de şocant să văd cum ore preţioase din viaţa unui om — clipe nepreţuite care nu se vor mai întoarce niciodată — sunt irosite fără sens într-un somn pur şi simplu abrutizant.

Şi uite-l pe George, care irosea într-un mod revoltător inestimabilul dar al timpului, viaţa lui preţioasă, şi doar va avea de dat socoteală mai târziu pentru fiecare secundă ce se îndepărta de el, nefolosită. Ar fi putut să se îndoape cu ouă şi şuncă, să întărâte câinele sau să flirteze cu fata în casă, în loc să zacă aici, adâncit într-o uitare de sine revoltătoare.

Era un gând îngrozitor. Harris şi cu mine am ajuns, se pare, în acelaşi moment la această concluzie. Ne-am hotărât să îl salvăm şi, o dată luată această nobilă hotărâre, disputa noastră a fost uitată. Ne-am repezit şi i-am smuls pijamaua, Harris i-a dat una cu papucul, eu i-am urlat în ureche şi George s-a trezit.

— Wassermarrer? a întrebat, ridicându-se în capul oaselor.

— Scoală-te, cap pătrat ce eşti! a urlat Harris. E zece fără un sfert.

— Ce? a strigat George, sărind din pat drept în lighean. Cine naiba a pus chestia asta aici?

I-am comunicat că numai un prost nu ar fi văzut ligheanul.

Ne-am îmbrăcat şi apoi ne-am adus aminte că împachetaserăm periuţele de dinţi, peria şi pieptenele (afurisita aia de periuţă de dinţi are să mă bage în mormânt într-o bună zi), aşa că am fost nevoiţi să ne ducem jos şi să le pescuim din valiză. Şi, după ce am terminat, George a cerut ustensilele de ras. I-am spus că va trebui să iasă fără să se bărbierească în dimineaţa aceea, căci nu aveam de gând să mai desfacem încă o dată valiza — nici pentru el, nici pentru oricine altcineva.

Ne-a spus:

— Nu fiţi absurzi. Nu mă pot duce aşa în City.

Era mai degrabă dureros pentru City, dar ce ne păsa nouă de suferinţele umane? Aşa cum a spus Harris, în felul lui comun, vulgar, City-ul va trebui s-o înghită şi pe asta.

Am coborât să luăm micul dejun. Montmorency invitase alţi doi căţei să-l viziteze şi aceştia pierdeau vremea hârjonindu-se şi încăierându-se pe treptele casei. I-am calmat cu ajutorul unei umbrele şi ne-am aşezat să mâncăm cotlet şi carne rece de vită.

Harris a spus:

— Este foarte important să iei un mic dejun cum se cade.

Şi a început cu două cotlete, declarând că are de gând să le mănânce cât sunt calde; carnea de vită poate să mai aştepte.

George a luat ziarul şi ne-a citit despre accidentele de canotaj, ca şi rubrica meteo, care prevedea pentru mai târziu o vreme „ploioasă, frig, umezeală, în curs de ameliorare” (există, oare, ceva mai vag?), „local furtuni însoţite de tunete şi fulgere, vânt dinspre est, cu depresiune generală deasupra regiunii centrale (Londra şi Canalul Mânecii). Barometrul în scădere”.

Eu cred că, dintre toate prostiile enervante cu care suntem bombardaţi, mistificarea numită „buletin meteo” este cea mai gravă. Acesta „prognozează” cu precizie ce s-a întâmplat ieri sau alaltăieri şi exact opusul a ceea ce se va întâmpla astăzi.

Îmi amintesc că una dintre vacanţele mele — era într-o toamnă târzie — a fost compromisă cu totul de faptul că am dat atenţie rubricii meteo publicate în ziarul local. „Pentru astăzi se aşteaptă averse de ploaie, însoţite de descărcări electrice”, scria în ziarul de luni, aşa că am renunţat la picnic şi am rămas în casă, aşteptând ploaia. Pe lângă casa noastră treceau trăsuri şi şarete cu oameni

veseli şi puşi pe şotii, soarele strălucea, iar pe cerul albastru nu se zărea nici un nor.

— Ah! — am spus noi, uitându-ne la ei pe fereastră — au să se întoarcă acasă uzi până la piele!

Şi ne amuzam la gândul că se vor uda, apoi înteţeam focul din cămin, întorcându-ne la cărţile pe care le citeam şi la aranjarea colecţiilor de alge şi scoici. Pe la ora douăsprezece, când soarele pătrundea prin ferestre, căldura a devenit de-a dreptul apăsătoare şi ne-am întrebat când vor avea de gând să înceapă acele averse de ploaie însoţite de descărcări electrice.

— Ah! Va ploua după-amiază, veţi vedea! ne-am spus unul altuia. Oh, ce-or să se mai ude tipii ăia! O să ne distrăm pe cinste!

La ora unu, proprietăreasa a venit să ne întrebe dacă nu avem de gând să ieşim pe o asemenea zi minunată.

— Nu, nu, am răspuns, cu un zâmbet atotştiutor, noi nu ieşim. Nu vrem să ne ude ploaia.

Cum după-amiaza era pe sfârşite şi tot nu se vedea nici un semn de ploaie, am încercat să ne înveselim cu ideea că până la urmă tot are să plouă, pe neaşteptate, chiar când excursioniştii vor porni spre casă şi se vor afla departe de un adăpost şi prin urmare se vor uda şi mai tare. Însă nu a căzut nici un strop şi astfel a luat sfârşit o zi minunată, căreia i-a urmat o noapte la fel de frumoasă.

A doua zi dimineaţă, am citit, urma să fie „o zi caldă, frumoasă, stabilă, cu temperaturi ridicate”; ne-am îmbrăcat cu lucruri subţiri şi, la o jumătate de oră după ce am ieşit, a început să plouă cu găleata, iar un vânt rece s-a pornit să bată şi aşa a ţinut-o toată ziua. Ne-am întors acasă răciţi şi cu accese de reumatism şi ne-am dus la culcare.

Vremea este un lucru care mă depăşeşte. Nu o pot înţelege. Barometrul nu serveşte la nimic; este la fel de înşelător ca şi prognoza din ziar.

La hotelul din Oxford la care am tras în primăvara trecută era un barometru; când am ajuns acolo, arăta „timp frumos stabil”. Afară ploua cu găleata şi a plouat aşa toată ziua. Nu am putut să ies afară. Am lovit uşor în barometru şi a sărit la „timp foarte uscat”. Lustragiul hotelului s-a oprit lângă mine şi mi-a spus că arăta cum va fi vremea mâine. Am sugerat că poate se gândea la săptămâna trecută, însă băiatul mi-a spus că nu, nu la asta se gândea.

Am lovit din nou barometrul a doua zi dimineaţa şi acesta a urcat şi mai sus, iar ploaia a început să cadă mai tare ca oricând. Miercuri am repetat operaţia şi indicatorul s-a rotit la „timp frumos stabil”, „foarte uscat” şi „zăpuşeală”, până ce a ajuns la capăt şi nu a mai putut merge mai departe. Nu putea face mai mult, instrumentul era astfel construit încât nu putea arăta un timp şi mai frumos fără să se defecteze. Era evident că ar fi fost dispus să meargă mai departe şi să arate secetă, uscăciune, insolaţie, simun şi alte asemenea lucruri, însă resortul îl împiedica şi a fost nevoit să se mulţumească să arate un banal „foarte uscat”.

Între timp, ploaia cădea în şiroaie, iar cartierele mai joase ale oraşului erau sub apă, din pricina revărsării râului.

Lustragiul hotelului a spus că este evident că urma să avem o vreme minunată cândva, în viitor, şi mi-a citit o poezie tipărită în partea de sus a oracolului:

„Ceea ce am prezis demult, a trecut;
Ceea ce vă prezic acum, va trece.”

În vara aceea nu a mai fost deloc vreme frumoasă. Probabil că instrumentul se referea la primăvara viitoare — aşa cred.

Există apoi acel nou model de barometre, cele lungi şi drepte. Nu au nici cap, nici coadă; eu unul nu pot face deosebirea. Au o parte pentru ieri, ora 10 a.m., şi o parte pentru azi, ora 10 a.m., dar nu poţi fi întotdeauna acolo la acea oră a dimineţii.

Indicatorul unui asemenea barometru urcă şi coboară la ploaie sau la timp frumos, cu mai mult sau mai puţin vânt; la unul din capete scrie „Nly”, iar la celălalt „Ely”[16] (oare ce are de-a face Ely cu toate astea?). Dacă ciocăneşti, nu afli nimic. În plus, eşti obligat să îl corectezi la nivelul mării şi să transformi în grade Fahrenheit şi nici atunci nu-ţi spune nimic.

Dar cine vrea să i se spună cum va fi vremea? Oricum, e destul de urâtă de obicei, de ce să mai fi nevoit să afli asta dinainte? Profetul care ne place nouă este bătrânul care, într-o dimineaţă foarte înnorată a unei zile în care am fi vrut tare mult să fie frumos, cercetează orizontul cu un ochi de cunoscător şi spune:

— Oh, nu, domnule, socot că se va însenina negreşit. Da, se va însenina, domnule.

— Ah, ştie el, spunem noi, urându-i bună dimineaţa şi pornind la drum; e uimitor câte ştiu bătrânii ăştia!

Şi încercăm o deosebită simpatie pentru bătrânul acesta, simpatie care nu este umbrită deloc de faptul că *nu* se înseninează, ci continuă să plouă toată ziua.

— Ei, ne spunem, a făcut şi el ce-a putut.

Pentru cel care ne prezice vreme urâtă avem, dimpotrivă, numai sentimente ostile şi de răzbunare.

— Se înseninează, nu-i aşa? Ce crezi? strigăm noi, plini de voioşie, în timp ce trecem pe lângă el.

— Ei bine, nu, domnule, mă tem că o să plouă toată ziua, ne răspunde el, clătinând din cap.

— Prost bătrân! bombănim, ce ştie el?

Şi dacă se întâmplă să fie cum a zis, ne întoarcem acasă şi mai mânioşi pe el şi cu ideea vagă că, într-un fel sau altul, a influenţat vremea.

Dimineaţa aceea era atât de senină şi însorită, încât nu merita să ne stricăm buna dispoziţie ascultând ce citea George în ziar despre „barometrul în scădere”, „tulburări atmosferice,

înaintând în linie oblică dinspre sudul Europei” şi „presiunea în creştere”; prin urmare, dându-şi seama că nu reuşeşte să ne strice buna dispoziţie, ci îşi pierde vremea degeaba, George a şterpelit ţigara pe care tocmai o răsucisem pentru mine şi a dispărut.

Harris şi cu mine, după ce am terminat ultimele bucate de pe masă, am dus bagajele în faţa uşii, pe scări, şi am aşteptat să treacă o birjă.

Erau destul de multe bagaje, după cum ne-am dat seama când le-am adunat pe toate grămadă. Sacul de voiaj Gladstone şi mica valiză de mână, cele două coşuri şi o mulţime de pleduri, patru sau cinci pardesie şi impermeabile şi câteva umbrele, mai era un pepene pe care îl pusesem într-un coşuleţ, fiindcă era prea mare ca să încapă în altă parte, o pungă cu vreo două livre de struguri, o umbrelă japoneză de hârtie, ca şi o tigaie cu coadă (această era prea lungă şi am înfăşurat-o în hârtie de împachetat).

Erau cam multe, iar Harris şi cu mine am început să ne simţim oarecum ruşinaţi de asta, deşi nu văd de ce ar fi trebuit să ne simţim aşa. Nu se zărea nici o birjă, în schimb pe stradă treceau o mulţime de băieţi, care s-au oprit, evident interesaţi de spectacol.

Băiatul lui Biggs a fost primul. Biggs este zarzavagiul nostru, iar talentul lui de căpetenie constă în a-şi asigura serviciile unor vagabonzi nelegiuiţi şi lipsiţi de principii, cei mai răi pe care civilizaţia i-a produs până în momentul de faţă. Dacă în cartierul nostru apare un băiat mai rău decât ceilalţi, ştim că acesta este ultimul angajat al lui Biggs. Mi s-a spus că, pe vremea asasinatului de pe Coram Street[17], toată lumea de pe strada noastră era convinsă că fusese săvârşit de băiatul lui Biggs (de atunci) şi, dacă nu ar fi fost în stare să dovedească că are un alibi perfect atunci când a fost supus unui sever interogatoriu încrucişat de către locatarul de la nr. 19, căruia i-a livrat, în

dimineaţa de după descoperirea crimei, mărfurile comandate (asistat de cel de la nr. 21, care se afla întâmplător acolo în momentul respectiv), ar fi păţit-o rău de tot. Nu l-am cunoscut pe băiatul lui Biggs din acea perioadă, însă, din ceea ce am văzut de atunci încolo, eu, unul, nu aş fi acordat prea mare importanţă alibiului respectiv.

Băiatul lui Biggs, aşa cum am spus, a apărut de după colţ. Era, evident, foarte grăbit, dar când ne-a văzut pe Harris, pe mine şi pe Montmorency, precum şi lucrurile noastre, a încetinit şi s-a oprit să caşte gura. Harris şi cu mine ne-am uitat urât la el. Asta ar fi putut impresiona o persoană mai sensibilă, însă băieţii lui Biggs nu sunt, de regulă, uşor de impresionat. S-a oprit, la un iard de scara noastră; s-a sprijinit de gard şi, alegând un pai de mestecat, ne-a ţintuit cu privirea. Evident, voia să vadă cum se va termina toată povestea.

În clipa următoare, băiatul de la băcănie a trecut pe partea cealaltă a străzii. Băiatul lui Biggs i-a strigat:

— Hei, bună! Parterul de la nr. 42 se mută.

Băiatul de la băcănie a traversat strada şi a ocupat cealaltă parte a scării. Apoi s-a oprit tânărul gentleman de la lustragerie şi i s-a alăturat băiatului lui Biggs; în timp ce băiatul de la spălătoria de sticle goale „The Blue Posts” a ocupat o poziţie independentă lângă bordura trotuarului.

— N-or să moară de foame, nu-i aşa? a spus gentlemanul de la lustragerie.

— Ah! Trebuie să iei câte ceva cu *tine*, a comentat cel de la „The Blue Posts”, dacă ai de gând să traversezi Atlanticul într-o bărcuţă.

— Nu vor să traverseze Atlanticul, a intervenit băiatul lui Biggs, au de gând să îl găsească pe Stanley[18].

Între timp, se adunase o mulţime de lume, iar oamenii se întrebau ce se întâmplase. O parte dintre ei (cei tineri şi nechibzuiţi) susţineau că e

vorba de o nuntă şi că Harris este mirele, în timp ce alţii, mai bătrâni şi mai înţelepţi, înclinau spre ideea că era vorba de o înmormântare şi că eu eram, probabil, fratele răposatului.

În cele din urmă, a apărut o birjă (de regulă, aceasta este o stradă pe care, dacă nu ai nevoie de ele, birjele goale trec din trei în trei minute, umblă fără rost şi îţi aţin calea). Ne-am urcat, noi şi tot calabalâcul, am gonit vreo doi prieteni de-ai lui Montmorency, care evident juraseră să nu se despartă de el niciodată, şi am pornit în uralele mulţimii. Băiatul lui Biggs a aruncat după noi cu un morcov — ca să ne meargă bine.

Am ajuns la gara Waterloo la ora unsprezece şi am întrebat de unde pleacă trenul de la ora unsprezece şi cinci. Bineînţeles, nimeni nu ştia; la gara Waterloo nimeni nu ştie niciodată de unde pleacă un tren sau încotro se îndreaptă un tren care pleacă sau alt amănunt de genul ăsta. Hamalul care ne-a luat bagajele credea că va pleca de la peronul al doilea, în timp ce alt hamal, cu care a discutat despre aceasta, auzise un zvon potrivit căruia trenul urma să plece de la primul peron. Şeful gării, pe de altă parte, era convins că va pleca de la peronul pentru trenuri regionale.

Vrând să ne lămurim o dată pentru totdeauna, am urcat la etaj şi l-am întrebat pe impiegatul de mişcare, care ne-a spus că tocmai se întâlnise cu un bărbat care văzuse trenul la peronul al treilea. Ne-am dus la peronul al treilea, însă autorităţile de acolo ne-au spus că, după părerea lor, trenul respectiv era expresul de Southampton sau poate personalul de Windsor. Erau însă absolut siguri că nu era trenul de Kingston, deşi nu puteau spune de ce erau siguri de asta. Apoi hamalul nostru ne-a spus că, după părerea lui, trebuie să fie tras pe linie moartă; a mai susţinut că el ştie cum arată trenul. Aşa că ne-am dus acolo, unde l-am văzut pe mecanic şi l-am întrebat dacă mergea la Kingston. Ne-a răspuns că, bineînţeles, nu ne poate spune

nimic sigur, dar că mai degrabă era înclinat să creadă că da. Oricum, dacă nu era trenul de 11.05 pentru Kingston, ne-a spus că era încredinţat că era trenul de 9.32 pentru Virginia Water sau expresul de 10 a.m. pentru Insula Wight sau pentru direcţia aceea şi că vom afla cu siguranţă atunci când vom ajunge acolo. I-am strecurat în mână o jumătate de coroană şi l-am implorat să fie trenul de 11.05 pentru Kingston.

— Nimeni nu va şti niciodată, pe linia asta, am spus noi, ce eşti sau unde mergi. Cunoşti drumul, te strecori fără gălăgie şi o iei spre Kingston.

— Ei bine, nu ştiu, domnilor, a răspuns omul. Presupun că un *anumit* tren tot trebuie să plece spre Kingston; am s-o fac. Daţi încoace jumătatea de coroană.

Şi uite aşa am ajuns la Kingston cu London and Southwestern Railway.

Am aflat mai târziu că trenul cu care călătoriserăm era, de fapt, trenul poştal de Exeter şi că, în gara Waterloo, îl căutaseră timp de mai multe ore; nimeni nu ştia ce se întâmplase cu el.

Barca noastră ne aştepta la Kingston chiar sub pod; ne-am îndreptat spre aceasta, am depozitat bagajele de jur împrejur şi am urcat.

— Sunteţi pregătiţi, domnilor? a întrebat omul.

— Pregătiţi, am răspuns.

Ne-am avântat — Harris la cârmă, eu la vâsle şi Montmorency amărât şi foarte bănuitor la prora — pe apele care, timp de două săptămâni, urmau să fie casa noastră.

[16] Guinee — monedă de aur, valorând 21 de şilingi (n.tr.).

[17] Este vorba despre asasinarea lui Harriet Buswell, în ziua de Crăciun a anului 1872, care a trezit un interes extraordinar. Iniţial a fost acuzat un oarecare dr. Hessel, însă în dosar se menţionează că respectiva crimă a fost comisă de unul sau mai mulţi asasini necunoscuţi.

[18] Sir Henry Morton Stanley (1841–1904), explorator, scriitor şi ziarist, celebru pentru expediţia în cursul căreia l-a găsit pe misionarul dr. David Livingstone la Ujiji, în regiunea Lacului Tanganika.

CAPITOLUL VI

Kingston — Remarci instructive referitoare la primii ani din istoria Angliei — Observaţii la fel de instructive cu privire la lambriurile din stejar sculptat şi la viaţă în general — Cazul trist al lui Stivvings junior — Cugetări despre vremurile de demult — Uit că sunt la cârmă — Un rezultat interesant — Labirintul de la Hampton Court — Harris ca ghid.

Era o dimineaţă minunată, de primăvară târzie sau de vară timpurie, cum vreţi să-i spuneţi, când strălucirea delicată a ierbii şi a frunzelor se transformă într-un verde mai profund, iar anul seamănă cu o fată, care simte, înfiorată, că este pe punctul de a deveni femeie.

Străzile pitoreşti de la periferia oraşului Kingston, în locul în care coboară până la marginea apei, erau deosebit de frumoase în lumina strălucitoare a soarelui, râul scânteietor pe care pluteau diverse ambarcaţii, drumul de edec mărginit de arbori, vilele îngrijite de pe malul celălalt, Harris, într-un tricou roşu cu oranj, gâfâind la vâsle, vechiul castel cenuşiu al familiei Tudor care strălucea în depărtare, toate alcătuiau un tablou însorit, atât de luminos, dar calm, atât de plin de viaţă şi de pace în acelaşi timp, încât, deşi era dimineaţa devreme, simţeam cum sunt purtat într-o lume a meditaţiei şi a visului.

Am cugetat la Kingston sau Kyningestun, aşa cum se numea odinioară, pe vremea în care aşa-numiţii „kinges” saxoni erau încoronaţi aici. Marele Cezar a trecut râul pe aici, iar legiunile romane şi-au ridicat tabăra pe dealurile din apropiere. Cezar, la fel ca Elisabeta[19] mai târziu, se pare că s-a oprit cam peste tot — însă era o

persoană mai respectabilă decât buna regină Bess; nu a intrat niciodată în cârciumi.

Regina fecioară a Angliei era, se pare, înnebunită după cârciumi. Abia dacă găseşti o cârciumă atrăgătoare pe o rază de zece mile în jurul Londrei la care să nu se fi uitat, în care să nu fi pus piciorul sau în care să nu fi petrecut noaptea la un moment dat. Să presupunem că Harris întoarce o pagină nouă în viaţa lui şi devine un om mare şi bun — ajunge, de pildă, prim-ministru, apoi moare; mă întreb ce fel de firme vor pune patronii cârciumilor prin care a trecut: „Harris a băut un pahar de bere amară în acest loc”; „Harris a băut două pahare de scotch cu gheaţă aici în vara lui ’88”; „Harris a fost dat afară de aici în decembrie 1886”.

Nu, ar fi prea multe! Cred că vor deveni faimoase casele prin care nu a trecut niciodată. „Unicul local din sudul Londrei în care Harris nu a băut niciodată!” Oamenii se vor înghesui aici să vadă din ce motiv se petrecuse o asemenea minune.

Ce mult trebuie să fi urât Kyningestun regele Edwy cel slab de minte! Ospăţul de după încoronare a fost prea mult pentru el. Poate că nu i-a fost pe plac capul de mistreţ umplut cu zaharicale (mie unul nu mi-ar fi priit, ştiu prea bine) sau poate s-a săturat de vin şi mied; a plecat pe furiş de la petrecerea zgomotoasă pentru a petrece o oră sub clar de lună cu draga lui Elgiva.

Poate că, de la fereastră, au urmărit, ţinân-du-se de mână, luna oglindindu-se în apa fluviului, în timp ce dinspre sălile castelului răzbătea slab zarva petrecăreţilor.

Apoi brutalul Odo şi Sfântul Dunstan au dat buzna în încăperea liniştită, au strigat insulte grosolane la adresa gingaşei regine şi l-au târât pe bietul Edwy înapoi în mijlocul beţivilor gălăgioşi.[20]

Peste mai mulţi ani, în sunetele muzicii de bătălie, ospeţele şi regii saxoni au dispărut pentru

totdeauna, iar măreţia Kingston-ului a pălit pentru o vreme, renăscând din nou când Hampton Court a devenit reşedinţa familiilor Tudor şi Stuart. Bărcile regale acostau la debarcader, iar cavalerii înfăşuraţi în mantii scumpe coborau ţanţoşi treptele spre apă, strigând: „Hei! Ce mai barcă, drace! Pe cinstea mea!”

Multe dintre casele vechi din împrejurimi vorbesc cât se poate de limpede despre zilele de demult în care Kingston era un burg regal, iar nobilii şi curtenii trăiau acolo, în apropierea regelui. Lungul drum ce duce la porţile castelului era animat toată ziua — se auzea zăngănitul săbiilor de oţel, se puteau vedea armăsari focoşi, haine de catifea şi mătase foşnitoare şi feţe frumoase. Casele mari şi spaţioase, cu balcoane închise, cu ferestre zăbrelite, cu cămine uriaşe şi acoperişuri cu frontoane, vorbesc despre zilele în care se purtau pantaloni strâmţi şi pieptare sau corsaje brodate cu perle şi în care se făceau jurăminte complicate. Au fost înălţate pe vremea „în care oamenii ştiau să construiască”. Cărămizile roşii, solide au devenit mai solide o dată cu trecerea timpului, iar scările lor de stejar nu scârţâie atunci când încerci să cobori fără să faci zgomot.

Îmi amintesc de nişte scări de stejar dintr-o casă din Kingston. Astăzi acolo se află un magazin, dar casa a fost, pe vremuri, reşedinţa unui personaj important. Un prieten de-al meu, care locuieşte la Kingston, a intrat într-o zi ca să cumpere o pălărie şi, într-un moment de uitare de sine, a băgat mâna în buzunar şi a plătit pe loc.

Negustorul (care îl cunoaşte pe prietenul meu) a fost la început uimit, însă şi-a revenit destul de repede şi, dându-şi seama că un asemenea gest are nevoie de încurajare, l-a întrebat pe eroul nostru dacă nu ar vrea să vadă nişte sculpturi deosebite, minunate, din lemn de stejar. Prietenul meu voia să vadă aşa ceva, iar negustorul l-a condus afară din

magazin, pe scara care urca la etaj. Balustradele erau o adevărată operă de artă, iar peretele era acoperit cu lambriuri sculptate demne de un adevărat palat.

După ce au urcat scara, au intrat într-un salon, o încăpere mare şi luminoasă, tapetată cu o hârtie albastră, oarecum ţipătoare, dar veselă. Nu era nimic deosebit în acest apartament, iar prietenul meu se întreba de ce fusese adus aici. Proprietarul s-a îndreptat spre perete şi a lovit hârtia. S-a auzit un sunet ce semăna cu ciocănitul în lemn.

— Stejar, a explicat el. Stejar sculptat, până în tavan, la fel cu cel pe care l-aţi văzut pe scară.

— Pentru Dumnezeu, omule! a exclamat prietenul meu; doar nu vrei să spui că ai acoperit stejarul cu tapet albastru?

— Ba da, a sunat răspunsul, m-a costat destul de mult. A trebuit, desigur, să acopăr mai întâi totul cu scândură. Dar camera este mai veselă acum. Era îngrozitor de mohorâtă înainte.

Nu pot să spun că îl condamn pe omul acela (cred că asta este, fără îndoială, o mare uşurare pentru el). Din punctul lui de vedere, cel al proprietarului obişnuit, care, spre deosebire de amatorul de antichităţi, încearcă să ia viaţa cât mai uşor posibil, are dreptate. Stejarul sculptat este foarte plăcut la vedere, dacă nu te împiedici de el peste tot, însă fără îndoială este deprimant să trăieşti într-o casă lambrisată cu stejar dacă nu eşti pasionat de asemenea lucruri. Parcă ai locui într-o biserică.

Nu, ceea ce era trist în cazul lui, un om deloc pasionat de stejarul sculptat, era să aibă un salon lambrisat, în timp ce oamenii cărora le place stejarul sculptat trebuie să plătească sume enorme pentru a-l avea. Se pare că există o re-gulă în această lume. Avem cu toţii ceea ce nu ne dorim, iar ceilalţi au întotdeauna ce ne dorim noi.

Bărbaţii însuraţi au soţii şi nu par că şi le doresc, iar bărbaţii tineri şi neînsuraţi strigă sus şi tare că

nu le pot avea. Săracii care abia îşi duc traiul de azi pe mâine au câte opt copii, iar cuplurile în vârstă şi bogate care nu au cui lăsa moştenire banii agonisiţi mor fără urmaşi.

Sunt apoi fetele care au pretendenţi. Aceste fete nu doresc în nici un caz să aibă pretendenţi. Afirmă că ar fi mai bine fără ei, că aceştia le plictisesc. Oare nu ar fi mai indicat să le ceară mâna lui Miss Smith şi Miss Brown, care sunt urâte şi bătrâne şi nu au nici un pretendent? Ele unele nu au nevoie de pretendenţi. Nu au de gând să se mărite niciodată.

Nu trebuie să stăruim asupra acestor lucruri; te întristează.

În şcoala noastră era un băiat pe care îl poreclisem Sandford şi Merton[21]. Adevăratul lui nume era Stivvings. Era cel mai grozav băiat pe care l-am cunoscut vreodată. Cred că îi plăcea cu adevărat să înveţe. Ce-l mai certau când îl găseau în pat noaptea târziu citind lecţia de limba greacă! Cât despre verbele neregulate din limba franceză, pur şi simplu era imposibil să îl desparţi de ele. Avea nişte idei năstruşnice şi nesănătoase: să fie mândria părinţilor şi o onoare pentru şcoala noastră; visul lui era să ia premii şi să devină un om deştept când va creşte mare, idei de om slab de înger, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Nu am mai văzut niciodată o asemenea fiinţă ciudată, dar total inofensivă, ca un nou-născut.

Ei bine, acest băiat obişnuia să se îmbolnăvească cam de două ori pe săptămână; prin urmare, nu putea să meargă la şcoală. Nici un alt copil nu se îmbolnăvea ca Sandford şi Merton. Dacă, pe o rază de zece mile, exista vreo boală cunoscută, el o contracta şi încă în forma cea mai gravă. Făcea bronşită vara, pe căldura cea mai mare, şi boala fânului de Crăciun. După o perioadă de şase săptămâni de secetă, era în stare să facă o criză de reumatism acut şi, dacă ieşea afară într-o

zi cu ceaţă din noiembrie, se întorcea acasă cu insolaţie.

Într-un an, săracul de el, l-au ameţit cu gaz ilariant, i-au scos toţi dinţii şi i-au pus placă, deoarece avea dureri cumplite de dinţi, însă s-a ales cu nevralgie şi dureri de cap. Era mereu răcit — a scăpat o dată, când, timp de nouă săptămâni, a avut scarlatină — şi suferea în permanenţă de degerături. În timpul marii epidemii de holeră din 1871, cartierul nostru a scăpat ca prin minune. Micul Stivvings a fost singurul care s-a îmbolnăvit din toată parohia.

Când era bolnav, era nevoit să stea în pat şi să mănânce pui, cremă de zahăr ars şi struguri de seră, iar el zăcea şi plângea fiindcă nu îl lăsau să îşi facă exerciţiile la latină şi să studieze gramatica germană.

Iar noi, ceilalţi băieţi, care am fi fost în stare să sacrificăm zece trimestre de şcoală pentru a fi bolnavi o singură zi şi nu ne doream deloc să le dăm părinţilor ocazia să se grozăvească cu noi, nu reuşeam să ne alegem decât cu gâtul înţepenit. Stăteam în curent şi asta ne făcea bine şi ne înviora; înghiţeam diverse lucruri, doar-doar ne-om îmbolnăvi, dar ne făceau poftă de mâncare şi luam în greutate. Nimic nu ne făcea rău până la vacanţă. Abia atunci, la începutul vacanţei, reuşeam să răcim, să ne îmbolnăvim de tuse convulsivă şi de diverse alte maladii până la reînceperea trimestrului. Atunci, în ciuda oricăror măsuri, ne însănătoşeam dintr-o dată şi ne simţeam mai bine ca oricând.

Aşa e viaţa, iar noi suntem precum iarba cosită şi pusă în cuptor ca să se usuce.[22]

Dar să ne întoarcem la stejarul sculptat; stră-stră-străbunii noştri trebuie să fi avut noţiuni foarte clare despre artă şi frumos. Adevărul este că toate comorile de artă din zilele noastre erau lucruri obişnuite acum trei sau patru sute de ani. Mă întreb dacă vechile farfurii de supă, halbele de

bere şi sfeşnicele care ne plac atât de mult azi sunt cu adevărat frumoase sau dacă aura vechimii le conferă farmecul de care se bucură în ochii noştri. Vechile farfurii albastre[23] care ne împodobesc azi pereţii erau obiecte de uz casnic de fiecare zi în urmă cu mai multe secole, iar păstorii de culoare roz şi păstoriţele galbene pe care le arătăm cu mândrie prietenilor şi pe care aceştia se prefac că le admiră erau obiecte fără valoare pe care mamele din secolul al XVIII-lea le dădeau copiilor să se joace ca să nu mai plângă. Va fi oare la fel în viitor? Oare lucrurile pe care le preţuim astăzi vor fi întotdeauna bagatelele din zilele precedente? Oare farfuriile noastre împodobite cu ramuri de salcie vor fi aşezate deasupra căminelor din anii 2000 şi mai bine? Cănile albe cu bordură aurită şi minunate flori de aur în interior (din specii necunoscute), pe care Sarah Jane, fata în casă de azi, le sparge cu atâta dezinvoltură, vor fi oare lipite cu grijă, aşezate pe un suport şi şterse de praf numai de către stăpâna casei?

Iată, de pildă, câinele de porţelan care împodobeşte apartamentul meu mobilat. Este un câine alb, cu ochii albaştri. Nasul lui este de un roşu delicat, cu câteva pete albe. Are capul ridicat, într-o poziţie mai degrabă obositoare, iar expresia lui este de o amabilitate dusă până la imbecilitate. Mie nu-mi place deloc. Aş putea spune chiar că mă scoate din sărite, din punct de vedere artistic vorbind. Prietenii mei nechibzuiţi se strâmbă la el şi nici proprietăreasa mea nu îl admiră şi susţine că îl ţine acolo pentru că i-a fost oferit de o mătuşă.

Peste două sute de ani însă, s-ar putea ca acest căţel să fie dezgropat undeva, fără picioare şi cu coada ruptă, apoi să fie vândut drept porţelan de epocă şi aşezat într-o vitrină. Oamenii care vor trece pe acolo îl vor admira. Vor fi impresionaţi de minunata profunzime a culorii nasului său şi vor face speculaţii referitoare la cât de frumoasă era, fără îndoială, bucata de coadă care s-a pierdut.

Noi, cei care trăim în această epocă, nu putem vedea frumuseţea acestui câine. Suntem prea obişnuiţi cu el. Este ca apusul de soare şi stelele: nu ne dăm seama de farmecul lor pentru că ne-am obişnuit cu ele. La fel stau lucrurile şi cu câinele de porţelan. În anul 2288, oamenii se vor înghesui în jurul lui. Nimeni nu va mai cunoaşte arta fabricării unor asemenea câini; va fi de mult uitată. Urmaşii noştri se vor întreba cum a fost realizat şi vor ajunge la concluzia că noi eram nişte oameni foarte deştepţi. Vor vorbi despre noi ca despre „acei vechi maeştri care au înflorit în secolul al XIX-lea şi au produs aceşti câini de porţelan”.

„Modelul” de broderie pe canava pe care fiica cea mare l-a cusut la şcoală va fi catalogat drept o „tapiserie din epoca victoriană” şi va fi considerat nepreţuit. Halbele de bere alb-albastre care se găsesc astăzi cu duiumul în hanurile de la margine de drum vor fi căutate, chiar aşa sparte şi ciobite, şi vândute la greutatea lor în aur, iar oamenii înstăriţi le vor folosi drept cupe de şampanie. Turiştii japonezi vor cumpăra „Cadouri de la Ramsgate” şi „Suveniruri de la Margate” scăpate de distrugere şi vor duce la Edo aceste curiozităţi englezeşti.

În acest punct, Harris a aruncat vâslele, s-a ridicat de pe locul său şi s-a aşezat pe spate, cu picioarele în sus. Montmorency a început să latre şi a executat un salt periculos, iar coşul de deasupra a căzut şi toate lucrurile dinăuntru s-au răsturnat.

Am fost oarecum surprins, dar nu m-am pierdut cu firea. Am spus, destul de binedispus:

— Hei! De ce faci asta?

— De ce fac asta? Lua-te-ar...

Nu, gândindu-mă mai bine, nu am să repet ce mi-a spus Harris. Recunosc că eram oarecum vinovat, dar nimic nu scuză violenţa de limbaj şi grosolănia, mai ales în cazul unui om bine crescut, cum ştiu sigur că este Harris. Mă lăsasem furat de

gânduri şi am uitat, se înţelege, că mă aflu la cârmă; consecinţa: ne-am apropiat prea tare de drumul edecului. În acel moment, era greu de spus cine eram noi şi care era malul dinspre Middlesex al râului; dar am descoperit după o vreme şi ne-am despărţit.

Cu toate acestea, Harris a spus că a făcut destul de multe până atunci şi a propus să preiau eu conducerea; prin urmare, cum nu eram departe de drumul edecului, am coborât şi, luând odgonul, am tras barca până dincolo de Hampton Court. Ce vechi este zidul care se întinde de-a lungul râului în acest loc! Nu trec niciodată pe lângă el fără să mă simt mai bine la vederea lui. Este un zid vechi, prietenos şi plin de farmec; ar putea alcătui un tablou minunat, cu lichenii şi muşchiul care îl acoperă ici şi colo, cu mlădiţele de viţă-de-vie ce se iţesc undeva în vârf pentru a vedea cine mai trece pe apele destul de circulate ale fluviului şi cu iedera sobră adunată ciorchine ceva mai jos! Acest zid ascunde cincizeci de umbre şi lumini la fiecare zece iarzi. Sunt sigur că, dacă aş şti să desenez şi să pictez, aş realiza un tablou minunat al acestui zid străvechi. M-am gândit adesea că mi-ar plăcea să locuiesc la Hampton Court. Pare un loc atât de liniştit şi paşnic; în acest colţ de lume poţi să hoinăreşti dimineaţa devreme înainte ca mulţi dintre oamenii din partea locului să se trezească.

De fapt, însă, nu cred că mi-ar face mare plăcere să pun în practică o asemenea idee. Ar fi destul de plictisitor şi deprimant seara, când lampa aruncă umbre sinistre pe pereţii cu lambriuri, iar ecoul unor paşi îndepărtaţi răsună în coridoarele reci de piatră, auzindu-se când aproape, când în depărtare, totul fiind învăluit într-o linişte mormântală, întreruptă doar de bătăile inimii tale.

Noi, oamenii, suntem fiinţe solare. Iubim lumina şi viaţa. Iată de ce ne înghesuim în oraşe, iar satele se depopulează an după an. În lumina soarelui — ziua, când Natura este plină de viaţă şi

totul este activ în jurul nostru — ne plac destul de mult culmile dealurilor şi pădurile dese, însă noaptea, când mama noastră Terra s-a dus la culcare şi ne-a lăsat pe noi să veghem, oh! totul pare atât de pustiu şi ne simţim înspăimântaţi, precum copiii într-o casă pustie. Suspinăm şi tânjim după străzile luminate de felinare cu gaz, sunetul vocilor omeneşti şi pulsul vieţii umane. Ne simţim atât de neajutoraţi şi atât de neînsemnaţi în marea linişte, neîntreruptă decât de copacii întunecaţi ce freamătă la atingerea vântului nopţii. În jur sunt atât de multe fantome, iar suspinele lor neauzite ne întristează la culme. De aceea ne înghesuim în marile oraşe, aprindem un rug uriaş de un milion de felinare cu gaz, strigăm şi cântăm şi ne simţim curajoşi nevoie mare.

Harris m-a întrebat dacă am fost vreodată în labirintul de la Hampton Court. Mi-a spus că el a fost odată acolo ca să-i arate altcuiva calea. Studiase o hartă a labirintului şi era atât de simplu că părea de-a dreptul o prostie — nici nu merita să dai cele două pence care îţi erau cerute la intrare. Harris a spus că avea impresia că harta respectivă fusese alcătuită probabil în glumă, deoarece nu semăna deloc cu realitatea şi nu făcea decât să te inducă în eroare. Harris vizitase labirintul cu un văr de-al lui de la ţară. Harris îi spusese:

— Intrăm doar aşa, ca să poţi spune că ai fost acolo, însă e foarte simplu. Este absurd să îl numeşti labirint. Nu trebuie decât să o iei la dreapta la primul colţ. Ne plimbăm vreo zece minute, apoi ieşim şi ne ducem să mâncăm.

Nu la multă vreme după ce au intrat, s-au întâlnit cu un grup de persoane care au declarat că se învârteau pe acolo de vreo trei sferturi de oră şi se cam săturaseră. Harris le-a spus că îl pot urma dacă doresc; nu voia decât să intre şi apoi să se întoarcă şi să iasă. Oamenii au spus că era foarte drăguţ din partea lui, s-au încolonat în spatele lui şi l-au urmat.

Au adunat pe drum diverse alte persoane care voiau să iasă afară, până ce li s-au alăturat toţi cei aflaţi în labirint. Oamenii renunţaseră la orice speranţă de a ieşi sau intra sau de a-şi mai vedea din nou casa şi prietenii, dar şi-au recăpătat curajul la vederea lui Harris şi a tovarăşilor săi şi s-au alăturat procesiunii, binecuvântându-l. Harris era de părere că trebuie să fi fost vorba de vreo douăzeci de persoane, printre care şi o femeie cu un copil, care erau acolo încă de dimineaţă; femeia a insistat să îl ia de braţ, de teamă să nu-l piardă.

Harris a continuat să o ia la dreapta, dar se părea că drumul e lung; vărul lui a spus că presupune că e un labirint foarte mare.

— Oh, unul dintre cele mai mari din Europa, a spus Harris.

— Da, aşa trebuie să fie, a replicat vărul, pentru că am parcurs deja două mile bune.

Harris începuse să considere toată tărăşenia cam ciudată, însă s-a ţinut tare până ce, la un moment dat, au trecut pe lângă o bucată de chiflă cu stafide de o jumătate de penny aruncată pe jos. Vărul lui a jurat că o văzuse cu vreo şapte minute mai înainte.

— Imposibil! a zis Harris, însă femeia cu copilul a intervenit, spunând că era adevărat, întrucât ea însăşi o luase din mâna micuţului şi o aruncase acolo, chiar înainte de a se întâlni cu Harris. A mai adăugat că îşi doreşte să nu-l fi întâlnit niciodată pe Harris şi şi-a exprimat părerea că era un impostor. Asta l-a înfuriat pe Harris, care le-a arătat harta şi le-a explicat teoria lui.

— S-ar putea ca harta să fie bună, au spus o parte dintre cei de faţă, dacă ştii unde anume ne aflăm acum.

Harris nu ştia şi a sugerat că lucrul cel mai bun ar fi să se întoarcă la intrare şi s-o ia de la început. Pentru partea cu luatul de la început nu s-a manifestat prea mult entuziasm; dar în ceea ce priveşte reîntoarcerea la intrarea în labirint, cei prezenţi au fost de acord, în unanimitate. Aşa că

s-au întors şi l-au urmat din nou pe Harris, în direcţie opusă. După mai bine de zece minute, s-au trezit în centru.

La început, Harris s-a gândit să pretindă că asta fusese intenţia lui, însă mulţimea l-a privit cu ostilitate şi Harris a hotărât să trateze toată chestiunea ca pe un accident.

Oricum, acum aveau un punct de pornire. Ştiau unde se află, harta a fost din nou consultată, lucrurile păreau mai simple ca niciodată şi au luat-o de la început pentru a treia oară.

Peste trei minute se aflau din nou în centrul labirintului.

După asta pur şi simplu nu au mai putut să ajungă nicăieri. Indiferent de direcţia aleasă, se trezeau din nou în centru. A devenit o adevărată rutină, aşa că unii dintre ei s-au oprit acolo, aşteptând ca restul să facă turul şi să se întoarcă în acelaşi loc. Harris şi-a scos din nou harta, după o vreme, însă la vederea acesteia gloata s-a înfuriat; i-au spus că n-are decât să îşi facă moaţe din ea. Harris a declarat că nu se putea împiedica să simtă că, într-o oarecare măsură, devenise nepopular.

În cele din urmă, cu toţii şi-au pierdut cumpătul şi au început să strige după paznic. Omul a venit, s-a urcat pe o scară proptită în afara labirintului şi a început să le dea indicaţii pe unde s-o ia. Însă toţi erau, în acel moment, atât de zăpăciţi, încât erau incapabili să înţeleagă ceva, aşa că omul le-a spus să se oprească şi să îl aştepte. S-au adunat şi au aşteptat; paznicul a coborât de pe scară şi a intrat în labirint.

Era un paznic tânăr şi nou în meserie; a intrat, dar nu a reuşit să ajungă la ei şi s-a pierdut *şi el*. Îl vedeau din când în când, alergând de partea cealaltă a gardului viu, îi vedea şi el, şi încerca să ajungă în locul în care se aflau; îl aşteptau preţ de cinci minute, apoi reapărea în exact acelaşi loc şi îi întreba unde au dispărut.

Au fost nevoiţi să aştepte până ce unul dintre paznicii mai în vârstă s-a întors de la masă şi i-a scos de acolo.

Harris a spus că, după părerea lui, era un labirint foarte frumos şi am fost de acord că ar trebui să încercăm să îl convingem pe George să îl viziteze, la întoarcere.

[19] Este vorba despre regina Elisabeta I (1558–1603), supranumită Queen Bess şi Virgin Queen (n.tr.).

[20] Autorul se referă la un episod petrecut la încoronarea regelui englez Edwy sau Eadwig (955–959), când cei doi prelaţi — Odo şi Sf. Dunstan, conducătorul de fapt al regatului — s-au dus să-l ia pe tânărul rege din camera amantei sale. Elgiva, care a devenit ulterior regină, nu l-a iertat niciodată pe Sf. Dunstan. Acesta şi-a văzut confiscate proprietăţile şi a fost silit să plece în exil (n.tr.).

[21] *The History of Sandford and Merton* este o poveste didactică pentru copii, în care autorul, Thomas Day, susţine că prin educaţie poţi deveni mai bun. Cartea a fost publicată în trei volume între 1873 şi 1879. Stivvings, personajul lui Jerome K. Jerome, a primit această poreclă după personajele poveştii: moralul Harry Sandford, fiul fermierului, şi bogatul, dar nesuferitul Tommy Merton, care se schimbă pe parcursul cărţii.

[22] „Suntem precum iarba...”: citat parţial din Evanghelia după Matei 6:30 (şi Evanghelia după Luca 12:8), în care se subliniază grija pe care ne-o poartă Dumnezeu. Totuşi, Jerome a insistat asupra caracterului trecător al vieţii şi a adăugat, în mod tipic, „şi pusă în cuptor”, accentuând asupra efectului comic.

[23] Este vorba despre farfuriile de porţelan englezesc din secolul al XVIII-lea. Fabricile produceau obiecte de uz casnic smălţuite, cu motive de culoare albastră.

CAPITOLUL VII

Râul în haine de duminică — Cum să te îmbraci pentru o excursie pe râu — O şansă pentru bărbaţi — Lipsa de gust a lui Harris — Tricoul lui George — O zi cu o tânără doamnă îmbrăcată după ultima modă — Mormântul doamnei Thomas — Bărbatul căruia nu-i plac mormintele, sicriele şi craniile — Harris furios la culme — Părerile lui despre George, bănci şi limonadă — Harris face echilibristică.

Harris mi-a povestit experienţa lui în labirint în timp ce treceam prin ecluza de la Moulsey. Ne-a luat ceva timp să trecem dincolo, de vreme ce eram singura barcă şi este o ecluză mare. Nu cred că îmi amintesc să fi văzut vreodată o singură ambarcaţie în ecluza de la Moulsey. Este, presupun, cea mai activă ecluză de pe fluviu — o întrece chiar şi pe cea de la Boulter.

Mi s-a întâmplat uneori să stau acolo şi să privesc, pe când nu se putea vedea apa, ci un talmeş-balmeş de tricouri în culori ţipătoare, caschete vesele, pălării cochete şi umbrele de diverse culori, pleduri de mătase, pelerine, panglici fluturânde şi rochii albe elegante; când, uitându-te de pe chei, în jos, la ecluză, îţi poţi închipui că este o cutie uriaşă în care au fost aruncate, la întâmplare, flori de toate felurile şi de toate culorile, într-o grămadă asemenea unui curcubeu care acoperă cele patru colţuri.

Duminica, dacă e frumos afară, ecluza arată aşa aproape toată ziua în timp ce, de o parte şi de alta, în afara porţilor, îşi aşteaptă rândul şi mai multe ambarcaţii; bărcile se apropie şi trec mai departe, iar apele însorite ale fluviului, de la castel la biserica din Hampton, sunt presărate şi împodobite

cu galben, albastru şi oranj, cu alb, roşu şi roz. Toţi locuitorii din Hampton şi Moulsey se îmbracă în costume de canotaj şi vin să îşi plimbe câinii, să flirteze, să fumeze şi să se uite la bărci, şi toate — caschetele şi jachetele bărbaţilor, rochiile frumos colorate ale femeilor, câinii agitaţi, bărcile în mişcare, velele albe, peisajul minunat, apa scânteietoare — alcătuiesc una dintre cele mai vesele privelişti pe care o poţi întâlni în apropierea bătrânei şi plicticoasei Londre.

Râul îţi oferă ocazia să îţi etalezi îmbrăcămintea. Noi, bărbaţii, avem una din rarele ocazii în care ne putem arăta gustul în materie de culori şi, după părerea mea, ne descurcăm destul de onorabil. Mie îmi place întotdeauna să port ceva roşu — roşu şi negru. Ştiţi, am părul castaniu-auriu, o nuanţă destul de plăcută, după cum mi s-a spus, iar roşul-închis i se potriveşte de minune. În plus, cred că i se pot asorta o cravată albastru-deschis, o pereche de pantofi din iuft şi o eşarfă de mătase roşie în jurul taliei — o eşarfă este mult mai şic decât o curea.

Lui Harris îi plac nuanţele sau combinaţiile de oranj sau galben, însă, după părerea mea, nu cred că acestea reprezintă o alegere prea înţeleaptă. Tenul lui este prea întunecat pentru galben. Galbenul nu i se potriveşte deloc, fără nici o îndoială. Mi-ar plăcea să aleagă alb sau crem pe fond albastru, dar, din păcate, cu cât o persoană are mai puţin gust în materie de îmbrăcăminte, cu atât este mai încăpăţânată. Mare păcat, căci nu va avea niciodată succes cu felul în care se îmbracă, deşi există una sau două culori în care nu ar arăta chiar atât de rău, dacă şi-ar pune pălăria.

George şi-a cumpărat câteva haine noi pentru această excursie, iar eu sunt mai degrabă necăjit din pricina lor. Tricoul ţipă, pur şi simplu. Nu aş vrea ca George să afle ce gândesc, însă există un singur cuvânt care îl descrie — ţipător. L-a adus acasă şi ni l-a arătat joi seara. L-am întrebat ce

culoare este şi ne-a răspuns că nu ştie. Nu credea că acea culoare are un nume. Vânzătorul îi spusese că are un desen oriental. George şi-a pus tricoul şi ne-a întrebat ce părere avem. Harris a spus că, pe post de obiect de atârnat peste un strat de flori la începutul primăverii ca sperietoare de ciori, e gata să-i arate tot respectul, dar ca articol de îmbrăcăminte destinat unei

fiinţe umane, cu excepţia negrilor din Margate[24], îl îmbolnăveşte pur şi simplu. George s-a îmbufnat destul de tare, dar, după cum s-a exprimat Harris, dacă nu voia să-i afle părerea, de ce i-o mai ceruse?

Ceea ce ne nelinişteşte pe Harris şi pe mine, în legătură cu tricoul, este teama că va atrage atenţia asupra bărcii.

Nici fetele nu arată prea rău în barcă dacă sunt drăguţ îmbrăcate. Nimic nu se potriveşte mai bine, după părerea mea, decât un costum de canotaj plin de gust. Însă „un costum de canotaj” — bine ar fi dacă şi doamnele ar înţelege acest lucru — ar trebui să fie un costum care să poată fi purtat într-o barcă şi nu doar etalat într-o vitrină. Poţi rata o excursie dacă ai în barcă oameni care se gândesc mai mult la îmbrăcăminte decât la excursia în sine. Odată am avut ghinionul să particip la un picnic pe râu cu două doamne de genul ăsta. Ne-am distrat de minune!

Amândouă erau tare frumos îmbrăcate — numai în dantelă şi mătase, cu floricele, panglici, cu pantofi eleganţi şi mănuşi deschise la culoare. Erau îmbrăcate pentru fotograf, nu pentru un picnic pe râu. Purtau „costumele de canotaj” dintr-o revistă franţuzească de modă. Era ridicol felul în care se învârteau în costumele acelea pe pământ, prin aer şi pe apă.

Primul lucru pe care l-au observat a fost că barca nu era curată. Am şters de praf toate băncile, apoi le-am asigurat că erau curate, însă nu ne-au crezut. Una dintre ele a frecat perna de pe banchetă

cu vârful mănuşii şi i-a arătat rezultatul celeilalte, apoi au oftat amândouă şi s-au aşezat, cu aerul primilor martiri creştini încercând să se împace cu ideea că vor fi arşi pe rug. Când vâsleşti, poţi stropi puţin în jurul tău şi s-a dovedit că o picătură de apă le poate distruge costumele. Pata nu a putut fi ştearsă şi a rămas pe rochie pentru totdeauna.

Eu eram la vâsle. Mi-am dat toată osteneala. Ridicam vâsla la două picioare înălţime şi făceam o pauză la fiecare lovitură pentru ca apa să se scurgă şi o scuturam înainte de a o cufunda din nou în apă. (Amicul meu de la prova mi-a spus, după o vreme, că nu se simţea suficient de bine pregătit ca vâslaş pentru a trage la rame o dată cu mine şi că ar vrea să se oprească, dacă îi dădeam voie, şi să studieze felul în care vâsleam. A mai spus că îl interesa teribil de tare.) Totuşi, în ciuda faptului că mă străduiam din toate puterile, din când în când, câte un strop cădea pe rochiile acelea.

Fetele nu s-au plâns, dar s-au înghesuit una în alta, cu buzele strânse şi, de fiecare dată când le atingea un strop, se făceau mici şi se cutremurau. Era o privelişte nobilă — sufereau în tăcere —, dar până la urmă m-au scos din sărite. Sunt prea sensibil. Am început să vâslesc cu putere, sacadat şi, cu cât încercam să stropesc mai puţin, împroşcam tot mai multă apă.

În cele din urmă, m-am dat bătut şi am declarat că vreau să trec la prora. Cel din faţă a fost de acord că o schimbare ne-ar prinde bine, aşa că am schimbat locurile. Doamnele au răsuflat uşurate văzând că las vâslele şi chiar s-au luminat la faţă pentru o clipă. Bietele fete! Mai bine s-ar fi împăcat cu felul meu de a vâsli. Bărbatul care a trecut la vâsle era un tip adorabil, vesel, dar cam prostănac şi la fel de sen¬sibil ca un căţel Terra Nova. Puteai să-l fulgeri cu privirea timp de o oră încheiată fără să observe şi fără să-i pese dacă observa. A lovit apa cu vâslele cu atâta putere încât

peste barcă s-a abătut parcă o fântână arteziană, iar fetele s-au ridicat în picioare ca arse. Când arunca mai mult de o pintă de apă peste rochiile lor, râdea şi spunea:

— Vă cer iertare, nu am făcut-o intenţionat, şi le oferea batista să se şteargă.

— Oh, nu face nimic, murmurau bietele fete, îngrămădind, pe ascuns, pleduri şi haine peste ele şi încercând să se protejeze cu umbreluţele lor de dantelă.

La prânz a fost şi mai rău. Ceilalţi voiau să se aşeze pe iarbă, iar iarba era plină de praf; trunchiurile copacilor de care erau invitate să se reazeme nu păreau să fi fost şterse de praf în ultimele săptămâni. Prin urmare, şi-au pus batistele pe jos şi s-au aşezat pe ele, cât se poate de ţepene. Cineva, care venea cu o farfurie cu plăcintă cu carne de vită, s-a împiedicat de o rădăcină şi plăcinta şi-a luat zborul. Din fericire, nu le-a atins, dar accidentul a sugerat existenţa unui nou pericol şi le-a făcut să se agite; după asta, când cineva se deplasa ducând în mâini ceva care ar fi putut să cadă şi să provoace o nenorocire, urmăreau acea persoană cu nelinişte crescândă până când aceasta se aşeza din nou.

— Acum, fetelor, le-a spus amicul nostru de la prora, vesel, după ce toată lumea terminase de mâncat, veniţi încoace, să spălaţi vasele!

La început nu au înţeles ce vrea să spună. Când au priceput, au declarat că tare le e teamă că nu ştiu să spele.

— Oh, vă arăt eu imediat, a strigat el, este tare amuzant! Vă aşezaţi pe... — vreau să spun că vă aplecaţi peste mal, ştiţi, şi mişcaţi vasele prin apă.

Sora cea mare a spus că se teme că nu sunt îmbrăcate cum trebuie pentru această activitate.

— Oh, nici o problemă, a spus amicul, ridi-caţi-vă fustele.

Şi le-a obligat să o facă. Le-a spus că spălatul vaselor este adevărata piesă de rezistenţă a unui

picnic. Ele au declarat că a fost foarte interesant.

Acum, când stau şi mă gândesc, oare tânărul acela chiar era un netot, aşa cum credeam noi, sau era... nu, imposibil! doar avea acea expresie simplă, de copil nevinovat!

Harris voia să coboare la Hampton Court şi să meargă să vadă mormântul doamnei Thomas.

— Cine este doamna Thomas? am întrebat.

— De unde să ştiu? a replicat Harris. Este o doamnă care are un mormânt drăguţ şi vreau să îl văd.

M-am împotrivit. Nu ştiu dacă eu am fost alcătuit greşit, însă nu mă dau deloc în vânt după monumente funerare. Ştiu că lucrul cel mai bun pe care îl ai de făcut, atunci când ajungi într-un sat sau într-un oraş, este să te grăbeşti să vizitezi cimitirul şi să admiri mormintele, însă aceasta este o plăcere pe care mi-o refuz. Nu mă interesează deloc să dau ocol unor biserici întunecoase şi reci, în spatele unor bătrâni astmatici, şi să citesc epitafuri. Nici măcar vederea unei plăci crăpate de alamă pe o piatră de mormânt nu mă face să trăiesc adevărata fericire.

Îi şochez pe paracliserii respectabili prin expresia imperturbabilă pe care o arborez în faţa inscripţiilor emoţionante şi prin lipsa mea de entuziasm pentru istoria familiei din partea locului, în timp ce nerăbdarea mea prost ascunsă de a ieşi afară le răneşte sentimentele.

Într-o dimineaţă însorită de vară, mă rezemam de zidul jos de piatră al unei biserici dintr-un sătuc, fumam şi sorbeam cu nesaţ fericirea calmă şi profundă ce se desprindea din scena ce mi se înfăţişa privirii — biserica veche şi cenuşie, acoperită de iederă, cu porticul din lemn sculptat, drumul alb ce se şerpuia la poalele dealului, printre trunchiurile înalte ale ulmilor, căsuţele cu acoperişuri de paie se iţeau pe deasupra gardurilor vii bine întreţinute, râul argintiu ce curgea în vale, printre dealurile împădurite!

Era o privelişte încântătoare. Era idilică, poetică şi mă inspira. Mă simţeam bun şi nobil. Nu mai voiam să fiu păcătos şi rău. Voiam să mă stabilesc aici şi să nu mai fac niciodată ceva rău, să duc o viaţă frumoasă, fără pată, să am părul argintiu la bătrâneţe, şi altele de felul acesta.

În momentul acela mi-am iertat toţi prietenii şi rudele pentru răutatea şi perversitatea lor şi i-am binecuvântat. Nu ştiau că îi binecuvântez. Mergeau pe calea lor către pierzanie fără să ştie ce făceam eu pentru ei, în acest sat uitat de lume, dar o făceam şi mi-am dorit să le-o pot spune, pentru că voiam să-i fac fericiţi. Cugetam la toate aceste lucruri măreţe când reveria mi-a fost întreruptă de o voce piţigăiată şi insistentă, care striga:

— Staţi puţin, dom'le, vin, vin îndată. Totul e-n regulă, dom'le, nu vă grăbiţi!

M-am uitat în sus şi am zărit în curtea bisericii un bătrân chel care se grăbea, şchiopătând, către mine, ducând în mână o legătură uriaşă de chei care se mişcau şi zăngăneau la fiecare pas.

I-am făcut semn, cu demnitate, fără cuvinte, să se îndepărteze, însă el a continuat să se apropie, strigând între timp:

— Vin, dom'le, vin îndată. Sunt puţin cam şchiop. Nu mai sunt la fel de sprinten ca altădată. Pe aici, dom'le.

— Pleacă de aici, omule, i-am spus.

— Am venit cât am putut de repede, dom'le, a răspuns. Nevastă-mea v-a văzut abia acum. Urmaţi-mă, dom'le.

— Pleacă de aici, am repetat, lasă-mă, înainte să sar gardul şi să te omor.

A părut surprins.

— Nu vreţi să vedeţi mormintele? a întrebat.

— Nu, am răspuns, nu vreau. Vreau să mă opresc puţin aici, să mă reazem de zidul ăsta vechi. Pleacă de aici şi nu mă mai deranja. Nutresc gânduri frumoase şi nobile şi vreau să stau aici pentru că mă simt bine. Scuteşte-mă de prostiile

dumitale, fiindcă nu vreau să mă enervez şi să îmi goneşti gândurile frumoase cu aiurelile dumitale despre morminte. Pleacă de aici şi găseşte pe cineva care să te îngroape ieftin, iar eu am să plătesc jumătate din cheltuielile de înmormântare.

A rămas fără grai un moment. S-a frecat la ochi şi m-a privit cu asprime. Păream destul de uman pe dinafară; nu putea să înţeleagă.

— Sunteţi străin de locurile astea? Nu trăiţi aici? a întrebat.

— Nu, am spus, dacă aş trăi aici, *dumneata* nu ai mai trăi.

— Ei bine, poate vreţi să vedeţi mormintele — locul în care au fost îngropaţi răposaţii, ştiţi — sicriele!

— Eşti o pacoste, am răspuns, începând să-mi pierd firea. Nu vreau să văd morminte — nu mormintele dumitale. De ce aş vrea? Avem mormintele noastre, de familie. Unchiul meu Podger are un mormânt în cimitirul Kensal Green, mândria întregului ţinut, iar în cripta bunicului meu de la Bow pot intra opt vizitatori, în timp ce mătuşa mea Susan are un mormânt de cărămidă în cimitirul din Finchley, cu o lespede pe care se află un basorelief reprezentând un ibric de cafea sau cam aşa ceva, înconjurat de un chenar de şase ţoli din cea mai bună piatră albă, care a costat o avere. Când vreau să văd morminte, acolo mă duc şi mă delectez. Nu am nevoie de mormintele altora. Când vei fi înmormântat, voi veni să-ţi văd mormântul. Asta e tot ce pot face pentru dumneata.

A izbucnit în lacrimi. Mi-a spus că unul dintre morminte avea deasupra o bucată de piatră despre care se spune că este probabil o parte din faţa unui bărbat şi că un altul are gravate câteva cuvinte pe care nu le-a putut descifra încă nimeni.

Eu am rămas neclintit; atunci, pe un ton sfâşietor, mi-a spus:

— Ei bine, nu vreţi să vedeţi nici racla cu moaşte?

Nu voiam să o văd, aşa că a şi-a jucat ultima carte. S-a apropiat şi mi-a şoptit la ureche:

— Am vreo două cranii în criptă, a spus el, veniţi să le vedeţi. Oh, veniţi să vedeţi craniile! Sunteţi un tânăr aflat în vacanţă şi vreţi să vă simţiţi bine. Haideţi să vedeţi craniile!

În acel moment m-am întors şi am luat-o la fugă; în timp ce alergam, l-am auzit strigând în urma mea:

— Oh, veniţi să vedeţi craniile, întoarceţi-vă să vedeţi craniile!

Cu toate acestea, lui Harris îi plac mult mormintele, epitafurile şi inscripţiile de pe monumentele funerare, iar gândul că nu poate vedea mormântul doamnei Thomas l-a scos din minţi. A spus că aştepta cu nerăbdare să vadă mormântul doamnei Thomas încă din prima clipă când a fost propusă excursia — a spus că nu ni s-ar fi alăturat dacă nu ar fi fost vorba să viziteze mormântul doamnei Thomas.

I-am adus aminte de George şi de faptul că trebuia să ducem barca la Shepperton până la ora cinci pentru a ne întâlni cu el şi atunci a început să-l ocărască pe George. De ce George putea să trândăvească toată ziua, după pofta inimii, în timp ce noi ne speteam singuri să tragem barca asta veche şi peste măsură de grea în susul şi-n josul fluviului ca să ne întâlnim cu el? De ce nu putuse veni să facă şi el ceva treabă alături de noi? De ce nu se învoise ca să vină cu noi? Blestemata aia de bancă! Ce mare scofală făcea George la bancă?

— Nu îl văd niciodată muncind, a continuat Harris, niciodată când trec pe acolo. Stă în spatele unui geam toată ziua, încercând să arate ca şi cum ar face ceva. La ce e bun un bărbat care stă în spatele unui geam? Eu trebuie să muncesc din greu pentru a-mi câştiga existenţa. De ce nu poate şi el să muncească, aşa, ca toată lumea? Ce folos că stă acolo şi la ce sunt bune băncile alea? Îţi iau banii şi apoi, când vrei să încasezi un cec, ţi-l returnează

mâzgălit peste tot cu inscripţii de genul: „Nu e valabil” sau „Adresaţi-vă persoanei care a scris cecul”. Ce e bun în toate astea? Asta mi-au comunicat de două ori săptămâna trecută. Nu am de gând să le fac pe plac. Am să-mi retrag contul. Dacă ar fi fost aici, am fi putut merge să vedem mormântul. Oricum, nu cred că e la bancă. Se distrează pe undeva, ăsta e adevărul, lăsându-ne pe noi să facem toată treaba. Am să cobor să beau ceva.

I-am atras atenţia că ne aflam la depărtare de mai multe mile de o cârciumă; atunci a început să înjure fluviul, întrebându-se ce rost avea acesta şi dacă toată lumea care călătoreşte pe fluviu trebuie să moară de sete.

Întotdeauna este mai bine să-l laşi pe Harris să-şi facă mendrele atunci când ajunge în starea asta. Aşa îşi varsă focul, iar apoi se linişteşte.

I-am amintit că la prora, într-un coş, aveam limonadă concentrată şi un bidon cu apă şi că ambele aşteaptă să fie amestecate pentru a se transforma într-o băutură răcoritoare.

Asta l-a făcut să înceapă o peroraţie referitoare la limonadă şi la „poşirca aia care se bea la şcoala de duminică”, cum i-a spus el, berea cu ghimbir, siropul de zmeură etc. etc. A mai spus că toate provoacă dispepsie şi ruinează atât trupul, cât şi sufletul şi sunt cauza a jumătate din crimele care au loc în Anglia.

A declarat că totuşi trebuie să bea ceva, s-a căţărat pe banchetă şi s-a întins să ia sticla. Sticla era chiar la fundul coşului şi părea greu de găsit. Harris a fost nevoit să se întindă tot mai mult şi, încercând în acelaşi timp să stea la cârmă într-o poziţie nefirească, a tras în direcţia greşită şi a trimis barca spre mal. Şocul l-a răsturnat şi a intrat cu capul drept în coş, unde a şi rămas, cu picioarele în aer, ţinându-se de marginea bărcii. Nu îndrăznea să se mişte, de teamă că o să cadă peste bord, şi a fost nevoit să rămână în poziţia

respectivă până când am reuşit să-l apuc de picioare şi să-l trag înapoi, ceea ce l-a înfuriat şi mai tare.

[24] Probabil, aluzie la spectacolele care aveau loc, în vremea lui Jerome K. Jerome, în staţiunile de la malul mării.

CAPITOLUL VIII

Şantajul — Cursul potrivit de urmat — Egoismul strigător la cer al proprietarului de pe malul fluviului — Panouri de avertizare — Sentimentele necreştineşti ale lui Harris — Harris cântă un cuplet comic — O petrecere în înalta societate — Comportarea neruşinată a doi tineri nelegiuiţi — Câteva informaţii nefolositoare — George cumpără un banjo.

Ne-am oprit sub sălciile de la Kempton Park şi am luat masa de prânz. Acolo se află un locşor destul de drăguţ; un platou acoperit cu iarbă, de-a lungul malului apei, umbrit de sălcii. Tocmai trecuserăm la felul al treilea — pâine cu gem —, când un gentleman în cămaşă cu mânecile suflecate şi cu o pipă scurtă s-a apropiat şi a vrut să ştie dacă suntem la curent cu faptul că tocmai încălcasem o proprietate particulară. I-am răspuns că nu acordaserăm acestui fapt suficientă consideraţie pentru ca să ajungem la o concluzie bine definită, însă că, dacă ne asigura, sub cuvânt de onoare, că *încălcaserăm* o proprietate particulară, atunci îl vom crede, fără nici o ezitare.

Ne-a dat asigurarea necesară şi i-am mulţumit, dar încă mai întârzia pe acolo şi părea să fie nemulţumit, aşa că l-am întrebat dacă mai puteam face ceva pentru el, iar Harris, care era într-o dispoziţie de zile mari, i-a oferit nişte pâine cu gem.

Îmi închipui că aparţinea, probabil, vreunei societăţi ai cărei membri juraseră să nu se atingă de pâinea cu gem, deoarece a refuzat destul de înţepat, ca şi cum ar fi fost vexat că l-am ispitit, şi a adăugat că era de datoria lui să ne alunge de acolo.

Harris a declarat că, dacă era vorba despre o datorie, atunci trebuie îndeplinită şi a întrebat care sunt cele mai potrivite mijloace pentru a o face. Harris este ceea ce s-ar putea numi un bărbat bine clădit, arată destul de masiv şi ciolănos. Bărbatul l-a măsurat de sus până jos şi a spus că trebuie să se ducă să se consulte cu stăpânul lui, după care o să se întoarcă şi o să ne arunce pe amândoi în râu.

Bineînţeles, nu l-am mai văzut niciodată şi, bineînţeles, nu voia decât să capete un şiling. Pe malul fluviului întâlneşti o mulţime de neciopliţi care câştigă destul de bine pe timpul verii pierzând vremea în aşteptarea unor fraieri pe care să-i şantajeze în felul acesta. Se prezintă ca fiind trimişi de către proprietar. Cel mai bun lucru pe care îl ai de făcut în acest caz este să le dai numele şi adresa şi să-l laşi pe proprietar, dacă într-adevăr acesta are vreo legătură cu chestiunea, să te dea în judecată şi să dovedească faptul că i-ai provocat daune şezând o vreme pe proprietatea lui. Însă majoritatea oamenilor sunt leneşi şi timizi şi preferă să încurajeze impostura decât să îi pună capăt printr-o atitudine mai plină de fermitate.

Acolo unde într-adevăr sunt de vină proprietarii, aceştia ar trebui să fie demascaţi. Egoismul proprietarului de pe malul fluviului creşte pe an ce trece. Dacă aceşti oameni ar avea mână liberă, ar îngrădi pur şi simplu Tamisa. Este ceea ce fac, de altfel, de-a lungul micilor afluenţi şi al golfuleţelor. Înfig pari în albia râului, întind lanţuri de pe un mal pe celălalt şi bat în cuie pancarte uriaşe pe fiecare copac. Vederea acestor pancarte stârneşte în mine cele mai rele instincte. Aş vrea să le smulg pe toate şi să le agăţ de gâtul celui care le-a pus acolo, şi asta până l-aş omorî; după care l-aş îngropa şi i-aş aşeza pe mormânt o pancartă pe post de piatră funerară.

I-am împărtăşit aceste sentimente lui Harris, iar el mi-a spus că ale lui sunt şi mai rele. Mi-a zis că el ar vrea nu numai să îl ucidă pe individul care a

pus pancartele, dar că i-ar plăcea să-i măcelărească întreaga familie, rudele şi prietenii, iar apoi să-i dea foc casei. Mi s-a părut că merge prea departe şi i-am spus-o, însă mi-a răspuns:

— Nici vorbă. Trebuie să le dai ceea ce merită, iar eu am să interpretez cântecele comice pe ruine.

Am fost vexat auzind gândurile însetate de sânge ale lui Harris. Nu permitem niciodată instinctelor noastre de dreptate să degenereze în simplă răzbunare. Mi-a trebuit mult până să-l fac pe Harris să ajungă la sentimente mai creştineşti asupra subiectului, însă în cele din urmă am reuşit şi mi-a promis că va cruţa rudele şi prietenii şi că nu va cânta cuplete pe ruine.

Nu l-aţi auzit niciodată pe Harris interpretând un cuplet, altfel aţi înţelege ce serviciu i-am făcut umanităţii. Harris are o idee fixă, şi anume că *poate* cânta un cuplet; dimpotrivă, ideea fixă a amicilor lui Harris care l-au auzit încercând să facă asta este că *nu poate* şi că nu va fi în stare niciodată şi, în plus, că nu ar trebui să i se permită să o facă.

Dacă Harris se află la o petrecere şi este rugat să cânte, el răspunde: „Ei bine, nu pot să cânt decât un cântec *comic*, ştiţi", şi o spune pe un ton care lasă să se înţeleagă că, totuşi, este genul de lucru pe care îl auzi doar o singură dată, după care poţi să mori liniştit.

— Oh, ce *drăguţ* din partea dumneavoastră, spune gazda. Cântaţi-ne unul, domnule Harris.

Iar Harris se ridică şi se îndreaptă spre pian, cu figura radiind de bucurie a unui om generos care este pe cale să ofere ceva cuiva.

— Acum, linişte, vă rog, spune gazda, întorcându-se către cei prezenţi, domnul Harris ne va cânta un cuplet!

— Oh, ce amuzant! murmură aceştia şi se grăbesc să iasă din seră, să urce scările, să adune oaspeţii din toată casa, să se înghesuie în salon. Se

aşază apoi în jurul lui Harris, cu un aer plin de bunăvoinţă.

Şi Harris începe.

Ei bine, pentru un cântecel comic nu este nevoie de prea multă voce. Nu te aştepţi la o frazare corectă sau la vocalize. Nu îţi pasă dacă interpretul consideră, în mijlocul unei note, că a luat-o prea sus şi coboară brusc. Nu ai nici o pretenţie de la ritm. Nu îţi pasă dacă interpretul a luat-o cu două măsuri înaintea acompaniatorului, se opreşte să discute asta cu pianistul, apoi o ia de la capăt. Însă te aştepţi să auzi cuvintele.

Nu te aştepţi ca interpretul să nu îşi amintească mai mult de primele trei versuri ale cupletului şi să le repete la nesfârşit până ce vine rândul refrenului. Nu te aştepţi să se oprească în mijlocul unui vers şi, râzând pe înfundate, să spună că e foarte nostim, dar să fie al naibii dacă îşi mai aduce aminte restul, iar apoi să încerce să inventeze cuvinte şi, după aceea, amintindu-şi-le subit, când a ajuns la cu totul altă parte a cântecului, să se oprească, fără nici o avertizare, şi să o ia de la capăt ca să ţi le bage pe gât. Nu... — ei bine, am să vă ajut să vă faceţi o idee despre felul în care interpretează Harris un cântec comic şi veţi putea judeca singuri.

HARRIS *(stând în picioare în faţa pianului şi adresându-se mulţimii nerăbdătoare)*: Ştiţi, mă tem că este un cântec foarte vechi. Cred că îl cunoaşteţi cu toţii. Însă e singurul pe care îl ştiu. Este cântecul Judecătorului din *Şorţuleţul*[25] — nu, nu *Şorţuleţul*, vreau să spun... ştiţi ce vreau să spun... celălalt, ştiţi voi. Şi trebuie să cântaţi cu toţii refrenul.

(Murmure de încântare şi nelinişte în ceea ce priveşte interpretarea refrenului. Pianistul nervos interpretează minunat introducerea la cântecul Judecătorului din Proces cu juriu[26]*. Vine rândul lui Harris. Harris nu îşi dă seama de asta. Pianistul nervos o ia de la capăt cu introducerea, iar Harris*

începe să cânte în acelaşi timp, atacând în forţă primele două versuri din cântecul Amiralului din Şorţuleţul. *Pianistul nervos încearcă să continue cu introducerea, renunţă şi se străduieşte să-l acompanieze pe Harris, care interpretează cântecul Judecătorului din* Proces cu juriu, *îşi dă seama că nu are nici un rost şi încearcă să-şi amintească ce face şi unde se află Harris, simte că mintea lui o ia razna şi se opreşte brusc.)*

HARRIS *(încurajându-l cu bunăvoinţă)*: Este în regulă. Te descurci de minune — continuă.

PIANISTUL NERVOS: Mi-e teamă că e o greşeală pe undeva. Ce cânţi?

HARRIS *(cu promptitudine)*: Cântecul Judecătorului din *Proces cu juriu*. Îl ştii?

UN AMIC AL LUI HARRIS *(din fundul sălii)*: Nu, nici vorbă, cap sec, cânţi cântecul Amiralului din *Şorţuleţul*.

(Lungă discuţie în contradictoriu între Harris şi amicul lui Harris în legătură cu ceea ce cântă de fapt Harris. În cele din urmă, amicul sugerează că nu are nici o importanţă ce cântă Harris — totul e să cânte —, iar Harris, nutrind evidentul sentiment că este nedreptăţit, îi cere pianistului să o ia de la capăt. Pianistul atacă începutul la cântecul Amiralului, iar Harris, profitând de ceea ce el consideră o notă potrivită, începe.)

HARRIS: „În tinereţe, când pledam ca avocat...”

(Hohot de râs general, pe care Harris îl ia drept compliment. Pianistul, gândindu-se la soţia şi la familia sa, renunţă la această luptă inegală şi se retrage; îi ia locul un bărbat cu nervii mai tari.)

NOUL PIANIST *(binedispus)*: Acum, bătrâne, tu începi, iar eu te urmez. Să nu mai pierdem timpul cu introducerea.

HARRIS *(care a început să înţeleagă, în sfârşit — râzând)*: Pe Jupiter! Vă cer iertare. Sigur — am confundat cele două cântece. Ştiţi, Jenkins e cel care m-a încurcat. Hai să începem acum.

(Cântând; vocea lui parcă vine din străfunduri, sugerând zgomotele surde ce prevestesc un cutremur.)

„În tinereţe, trei luni am lucrat,

Curier la firma unui avocat."

(În şoaptă, pianistului): Este prea jos, bătrâne, va trebui s-o luăm de la capăt, dacă nu te superi.

(Cântă din nou primele versuri, de data aceasta mult prea sus, în falset. Mare surpriză în rândurile asistenţei. O doamnă bătrână şi nevricoasă de lângă cămin începe să plângă şi trebuie să fie scoasă afară.)

HARRIS *(continuând)*: „Am şters geamurile, şi am şters uşa,

Şi..."

Nu, nu, am curăţat geamurile de la uşa cea mare din faţă. Şi am lustruit podeaua — nu, am spălat-o — vă cer iertare — ce chestie nostimă, nu îmi pot aminti versul ăsta. Şi am — am — oh, ei bine, să trecem la refren şi să ne încercăm norocul *(cântă)*:

„Şi i-am tras, i-am tras, i-am tras pe sfoară,

De-acum eu sunt primul din flota regală."

Haideţi acum, refrenul — repetaţi ultimele două versuri, ştiţi voi.

CORUL:

„Şi i-a tras, i-a tras, i-a tras pe sfoară,

De-acum el este primul din flota regală."

Harris nu îşi dă seama niciodată că se face de râs şi că plictiseşte la culme o mulţime de oameni care nu i-au făcut nici un rău. De bună-credinţă, îşi imaginează că i-a încântat şi spune că le va cânta un alt cuplet după cină.

Cântecele comice şi petrecerile îmi aduc aminte de un incident mai degrabă curios la care am asistat şi care, pentru că aruncă multă lumină asupra felului în care funcţionează mintea omenească, în general, ar trebui, cred eu, să fie prezentat în paginile acestei cărţi.

Mă aflam la o petrecere mondenă, în societatea unor oameni foarte instruiţi. Ne îmbrăcaserăm cu

hainele noastre cele mai bune, vorbeam frumos şi eram foarte fericiţi — toţi, cu excepţia a doi tineri studenţi, întorşi nu de mult din Germania, nişte tineri banali, care nu-şi găseau locul şi se tot foiau, ca şi cum s-ar fi plictisit de moarte. Conversaţia noastră strălucitoare şi rafinată şi gusturile noastre alese erau prea mult pentru ei. Nu aveau ce căuta printre noi. Nu ar fi trebuit să se afle acolo. Toată lumea a fost de acord asupra acestui punct, mai târziu.

Se cântau *morceaux*[27] din vechii maeştri germani. Se discuta despre filozofie şi etică. Se flirta cu o demnitate plină de graţie. Am şi glumit — cu înaltă clasă. Cineva a recitat după cină un poem franţuzesc şi cu toţii l-am apreciat ca minunat, apoi o doamnă a cântat o baladă sentimentală în limba spaniolă, care a stors lacrimi câtorva dintre cei de faţă — era de-a dreptul patetică.

Apoi cei doi tineri s-au ridicat şi ne-au întrebat dacă l-am ascultat vreodată pe *Herr* Slossenn Boschen (care tocmai sosise şi se afla jos, în sufragerie) interpretând marele său cântec comic german.

Nici unul dintre noi nu îl ascultase, după câte ne aminteam.

Tinerii au spus că era cel mai vesel cântec care fusese scris vreodată şi că, dacă ne făcea plăcere, vor insista pe lângă *Herr* Slossenn Boschen, pe care îl cunoşteau foarte bine, să îl interpreteze. Au spus că e atât de comic încât, atunci când *Herr* Slossenn Boschen l-a cântat în faţa împăratului german, el (împăratul german) a trebuit să fie dus pe sus în pat.

Au mai spus că nimeni nu îl putea cânta ca *Herr* Slossenn Boschen; era atât de serios în timp ce interpreta, că puteai crede că recită o tragedie şi că, desigur, asta sporea efectul comic. Au spus că nici măcar o dată nu a sugerat prin ton sau manieră că interpretează ceva comic — asta ar fi stricat tot

efectul. Aerul său serios, aproape patetic, îl făcea atât de irezistibil de amuzant.

Am spus, entuziasmaţi, că abia aşteptăm să-l ascultăm, că vrem să ne distrăm. Cei doi s-au dus jos şi l-au adus pe *Herr* Slossenn Boschen.

Părea destul de încântat să ne interpreteze ceva, căci a venit imediat şi s-a aşezat la pian, fără să protesteze.

— Oh, vă veţi amuza. Veţi râde, fără îndoială, au şoptit cei doi tineri, în timp ce treceau prin încăpere. Apoi au ocupat o poziţie discretă în spatele profesorului.

Herr Slossenn Boschen se acompania singur la pian. Preludiul nu a sugerat deloc un cântec comic. Era o arie plină de sentiment, care te răscolea. Îţi făcea pielea de găină, dar ne-am şoptit unul altuia că acesta era stilul german şi ne-am pregătit să îl savurăm.

Nu înţeleg deloc germana. Am învăţat-o la şcoală, dar după vreo doi ani de la absolvire am uitat toate cuvintele şi m-am simţit mult mai bine după aceea. Cu toate acestea, nu voiam ca ignoranţa să-mi fie descoperită de către cei de faţă, aşa că am adoptat o idee care mi s-a părut foarte inspirată. Nu i-am slăbit din ochi pe cei doi studenţi şi le-am urmărit fiecare gest. Chicoteam când chicoteau şi ei, când râdeau în hohote, râdeam şi eu, iar uneori chicoteam pe înfundate de unul singur, ca şi cum aş fi sesizat ceva hazliu care le scăpase celorlalţi. Am considerat că e deosebit de ingenios din partea mea.

Am observat, în timpul interpretării, că destul de mulţi dintre cei prezenţi păreau să îi fixeze pe cei doi tineri, la fel cum făceam şi eu. Şi aceştia chicoteau când chicoteau tinerii şi râdeau în hohote o dată cu ei şi, cum cei doi tineri au chicotit şi au râs în hohote, distrându-se copios mai tot timpul, a fost din ce în ce mai bine.

Totuşi, profesorul german nu părea deloc mulţumit. La început, când am pornit să râdem, pe

faţa lui s-a putut citi o mare surpriză; ca şi cum hohotele de râs erau ultimul lucru la care se aştepta din partea auditoriului. Ni se părea foarte nostim; am spus că această expresie gravă producea jumătate din efectul comic. Dacă ar fi arătat că ştie cât este de comic, ar fi stricat totul. Pe măsură ce râdeam, uimirea sa a lăsat loc supărării şi indignării şi a început să ne arunce priviri fioroase (nu şi celor doi tineri, pe care nu-i putea vedea, căci se aflau în spatele lui). Asta ne-a făcut să râdem cu sughiţuri. Ne-am spus unul altuia că pur şi simplu vom muri de râs. Numai cuvintele, am spus, erau suficiente să ne facă să ne tăvălim pe jos de râs, dar seriozitatea lui prefăcută — oh, era prea mult!

La ultima strofă, s-a întrecut pe sine. Ne-a străfulgerat cu o privire atât de feroce că, dacă nu am fi fost avertizaţi în legătură cu stilul german de interpretare a unui cântec comic, ne-am fi speriat de-a binelea, şi a scos o notă atât de plină de jale, iar muzica era atât de răscolitoare că, dacă nu am fi ştiut dinainte că este un cântec comic, poate că am fi izbucnit în plâns.

A încheiat în mijlocul unui hohot homeric de râs. Am declarat că a fost cel mai nostim lucru pe care l-am auzit în viaţa noastră. Am adăugat cât de straniu era că, în faţa unor lucruri de genul acesta, se mai poate afirma că germanii nu au deloc simţul umorului. Şi l-am rugat pe profesor să ne traducă textul cântecului în limba engleză, pentru ca să îl poată înţelege şi oamenii de rând şi să-şi dea seama cum sună un cântec cu adevărat comic.

Herr Slossenn Boschen s-a ridicat în picioare; arăta îngrozitor. Ne-a spus câteva cuvinte insultătoare în limba germană (care, cred eu, se pretează foarte bine la înjurături), a ţopăit, ne-a arătat pumnii şi ne-a transmis toate înjurăturile în limba engleză pe care le cunoştea. Ne-a spus că nu mai fusese niciodată insultat în asemenea hal.

S-a dovedit că acel cântec nu era deloc comic. Era vorba despre o fată care trăia în Munţii Harz şi care îşi dăduse viaţa pentru a salva sufletul iubitului ei. Acesta moare, iar spiritele lor se întâlnesc în văzduh; apoi, în ultimul vers, el o părăseşte şi fuge cu un alt spirit — nu sunt prea sigur de amănunte, dar era ceva foarte trist, asta pot afirma cu certitudine. *Herr* Boschen a spus că a cântat în faţa împăratului german şi că el (împăratul german) a plâns ca un copil. El (*Herr* Boschen) a declarat că, în general, acest cântec era cunoscut drept unul dintre cele mai tragice şi mai pline de jale scrise în limba germană.

A fost o grea încercare pentru noi — foarte grea. Se părea că nu există nici o ieşire din acest impas. Ne-am uitat în jur după cei doi tineri care provocaseră totul, dar părăsiseră casa într-un mod deloc ostentativ imediat ce profesorul terminase de cântat.

Aşa s-a sfârşit petrecerea. Nu am mai văzut niciodată o petrecere care să se termine atât de brusc, fără prea mare tevatură. Nu ne-am luat rămas-bun. Am coborât scările unul câte unul, mergând în vârful picioarelor şi fără să ne facem remarcaţi. Le-am cerut, în şoaptă, servitorilor pălăriile şi paltoanele, am deschis singuri uşa şi ne-am strecurat afară, apoi am dat colţul rapid, încercând să ne evităm pe cât posibil.

De atunci nu m-au mai interesat prea mult cântecele germane.

Am ajuns la ecluza de la Sunbury la ora trei şi un sfert. Râul este destul de liniştit înainte de porţi, iar apa pare stătătoare şi este fermecătoare, dar nu încercaţi să vâsliţi împotriva curentului.

Eu am încercat o dată. Eram la vâsle şi i-am întrebat pe tipii de la cârmă dacă, după părerea lor, pot să reuşesc, iar ei mi-au răspuns că da, aşa cred, dacă trag din greu. Ne aflam chiar sub mica pasarelă care leagă cele două porţi ale ecluzei când

au spus asta, iar eu am pus mâna pe vâsle, m-am încordat şi am tras la rame din toate puterile.

Am vâslit splendid. Mişcările mele erau regulate — mi-am pus la treabă mâinile, picioarele şi spatele. Loveam apa rapid, cu forţă, într-un stil cu adevărat impresionant. Cei doi prieteni au spus că era o plăcere să mă privească. După cinci minute, crezând că am ajuns aproape de stăvilar, m-am uitat în sus. Eram sub pod, chiar în locul în care ne aflasem când începusem să vâslesc, iar cei doi idioţi se prăpădeau de râs. Vâslisem ca un nebun pentru a menţine barca sub pod. Acum, îi las pe alţii să vâslească împotriva curentului.

Am vâslit până la Walton, o localitate destul de mare pentru un oraş situat pe fluviu. Ca în cazul tuturor localităţilor riverane, numai o parte, cea mai mică, coboară până la apă, aşa că din barcă poţi crede că este vorba de un sătuc cu câteva case. Windsor şi Abingdon sunt singurele oraşe dintre Londra şi Oxford pe care le poţi vedea cu adevărat de pe apă. Toate celelalte se ascund undeva după un cot şi privesc pe furiş către fluviu printr-o singură stradă; le mulţumesc pentru că sunt atât de grijulii şi lasă malurile fluviului în seama pădurilor, câmpiilor şi instalaţiilor hidraulice.

Chiar şi Reading, deşi se străduieşte din răsputeri să murdărească şi să urâţească râul, este suficient de bun la suflet ca să-şi ascundă cât mai departe faţa pocită.

Cezar, fără îndoială, avea la Walton o mică reşedinţă — un castru, un zid de apărare sau ceva de genul acesta. Lui Cezar îi plăcea să navigheze pe cursul superior al râului. Şi regina Elisabeta a trecut prin aceste locuri. Nu poţi scăpa de femeia asta, oriunde te-ai duce. Cromwell şi Bradshaw[28] (nu cel cu ghidul, ci cel de pe vremea regelui Carol I) se pare că au locuit şi ei pe aici. Trebuie să fi alcătuit amândoi o pereche tare plăcută.

În biserica din Walton se află un căpăstru de fier pentru femeile certăreţe. Pe vremuri, acesta era

folosit pentru a pune în frâu limbile ascuţite. Astăzi s-a renunţat la acest instrument. Presupun că fierul nu se mai găseşte chiar pe toate drumurile şi nici un alt material nu s-a dovedit la fel de rezistent.

În biserică se mai află şi morminte de seamă şi mi-a fost teamă că nu voi reuşi să-l fac pe Harris să le treacă cu vederea. Însă nu a dat semne că îl interesează, aşa că ne-am continuat drumul. Dincolo de pod, râul face o mulţime de coturi. Este foarte pitoresc, însă dacă eşti la vâsle ori pe drumul de edec te enervează peste măsură, ceea ce are drept rezultat o mulţime de schimburi de cuvinte deloc amabile între cel care trage şi cel aflat la cârmă.

În acest punct treci pe lângă Oatlands Park, aflat pe malul drept. Este un loc vechi şi vestit. Henric al VIII-lea l-a furat de la cineva, am uitat de la cine, şi a locuit aici. În parc se află o grotă, pe care o poţi vizita dacă plăteşti o taxă de intrare; se spune că e minunată, însă eu personal nu găsesc nimic deosebit la ea. Ducesei de York, care a locuit la Oatlands, dar care a trecut acum în lumea celor drepţi, îi plăceau tare mult câinii şi avea o mulţime. A pus să i se construiască un cimitir pentru ei, în care i-a îngropat pe toţi după ce au murit; aici zac aproximativ cincizeci de căţei, fiecare cu piatra lui de mormânt şi un epitaf scris pe aceasta.

Ei bine, îndrăznesc să spun că o merită la fel de mult ca oricare alt creştin.

La Corway Stakes[29] — prima meandră după podul de la Walton — s-a dat bătălia dintre Cezar şi Cassivelaunus. Cassivelaunus pregătise râul pentru confruntarea cu Cezar, bătând o mulţime de ţăruşi (şi, fără îndoială, pusese şi o pancartă de avertizare). Cu toate acestea, Cezar a trecut râul. Nu îl puteai despărţi chiar atât de uşor pe Cezar de râul acesta. Era genul de om de care am avea nevoie acum în apele cam stătute pe care navigăm.

Halliford şi Shepperton sunt nişte locuri destul de drăguţe de pe malul râului, însă nici unul nu are nimic deosebit. În cimitirul de la Shepperton există un mormânt pe care sunt săpate versurile unui poem şi am avut emoţii că Harris o să vrea să debarce şi o să caşte gura la el. L-am văzut cum priveşte cu jind la debarcader în timp ce ne apropiam de el, dar am făcut în aşa fel încât, printr-o mişcare dibace, să-i arunc cascheta în apă; încercând să o recupereze şi manifestându-şi indignarea faţă de neîndemânarea mea, a uitat de scumpele lui morminte.

La Weybridge, Wey-ul (un râuleţ frumos, navigabil până la Guidford pentru ambarcaţiile mici, pe care mi-am propus de multe ori să îl explorez, dar n-am reuşit niciodată), se varsă în Tamisa împreună cu Bourne şi Canalul Basing-stoke. Ecluza se află vizavi de oraş, iar primul lucru pe care l-am văzut, când ne-am apropiat suficient de tare, a fost tricoul lui George pe una din porţile ecluzei. În urma unei cercetări mai minuţioase, ne-am dat seama că în tricou era chiar George.

Montmorency a început să latre cu furie. Am urlat, Harris a răcnit; George şi-a fluturat pălăria şi a strigat şi el către noi. Paznicul ecluzei

s-a grăbit să iasă afară cu o cange, crezând că a căzut cineva în apă, dar ni s-a părut necăjit când a descoperit că nimeni nu păţise nimic.

George ţinea în mână ceva împachetat în hârtie cerată. Era un obiect rotund şi plat la unul din capete, cu un mâner lung şi drept care ieşea în afară.

— Ce e aia, a întrebat Harris, o tigaie?

— Nu, i-a răspuns George, cu o licărire stranie, oarecum sălbatică, în ochi. E ceva care face senzaţie în sezonul ăsta; toată lumea are aşa ceva aici, în susul râului. Este un banjo.

— Habar n-aveam că ştii să cânţi la banjo, am strigat, într-un glas, Harris şi cu mine.

— Nu chiar, a replicat George, însă e foarte uşor, aşa mi s-a spus, şi am instrucţiunile cu mine!

[25] *HMS Pinafore* — operetă de Sir W.S. Gilbert şi Sir Arthur Sullivan, a cărei premieră a avut loc în 1878.

[26] *Trial by Jury* — operetă de Gilbert şi Sullivan, a cărei premieră a avut loc în 1875.

[27] Fragmente (fr.).

[28] George Bradshaw a fost autorul ghidului intitulat *Mersul trenurilor*, în timp ce John Bradshaw a fost preşedintele consiliului care l-a condamnat la moarte pe regele Carol I.

[29] Țăruşii de la Corway (n.tr.).

CAPITOLUL IX

George face cunoştinţă cu munca — Instinctele barbare ale parâmelor — Purtarea lipsită de gratitudine a unui schif[30] cu două rânduri de vâsle — Cei care trag la edec şi cei care sunt remorcaţi — O descoperire: îndrăgostiţii se pot dovedi utili — Dispariţia stranie a unei doamne în vârstă — Graba strică treaba — Să fii tras la edec de fete: o senzaţie deosebită — Ecluza lipsă sau râul bântuit — Muzică — Suntem salvaţi!

L-am pus pe George la treabă, acum că îl aveam printre noi. Nu a vrut să muncească, desigur; asta se subînţelege. Ne-a explicat că muncise din greu în City. Harris, care este un dur din naştere şi care nu are nici o milă, a spus:

— Ah! Şi acum, ca să faci o schimbare, ai să munceşti din greu pe fluviu, schimbarea face bine. Afară cu tine!

Nici măcar George nu putea să protesteze, deşi a sugerat că poate ar fi mai bine să stea în barcă şi să pregătească ceaiul, în timp ce eu şi Harris urma să tragem la edec, deoarece pregătirea ceaiului este o muncă solicitantă, iar Harris şi cu mine arătam cam obosiţi. Cu toate acestea, singurul nostru răspuns a fost să îi întindem parâma; a luat-o şi a păşit pe uscat.

Parâma este un lucru foarte ciudat şi greu de stăpânit. O înfăşori cu cea mai mare răbdare, cum faci când împăturești o pereche nouă de pantaloni şi, peste cinci minute, când vrei să o apuci, constaţi că nu este decât o grămadă jalnică, de-a dreptul dezgustătoare.

Nu vreau să vorbesc urât, însă cred cu tărie că, dacă iei o parâmă obişnuită şi o întinzi drept în mijlocul unui câmp, iar apoi te întorci cu spatele

pentru treizeci de secunde, când te uiţi din nou la ea, descoperi că s-a încolăcit şi este numai noduri, nu mai vezi capetele şi e numai laţuri; te aşezi pe iarbă, înjurând între timp, şi vei avea nevoie de o jumătate bună de oră ca să o descurci.

Aceasta este părerea mea despre parâme, în general. Bineînţeles, s-ar putea să existe şi excepţii onorabile; nu spun nu. Poate că există parâme care fac cinste acestei categorii de unelte — parâme conştiincioase, respectabile —, parâme care nu îşi imaginează că sunt fire de croşetat şi încearcă să se transforme în milieuri în clipa în care sunt lăsate de capul lor. Afirm că s-ar putea să existe asemenea parâme; sper din tot sufletul că există. Însă eu, unul, nu le-am întâlnit.

Strânsesem chiar eu parâma noastră înainte de a ajunge la ecluză. Nu l-am lăsat pe Harris să o atingă, deoarece el este tare neglijent. Am înfăşurat-o încet şi cu atenţie, am legat-o la mijloc, am împăturit-o în două şi am aşezat-o uşor pe fundul bărcii. Harris a ridicat-o în mod ştiinţific şi i-a înmânat-o lui George. George a preluat-o cu fermitate şi a ţinut-o departe de el, apoi a început s-o desfăşoare ca şi cum ar fi fost vorba de scutecele unui nou-născut. Înainte de a desfăşura zece iarzi, chestia semăna mai degrabă cu o rogojină prost împletită.

Lucrurile se petrec întotdeauna în acest fel şi urmările sunt întotdeauna aceleaşi. Cel de pe mal, care încearcă să o desfăşoare, se gândeşte că vina este a celui care a înfăşurat-o, iar când un om care navighează pe râu gândeşte ceva, o şi spune.

— Ce anume ai încercat să faci cu asta, poate ai vrut să confecţionezi o plasă de prins peşte? Ai încurcat-o pur şi simplu; de ce nu-ai fost în stare să o înfăşori cum trebuie, cap sec ce eşti? bombăne el din când în când, în timp ce se luptă disperat cu parâma şi o aruncă pe drumul edecului, alergând încoace şi încolo în jurul ei şi încercând să-i dea de capăt.

Pe de altă parte, omul care a înfăşurat parâma este convins că vina o poartă numai cel care încearcă să o desfăşoare.

— Era cum trebuie când ai pus mâna pe ea! exclamă el, plin de indignare. Ce-ţi închipui că faci? Ai un talent să dai totul peste cap! Dacă ţi s-ar da ocazia, ai fi în stare să încurci şi o funie de spânzurătoare!

Şi se supără atât de tare unul pe celălalt, încât ar fi în stare să se spânzure reciproc cu parâma respectivă. Trec zece minute, iar primul bărbat scoate un strigăt, se înfurie şi începe să ţopăie pe parâmă, încercând să o întindă, apucând primul capăt care îi iese în cale şi trăgând de el. Desigur, parâma se încurcă şi mai tare. Apoi al doilea bărbat coboară din barcă şi vine să-l ajute; se încurcă însă unul pe altul şi îşi pun beţe în roate. Pun mâna amândoi pe acelaşi capăt de frânghie şi trag în direcţii opuse, apoi se întreabă de ce s-a agăţat. În cele din urmă, o descurcă, dar apoi se întorc şi constată că barca a luat-o razna şi se îndreaptă drept spre ecluză.

Asta s-a întâmplat odată cu adevărat, după ştiinţa mea. Era lângă Boveney, într-o dimineaţă în care bătea vântul. Trăgeam barca la edec în aval şi, când ne-am apropiat de un cot, am văzut pe mal doi bărbaţi. Se uitau unul la altul şi arătau foarte nedumeriţi şi nenorociţi; nu am mai văzut niciodată o asemenea expresie pe faţa unui om — nici mai înainte, nici după aceea. Între ei se afla o parâmă destul de lungă. Era clar că se petrecuse ceva, aşa că ne-am apropiat şi i-am întrebat despre ce era vorba.

— Ce să fie, barca noastră a dispărut! au răspuns ei, pe un ton indignat. Am coborât să descurcăm parâma şi când ne-am uitat în jur, barca dispăruse!

Păreau teribil de afectaţi de această pierdere, pe care o priveau ca pe un gest răutăcios şi lipsit de recunoştinţă din partea bărcii.

Am găsit hoinara o milă mai jos, încurcată în stufăriş, şi am dus-o înapoi. Pariez că, o săptămână, nu i-au mai dat prilejul să-şi facă de cap.

Nu am să uit niciodată imaginea acelor doi bărbaţi care se plimbau încoace şi încolo pe mal, cu parâma în mână, în căutarea bărcii.

Pe fluviu vezi o mulţime de incidente nostime legate de trasul la edec în aval. Iată, de exemplu, doi edecari care merg repede, cufundaţi într-o discuţie aprinsă, în timp ce bărbatul din barcă, aflat la o sută de iarzi în spatele lor, încearcă în zadar să îi oprească, făcând semne disperate cu vâsla. Ceva nu este în regulă; poate s-a desprins cârma ori cangea a alunecat peste bord sau pălăria i-a căzut în apă şi pluteşte cu repeziciune în josul curentului.

— Hei! Opriţi-vă un moment, vă rog! strigă el, oarecum vesel. Mi-a căzut pălăria peste bord!

Apoi:

— Hei! Tom, Dick! Nu mă auziţi? de data asta mai puţină afabil.

— Hei! Naiba să vă ia, capete seci şi idioate ce sunteţi! Hei! Opriţi-vă! Lua-v-ar...

După asta se ridică în picioare, ţopăie şi urlă, roşu la faţă, şi înjură în toate felurile. Băieţii de pe mal se opresc şi îl iau peste picior, apoi aruncă în el cu pietre în timp ce trece prin dreptul lor, cu viteza de patru mile pe oră, fără să se poată opri.

Multe asemenea incidente neplăcute ar putea fi evitate dacă cei care trag la edec nu ar uita că remorchează şi ar mai privi din când în când în jur pentru a vedea ce face omul din barcă. Cel mai bine este să tragă la edec o singură persoană. Dacă sunt doi, atunci încep să discute şi uită, iar barca, fiindcă opune puţină rezistenţă, nu îi ajută prea mult să îşi amintească de existenţa ei.

George ne-a dat, mai târziu, seara, pe când discutam subiectul după cină, un exemplu destul

de ciudat despre cât de distrate pot fi două persoane care trag la edec.

El şi alţi trei bărbaţi, spunea George, vâsleau într-o barcă destul de încărcată. Era seară; dincolo de Maidenhead şi puţin mai sus de ecluza de la Cookham, au observat un băiat şi o fată care mergeau pe drumul edecului, cufundaţi într-o conversaţie aparent interesantă şi care îi absorbea cu totul. Duceau o cange de care era legată o bucată de parâmă, care se târa pe jos, iar capătul acesteia era cufundat în apă. Nu se vedea nici o barcă în preajmă. Cu siguranţă că de bucata aceea de parâmă fusese ataşată o barcă la un moment dat, însă ce se întâmplase cu aceasta, ce soartă crudă o răpise pe ea şi pe cei din interiorul ei, era învăluit în mister. Indiferent ce accident avusese loc, nu îi deranjase pe tânărul gentleman şi pe tânăra lady care trăgeau la edec. Aveau în mâini cangea şi parâma, iar asta părea să fie suficient pentru ei — nu mai aveau nevoie de altceva.

George a vrut să strige şi să-i trezească, însă nu a făcut-o, pentru că, în acelaşi moment, l-a străfulgerat o idee nemaipomenită. S-a apropiat, a luat cangea, a prins capătul parâmei, a făcut un laţ, pe care ceilalţi l-au înfăşurat în jurul catargului, apoi au lăsat vâslele, s-au aşezat la pupa şi şi-au aprins pipele.

Tânărul şi tânăra au tras după ei patru bărbaţi zdraveni şi o barcă grea până la Marlow.

George a spus că nu a mai văzut niciodată atâta tristeţe concentrată într-o privire ca atunci când, o dată ajuns la ecluză, tânărul cuplu şi-a dat seama că trăsese, pe ultimele două mile, o altă barcă. George şi-a dat seama că, dacă n-ar fi fost însoţitoarea lui, care l-a reţinut cu blândeţe, tânărul ar fi proferat câteva injurii la adresa impostorilor.

Tânăra a fost prima care şi-a revenit din surpriză şi atunci şi-a împreunat mâinile a rugăciune şi a întrebat: „Oh, Henry, *unde* este mătuşica?”

— Au regăsit-o, în cele din urmă, pe bătrâna doamnă? a întrebat Harris.

— Habar n-am, a spus George.

Am fost martor, împreună cu George, la un alt incident care ilustrează lipsa de simpatie dintre cel care trage la edec şi cel remorcat. Ne aflam în apropiere de Walton. Acolo drumul edecului coboară lin în apă şi noi ne aflam pe malul celălalt, observând ce se petrece în jurul nostru. Din când în când, în raza noastră vizuală apărea o barcă mică, trasă la edec cu o viteză uimitoare de un cal pe care călărea un băiat. În barcă zăceau cinci tipi în atitudini visătoare şi cât se poate de odihnitoare, iar bărbatul care se afla la cârmă părea extrem de relaxat.

— Mi-ar face plăcere să îl văd cârmind în direcţia greşită, a murmurat George, în timp ce treceau. Chiar în acelaşi moment, bărbatul a greşit direcţia, iar barca s-a lovit de mal cu un zgomot asemănător celui făcut de patru mii de cearşafuri de in sfâşiate. Doi bărbaţi, un coş şi trei vâsle au părăsit imediat barca pe la babord şi au aterizat pe ţărm, iar la o secundă şi jumătate după aceea, alţi doi bărbaţi au debarcat pe la tribord şi s-au lungit printre cângi, vele, boccele şi sticle. Ultimul bărbat a zburat la vreo douăzeci de iarzi mai încolo şi a aterizat în cap.

Asta a făcut ca barca să se uşureze considerabil şi să se deplaseze mult mai lesne; băiatul ţipa cu voce ascuţită şi îşi îndemna armăsarul la galop. Tipii respectivi zăceau pe jos şi se uitau unul la altul. Au trecut câteva secunde bune înainte să-şi dea seama ce li se întâmplase, dar, când au făcut-o, au început să-i strige băiatului să se oprească. Acesta însă era prea ocupat cu calul ca să-i audă şi i-am urmărit cum alergau după el, până ce au dispărut din raza noastră vizuală.

Nu pot să spun că îmi părea rău pentru ceea ce li se întâmplase. De fapt, nu doream decât ca toţi tinerii prostănaci care se lasă remorcaţi în felul

acesta — şi sunt mulţi care o fac — să aibă parte de acelaşi gen de întâmplări nefericite. În afara riscului la care se expun ei înşişi, sunt un adevărat pericol pentru toate bărcile pe lângă care trec. Deoarece se deplasează cu mare viteză, este imposibil se ferească din calea altora sau ca alţii să se ferească din calea lor. Parâma lor se răsuceşte în jurul catargului tău şi te răstoarnă sau prinde pe cineva din barcă şi fie îl aruncă în apă, fie îi sfâşie faţa. Cel mai bun lucru pe care îl ai de făcut este să te menţii pe poziţii şi să fii pregătit să îi loveşti cu capătul vergii.

Dintre toate experienţele legate de trasul la edec, cea mai pasionantă este să fii remorcat de fete. Este o senzaţie pe care nimeni nu ar trebui să o rateze. Întotdeauna este nevoie de trei fete; două ţin parâma, iar a treia aleargă de colo-colo şi se hlizeşte. În general, încep prin a se încurca în frânghie. Parâma li se înfăşoară peste picioare şi trebuie să se aşeze pe drum şi să se dezlege una pe alta, apoi o răsucesc în jurul gâtului şi aproape se sufocă. O aranjează, în fine, şi încep să alerge, trăgând barca cu o viteză de-a dreptul primejdioasă. După o sută de iarzi, rămân, evident, fără suflu şi se opresc brusc, se aşază pe iarbă şi pufnesc în râs, iar barca pluteşte în derivă până în mijlocul curentului şi se răsuceşte, înainte să-ţi dai seama ce se petrece sau să poţi pune mâna pe o vâslă. Fetele se ridică în picioare şi sunt surprinse.

— Oh, uită-te! spun ele, barca a ajuns chiar în mijlocul apei.

Trag destul de bine pentru un timp, după aceea, dar apoi una dintre ele îşi dă seama brusc

că trebuie să-şi prindă rochia cu un ac; încetinesc şi barca eşuează.

Tu sari din barcă şi o împingi, apoi le strigi să nu se oprească.

— Da. Ce s-a întâmplat? strigă şi ele către tine.

— Nu vă opriţi, urli tu.

— Nu... ce?

— Nu vă opriţi — continuaţi!

— Întoarce-te, Emily, şi vezi ce s-a întâmplat, spune una dintre ele, iar Emily se întoarce şi întreabă ce se petrece.

— Ce vrei? întreabă. S-a întâmplat ceva?

— Nu, răspunzi tu, totul este în regulă; mergeţi mai departe, nu vă opriţi.

— De ce nu?

— Nu putem cârmi dacă vă opriţi tot timpul. Trebuie să menţineţi barca pe un anumit curs.

— Ce să menţinem?

— Un anumit curs — barca trebuie să se deplaseze.

— Oh, e în regulă, o să le spun. Ne descurcăm bine?

— Oh, da, da, foarte bine, dar nu vă opriţi.

— Nu pare deloc greu. Credeam că e mai greu.

— Oh, nu, este destul de simplu. Nu trebuie decât să trageţi tot timpul.

— Înţeleg. Dă-mi şalul roşu, te rog, este sub pernă.

Găseşti şalul, i-l dai, dar între timp a apărut alta, care cere şi ea un şal şi, pentru orice eventualitate, îl iau şi pe al lui Mary, însă Mary nu are nevoie de şal, aşa că îl aduc înapoi şi cer în schimb pieptenele de buzunar. Trec douăzeci de minute înainte să se apuce din nou de treabă, apoi, la următorul cot al râului, văd o vacă şi eşti nevoit să părăseşti barca pentru a alunga animalul din drum.

Nu te plictiseşti nici un moment în barcă în timp ce este trasă la edec de fete.

George a luat parâma după o vreme şi ne-a remorcat până la Penton Hook. Acolo am discutat importanta chestiune a campării. Am hotărât să dormim la bord în noaptea aceea; urma fie să ne oprim acolo, fie să mergem mai departe până dincolo de Staines. Cum soarele era încă pe cer, am considerat că e prea devreme pentru stingere, aşa că am decis să vâslim până la Runnymede, o porţiune împădurită a râului, situată la trei mile şi

jumătate depărtare de locul în care ne aflam şi unde ne puteam adăposti peste noapte.

După aceea, ne-a părut rău tuturor că nu ne-am oprit la Penton Hook. Trei mile şi jumătate în contra curentului reprezintă o joacă de copil dimineaţa devreme, însă par o adevărată corvoadă la sfârşitul unei zile lungi. Pe parcursul acestor ultime mile nu te mai interesează deloc peisajul. Nu-ţi mai arde de discuţii şi nu mai râzi. Fiecare milă pare cât două. Nu-ţi vine să crezi că te afli cu adevărat într-un anumit loc şi eşti convins că harta trebuie să fie greşită; şi, după ce ai tras din greu — vreo zece mile, ţi se pare — iar ecluza tot nu se zăreşte, începi să te temi cu adevărat că a furat-o cineva şi a fugit cu ea.

Îmi amintesc că odată am fost teribil de întors pe dos (în sens figurat, desigur). Eram cu o tânără doamnă — o verişoară din partea mamei — şi vâsleam către Goring. Era destul de târziu şi abia aşteptam să ajungem, cel puţin *ea* era nerăbdătoare. Se făcuse şase şi jumătate când am ajuns la ecluza de la Benson şi începea să se întunece. Verişoara mea dădea semne de nelinişte. Spunea că trebuie să ajungă la cină. Am spus că şi eu nutresc acelaşi sentiment şi am scos harta pe care o aveam la mine pentru a vedea cu exactitate cât mai aveam de mers. Am văzut că mai erau o milă şi jumătate până la următoarea ecluză — Wallingford — şi cinci de acolo până la Cleeve.

— Oh, este în regulă! am spus. Vom trece de următoarea ecluză înainte de şapte şi de acolo mai avem încă o milă.

M-am aşezat la vâsle şi am tras din greu. Am trecut de pod şi imediat am întrebat-o dacă vede ecluza. Mi-a răspuns că nu, nu vede nici o ecluză.

— Oh! am exclamat, şi am continuat să vâslesc.

După alte cinci minute, am rugat-o din nou să se uite.

— Nu, a spus, nu văd nici urmă de ecluză.

— Eşti sigură că ştii cum arată o ecluză? am întrebat-o pe un ton ezitant, căci nu voiam să o jignesc.

Întrebarea nu a ofensat-o, însă a sugerat că aş face mai bine să mă uit şi eu. Am lăsat vâslele şi m-am uitat în jur. În lumina amurgului, am văzut că râul se întindea drept în faţa noastră pe cel puţin o milă, dar nu se zărea nici urmă de ecluză.

— Nu cumva ne-am rătăcit, ce crezi? a întrebat verişoara mea.

Nu vedeam cum ar fi fost posibil acest lucru, deşi, cum am sugerat, am fi putut ajunge în apele barajului şi acum ne îndreptam către cascade.

Această constatare nu a liniştit-o deloc şi a început să plângă. A spus că ne puteam îneca amândoi şi că asta era pedeapsa pentru că venise cu mine.

Eu consideram că era o pedeapsă excesivă; însă verişoara mea nu era de aceeaşi părere şi spera din tot sufletul că totul se va sfârşi curând.

Am încercat să o îmbărbătez şi să clarific întreaga afacere. Am spus că de fapt nu vâslisem destul de repede cum crezusem şi că în scurt timp vom ajunge la ecluză. Am vâslit încă o milă.

Apoi am devenit şi eu nervos. M-am uitat din nou pe hartă. Se vedea bine ecluza de la Wallingford, marcată clar, la o milă şi jumătate după cea de la Benson. Era o hartă bună, în care te puteai încrede; în afară de asta, îmi aminteam bine de ecluză. Trecusem de două ori pe acolo. Unde ne aflam oare? Ce se întâmplase cu noi? Am început să cred că era vorba de un vis şi că de fapt dormeam, în patul meu, şi că urma să mă trezesc peste o clipă şi să mi se spună că e trecut de ora zece.

Am întrebat-o pe verişoara mea dacă nu cumva crede că este un vis şi mi-a răspuns că şi ea voia să-mi pună aceeaşi întrebare. Apoi ne-am întrebat dacă nu cumva am adormit amândoi şi, dacă era

aşa, cine visa cu adevărat şi cine era doar un vis; curând totul a devenit foarte interesant.

Am continuat totuşi să vâslesc, însă ecluza nu se zărea şi râul a devenit din ce în ce mai întunecat şi mai misterios în umbrele nopţii care se lăsa, iar lucrurile căpătau o înfăţişare ciudată, chiar sinistră. M-am gândit la spiriduşi şi zâne, la focurile Sfântului Elmo şi la fetele acelea rele care stau toată noaptea pe stânci şi ademenesc oamenii în vârtejurile apei; şi mi-am dorit să fi fost un om mai bun şi să cunosc mai multe imnuri. În mijlocul acestor reflecţii, am auzit melodia binecuvântată *He's got 'em on*, interpretată mizerabil la un acordeon, şi am ştiut că eram salvaţi.

De regulă, nu-mi place acordeonul, însă muzica aceea ni s-a părut amândurora minunată — mult, mult mai frumoasă decât vocea lui Orfeu sau lira lui Apolo sau orice altă muzică. În starea în care ne aflam, o melodie dumnezeiască nu ar fi făcut decât să ne chinuiască şi mai tare. Un cântec armonios, emoţionant, interpretat corect, ar fi fost ca o avertizare din partea spiritelor şi ne-ar fi făcut să ne pierdem orice speranţă. Însă în melodia *He's got 'em on*, cântată sacadat, cu variaţiuni involuntare, de un acordeon astmatic, era ceva deosebit de omenesc şi liniştitor.

Aceste sunete minunate s-au apropiat şi nu peste multă vreme barca din care proveneau ne-a ajuns din urmă.

În barcă se aflau câţiva tineri şi tinere care făceau o plimbare sub clar de lună. (Nu era nici un fel de lună, dar asta nu era vina lor.) Nu am văzut niciodată în viaţa mea nişte tineri mai frumoşi şi mai de treabă. I-am strigat şi i-am întrebat dacă nu cumva ne-ar putea spune care era drumul spre ecluza de la Wallingford şi le-am explicat că o căutam de mai bine de două ore.

— Ecluza de la Wallingford? au întrebat. Dumnezeu să vă aibă-n pază, domnule, a fost desfiinţată de mai bine de un an. Nu mai este nici o

ecluză la Wallingford, domnule. Acum ne aflăm în apropiere de Cleeve. Să mă trăsnească dacă te mint, Bill, un domn caută ecluza de la Wallingford!

Nu mă gândisem la asta nici un moment. Aş fi vrut să îi îmbrăţişez şi să-i binecuvântez, însă curentul era mult prea puternic în zona aceea pentru a permite asemenea gesturi, aşa că a trebuit să mă mulţumesc cu câteva cuvinte simple de mulţumire care sunau destul de rece.

Le-am mulţumit de mai multe ori, le-am comunicat că era o noapte frumoasă, le-am urat drum bun şi cred că i-am invitat pe toţi să petreacă o săptămână împreună cu mine, iar verişoara mea a spus că mama ei ar fi fost foarte încântată să-i cunoască. Am cântat apoi corul soldaţilor din *Faust*[31] şi am ajuns acasă la timp pentru cină.

[30] Schif — ambarcaţie lungă, îngustă, cu rame lungi şi uşoare şi cu scaune mobile (n.tr.).

[31] *Faust* — operă de Charles Gounod (1818–1893).

CAPITOLUL X

Prima noastră noapte — Sub coviltir — Un strigăt de ajutor — Încăpăţânarea unor ceainice; cum poate fi depăşită — Cina — Cum te poţi simţi virtuos — Se caută o insulă cu tot confortul, pustie, bine drenată, de preferinţă în sudul Oceanului Pacific — Lucrul ciudat care i s-a întâmplat odată tatălui lui George — O noapte agitată.

Harris şi cu mine am început să ne gândim că ecluza de la Bell Weir a dispărut într-un fel asemănător. George trăsese la edec până la Staines; de acolo am preluat noi barca şi ni s-a părut că tragem după noi cincizeci de tone şi că am parcurs patruzeci de mile. Se făcuse şapte când ne-am gândit la asta, aşa că ne-am întors în barcă şi am vâslit, ţinându-ne aproape de malul stâng, căutând un loc în care să ancorăm.

La început, intenţionasem să mergem până la Insula Magna Charta, un locşor pitoresc, unde râul trece printr-o frumoasă vale verde, şi să ne întindem cortul pe una dintre insuliţele pitoreşti care înconjoară acest ţărm îngust. Însă aveam senzaţia că nu mai tânjeam după pitoresc la fel de mult ca la începutul zilei. Un ochi de apă între un şlep cu cărbune şi o uzină de gaz ne-ar fi fost de ajuns pentru noaptea aceea. Nu mai aveam nevoie de peisaj. Voiam să mâncăm de seară şi să ne culcăm. Totuşi, am vâslit până într-un punct — se numeşte Picnic Point — şi am nimerit într-un golfuleţ plăcut, sub un ulm uriaş, de rădăcinile căruia am legat barca.

Apoi ne-am gândit să luăm cina (ne amăgiserăm cu ceai, ca să nu mai pierdem timpul), însă George a spus nu, era mai bine să întindem mai întâi

coviltirul, înainte să se întunece de tot şi să nu mai vedem ce facem. Apoi, a spus el, după ce terminam treaba, puteam să ne aşezăm la masă în tihnă.

A fost nevoie de mult mai mult timp decât credeam noi să întindem coviltirul. În teorie părea foarte simplu. Iei cinci arcuri de fier, ca nişte cercuri uriaşe de crochet, şi le fixezi deasupra bărcii, apoi întinzi pânza peste ele şi o fixezi; nu era nevoie decât de zece minute, aşa credeam noi.

Dar ne-am înşelat.

Am luat arcurile şi am încercat să le fixăm în scobiturile respective. Nu vă puteţi imagina că aceasta este o treabă periculoasă; privind înapoi însă, mă minunez că unii dintre noi au supravieţuit pentru a vă istorisi cum s-au petrecut lucrurile. Nu erau cercuri, erau diavoli împieliţaţi. Mai întâi, nu au vrut deloc să se potrivească în scobituri şi am fost nevoiţi să sărim pe ele şi să le lovim cu piciorul şi cu cangea, iar când am reuşit, în cele din urmă, s-a dovedit că nu potriviserăm cum trebuie arcurile în scobiturile lor, aşa că le-am scos şi am luat-o de la început.

Acum însă nu voiau să iasă, nu înainte ca doi dintre noi să se lupte cu ele timp de cinci minute, când au sărit brusc, încercând să ne arunce în apă şi să ne înece. La mijloc aveau nişte articulaţii şi, când nu eram atenţi, ne pişcau în cele mai delicate locuri; în timp ce ne luptam cu o parte a cercului, străduindu-ne să o determinăm să-şi facă datoria, cealaltă parte venea în spatele nostru, pe furiş, ca o laşă, şi ne pocnea peste cap.

Le-am fixat în cele din urmă şi nu ne-a mai rămas decât să aşezăm pânza deasupra. George a desfăcut-o şi a aruncat un capăt de la prova. Harris stătea la mijloc ca să îl preia de la George şi să mi-l întindă mie, care mă aflam la pupa. A trecut ceva vreme până să ajungă la mine. George şi-a îndeplinit bine sarcina, dar pentru Harris asta era ceva nou şi a dat de bucluc.

Cum a reuşit, nu ştiu, nu putea să spună nici el, însă într-un fel sau altul, printr-un proces misterios, a izbândit, după zece minute de eforturi supraomeneşti, să se înfăşoare complet în pânză. Era atât de bine învelit şi împăturit că nu putea să iasă afară. S-a luptat, bineînţeles, cu frenezie, pentru a-şi redobândi libertatea — acesta este dreptul din naştere al oricărui englez — şi în timpul acestei bătălii (am aflat asta mai târziu) l-a făcut knock-out pe George; în acel moment, George, înjurându-l pe Harris, a început şi el lupta, s-a încurcat şi s-a trezit *şi el* înfăşurat în pânza coviltirului.

Eu, în momentul acela, habar n-aveam de nimic. Nu înţelegeam ce se petrece. Mi se spusese să stau în locul în care mă aflam şi să aştept ca pânza să ajungă la mine, aşa că stăteam, împreună cu Montmorency, cuminţi ca nişte îngeraşi. Vedeam destul de bine cum coviltirul e zgâlţâit încoace şi încolo, însă presupuneam că aşa trebuia să fie şi nu ne-am amestecat.

Am auzit, de asemenea, nişte cuvinte destul de pitoreşti provenind de sub coviltir şi am bănuit că amicii noştri găseau sarcina destul de neplăcută — am ajuns la concluzia că trebuie să aşteptăm până ce lucrurile se vor limpezi înainte de a interveni.

Am aşteptat o vreme, însă treaba părea să se complice; în cele din urmă, capul lui George a apărut la suprafaţă şi a vorbit.

Iată ce spunea:

— Ce-ar fi să ne dai o mână de ajutor, nătăfleaţă? Stai acolo ca o mumie împăiată, deşi vezi că ne sufocăm aici, tâmpitule!

Nu am rezistat niciodată unui strigăt de ajutor, aşa că m-am dus şi i-am descurcat; era şi timpul, de altfel, fiindcă Harris cam se înnegrise la faţă.

A fost nevoie de o jumătate de oră de muncă grea, după aceea, înainte ca totul să fie fixat cum trebuie, apoi am curăţat puntea şi am adus cele necesare pentru cină. Am pus ceainicul la fiert la

prova şi ne-am retras la pupa, unde ne-am prefăcut că nu-l luăm în seamă şi am început să scoatem celelalte lucruri.

Este singura modalitate prin care poţi face ca un ceainic să fiarbă când faci o excursie pe fluviu. Dacă observă că aştepţi să fiarbă şi că asta te nelinişteşte, nu va fluiera niciodată. Trebuie să pleci de lângă el şi să începi să mănânci, ca şi cum nu ai avea deloc intenţia să bei ceai. În nici un caz nu trebuie să te uiţi la el. Doar aşa îl vei auzi clocotind, nerăbdător ca apa să fie prefăcută în ceai.

Un plan bun, în cazul în care te grăbeşti, este şi acela de a vorbi cu voce tare despre faptul că nu ai nevoie de ceai şi că nu ai de gând să bei aşa ceva. Te duci lângă ceainic, în aşa fel încât să te poată auzi, şi strigi: „Eu nu vreau ceai; tu vrei, George?”, la care George răspunde tot cu voce tare: „Oh, nu, nu îmi place ceaiul; o să bem în schimb limonadă — ceaiul este atât de indigest!” Auzind asta, ceainicul dă în clocot şi stinge spirtiera.

Am adopta acest mic truc inofensiv, iar rezultatul a fost următorul: ceaiul ne aştepta în momentul în care totul era pregătit. Am aprins apoi felinarul şi ne-am aşezat la masă.

Tare mult voiam să cinăm!

Timp de treizeci de minute nu s-a auzit nici un sunet de-a lungul şi de-a latul acelei bărci, cu excepţia clinchetului tacâmurilor şi măcinatului neîntrerupt a patru rânduri de măsele. După treizeci de minute, Harris a spus: „Ah!”, şi şi-a scos piciorul stâng de sub el, punându-l în loc pe cel drept.

Cinci minute mai târziu, George a spus şi el: „Ah!”, şi şi-a aruncat farfuria pe mal, iar la trei minute după asta, Montmorency a dat primul semn de mulţumire de când începuserăm să mâncăm: s-a rostogolit pe o parte şi şi-a întins labele. Atunci am spus şi eu: „Ah!”, şi mi-am lăsat capul pe spate;

m-am lovit de un arc, dar nu mi-a păsat. Nici măcar nu am înjurat.

Ce bine te simţi cu burta plină — ce mulţumit de tine însuţi şi de lumea întreagă! Oamenii care au trăit asta mi-au spus că o conştiinţă curată te face foarte fericit şi mulţumit, dar un stomac plin are acelaşi efect şi este mai ieftin şi mai uşor de obţinut. Omul se simte atât de iertător şi generos după o masă substanţială şi bine digerată — atât de nobil, atât de binevoitor!

Este foarte ciudată această dominare a intelectului nostru de către organele digestive. Nu putem munci, nu putem gândi decât dacă binevoieşte stomacul nostru. Acesta ne dictează emoţiile, pasiunile. După nişte ouă cu şuncă, spune: „La muncă!” După biftec şi bere neagră, spune: „La culcare!” După o ceaşcă de ceai (două linguriţe de ceai la fiecare ceaşcă şi nu-l lăsaţi să se opărească mai mult de trei minute), îi spune creierului: „Acum, ridică-te şi arată-ţi puterea. Fii elocvent, şi profund, şi tandru; priveşte, cu ochi limpezi, Natura şi viaţa; desfăşoară aripile albe ale gândului şovăielnic şi înalţă-te, spirit divin, peste lumea învolburată de dedesubt, pe căile infinite ale stelelor luminoase, până la porţile eternităţii!”

După brioşe fierbinţi, spune: „Fii obtuz şi lipsit de suflet, ca dobitoacele câmpului — un animal care nu gândeşte, cu privirea indiferentă, neluminată de nici o rază de imaginaţie, sau speranţă, sau iubire, sau viaţă”. Iar după o cantitate suficientă de coniac, spune: „Hai, acum, paiaţă, rânjeşte şi fă tumbe pentru ca oamenii ceilalţi să râdă — spune tot ce-ţi trece prin cap, bolbo¬roseşte cuvinte fără nici o noimă şi arată ce neghiob neajutorat este bietul om ale cărui discernământ şi voinţă s-au înecat, asemenea pisoilor, într-o jumătate de ţol de alcool”.

Nu suntem decât sclavii demni de milă ai stomacului nostru. Nu căutaţi moralitatea şi dreptatea, prieteni; supravegheaţi-vă cu vigilenţă

stomacul şi hrăniţi-l cu grijă şi raţiune. Atunci virtutea şi mulţumirea vor veni şi vor domni în inima voastră, fără să faceţi nici un efort; şi veţi fi buni cetăţeni, soţi iubitori şi taţi tandri — oameni nobili şi pioşi.

Înainte de cină, Harris, George şi cu mine aveam chef de ceartă şi eram irascibili şi în toane proaste; după cină, stăteam şi ne zâmbeam unul altuia şi îi zâmbeam şi căţelului. Ne iubeam unul pe altul, îi iubeam pe toţi. Mişcându-se, Harris l-a călcat pe George pe bătătură. Dacă asta s-ar fi întâmplat înainte de cină, George ar fi exprimat anumite dorinţe referitoare la soarta lui Harris pe acest pământ şi pe lumea cealaltă care l-ar fi făcut pe un om serios să se înfioare.

Însă George s-a mulţumit să spună:

— Încetişor, bătrâne, ia seama!

Iar Harris, în loc să observe, pe unul dintre tonurile lui cât mai neplăcute, că este imposibil ca un tip să nu calce pe piciorul lui George dacă are de gând să se deplaseze pe o rază de aproximativ zece iarzi în jurul locului în care stă George, sugerând că George nu ar trebui să îndrăznească să se urce într-o barcă de dimensiuni obişnuite cu asemenea picioare şi sfătuindu-l să le spânzure peste bord, aşa cum ar fi făcut înainte de cină, acum a spus:

— Oh, îmi pare rău, bătrâne, sper că nu te doare prea tare.

Iar George a spus:

— Nu face nimic, a fost vina mea.

— Nu, vina a fost a mea, a replicat Harris.

Era o adevărată plăcere să-i asculţi.

Ne-am aprins pipele şi am stat, privind întunericul acelei nopţi liniştite, şi am discutat.

George s-a întrebat de ce nu se poate să fie mereu aşa — departe de lume, de păcatele şi tentaţiile ei, ducând o viaţă simplă, liniştită şi făcând numai bine. Eu am spus că era genul de lucru pe care mi-l doream de multă vreme şi am

discutat despre posibilitatea de a pleca, noi patru, pe o insulă pustie — nu prea îndepărtată, bine amenajată — şi a trăi acolo, undeva în pădure.

Harris a spus că pericolul pe care îl prezentau insulele pustii, după câte auzise, consta în faptul că erau foarte umede, însă George a declarat că nu este aşa, dacă sunt bine drenate.

Apoi am început să discutăm despre drenare, iar asta i-a adus aminte lui George despre un lucru foarte nostim care i se întâmplase odată tatălui său. Tatăl său călătorea împreună cu un prieten prin Wales şi, într-o seară, s-au oprit la un mic han, unde mai trăseseră şi alţii, în compania cărora s-au simţit foarte bine.

A fost o seară extrem de veselă şi au rămas împreună până târziu; când s-au dus la culcare (era pe vremea când tatăl lui George era foarte tânăr), erau destul de binedispuşi. Ei (tatăl lui George şi prietenul tatălui lui George) urmau să doarmă în aceeaşi cameră, dar în paturi diferite. Au luat lumânarea şi au urcat. Lumânarea s-a lovit de perete şi şi-a dat obştescul sfârşit când au ajuns în cameră, aşa că s-au văzut nevoiţi să dezbrace şi să se bage în pat pe întuneric. Asta au şi făcut, însă în loc să se urce în paturi diferite, aşa cum credeau, s-au urcat în acelaşi pat fără să ştie — unul cu capul la căpătâiul patului, iar celălalt în punctul cardinal opus, cu picioarele pe pernă.

Timp de o clipă, au păstrat tăcerea, apoi tatăl lui George a spus:

— Joe!

— Ce s-a întâmplat, Tom? a întrebat vocea lui Joe din partea cealaltă a patului.

— Ce să fie, în patul meu mai e cineva, a spus tatăl lui George. Stă cu picioarele pe perna mea.

— Extraordinar, Tom, dar să fiu al naibii dacă nu e cineva şi în patul meu!

— Ce ai de gând să faci? a întrebat tatăl lui George.

— Ei bine, am de gând să-l dau jos, a replicat Joe.

— Şi eu, a declarat, curajos, tatăl lui George.

A urmat o scurtă luptă, urmată de două bufnituri pe podea şi o voce mai degrabă tristă care chema:

— Tom!

— Da!

— Cum te-ai descurcat?

— Ei bine, dacă vrei să ştii adevărul, tipul meu m-a dat jos din pat.

— Şi al meu! Ştii, nu am o părere prea bună despre hanul ăsta. Tu ce părere ai?

— Cum se numea hanul acela? a întrebat Harris.

— „Porcul şi fluierul”, a răspuns George. De ce?

— Ah, nu, nu e vorba despre acelaşi han, a replicat Harris.

— Ce vrei să spui? s-a interesat George.

— Mi se pare tare curios, a murmurat Harris, însă exact acelaşi lucru i s-a întâmplat şi tatălui *meu* odată, pe când se afla într-un han. L-am auzit povestind istoria de mai multe ori. Cred că s-ar putea să fie vorba de acelaşi han.

În seara aceea ne-am dus la culcare pe la ora zece şi, fiindcă eram foarte obosit, am crezut că o să dorm bine, însă n-a fost aşa. De regulă, mă dezbrac şi pun capul pe pernă, apoi cineva bate la uşă şi spune că e opt şi jumătate; însă în seara asta, totul părea a fi împotriva mea; lucrurile noi care mi se întâmplaseră în ziua aceea, lemnul tare pe care eram întins, poziţia incomodă (un picior sub o bancă şi capul pe o alta), clipocitul apei în jurul bărcii, vântul care foşnea printre ramuri m-au făcut să rămân treaz şi mă deranjau.

Am reuşit să adorm timp de câteva ore, apoi o parte a bărcii care, se pare, crescuse peste noapte — cu siguranţă nu era acolo când m-am culcat şi a dispărut dimineaţă —, mă tot înghiontea în şira spinării. Am dormit peste ea o vreme, visând că înghiţisem un sovereign[32] şi că mai mulţi oameni

îmi făceau o gaură în spate cu un burghiu ca să scoată de acolo moneda. Eu consideram că e foarte urât din partea lor şi i-am încredinţat că ştiu că le datorez banii respectivi şi că o să îi înapoiez la sfârşitul lunii. Dar nici nu voiau să audă şi mi-au spus că ar fi mult mai bine dacă ar lua-o chiar atunci, fiindcă în caz contrar dobânda va creşte foarte mult. M-am supărat destul de tare şi le-am spus ce cred despre ei, însă oamenii aceia au continuat să mânuiască burghiul cu o asemenea înverşunare încât m-am trezit.

Aerul din barcă părea închis şi mă durea capul; prin urmare, m-am gândit să ies şi să respir aerul rece al nopţii. M-am îmbrăcat cu ce am găsit la îndemână — cu hainele mele, dar şi ale lui George şi Harris —, am ieşit de sub coviltir şi am păşit pe mal.

Era o noapte superbă. Luna apusese şi lăsase Pământul numai în compania stelelor. Se părea că, în mijlocul liniştii şi al calmului, în timp ce noi, copiii lui, dormeam, Pământul vorbea cu surorile lui — despre lucruri misterioase şi teribile, cu voci prea vaste şi prea profunde pentru ca urechile umane să le poată auzi.

Aceste stele stranii, atât de reci şi de luminoase, ne înspăimântă. Suntem asemenea unor copii ale căror picioruşe au păşit într-un templu slab luminat al zeului căruia au fost învăţaţi să i se închine, dar pe care nu-l cunosc; stând acolo, sub bolta ce acoperă perspectiva luminii ireale, privesc în sus, pe jumătate plini de speranţă, pe jumătate înfricoşaţi că vor avea o viziune înspăimântătoare.

Totuşi, noaptea pare atât de blândă şi de puternică! În faţa măreţiei ei, micile noastre necazuri pleacă pe furiş, ruşinate. Ziua a fost plină de chinuri şi griji, în sufletele noastre au sălăşluit gânduri rele şi amare, iar lumea ni s-a părut aspră şi nedreaptă cu noi. Apoi Noaptea, ca o mamă iubitoare, ne atinge cu mâna ei fruntea arzând de febră şi ne întoarce spre ea faţa plină de lacrimi, ne

zâmbeşte şi, deşi nu vorbeşte, noi ştim ce vrea să spună şi ne lipim obrazul fierbinte de pieptul ei, iar durerea dispare.

Uneori, durerea noastră este foarte profundă şi reală şi stăm în faţa ei tăcuţi, pentru că nu există cuvinte care să o exprime, ci doar gemete. Inima Nopţii este plină de compasiune: nu ne poate alina durerea; ne ia de mână, iar lumea cea mare devine foarte mică şi se îndepărtează foarte tare de noi; înfăşuraţi în aripile ei negre, petrecem un moment alături de o Prezenţă mai puternică decât a ei, iar în lumina minunată pe care o răspândeşte această prezenţă, toate vieţile omeneşti se întind în faţa noastră ca o carte şi ştim că Durerea şi Întristarea nu sunt decât îngerii Domnului.

Numai cei care au purtat coroana suferinţei pot privi această lumină minunată; dar, când se întorc printre noi, nu pot vorbi despre asta şi nici nu pot dezvălui misterul pe care îl cunosc.

Odată, de mult, nişte cavaleri străbăteau călare o ţară străină, iar drumul trecea printr-o pădure mare, unde creşteau tufe dese de mărăcini, care sfâşiau carnea celor ce rătăceau pe acolo. Frunzele copacilor din pădurea aceea erau întunecate şi dese, aşa că nici o rază de lumină nu străbătea printre ramuri pentru a lumina întunericul şi tristeţea.

În timp ce străbăteau acea pădure întunecată, un cavaler s-a rătăcit de tovarăşii săi şi le-a pierdut urma. Nu s-a mai întors printre ei, iar aceştia, îndureraţi foarte, au călărit mai departe fără el, jelindu-l ca şi cum ar fi fost mort.

Au ajuns la castelul minunat care era ţinta călătoriei lor şi au rămas acolo mai multe zile şi s-au veselit; într-o noapte, în timp ce se aflau în jurul buştenilor ce ardeau în sala cea mare şi închinau cupele cu vin, iată că apare tovarăşul pierdut, care le dă bineţe. Veşmintele lui erau zdrenţuite, ca ale unui cerşetor, iar pielea îi era

brăzdată de răni urâte, însă faţa lui radia de fericire.

L-au întrebat ce i se întâmplase, iar el le-a spus că pierduse drumul în pădurea cea întunecată şi rătăcise multe zile şi multe nopţi, până când, sfâşiat şi însângerat, se întinsese pe jos, aşteptându-şi moartea.

Apoi, când simţise că i se apropie ceasul, din bezna aceea sălbatică s-a ivit o fecioară mândră, care l-a luat de mână şi l-a condus pe poteci întortocheate, nebătute de picior omenesc, până ce o lumină puternică a luat locul întunericului pădurii, o lumină strălucitoare, pe lângă care lumina zilei părea ca o lampă faţă de soare; şi, în această lumină minunată, cavalerul nostru, ostenit de atâta drum, a avut, ca în vis, o viziu-ne — era atât de minunată, atât de frumoasă, încât nu s-a mai gândit la rănile sale sângerânde, ci a rămas acolo fermecat, cuprins de o bucurie nemăsurată precum marea căreia nici un om nu-i cunoaşte adâncimea.

Apoi viziunea a dispărut, iar cavalerul, îngenunchind, i-a mulţumit bunului sfânt care îi rătăcise paşii în pădurea aceea tristă, pentru că, în felul acesta, avusese acea viziune ascunsă în inima pădurii.

Numele acelei păduri întunecate era Suferinţa, dar nu ne este îngăduit să vă povestim despre viziunea avută de bunul cavaler.

[32] Monedă de aur de o liră (n.tr.).

CAPITOLUL XI

A fost odată ca niciodată, când George s-a trezit dis-de-dimineaţă — George, Harris şi Montmorency detestă apa rece — Eroism şi hotărâre din partea lui J. — George şi cămaşa lui: poveste moralizatoare — Harris ca bucătar — Privire istorică retrospectivă, special inserată pentru uzul şcolilor.

M-am trezit la şase în dimineaţa următoare şi am constatat că şi George făcuse ochi. Ne-am întors amândoi pe partea cealaltă şi am încercat să adormim din nou, dar nu am reuşit. Dacă am fi avut un motiv oarecare să *nu* adormim din nou, ci ar fi trebuit să ne sculăm din pat şi să ne îmbrăcăm imediat, am fi aţipit cu ochii pe ceas şi am fi dormit neîntorşi până la ora zece. Dar cum nu era neapărat necesar să ne trezim, oricum nu în următoarele două ore, iar trezitul la ora aceea era o absurditate dusă la extrem, numai datorită perversităţii naturale a lucrurilor în general, am simţit amândoi că a mai rămâne întinşi încă cinci minute ar fi însemnat moarte curată.

George a spus că i se întâmplase ceva asemănător, mai rău însă, cu an şi jumătate în urmă, pe când locuia singur în casa unei anume doamne Gippings. Într-o seară, ceasul i s-a stricat şi s-a oprit la opt şi un sfert. Nu şi-a dat seama pentru că, dintr-un motiv sau altul, a uitat să-l întoarcă înainte de a se duce la culcare (lucru neobişnuit în cazul lui) şi l-a pus deasupra pernei fără să se uite la el.

Era într-o iarnă, în preajma solstiţiului, cu ziua cea mai scurtă din an. Pe deasupra, era ceaţă de vreo săptămână, prin urmare, faptul că afară era încă întuneric când George s-a trezit dimineaţa nu

i-a fost de ajutor în stabilirea orei. S-a ridicat şi s-a uitat la ceas. Era opt şi un sfert.

— Îngeri şi sfinţi din Ceruri, apăraţi-mă! a exclamat George; trebuia să fiu în City până la nouă. De ce nu m-a trezit careva? Oh, e de-a dreptul scandalos!

Şi-a aruncat ceasul cât colo, a sărit din pat, s-a spălat cu apă rece, s-a îmbrăcat, s-a bărbierit cu apă rece pentru că nu mai avea timp să aştep-te apa caldă, apoi s-a repezit până în cameră să vadă cât e ceasul.

George nu putea spune dacă ceasul pornise în urma zdruncinăturii suferite când fusese aruncat pe pat sau din altă cauză, dar sigur era că pornise de la opt şi un sfert, iar acum arăta nouă fără douăzeci.

George l-a înşfăcat şi s-a grăbit să coboare. În sufragerie era întuneric şi linişte; nici foc, nici mic dejun. În sinea lui, George s-a gândit că nu era deloc frumos din partea doamnei G. şi s-a hotărât să-i comunice ce credea despre ea în seara aceea, la întoarcerea acasă. Apoi şi-a pus în grabă paltonul şi pălăria şi, înşfăcând umbrela, s-a îndreptat spre uşa din faţă. Uşa nici măcar nu era descuiată. George a afurisit-o pe doamna G., făcând-o babă leneşă, şi s-a gândit că era foarte ciudat că oamenii nu se pot trezi la o oră decentă, respectabilă, a descuiat uşa, a tras zăvorul şi a ieşit în mare grabă.

Apoi a alergat disperat cam un sfert de milă şi după aceea a început să i se pară ciudat că pe stradă nu se prea zăreau trecători şi că magazinele erau închise. Era întuneric şi multă ceaţă în dimineaţa aceea, dar părea destul de ciudat faptul că totul era închis. El trebuia să se ducă la slujbă; de ce rămăseseră toţi ceilalţi în pat numai pentru că era întuneric şi ceaţă?

În sfârşit, ajunse la Holborn. Nu era tras nici un oblon! Nici urmă de omnibus! Se zăreau trei bărbaţi — unul dintre ei era poliţist —, o căruţă cu

varză şi o birjă cam hodorogită. George şi scos ceasul şi s-a uitat la el: era nouă fără cinci minute! S-a oprit şi şi-a luat pulsul. S-a aplecat şi şi-a pipăit picioarele. Apoi, cu ceasul în mână, s-a dus la poliţist şi l-a întrebat dacă ştie cât e ceasul.

— Cât e ceasul? a întrebat omul, măsurându-l bănuitor din cap până-n picioare; dacă eşti atent, ai să auzi orologiul bătând.

George a ciulit urechile şi un orologiu aflat în apropiere s-a pornit să bată.

— Bine, dar e abia ora trei! a exclamat George, jignit, când ceasul a încetat să bată.

— Dar cât ai vrea să fie? a întrebat poliţistul.

— Nouă, a spus George, arătându-şi ceasul.

— Ştii unde locuieşti? a întrebat cu severitate păzitorul ordinii publice.

George s-a gândit un moment şi i-a dat adresa.

— Oh, acolo? a întrebat poliţistul. Ei bine, îţi dau un sfat: ia-o încetişor spre casă şi ia şi ceasul cu tine. Şi ai grijă să nu se mai repete.

George a pornit spre casă, bombănind, şi a intrat înăuntru.

La început, era decis să se dezbrace şi să se bage din nou în pat; apoi, când s-a gândit că va fi nevoit să se spele şi să se îmbrace din nou, s-a hotărât să se culce îmbrăcat în fotoliu.

Însă nu a reuşit să adoarmă; nu se simţise niciodată în viaţa lui mai treaz, aşa că a aprins lampa, s-a îndreptat spre masa de şah şi a început să joace singur o partidă. Dar nici asta nu a reuşit să-l învioreze; era destul de plictisitor. Prin urmare, a renunţat la şah şi a încercat să citească. Dar lectura nu i-a trezit nici un interes, aşa că şi-a pus din nou paltonul şi a ieşit afară să facă o plimbare.

Străzile erau pustii şi triste, iar poliţiştii îl priveau cu suspiciune, îşi îndreptau lanternele spre el şi îl urmăreau. Asta l-a făcut să se simtă ca şi cum ar fi făcut ceva rău şi a început să se furişeze pe străzile lăturalnice şi să se ascundă în gangurile

întunecoase când auzea apropiindu-se paşii bine cunoscuţi ai oamenilor legii.

Bineînţeles, această comportare nu a făcut decât să sporească neîncrederea poliţiştilor. Aceştia veneau către el, îl obligau să iasă din ascunzătoare şi îl întrebau ce caută acolo, iar când răspundea: „Nimic”, şi că ieşise doar să facă o mică plimbare (era patru dimineaţa), se uitau la el bănuitori. Doi poliţişti în haine civile l-au condus până acasă ca să se convingă că locuieşte într-adevăr unde pretindea. L-au văzut cum deschide uşa cu cheia şi abia atunci s-au instalat pe celălalt trotuar pentru a supraveghea casa.

George s-a gândit că n-ar fi rău să aprindă focul şi să-şi pregătească ceva de mâncare, dar nu era în stare să pună mâna pe nimic. Toate — de la găleata de cărbuni la linguriţă — cădeau şi făceau un zgomot infernal care ar fi putut-o trezi pe doamna G. Aceasta, se temea George, ar fi putut crede că sunt hoţi în casă şi ar fi deschis fereastra strigând: „Poliţia!”, iar atunci cei doi detectivi de vizavi ar fi alergat, i-ar fi pus cătuşele şi l-ar fi dus la secţie.

George era într-o stare de nervozitate morbidă şi şi-a închipuit procesul, felul în care încearcă să explice juriului ce se întâmplase, dar nimeni nu-l crede şi este condamnat la douăzeci de ani de muncă silnică, iar mama lui moare de inimă rea. Prin urmare, a renunţat la micul dejun, s-a învelit cu paltonul şi a stat în fotoliu până la ora şapte şi jumătate, când a coborât doamna G.

George mi-a mărturisit că nu s-a mai trezit niciodată la o oră atât de matinală: considera că fusese un avertisment serios.

Stătusem înveliţi cu pledurile în timp ce George îmi istorisise această poveste adevărată. Când a terminat, m-am ridicat să îl trezesc pe Harris cu ajutorul unei vâsle. La a treia împunsătură, am obţinut efectul dorit: s-a întors pe partea cealaltă şi a spus că va fi gata într-o clipă; să-i pregătim ghetele. I-am arătat imediat, cu ajutorul cângii,

care era situaţia şi s-a ridicat brusc, trimiţându-l pe Montmorency, care dormea netulburat pe pieptul lui, drept în mijlocul bărcii.

Am ridicat apoi coviltirul şi toţi patru ne-am aplecat capetele peste bord, am privit în jos, la apă, şi am început să tremurăm.

În seara precedentă, ne propuseserăm să ne trezim dis-de-dimineaţă, să ne aruncăm cât colo pledurile şi şalurile şi, după ce dădeam jos coviltirul, să ne aruncăm în apa râului cu strigăte de bucurie şi să ne delectăm cu o baie lungă. Acum, era dimineaţă, dar, într-un fel ciudat, ideea părea mai puţin tentantă. Apa părea udă şi rece, iar vântul nu era nici el mai cald.

— Ei bine, cine intră primul în apă? a întrebat Harris.

Nimeni nu s-a grăbit să fie primul. George a rezolvat problema retrăgând-se în barcă şi punân-du-şi şosetele. Montmorency a scos un urlet involuntar, ca şi cum numai gândul de a se arunca în apă l-ar fi umplut de groază, iar Harris a declarat că va fi foarte dificil să ne urcăm din nou în barcă şi s-a dus să-şi caute pantalonii.

Eu nu aş fi vrut să renunţ atât de uşor, deşi nu-mi surâdea deloc să plonjez în apă. Poate că erau cioturi sau ierburi, m-am gândit. Până la urmă, am ajuns la un compromis: să mă duc la mal şi să mă stropesc cu apă. Am luat, prin urmare, un prosop, am sărit pe mal şi m-am strecurat către creanga unui copac care se afunda în apă.

Era foarte frig. Vântul era tăios ca un cuţit. M-am gândit că nu are rost să mă mai stropesc cu apă. Am să mă îmbrac, mi-am spus; m-am întors deci, dar creanga aia idioată s-a rupt, iar eu şi prosopul am căzut, cu un plescăit groaznic, în apă. Înainte de a-mi da seama ce se petrece, mă aflam în mijlocul râului, cu un galon de apă de Tamisa în mine.

— Pe Jupiter, bătrânul J. a intrat, l-am auzit pe Harris, în timp ce ieşeam la suprafaţă. Nu credeam

că o să aibă curajul să o facă. Tu credeai?

— E bună apa? a cântat George.

— Minunată, am bolborosit eu. Sunteţi nişte proşti că nu veniţi şi voi. De ce nu încercaţi? Nu e nevoie decât de puţină voinţă.

Dar nu am reuşit să-i conving.

În timp ce ne îmbrăcam, s-a petrecut un lucru mai degrabă amuzant. Îmi era tare frig când am revenit în barcă şi, încercând să-mi pun cămaşa în mare grabă, am scăpat-o din greşeală în apă. Asta m-a înfuriat peste măsură, mai ales când George a izbucnit în râs. Nu vedeam nimic de râs şi i-am comunicat asta lui George, însă el râdea din ce în ce mai tare. Nu am văzut niciodată un om râzând atât de tare.

Mi-am pierdut cumpătul, în cele din urmă, şi i-am atras atenţia lui George că era un maniac, un idiot şi un imbecil; dar asta l-a făcut să hohotească şi mai tare. Apoi, chiar în clipa în care pescuiam cămaşa, am observat că nu era a mea, ci a lui George, pe care o luasem din greşeală. Atunci mi-am dat seama pentru prima dată cât de comică era situaţia şi am început să râd *şi eu*. Şi cu cât mă uitam mai mult la cămaşa udă a lui George, apoi la George, care râdea ca un prost, cu atât mă amuzam mai tare. Râdeam aşa de tare că am lăsat cămaşa, care a căzut din nou în apă.

— Nu ai de gând s-o scoţi din apă? a întrebat George, printre hohotele de râs.

O vreme nu i-am putut răspunde, pentru că râdeam şi eu, dar, în cele din urmă, printre sughiţuri, am reuşit să rostesc sacadat:

— Nu e cămaşa mea — e a ta!

Nu am văzut niciodată în viaţa mea o faţă omenească schimbându-şi atât de rapid expresia de la veselie la tristeţe.

— Ce? a strigat el, ridicându-se brusc. Gură-cască ce eşti! De ce nu eşti mai atent? De ce naiba nu te duci să te îmbraci pe mal? N-ai ce căuta într-o barcă. Dă-mi cangea.

Am încercat să îl fac să vadă partea amu¬zantă a lucrurilor, dar nu era în stare. Uneori, George nu poate să înţeleagă de glumă.

Harris ne-a propus să mâncăm la micul dejun ouă jumări. A spus că le va prepara chiar el. Din declaraţiile lui, reieşea că se pricepe foarte bine la gătitul ouălor jumări. Făcea asta la picnicuri şi pe iahturi. Era chiar renumit pentru asta. Oamenii care gustaseră ouăle jumări pregătite de el, aşa am înţeles din cele spuse de Harris, nu mai voiau alt fel de mâncare, ci tânjeau după ele şi se prăpădeau dacă nu le obţineau.

Ne lăsa gura apă în timp ce îl ascultam şi i-am dat imediat maşina de gătit, tigaia şi toate ouăle care nu se spărseseră şi nu se transformaseră în altceva în coş şi l-am implorat să se pună pe treabă.

Harris a început să spargă ouăle cu oarecare dificultate — mai degrabă i-a fost greu să le pună în tigaie după ce le spărsese, încercând să le ţină departe de pantaloni şi să le împiedice să i se prelingă pe mânecă, dar a reuşit, în cele din urmă, să pună jumătate de duzină în tigaie, apoi s-a ghemuit lângă maşina de gătit şi le-a amestecat cu o furculiţă.

Părea o muncă grea, după cum am constatat George şi cu mine. De câte ori se apropia de tigaie, se frigea, iar apoi lăsa totul din mână şi ţopăia în jurul maşinii de gătit, sufla în degetele arse şi înjura. De fiecare dată când George şi cu mine ne uitam la el, îşi arăta îndemânarea în felul acesta. La început, ne-am gândit că totul făcea parte dintr-un ritual al artei culinare.

Nu ştiam ce sunt ouăle jumări şi ne-am închipuit că este vorba de un fel de mâncare specific pieilor-roşii sau locuitorilor din Insulele Sandwich care cerea dansuri şi incantaţii pentru a fi gătit cum trebuie. Montmorency s-a dus şi a mai mirosit o dată, iar grăsimea a sărit şi l-a fript şi atunci a început *şi el* să ţopăie şi să înjure pe limba lui. Una

peste alta, a fost una dintre cele mai interesante şi palpitante operaţii la care am asistat vreodată. Mie şi lui George ne-a părut tare rău când s-a terminat totul.

Rezultatul nu a fost nici pe departe succesul anticipat de Harris. De fapt, nu prea avea ce să ne arate. În tigaie intraseră şase ouă; tot ce a ieşit din tigaie a fost o lingură de ceva ars şi deloc apetisant.

Harris a spus că de vină era tigaia şi că, după părerea lui, ar fi fost mai bine dacă ar fi avut la dispoziţie o oală de fiert peşte şi o maşină de gătit cu gaz şi am hotărât să nu mai facem acest fel de mâncare până când nu vom avea la îndemână aceste preţioase ustensile de bucătărie.

Când am terminat micul dejun, soarele strălucea pe cer, iar vântul se oprise; era o dimineaţă minunată. În jurul nostru, aproape nimic nu ne amintea de secolul al XIX-lea şi, privind râul în lumina soarelui dimineţii, puteam să ne închipuim că veacurile care ne despărţeau de acea dimineaţă faimoasă de iunie 1215[33] dispăruseră şi că noi, fiii unor yeomeni[34] englezi, îmbrăcaţi în haine de lână toarse în casă, cu pumnale la cingătoare, aşteptam acolo pentru a fi martori la scrierea acelei extraordinare file de istorie, a cărei semnificaţie avea să fie tălmăcită oamenilor simpli peste patru sute şi mai bine de ani de un anume Oliver Cromwell[35], care o studiase în profunzime.

Este o dimineaţă de vară — însorită, frumoasă şi calmă. Însă aerul este străbătut de fiorul celor ce aveau să vină. Regele Ioan[36] îşi petrecuse noaptea la Duncroft Hall, iar în ziua dinainte orăşelul Staines răsunase de zăngănitul armelor şi de tropotul copitelor cailor pe străzile pietruite, de strigătele căpitanilor, de înjurăturile cumplite şi de glumele fără perdea ale arcaşilor bărboşi, ale halebardierilor, suliţaşilor şi lăncierilor care vorbeau limbi străine, atât de ciudate. Companiile

de cavaleri şi scutieri îmbrăcaţi în veşminte pitoreşti, dar pline de praf, defilaseră prin oraş. Şi toată seara uşile caselor orăşenilor înfricoşaţi au fost deschise în grabă pentru a lăsa să intre grupuri de soldaţi, pe care erau nevoiţi să-i hrănească şi să-i găzduiască, în condiţiile cele mai bune, altfel era vai şi amar de casă şi de cei dinlăuntrul ei, pentru că, în aceste vremuri tulburi, sabia este judecător şi jurat, reclamant şi călău deopotrivă, şi plăteşte pentru ceea ce ia cruţându-i pe cei de la care ia, dacă aşa crede de cuviinţă.

În jurul focului de tabără din piaţă s-au adunat din ce în ce mai mulţi oşteni ai baronilor, care beau şi mănâncă pe săturate şi nu peste mult timp încep să cânte cântece de petrecere, joacă jocuri de noroc şi se iau la harţă, pe mă-sură ce seara se transformă în noapte. Focul împrăştie umbre stranii pe armele adunate în grămezi şi pe trupurile lor greoaie. Copiii din oraş s-au adunat în jurul lor şi îi privesc, minunându-se; fetele zdravene de la ţară se apropie, râzând, pentru a schimba glume deşănţate cu soldaţii fanfaroni, atât de deosebiţi de tinerii din sat, care acum stau deoparte, nebăgaţi în seamă, râzând mânzeşte. Pe câmpurile din jur licăresc alte focuri, mai îndepărtate, într-un loc se află oamenii unui mare lord, în altul mercenarii francezi ai regelui Ioan, care rătăcesc asemenea unor haite de lupi flămânzi, în afara oraşului.

Şi astfel, cu santinelele postate pe fiecare stradă întunecată, cu focuri de veghe în fiecare loc mai înalt, noaptea trece şi peste această vale minunată a bătrânei Tamisa se arată dimineaţa unei zile mari, care se va încheia punându-şi pecetea asupra sorţii unei epoci viitoare.

Încă de la revărsatul zorilor, pe prima dintre cele două insule, chiar deasupra locului în care ne aflăm, este mare zarvă şi se aude zgomotul făcut de muncitori. Este ridicat marele cort adus aici în ajun, iar tâmplarii bat în cuie şirurile de bănci, în timp ce ucenicii veniţi de la Londra se ocupă de

stofele şi mătăsurile colorate, lucrate cu fir de aur şi argint.

Iată că acum, pe drumul ce şerpuieşte pe malul fluviului, de la Staines se îndreaptă spre noi, râzând şi vorbind între ei cu voci guturale, de bas, mai mulţi halebardieri zdraveni — oamenii baronilor — şi se opresc la vreo sută de iarzi mai sus de noi, pe malul celălalt, se sprijină în armele lor şi aşteaptă.

Şi astfel, din oră în oră, pe drum mărşăluiesc grupuri şi cete noi de oameni înarmaţi, cu coifurile şi platoşele strălucind în lumina soarelui dimineţii, până ce, cât vezi cu ochii, drumul este plin de oţel lucitor şi de armăsari greu de strunit. Strigând, călăreţii galopează de la un grup la altul, steagurile flutură leneş la adierea brizei calde şi, din când în când, zgomotul devine mai puternic, rândurile de oameni se dau la o parte şi un mare baron, călare, înconjurat de garda de scutieri, trece pentru a-şi ocupa locul în fruntea şerbilor şi a vasalilor săi.

Sus, pe Copper’s Hill, situat în partea opusă, s-au adunat sătenii nedumeriţi şi orăşenii curioşi, care au venit în grabă de la Staines. Nimeni nu ştie despre ce este vorba, dar fiecare are versiunea lui referitoare la marele eveniment la care participă. Unii spun că toată lumea va avea de câştigat de pe urma acestei zile, însă bătrânii dau din cap, neîncrezători, fiindcă au mai auzit asemenea poveşti.

Tot râul, până la Staines, este presărat cu bărci mai mari sau mai mici — care în ziua de azi nu mai sunt folosite decât de oamenii săraci. Peste pragurile înalte, acolo unde peste ani va fi construit barajul de la Bell, au fost împinse sau trase de vâslaşii lor voinici şi acum se înghesuie cât mai aproape de bărcile mari, acoperite, pregătite să-l ducă pe regele Ioan spre locul în care va fi semnată hotărâtoarea cartă.

Este amiază, iar noi şi toţi ceilalţi am aşteptat, răbdători, multe ceasuri. S-a răspândit zvonul că

Ioan cel alunecos a scăpat din nou din mâna baronilor şi a fugit de la Duncroft Hall, urmat de mercenarii săi, şi curând va avea cu totul altceva de făcut decât să semneze carte pentru libertatea poporului său.

Dar nu este aşa! De data aceasta, l-au prins cu mână de fier şi s-a zbătut în van. Departe, pe drum, s-a ridicat un mic nor de praf, care se apropie şi se măreşte. Zgomotul copitelor se aude tot mai aproape: trecând printre grupurile de oameni aliniaţi, lorzi şi cavaleri îmbrăcaţi în straie vesele, strălucitoare înaintează călare. În faţă, în spate, pe fiecare flanc, călăresc yeomenii baronilor, iar în mijlocul lor se află regele Ioan.

Călăreşte spre bărcile care-l aşteaptă aliniate, iar marii baroni păşesc în faţă ca să-l întâmpine. El le zâmbeşte, râde, le spune vorbe mieroase, ca şi cum ar fi la o petrecere dată în cinstea sa. Dar în timp ce se pregăteşte să descalece, aruncă o privire grăbită spre mercenarii francezi aflaţi în spatele rândurilor neîndurătoare ale oamenilor baronilor, care îl înconjoară.

Este oare prea târziu? O lovitură puternică dată călăreţului de alături, un strigăt adresat trupelor franceze, o şarjă disperată asupra rândurilor nepregătite din faţa lui, şi baronii rebeli ar putea să regrete ziua în care au îndrăznit să se împotrivească planurilor sale! O mână mai curajoasă ar fi putut răsturna situaţia chiar atunci. Dacă Richard ar fi fost acolo! Cupa libertăţii ar fi fost îndepărtată de buzele Angliei, iar gustul libertăţii ar fi fost simţit abia peste o sută de ani.

Însă curajul regelui Ioan a pierit în faţa chipurilor severe ale luptătorilor englezi, iar braţul regelui cade pe frâul calului; el descalecă şi se urcă în prima barcă. Baronii îl urmează, toţi în zale, cu mâinile pe mânerul săbiilor, şi se dă semnalul de plecare.

Încet, ambarcaţiile greoaie, cu punţi sclipitoare, se desprind de ţărmul de la Runningmede.

Înaintează împotriva curentului, croindu-şi drum cu greu, până când, cu un bubuit surd, se lovesc de ţărmul micii insule care din acea zi poartă numele de Insula Magna Charta. Regele a păşit pe ţărm, iar noi am aşteptat, în linişte, până ce a răsunat un strigăt, vestind faptul că fusese aşezată piatra de temelie a marelui templu al libertăţii din Anglia.

[33] Este vorba de dimineaţa de 15 iunie 1215, când a fost semnată *Magna Charta* (n.tr.).

[34] Mici proprietari de pământ (n.tr.).

[35] Oliver Cromwell (1599–1658) — om de stat englez. A condus Anglia după izbucnirea războiului civil (1642). Devenit lord protector în 1653, a domnit ca un adevărat suveran până la moartea sa (n.tr.).

[36] Regele Ioan fără Ţară (1199–1216), fiul lui Henric al II-lea şi fratele lui Richard Inimă de Leu, cunoscut pentru faptul că a cedat în faţa baronilor, semnând în 1215 *Magna Charta* (n.tr.).

CAPITOLUL XII

Henric al VIII-lea şi Anne Boleyn — Dezavantajele traiului sub acelaşi acoperiş cu o pereche de îndrăgostiţi — Vremuri grele pentru naţiunea engleză — Noaptea în căutarea pitorescului — Fără adăpost şi fără casă — Harris se pregăteşte să moară — Un înger îşi face apariţia — Efectele bucuriei neaşteptate asupra lui Harris — O cină frugală — Prânzul — Preţul ridicat al muştarului — O bătălie teribilă — Maidenhead — Cu pânzele sus — Trei pescari — Suntem înjuraţi.

Stăteam pe mal, reconstituind în minte această scenă, când George a remarcat că după ce mă odihnesc suficient poate catadicsesc să dau o mână de ajutor la spălatul vaselor. Asta m-a readus din zilele trecutului glorios înapoi în prezentul prozaic, cu toată mizeria şi păcatele sale, m-am strecurat în barcă şi am curăţat tigaia cu ajutorul unui băţ şi al unui smoc de iarbă, lustruind-o în final cu cămaşa udă a lui George.

Ne-am oprit pe Insula Magna Charta şi am aruncat o privire pietrei care se află în căsuţa de acolo şi pe care, se spune, a fost semnată marea cartă — deşi eu, unul, nu pot afirma cu certitudine dacă a fost semnată acolo sau pe malul celălalt, la Runningmede. Totuşi, eu, unul, sunt înclinat să dau crezare teoriei care susţine că a fost semnată pe insulă. Cu siguranţă, dacă aş fi fost unul dintre baronii din acea vreme, aş fi încercat din toate puterile să-i conving pe tovarăşii mei că un „client” atât de alunecos ca regele Ioan trebuie adus pe insulă, unde erau mai puţine şanse să ne surprindă sau să trişeze.

La Ankerwyke House, nu departe de Picnic Point, se află ruinele unei vechi mănăstiri. Se spune că în împrejurimile acestei mănăstiri Henric al VIII-lea o aştepta pe Anne Boleyn. Obişnuia să se întâlnească cu ea şi la Hever Castle, în Kent, şi undeva lângă St. Albans. Trebuie să fi fost foarte greu pentru englezii din acea vreme să găsească un loc în care aceşti tineri fără minte să *nu* se giugiulească.

Aţi locuit vreodată într-o casă în care se află o pereche de îndrăgostiţi? Este o încercare grea. Te gândeşti, de pildă, să te duci în salon şi te îndrepţi într-acolo. În timp ce deschizi uşa, auzi un zgomot — cineva parcă şi-a amintit brusc ceva şi, când intri, Emily se află la fereastră, privind cu interes ce se petrece vizavi, pe stradă, iar prietenul tău, John Edward, se află în celălalt colţ al încăperii, absorbit cu totul de fotografiile rudelor altora.

— Oh, spui tu, oprindu-te în uşă, nu ştiam că sunteţi aici.

— Serios, chiar nu ştiai? întreabă Emily, cu răceală, pe un ton care vrea să spună că nu te crede.

Te învârţi fără rost o vreme, apoi spui:

— E foarte întuneric aici. De ce nu aprindeţi lampa cu gaz?

John Edward rosteşte un „Oh!” — nu observase —, iar Emily spune că tatălui ei nu-i place să se aprindă lampa după-amiaza.

Le comunici una sau două noutăţi şi le spui care este părerea ta în chestiunea irlandeză[37], dar asta nu pare să-i intereseze deloc. Singurele lor remarci asupra subiectului sunt: „Oh!”, „Serios?”, „Aşa deci”, „Da” şi „Nu mai spune!”. După zece minute de asemenea conversaţie, te îndrepţi spre uşă, te strecori afară şi eşti surprins când îţi dai seama că uşa se închide imediat în urma ta, ba chiar se trânteşte, fără ca tu s-o fi atins. O jumătate de oră mai târziu, te hotărăşti să te duci să-ţi fumezi pipa în seră. Singurul scaun din încăpere e ocupat de

Emily, cât despre John Edward, te poţi baza pe limbajul hainelor, era evident că stătuse pe jos.

Nu vorbesc, dar îţi aruncă o privire care spune tot ce se poate comunica într-o societate civilizată, şi tu te retragi cu promptitudine, trăgând uşa în urma ta.

Îţi este teamă să-ţi bagi nasul în orice altă cameră; aşa că, după ce urci şi cobori scările o bună bucată de vreme, te duci în propriul dormitor. Desigur, nu este deloc interesant să stai acolo de unul singur; după un timp, îţi pui pălăria şi ieşi în grădină. O iei pe aleea principală şi, trecând pe lângă pavilionul de vară, arunci o privire înăuntru. Cei doi tineri idioţi se află acolo, înghesuiţi într-un colţ; te văd şi, evident, sunt convinşi că, într-un scop meschin, îi urmăreşti.

— De ce oare nu există o cameră specială pentru asta în care să fie consemnaţi? bombăni tu, şi te întorci în hol, îţi iei umbrela şi ieşi afară.

Mai mult ca sigur că aşa se petreceau lucrurile şi pe când Henric al VIII-lea, un tânăr nesăbuit pe vremea aceea, îi făcea curte micuţei Anne. Locuitorii din Buckinghamshire dădeau peste ei pe neaşteptate în timp ce rătăceau, în lumina lunii, pe lângă Windsor sau Wraysbury, şi exclamau: „Oh! Aici eraţi!” Henric roşea şi spunea: „Da, tocmai am trecut pe aici să văd un prieten”, iar Anne zicea: „Oh, ce bine îmi pare că vă întâlnesc! Nu e nostim? Tocmai l-am întâlnit pe domnul Henric al VIII-lea pe alee — avem acelaşi drum”.

Oamenii aceia plecau mai departe, spunându-şi în sinea lor: „Oh! Mai bine s-o ştergem de aici cât timp se giugiulesc. Să ne ducem în Kent”.

Şi plecau în Kent, dar, o dată ajunşi acolo, dădeau nas în nas cu Henric şi Anne, care îşi făceau de cap pe lângă Hever Castle.

„Oh! Ne-am săturat, spuneau ei. Hai să plecăm. Nu mai putem rămâne în nici un caz aici. Să mergem la St. Albans — e un loc drăguţ şi liniştit.”

Iar când ajungeau la St. Albans, nimereau peste cei doi păcătoşi sărutându-se chiar sub zidurile mănăstirii. Atunci, oamenii aceia au plecat pe mare şi s-au făcut piraţi până când idila dintre cei doi — şi căsătoria lor — a luat sfârşit.

De la Picnic Point la ecluza de la Old Windsor, râul este de-a dreptul fermecător. Un drum umbrit, presărat ici-colo de căsuţe cochete, se întinde pe mal până la „Clopotele din Ouseley", un han pitoresc, aşa cum sunt cele mai multe hanuri de aici, unde se poate bea un pahar de bere pe cinste — aşa susţine Harris şi în privinţa asta îl poţi crede pe Harris pe cuvânt. Old Windsor este un loc celebru în felul lui Eduard Confesorul[38] avea un palat aici, şi tot aici marele conte Edwin[39] a fost găsit vinovat de judecătorii vremii pentru că a pus la cale moartea fratelui regelui. Contele Edwin a rupt o bucată de pâine şi a spus:

— Dacă sunt vinovat, fie ca această o bucată de pâine să mi se oprească în gât!

Apoi a încercat să înghită bucata de pâine, s-a înecat şi a murit.

După ce treci de Old Windsor, fluviul este oarecum neinteresant şi nu îşi revine decât în apropiere de Boveney. George şi cu mine am tras la edec până dincolo de Home Parc, care se întinde de-a lungul malului drept, între Albert şi Victoria Bridge. În timp ce treceam pe lângă Datchet, George m-a întrebat dacă îmi amintesc de prima noastră excursie pe râu, când ne-am oprit la Datchet la ora zece noaptea cu intenţia de a ne petrece noaptea acolo.

I-am răspuns că îmi aduc aminte. Va mai trece mult timp până când voi uita episodul.

Era într-o sâmbătă, înainte de August Bank Holiday[40]. Eram toţi trei obosiţi şi flămânzi şi când am ajuns la Datcher am luat coşul, cele două valize, pledurile, pardesiele şi alte asemenea lucruri şi am început să căutăm un loc în care să ne adăpostim. Am ajuns la un hotel micuţ, foarte

cochet, cu clematite şi alte plante agăţătoare la intrare; dar nu avea deloc caprifoi şi, nu ştiu din ce motiv, eu voiam neapărat caprifoi, aşa că am spus:

— Hai să nu intrăm aici! Să mergem ceva mai încolo şi să vedem dacă nu găsim un hotel cu caprifoi la intrare.

Prin urmare, am mers mai departe până am ajuns la un alt hotel. Şi acesta era tare drăguţ şi avea caprifoi, de jur împrejurul zidurilor; însă lui Harris nu i-a plăcut un tip care se sprijinea de uşa din faţă. A spus că nu arăta deloc a om cumsecade şi că purta nişte ghete urâte, aşa că am plecat. Am mers o bună bucată de drum fără să mai dăm de vreun hotel şi apoi ne-am întâlnit cu un bărbat pe care l-am rugat să ne recomande unul.

— V-aţi îndepărtat de hoteluri, ne-a spus acesta. Trebuie să vă întoarceţi, să mergeţi tot înainte şi veţi ajunge la „Cerbul”.

— Oh, am fost acolo şi nu ne-a plăcut cum arată — nu avea caprifoi.

— Foarte bine, mai este „Conacul”, chiar vizavi. Aţi încercat acolo?

Harris a răspuns că nu vrem să mergem acolo — nu ne-a plăcut cum arăta un bărbat oprit în faţă — de fapt, lui Harris nu-i plăcuseră nici culoarea părului şi nici ghetele acelui cetăţean.

— Ei bine, în acest caz, nu ştiu ce-o să vă faceţi, ne-a spus omul nostru, deoarece sunt singurele hoteluri de pe aici.

— Nu mai sunt alte hoteluri! a exclamat Harris.

— Nici unul, a sunat răspunsul.

— Ce ne facem acum? a strigat Harris.

Atunci George a luat cuvântul. A declarat că Harris şi cu mine n-aveam decât să ne construim un hotel anume pentru noi, dacă vrem, şi să cazăm acolo oamenii care ne plac nouă. El, unul, avea de gând să se întoarcă la „Cerbul”.

Minţile luminate nu îşi realizează niciodată idealurile; Harris şi cu mine am suspinat,

gândindu-ne la deşertăciunea dorinţelor pământeşti, şi l-am urmat pe George.

Ne-am cărat calabalâcul la „Cerbul” şi l-am lăsat jos în hol.

— Bună seara, domnilor, ne-a urat proprietarul.

— Bună seara, a spus George, am dori trei paturi, dacă se poate.

— Îmi pare tare rău, domnule, a spus proprietarul, dar mi-e teamă că nu se poate.

— Oh, nu-i nimic, a spus George, două sunt de ajuns. Putem dormi foarte bine doi într-un pat, nu-i aşa? a continuat, întorcându-se către mine şi Harris.

— Oh, da, a spus Harris; se gândea că eu şi George putem foarte bine să dormim într-un pat.

— Îmi pare foarte rău, domnule, a repetat proprietarul, însă nu avem nici un pat liber în toată casa. De fapt, într-un pat am culcat două şi chiar trei persoane.

Asta ne-a făcut să şovăim.

Însă Harris, care este un călător trecut prin multe, s-a ridicat la înălţimea situaţiei şi, optimist, cu zâmbetul pe buze, a spus:

— Ei bine, nu avem încotro. Ne descurcăm noi cumva. Trebuie să ne improvizaţi un pat în sala de biliard.

— Îmi pare tare rău, domnule. Trei gentlemeni dorm deja pe masa de biliard şi doi în holul în care se serveşte cafeaua. Îmi este imposibil să vă găzduiesc în noaptea asta.

Ne-am luat lucrurile şi ne-am dus la „Conacul”. Era un locşor tare drăguţ. Am spus că mie îmi place mai mult decât celălalt, iar Harris m-a aprobat, adăugând că va fi bine şi că nu este nevoie să ne uităm la bărbatul cu pricina; în afară de asta, săracul de el nu era vinovat că avea părul roşu.

Harris a vorbit cu multă bunăvoinţă şi mult bun-simţ.

Oamenii de la „Conacul” nici nu au ascultat ce voiam să le spunem. Proprietăreasa ne-a întâmpinat pe scări şi ne-a comunicat că suntem al paisprezecelea grup pe care îl refuză în ultima oră şi jumătate. Cât despre sugestiile noastre referitoare la grajduri, sala de biliard sau pivniţa de cărbuni, au fost primite cu un râs dispreţuitor: toate aceste unghere fuseseră ocupate de mult.

Ştia oare vreun loc în tot satul în care am fi putut găsi adăpost peste noapte?

— Ei bine, dacă nu sunteţi prea pretenţioşi — sigur, nu ne recomanda să fim — este o berărie la o jumătate de milă mai jos pe drumul spre Eton...

Nu am mai stat pe gânduri; am înşfăcat coşul şi celelalte bagaje, pledurile, pardesiele şi am luat-o la fugă într-acolo. Ni s-a părut că am mers mai degrabă o milă decât o jumătate de milă, dar am ajuns în cele din urmă şi, gâfâind, am intrat înăuntru.

Oamenii din berărie s-au purtat urât cu noi. Pur şi simplu ne-au râs în nas. În toată casa nu erau decât trei paturi şi în ele dormeau deja şapte gentlemeni burlaci şi două perechi căsătorite. Un barcagiu bun la suflet, totuşi, care se afla din întâmplare în cârciumă, ne-a spus să încercăm la băcănie, alături de „Cerbul”, aşa că ne-am întors acolo.

Băcănia era plină ochi. O bătrână pe care am întâlnit-o în magazin a fost foarte drăguţă; ne-a luat cu ea cale de un sfert de milă, la o prietenă, care închiria din când în când camere mobilate domnilor.

Bătrâna mergea tare încet şi ne-au trebuit douăzeci de minute ca să ajungem la prietena ei. Ne-a înveselit tot drumul descriindu-ne, în timp ce mergeam alături de ea, diferitele dureri de spate care o chinuiau.

Camerele prietenei erau deja închiriate. Ni s-a recomandat să mergem la nr. 27. Nr. 27 era plin

până la refuz şi ne-a trimis la nr. 32, care şi el era plin.

Apoi ne-am întors la drumul mare, iar Harris s-a aşezat pe coş şi a declarat că el, unul, nu merge mai departe. A spus că părea un loc liniştit şi că ar prefera să moară acolo. Ne-a rugat pe mine şi pe George să o sărutăm din partea lui pe bătrâna sa mamă şi să le spunem rudelor că le-a iertat şi că a murit împăcat.

În acel moment, ni s-a arătat un înger sub înfăţişarea unui băieţel (nu cred că un înger ar fi putut găsi o deghizare mai izbutită), cu o cană mare de bere într-o mână, iar în cealaltă cu un obiect atârnat de o sfoară, pe care îl lăsa în jos pe fiecare piatră mai plată întâlnită în cale, apoi îl ridica şi iar îl lăsa în jos, producând un sunet deosebit de neatrăgător, sugerând suferinţa.

L-am întrebat pe acest mesager divin (după cum am descoperit ulterior, asta era) dacă nu cunoaşte vreo casă izolată, cu puţini locatari, eventual neputincioşi (de preferinţă, doamne în vârstă sau gentlemeni paralizaţi), care ar putea fi speriaţi cu uşurinţă şi care ar ceda astfel paturile lor unor bărbaţi disperaţi — în speţă, noi trei. Sau poate că are cunoştinţă de existenţa unei cocine părăsite, pe care ne-ar putea-o recomanda; o varniţă pustie sau altceva de genul acesta. Nu ştia asemenea locuri — nu unul la îndemână, în nici un caz; dar ne-a spus că, dacă suntem dispuşi să îl însoţim, mama lui avea o cameră în plus în care ne-ar putea adăposti peste noapte.

I-am sărit de gât acolo, la lumina lunii, şi l-am binecuvântat. Ar fi fost un tablou foarte frumos dacă băiatul nu ar fi fost atât de copleşit de emoţia noastră; nu a rezistat sub povara acesteia şi s-a prăbuşit la pământ, antrenându-ne şi pe noi în cădere. Harris a leşinat de bucurie; ca să-şi revină, a fost nevoit să apuce cana cu bere din mâna băiatului şi să o golească pe jumătate înainte de

a-şi recăpăta cunoştinţa, apoi a luat-o la fugă şi ne-a lăsat pe mine şi pe George să cărăm bagajele.

Băiatul locuia într-o căsuţă cu patru camere, iar mama lui — un suflet de înger! — ne-a dat să mâncăm şuncă fierbinte, pe care am devorat-o în întregime — vreo cinci livre — şi după aceea tarte cu gem şi două căni de ceai. Apoi ne-am dus la culcare. În dormitor erau două paturi: unul scund, pe rotiţe, şi lat de două picioare şi şase ţoli, în care am dormit eu şi George, înveliţi cu un singur cearşaf ca să nu cădem, celălalt fiind pătuţul băiatului, pe care Harris l-a avut în întregime la dispoziţie. Dimineaţă, l-am găsit cu picioarele atârnându-i de doi coţi în afară, iar George şi cu mine le-am folosit ca să ne agăţăm prosoapele în timp ce ne spălam.

Am mai fost la Datchet, dar nu am mai făcut atât de multe mofturi în legătură cu hotelurile.

Dar să revenim la prezent: nu s-a întâmplat nimic deosebit şi am vâslit în forţă până mai jos de Insula Monkey, unde am acostat şi am mâncat de prânz. Ne-am năpustit asupra fripturii reci de vacă şi am descoperit că uitaserăm să luăm muştar. Nu cred că am simţit vreodată, înainte sau după aceea, atât de mult lipsa muştarului. De regulă, nu-mi prea pasă dacă am sau nu muştar şi arareori mănânc aşa ceva, însă atunci aş fi dat luna de pe cer pentru puţin muştar.

Nu ştiu câte luni sunt în univers, dar, dacă cineva mi-ar fi adus o lingură de muştar în acel moment, aş putut să i le ofer pe toate. Aşa sunt eu, nu-mi găsesc liniştea când vreau un lucru şi nu-l pot avea.

Harris a spus că şi el ar fi dat luna de pe cer pentru puţin muştar. Cel care ar fi apărut în acel loc cu un borcan de muştar ar fi făcut o afacere bună: ar fi dus-o regeşte tot restul vieţii.

Să nu exagerăm! Îndrăznesc să spun că şi Harris, şi eu ne-am fi retras din afacere după ce am fi obţinut muştarul. Omul face aceste oferte

extravagante în momente de surescitare, dar, bineînţeles, când începe să se gândească mai bine, îşi dă seama cât de absurde sunt în comparaţie cu valoarea articolului râvnit. Am auzit odată pe cineva, care urca pe munte, în Elveţia, spunând că ar da luna de pe cer pentru un pahar cu bere şi, când a ajuns la o cabană mică unde se găsea bere, a făcut un scandal îngrozitor fiindcă că i s-au cerut cinci franci pe o sticlă de bere Bass. A spus că era scandalos şi a trimis o scrisoare la *Times* în legătură cu asta.

Mâhnirea a cuprins barca din cauza lipsei muştarului. Ne-am mâncat friptura în linişte. Viaţa ni se părea pustie şi searbădă. Ne-am gândit la zilele fericite ale copilăriei şi am oftat. Ne-am mai înveselit puţin, totuşi, când am ajuns la tarta cu mere, iar când George a extras o conservă de ananas din fundul coşului şi a rostogolit-o în mijlocul bărcii, am simţit că, la urma urmei, viaţa merită să fie trăită.

Toţi trei ne dăm în vânt după ananas. Ne-am uitat la poza de pe cutie; ne-am închipuit cât de bun este sucul. Ne-am zâmbit unul altuia, iar Harris şi-a pregătit lingura.

Apoi ne-am uitat după deschizătorul de conserve. Am întors pe dos conţinutul coşului. Am căutat în celelalte. Am scos scândurile de pe fundul bărcii. Am pus toate lucrurile pe mal şi le-am scuturat bine, dar nici urmă de deschizător de conserve.

Harris a încercat apoi să deschidă cutia cu briceagul, dar a rupt lama şi s-a tăiat îngrozitor; George a încercat cu un foarfece, iar acesta i-a zburat din mâini şi era cât pe ce să-i scoată un ochi. În timp ce îşi pansau rănile, eu am încercat să fac o gaură în cutie cu vârful cângii, însă cangea a alunecat şi m-a aruncat undeva între barcă şi mal, într-o apă mocirloasă de două picioare adâncime, iar cutia s-a rostogolit, nevătămată, şi a spart o ceaşcă.

Apoi parcă am înnebunit cu toţii. Am dus cutia pe mal, iar Harris a plecat pe câmp şi a adus o piatră mare, ascuţită, eu m-am întors pe barcă şi am luat catargul; George a apucat cutia. Harris ţinea bine piatra, cu capătul ascuţit spre cutie, iar eu am ridicat catargul în aer şi am lovit cu toată puterile cutia.

Pălăria de paie a lui George i-a salvat viaţa în ziua aceea. O mai păstrează şi în ziua de azi (ce a mai rămas din ea) şi, în serile de iarnă, când pipele se aprind şi prietenii povestesc minciuni gogonate despre primejdiile prin care au trecut, George aduce pălăria şi o trece din mână în mână, spunând încă o dată povestea, dar adăugând de fiecare dată lucruri noi.

Harris a scăpat cu o rană uşoară.

După asta, am apucat cutia şi am lovit-o cu catargul până ce m-au lăsat puterile — eram epuizat fizic şi moral. Atunci a preluat-o Harris.

Am lovit-o amândoi până ce am turtit-o, am adus-o la forma de cub, am transformat-o în toate figurile cunoscute în geometrie — însă nu am putut face o gaură în cutie. Apoi a trecut George la atac. A lovit-o cu atâta furie, dându-i o formă atât de stranie, de ciudată, atât de nepământeană în urâţenia ei, încât s-a înfricoşat şi a aruncat catargul cât colo. Ne-am aşezat apoi toţi trei, pe iarbă, în jurul cutiei şi ne-am uitat la ea.

În cutie se formase o adâncitură care semăna cu un rânjet omenesc şi asta ne-a înfuriat peste măsură; Harris s-a repezit la lucrul acela, l-a apucat şi l-a aruncat departe, în mijlocul râului, iar în timp ce se scufunda, am blestemat-o, apoi ne-am urcat în barcă şi am vâslit departe de locul acela, fără pauză, până la Maidenhead.

Maidenhead este prea snob ca să fie plăcut. Este un loc frecventat de granguri şi de însoţitoarele lor de sex feminin ultraîmpopoţonate. Este oraşul hotelurilor opulente, vizitate de filfizoni şi balerine. Este bucătăria vrăjitoarei din care ies acei

demoni ai râului — şalupele cu aburi. Ducele din *London Journal* are „locşorul lui” la Maidenhead, iar eroina romanelor în trei volume ia întotdeauna masa aici în timpul escapadelor făcute împreună cu soţul alteia.

Am trecut repede prin Maidenhead şi apoi am încetinit şi am plutit în linişte pe porţiunea de dincolo de ecluzele de la Boulter şi Cookham. Pădurile Cliveden purtau încă veşmântul lor gingaş de primăvară şi se înălţau la marginea apei într-o armonie nesfârşită de nuanţe de verde-deschis. Este, poate, cu frumuseţea lui intactă, cel mai minunat loc de pe fluviu şi am zăbovit înainte de a ne îndepărta încet bărcuţa de pacea profundă ce domneşte aici.

Am acostat undeva lângă Cookham şi am luat ceaiul; când am trecut prin ecluză, se înserase. Între timp, se pornise un vânt puternic — în favoarea noastră, ca prin minune, deoarece, de regulă, pe fluviu, vântul îţi este potrivnic, indiferent de direcţia în care te îndrepţi. Îţi este potrivnic dimineaţa, când porneşti la drum şi vâsleşti pe distanţe mari, gândindu-te ce uşor îţi va fi la întoarcere, cu vântul din spate şi pânzele întinse. Apoi, după ora ceaiului, vântul îşi schimbă direcţia şi eşti nevoit să tragi din greu la vâsle tot drumul spre casă.

Când uiţi să iei cu tine velele, vântul îţi este prielnic atât la dus, cât şi la întors. Dar aşa e viaţa! Lumea este o încercare continuă, iar omul s-a născut ca să sufere, precum vulturii care se ridică în aer[41].

În seara aceea, totuşi, se făcuse, evident, o greşeală şi vântul ne bătea din spate în loc să bată din faţă. Nu am suflat nici o vorbă despre asta, am ridicat pânzele repede, înainte să prindă de veste, şi apoi ne-am aşezat în barcă în poziţii gânditoare; pânza s-a umflat, s-a încordat, a mârâit la catarg şi barca a prins să zboare.

Eu eram la cârmă.

Nu cunosc o senzaţie mai palpitantă decât aceea pe care ţi-o oferă navigatul cu pânze. Omul nu a ajuns încă niciodată mai aproape de zbor — cu excepţia visului. Ţi se pare că pluteşti pe aripile vântului — nu ştii încotro. Nu mai eşti boţul de humă încet, greoi, care se târăşte pe pământ; faci parte din Natură! Inima ta bate alături de a ei! Braţele ei superbe te înlănţuie, ridicându-te la pieptul ei! Spiritul tău este unul cu spiritul ei; membrele îţi sunt mai uşoare! Văzduhul cântă pentru tine. Pământul pare îndepărtat şi mic, iar norii, aflaţi atât de aproape deasupra capului tău, sunt fraţii tăi şi îţi întinzi braţele către ei.

Râul era al nostru, cât vedeai cu ochii, cu excepţia unei bărci cu fundul plat, aflată undeva departe, în mijlocul apei, pe care se aflau trei pescari; noi atingeam în treacăt apa, treceam pe lângă malurile împădurite şi nimeni nu scotea un cuvânt.

Eu eram la cârmă.

În timp ce ne apropiam, am putut vedea că cei trei pescari erau oameni în vârstă şi cu o înfăţişare solemnă. Stăteau pe trei scăunele în luntre şi se uitau cu atenţie la undiţe. Apusul de soare arunca o lumină roşiatică, aproape mistică, peste ape, colorând în purpuriu copacii semeţi ai pădurii şi înconjurând norii cu nimburi aurii. Erau momente de încântare profundă, de speranţă şi de dorinţă extatică. Mica pânză se înălţa spre cerul de purpură, asfinţitul cobora în jurul nostru, învăluind lumea în umbrele curcubeului, iar în spatele nostru se lăsa, pe furiş, noaptea.

Păream asemenea unor cavaleri dintr-o veche legendă, navigând pe un lac tainic pe tărâmul necunoscut al amurgului, spre magnifica ţară a asfinţitului.

Nu am ajuns pe tărâmul amurgului; am intrat drept în luntrea în care se aflau cei trei pescari. La început, nu ne-am dat seama ce s-a întâmplat, fiindcă pânza ne împiedica să vedem, dar, după

limbajul care s-a auzit în aerul înserării, am înţeles că ne aflam în apropierea unor fiinţe umane şi că acestea erau vexate şi nemulţumite.

Harris a coborât vela şi am văzut ce se întâmplase. Îi aruncasem pe cei trei bătrâni gentlemeni din scaunele lor claie peste grămadă pe fundul bărcii şi acum încercau, încet şi destul de greu, să se despartă unul de altul şi să extragă peştii din diverse locuri. În timp ce se îndeletniceau cu asta, ne înjurau — nu cu înjurături obişnuite, ci cu unele lungi, bine gândite, cuprinzătoare, care îmbrăţişau întreaga noastră viaţă şi mergeau departe, în viitor, incluzând toate rudele noastre şi acoperind tot ce avea legătură cu noi — înjurături iscusite, substanţiale.

Harris le-a spus că ar trebui să ne fie recunoscători pentru că le oferisem ceva palpitant după o zi întreagă de pescuit; le-a mai spus că era şocat şi îndurerat să audă nişte oameni de vârsta lor dând frâu liber furiei în acest fel.

Dar nu a servit la nimic.

George a spus că va sta el la cârmă. A declarat că nu te poţi aştepta ca o minte ca a mea să se coboare la un lucru atât de prozaic — cârmitul unei ambarcaţii — mai bine să lase o fiinţă umană obişnuită să se ocupe de barcă, înainte de a ne îneca toţi trei. A trecut la cârmă şi ne-a dus la Marlow. Iar la Marlow am lăsat barca sub pod şi ne-am dus să ne adăpostim peste noapte la „Coroana”.

[37] În 1886 fusese respinsă Home Rule Bill (Legea pentru autonomia Irlandei).

[38] Eduard Confesorul (1003–1066) — ultimul rege anglo-saxon (n.tr.).

[39] Contele Edwin (990–1053) — nobil saxon, apropiat al regelui Eduard Confesorul (n.tr.).

[40] Sărbătoare legală (prima luni din august); se numeşte aşa pentru că băncile erau închise în această zi (n.tr.).

[41] Aluzie la un citat din Biblie: „Ci omul îşi naşte singur suferinţa, precum vulturii se ridică în aer, prin puterile lor” (Cartea lui Iov, 5:7).

CAPITOLUL XIII

Marlow — Bisham Abbey — Călugării de la Medmenham — Montmorency se gândeşte să ucidă un motan bătrân — Ulterior însă decide să îl lase în viaţă — Purtarea ruşinoasă a unui fox-terrier la Civil Service Stores — Plecarea noastră din Marlow — O procesiune impozantă — Şalupa cu aburi, sfaturi utile pentru a o scoate din sărite şi a-i pune beţe în roate — Refuzăm să bem fluviul — Un câine paşnic — Strania dispariţie a lui Harris şi a unei plăcinte.

Marlow este unul dintre cele mai plăcute aşezări de pe malul râului. Este un orăşel agitat, plin de viaţă; nu este prea pitoresc în ansamblu, e adevărat, dar poţi găsi multe colţişoare frumoase — arcade puternice din podul zdruncinat al Timpului, peste care fantezia noastră călătoreşte înapoi în vremurile în care Marlow Manor se afla în proprietatea saxonului Algar, înainte ca Wilhelm Cuceritorul să pună mâna pe el pentru a-l dărui reginei Matilda, înainte de a trece în stăpânirea conţilor de Warwick sau a abilului lord Paget, consilierul a patru suverani.

Ţinutul din jur este de asemenea încântător, dacă, după ce ai mers cu barca, ai chef de o plimbare pe jos, iar râul este mai frumos ca oriunde. Până la Cookham, după ce treci de pădurile din Quarry şi de pajişti, priveliştea este încântătoare. Dragele mele păduri din Quarry, cu poteci strâmte, în pantă, cu mici luminişuri, mireasma voastră păstrează amintirea zilelor însorite de vară! Drumurile voastre umbroase sunt bântuite de fantomele unor feţe surâzătoare! Frunzele voastre murmură încet, amintind de glasurile de demult!

De la Marlow până la Sonning este şi mai frumos. La o jumătate de milă de Marlow, pe malul drept, se află vechea şi impozanta Bisham Abbey, ale cărei ziduri de piatră au răsunat de strigătele cavalerilor templieri şi care, într-o vreme, a fost reşedinţa Annei de Cleves, iar apoi a reginei Elisabeta. La Bisham Abbey găseşti o mulţime de lucruri melodramatice. Aici se află un dormitor cu tapiserii şi o cameră secretă ascunsă în pereţii groşi. Fantoma lui Lady Hoby, care şi-a omorât băieţelul în bătaie, mai bântuie noaptea, încercând să îşi spele mâinile fantomatice într-un lighean fantomatic.

Warwick, cel care a făcut atâţia regi, se odihneşte aici, fără să-i mai pese acum de lucruri vulgare precum regii şi regatele pământeşti, ca şi Salisbury, care a servit atât de bine la Poitiers[42]. Imediat după ce treci de mănăstire, pe malul drept al fluviului, se află Bisham Church şi, dacă există morminte care să merite a fi vizitate, acestea sunt mormintele şi monumentele din biserica din Bisham. În timp ce plutea în barca sa, pe sub fagii de la Bisham, Shelley, care locuia pe atunci la Marlow (casa lui poate fi văzută acum în West Street), a scris *The Revolt of Islam*[43].

M-am gândit adesea că aş putea sta în apropierea ecluzei de la Hurley, situată ceva mai sus, chiar şi o lună fără să mă satur de frumuseţea peisajului. Satul Hurley, aflat la cinci minute de mers pe jos de ecluză, este cea mai veche aşezare de pe malul râului, deoarece datează, ca să folosesc stilul puţin demodat al acelor zile îndepărtate, „din vremile regelui Sebert şi ale regelui Offa”[44]. Chiar dincolo de ecluză se află Danes’ Field, unde invadatorii danezi şi-au aşezat odinioară tabăra, în timpul marşului lor spre Gloucestershire; ceva mai încolo, cuibărite într-un colţ minunat al râului, se află ruinele de la Medmenham Abbey.

Faimoşii călugări de la Medmenham, sau „Clubul Focului Iadului”, cum li se spunea de obicei, dintre membrii căruia făcea parte şi bine cunoscutul Wilkes[45], erau o confrerie cu următorul moto: „Fă ce-ţi place”, iar această deviză încă se mai află pe porţile în ruină ale mănăstirii. Cu mulţi ani înainte de fondarea acestei mănăstiri fictive, cu congregaţia ei de bufoni ireverenţioşi, pe acelaşi loc se afla o mănăstire cu reguli mai rigide, ai cărei călugări erau diferiţi de petrecăreţii care au venit aici cinci sute de ani mai târziu.

Călugării cistercieni, a căror mănăstire se afla aici în secolul al XIII-lea, nu purtau haine obişnuite, ci tunici aspre şi sutane cu glugi, şi nu mâncau carne, nici peşte, nici ouă. Dormeau pe paie şi se trezeau la miezul nopţii pentru mesă. Îşi petreceau ziua muncind, citind şi rugându-se; toată viaţa păstrau o tăcere de moarte, pentru că nimeni nu avea voie să vorbească.

O congregaţie nemiloasă, ai cărei membri duceau o viaţă nemiloasă în acest loc minunat, creat de Dumnezeu pentru încântare. Ciudat că vocile Naturii din jurul lor — cântecul dulce al apei, şoaptele ierbii de pe malul fluviului, freamătul trestiei bătute de vânt — nu i-au învăţat să găsească un sens al vieţii mai adevărat decât acesta. Ascultau acolo, în zilele lungi, în tăcere, aşteptând o voce din rai; şi toată ziua şi toată noaptea aceasta le vorbea pe miriade de tonuri, iar ei nu o auzeau.

De la Medmenham până la ecluza de la Hambleden, râul este de o frumuseţe plină de pace, dar după ce trece de Greenlands, reşedinţa riverană mai degrabă neinteresantă a negustorului care ţine magazinul de ziare şi reviste de la care mă aprovizionez — un gentleman bătrân, destul de modest, care poate fi întâlnit deseori în această regiune, în timpul lunilor de vară, vâslind în stil viguros sau discutând cu vreun paznic de ecluză în

timp ce trece pe acolo —, şi până dincolo de Henley, este mai degrabă pustiu şi searbăd.

Ne-am trezit destul de devreme luni dimineaţă, la Marlow, şi am făcut o baie înainte de micul dejun; la înapoiere, Montmorency s-a făcut de râs. Singurul subiect în legătură cu care eu şi Montmorency avem serioase diferenţe de opinii sunt pisicile. Mie îmi plac pisicile, lui Montmorency nu.

Când mă întâlnesc cu o pisică, eu exclam: „Biata pisicuţă!", mă opresc, mă aplec şi o mângâi pe cap, iar pisica îşi ridică în sus coada, o coadă rigidă, ca de fier, îşi arcuieşte spatele şi îşi freacă botul de pantalonii mei; totul este numai bunătate şi pace. Când Montmorency se întâlneşte cu o pisică, toată strada află despre asta; şi în doar zece secunde se aud destul de multe vorbe urâte, care i-ar ajunge unui om respectabil toată viaţa, dacă le întrebuinţează cu grijă.

Nu îl condamn pe căţel (mă mulţumesc, de regulă, să-i dau una cu bastonul peste cap sau să arunc cu pietre după el), deoarece cred că asta ţine de firea lui. Fox-terrierii se nasc cu de patru ori mai multe păcate ale firii decât alţi câini şi ar fi nevoie de ani şi ani de efort răbdător din partea noastră, a creştinilor, pentru a produce o schimbare apreciabilă în firea neastâmpărată a unui fox-terrier.

Îmi amintesc că mă aflam într-o zi în holul de la Haymarket Stores şi peste tot în jurul meu erau o mulţime de câini, aşteptând întoarcerea stăpânilor, care îşi făceau cumpărăturile înăuntru. Erau acolo un mastiff, unul sau doi collie şi un Saint-Bernard, câţiva câini din rasele Retriever şi Terra Nova, un copoi, un pudel francez, cu o claie de păr pe cap, dar chel pe mijloc, un buldog, câteva animale gen Lowther Arcade[46], de dimensiunile unor şobolani, şi vreo doi câini din rasa Yorkshire. Stăteau acolo răbdători, cuminţi şi gânditori. În holul acela părea să domnească o atmosferă solemnă, paşnică. Un

aer de linişte şi resemnare, de melancolie blândă plutea în încăpere.

Apoi a intrat o tânără doamnă încântătoare, ducând în lesă un fox-terrier ce părea tare sfios. L-a lăsat acolo, legat, între buldog şi pudel. Fox-terrierul s-a uitat în jur preţ de un minut. Apoi a privit spre tavan; judecând după expresia pe care o arbora, se gândea, se pare, la mama lui. Apoi a căscat, după care s-a uitat la câinii din jur, toţi tăcuţi, gravi şi demni.

S-a uitat la buldog, care dormea, visător, în dreapta. S-a uitat la pudel, care stătea, drept şi trufaş, în stânga. Apoi, fără nici o avertizare, fără urmă de provocare, a muşcat laba din faţă a pudelului şi un scheunat agonic a sfâşiat liniştea din hol.

Rezultatul acestui prim experiment i s-a părut mai mult decât mulţumitor şi s-a hotărât să meargă mai departe şi să înviioreze atmosfera. S-a aruncat asupra pudelului şi a atacat viguros un collie, iar acesta s-a trezit şi imediat a început o luptă crâncenă şi zgomotoasă cu pudelul. Apoi terrierul s-a întors la locul lui şi l-a muşcat pe buldog de ureche, încercând să-l arunce cât colo. Buldogul, un animal curios de imparţial, s-a aruncat asupra tuturor celor pe care putea să-i ajungă, inclusiv portarul, ceea ce i-a dat acelui mic şi drăguţ fox-terrier ocazia să se bucure de o luptă neîntreruptă pe cont propriu cu un dulău de Yorkshire, la fel de dornic de încăierare.

Celor care cunosc natura canină nu trebuie să li se spună că, între timp, toţi ceilalţi câini din zonă se băteau de parcă sufletele şi casele lor depindeau de asta. Câinii de talie mare se luptau fără discriminare între ei, iar căţeluşii se luptau unul cu altul; pentru a-şi folosi în mod util timpul liber, muşcau labele câinilor mari.

Holul devenise un adevărat infern, iar zgomotul era îngrozitor. În Haymarket se adunase o mulţime de gură-cască şi oamenii se întrebau dacă era

vorba de un miting al enoriaşilor sau dacă nu, cine fusese ucis şi de ce. Au venit bărbaţi înarmaţi cu prăjini şi frânghii şi au încercat să despartă câinii, iar cineva a anunţat poliţia.

În mijlocul răzmeriţei, s-a întors doamna cea drăguţă şi a ridicat în braţe căţeluşul acela încântător (care între timp scosese din circulaţie pentru o lună potaia de Yorkshire, iar acum avea o expresie de mieluşel nou-născut), l-a luat în braţe, l-a sărutat şi l-a întrebat dacă l-au ucis şi ce i-au făcut brutele acelea oribile de câini; el s-a cuibărit la pieptul ei şi i-a aruncat o privire care voia să spună: „Oh, îmi pare atât de bine că ai venit să mă scapi din acest loc dezgustător!”

Ea a spus că oamenii de la Haymarket Stores nu au nici un drept să permită unor animale sălbatice să fie puse alături de câinii oamenilor respectabili şi că are de gând să dea pe cineva în judecată.

Acesta este năravul fox-terrierilor şi, prin urmare, nu îl condamn pe Montmorency pentru înclinaţia lui de a se război cu pisicile, dar în dimineaţa aceea i-a părut şi lui rău că nu s-a stăpânit.

Cum am spus, ne întorceam de la baie şi, pe High Street, undeva la mijloc, o pisică a ieşit dintr-una din casele din faţa noastră şi a pornit să treacă strada. Montmorency a scos un strigăt de bucurie — strigătul unui războinic neînduplecat care îşi vede duşmanul ca şi înfrânt, genul de strigăt pe care trebuie să-l fi scos Cromwell când scoţienii au coborât dealul[47] — şi a alergat după pradă.

Victima lui era un motan mare şi negru. Nu am mai văzut niciodată un motan aşa de mare şi cu o înfăţişare atât de puţin prezentabilă. Îşi pierduse o jumătate de coadă, o ureche şi o porţiune apreciabilă din nas. Era un animal lung, vânjos. Era calm şi mulţumit de sine.

Montmorency s-a repezit la bietul motan cu viteza de douăzeci de mile pe oră, însă motanul nu

a iuţit paşii — nu părea să-şi fi dat seama că viaţa îi este în primejdie. A continuat să-şi vadă liniştit de drum, până când prezumtivul lui asasin s-a aflat la un iard de el; atunci s-a întors şi s-a aşezat în mijlocul drumului, s-a uitat la Montmorency cu o expresie blândă, întrebătoare, care parcă voia să spună: „Da! Pe mine mă vrei?”

Montmorency nu e lipsit de curaj, dar în cazul acesta era ceva în privirea pisicii care ar fi putut îngheţa sufletul celui mai îndrăzneţ dulău. S-a oprit brusc şi s-a uitat la motan.

Nici unul nu a spus nimic, însă ne putem închipui conversaţia care a urmat:

MOTANUL: „Cu ce vă pot ajuta?”

MONTMORENCY: „Nu vreau nimic, mulţumesc.”

MOTANUL: „Vorbiţi, vă rog, spuneţi-mi dacă doriţi ceva.”

MONTMORENCY *(dând înapoi, spre capătul străzii)*: „Oh, nu... nimic... sigur... nu vă deranjaţi. Mi-e... mi-e teamă că am făcut o greşeală. Credeam că vă cunosc. Îmi pare rău că v-am deranjat.”

MOTANUL: „Nu m-aţi deranjat deloc, mi-a făcut plăcere. Sunteţi sigur că nu doriţi nimic?”

MONTMORENCY *(continuând să se retragă)*: „Nu, nimic, mulţumesc... chiar nimic... sunteţi foarte drăguţ. Bună ziua.”

MOTANUL: „Bună ziua.”

Apoi motanul s-a ridicat şi şi-a văzut de drum în acelaşi pas vioi, iar Montmorency, cu ceea ce numeşte el coadă între picioare, s-a întors la noi, ocupând o poziţie lipsită de importanţă, în ariergardă.

Până în ziua de azi, dacă pronunţi în faţa lui Montmorency cuvântul: „Pisici!”, se face mic şi se uită la tine rugător, ca şi cum ar spune: „Nu, te rog, nu”.

După masă am făcut cumpărături; am reaprovizionat barca cu alimente pentru trei zile.

George a spus că ar trebui să luăm legume — că trebuie să consumi legume, care sunt sănătoase. A mai spus că erau destul de uşor de preparat şi că se va ocupa el de asta, aşa că am achiziţionat zece pfunzi de cartofi, o baniţă de fasole şi câteva verze. De la hotel am luat o plăcintă cu carne, câteva tarte cu coacăze, o pulpă de oaie; în plus, cutreierând prin oraş, am cumpărat fructe, prăjituri, pâine şi unt, gem, şuncă şi ouă şi multe alte lucruri.

Consider plecarea noastră din Marlow ca pe unul dintre marile noastre succese. A fost demnă şi impresionantă, dar deloc ostentativă. În toate magazinele în care am intrat, am insistat ca lucrurile cumpărate să ne fie trimise pe loc. Nu putea fi vorba de nici un fel de „Da, domnule, o să vi le trimit imediat, băiatul va ajunge acolo înaintea dumneavoastră, domnule!”, după care acesta te aşteaptă la debarcader şi se întoarce de cel puţin două ori la magazin ca să întrebe de ce n-ai venit. Am aşteptat să fie împachetate lucrurile şi am luat băiatul de prăvălie cu noi.

Am fost în multe magazine, adoptând acest principiu în fiecare dintre acestea; în consecinţă, în momentul în care am terminat de făcut cumpărăturile, aveam o colecţie destul de însemnată de băieţi de prăvălie cu coşuri, care ne urmau într-o ordine aleatorie, iar marşul nostru final prin mijlocul străzii principale, către fluviu, trebuie să fi fost unul dintre cele mai impresionante spectacole la care a asistat oraşul Marlow.

Iată care era ordinea în care se desfăşura procesiunea:

Montmorency, cu un băţ în gură.

Două potăi cu o înfăţişare suspectă, prieteni de-ai lui Montmorency.

George, ducând haine şi pleduri şi fumând o pipă scurtă.

Harris, încercând să meargă cu graţie, deşi ducea un sac de voiaj burduşit într-o mână şi o sticlă cu suc de lămâie în cealaltă.

Băiatul zarzavagiului şi băiatul brutarului, cu coşuri.

Lustragiul hotelului, ducând un ciocan.

Băiatul cofetarului, cu un coş.

Băiatul băcanului, cu un coş.

Un câine flocos.

Băiatul negustorului de brânzeturi, cu un coş.

Un bărbat ciudat, cu o sacoşă.

Un prieten apropiat al bărbatului ciudat, cu mâinile în buzunar, fumând o pipă scurtă de lut.

Băiatul negustorului de fructe, cu un coş.

Eu însumi, ducând trei pălării şi o pereche de ghete şi încercând să arăt ca şi cum n-aş fi avut habar de asta.

Şase băieţei şi patru câini de pripas.

Când am coborât la debarcader, barcagiul a spus:

— Daţi-mi voie să ghicesc, domnule, aveţi o şalupă cu aburi sau o casă plutitoare?

Când l-am informat că aveam un schif cu două rânduri de vâsle, a părut surprins.

În dimineaţa aceea şalupele cu aburi ne-au dat mult de furcă. Era chiar înainte de săptămâna Henley[48] şi urcau pe fluviu în număr mare, unele ca atare, altele remorcând case plutitoare. Urăsc şalupele cu aburi; presupun că toţi cei cărora le place să vâslească gândesc la fel. Ori de câte ori văd o şalupă cu aburi, simt nevoia s-o ademenesc într-un loc izolat de pe râu şi acolo, în linişte şi singurătate, s-o distrug.

Şalupa cu aburi este atât de impertinentă încât are darul să trezească în mine toate instinctele rele şi tânjesc după frumoasele zile de altădată, în care, având la îndemână o secure şi un arc cu săgeţi, le puteai spune oamenilor, verde în faţă, ce gândeşti despre ei.

Expresia de pe faţa omului care stă la cârmă, cu mâinile în buzunar, fumând un trabuc, este suficientă pentru a-l acuza că tulbură liniştea, iar fluieratul impertinent, de stăpân, prin care îţi cere să te dai la o parte din calea lui poate asigura — sunt convins — un verdict de „omucidere din culpă” din partea oricărui juriu alcătuit din oameni ai râului. Erau nevoiţi *să fluiere* pentru ca noi să ne dăm la o parte din drumul lor. Fără să mă laud, cred că pot afirma cu mâna pe inimă că, în timpul acelei săptămâni, mica noastră barcă a produs mai multe necazuri şi întârzieri şi neplăceri şalupelor cu aburi cu care ne-am întâlnit decât toate celelalte ambarcaţii de pe fluviu luate la un loc.

— Se apropie o şalupă cu aburi! striga unul dintre noi, când zărea inamicul în depărtare; într-o clipă, eram pregătiţi s-o întâmpinăm. Eu mă plasam la cârmă, Harris şi George se aşezau lângă mine, cu spatele la şalupa cu aburi, iar barca plutea la voia întâmplării spre mijlocul fluviului.

Şalupa cu aburi se apropia, şuierând, iar noi continuam să ne lăsăm în voia curentului. La aproximativ o sută de iarzi de noi, începea să şuiere ca o nebună, iar ocupanţii ei se aplecau peste bord şi strigau la noi; noi însă nu îi auzeam! Harris ne povestea ceva vesel despre mama lui, iar George şi cu mine nu voiam pentru nimic în lume să pierdem nici un cuvânt.

Apoi şalupa scotea un ultim şuier, mai-mai să-i explodeze cazanul, o lua înapoi, dădea drumul la aburi, se răsucea şi se lovea de ţărm; toţi cei aflaţi la bord se repezeau la prova şi ţipau la noi. Oamenii de pe mal stăteau locului şi strigau şi ei. Toate celelalte ambarcaţii se opreau şi ni se alăturau până ce, pe mai multe mile, în susul şi în josul fluviului, toată lumea se afla într-o stare de mare agitaţie.

Atunci Harris se întrerupea în cel mai interesant punct la povestirii, se uita în jur, surprins, şi îi spunea lui George:

— Domnul să ne aibă în pază, George, uite o şalupă cu aburi!

Iar George răspundea:

— Ei bine, să ştii că *mi s-a părut* mie că aud ceva!

La auzul acestor cuvinte, deveneam teribil de nervoşi şi ne pierdeam cu firea, nu ştiam cum să ne dăm la o parte din drum, iar cei de pe şalupă se adunau pe punte şi ne dădeau indicaţii:

— La dreapta — tu, tu, idiotule! Dă înapoi cu stânga. Nu, nu tu — celălalt — lasă în pace cârma, aşa, acum amândoi. Nu acolo. Oh, nu...

Apoi coborau o barcă şi ne veneau în ajutor; după un sfert de oră de efort susţinut, reuşeau să ne dea la o parte din calea lor şi puteau să-şi continue drumul. Noi le mulţumeam frumos şi îi rugam să ne remorcheze. Dar nu o făceau niciodată.

Am descoperit un alt mod de a irita tipul aristocratic de şalupe cu aburi, şi anume să le confundăm cu o petrecere anuală[49] şi să îi întrebăm pe cei de la bordul lor dacă nu cumva făceau parte din grupul domnilor Cubit sau Bermondsey Good Templars[50] şi nu ne pot împrumuta o cratiţă.

Doamnele în vârstă, neobişnuite cu fluviul, devin întotdeauna nervoase la vederea şalupelor cu aburi. Îmi amintesc că odată mergeam de la Staines la Windsor — o porţiune a fluviului deosebit de bogată în astfel de monstruozităţi mecanice — cu un grup din care făceau parte trei doamne din categoria respectivă. A fost palpitant. De câte ori zăreau o şalupă cu aburi, insistau să tragem la mal şi să ne aşezăm până ce respectiva dispărea din raza noastră vizuală. Spuneau că le pare rău, dar nu voiau să rişte: era o datorie faţă de familiile lor.

Am descoperit că nu mai aveam apă de băut când am ajuns la ecluza de la Hambledon. Am luat un bidon şi ne-am dus la casa paznicului ecluzei pentru a-i cere puţină apă.

George şi-a asumat sarcina de a fi purtătorul nostru de cuvânt. A zâmbit larg şi a spus:

— Aţi putea să ne daţi puţină apă?

— Desigur, a răspuns bătrânul gentleman, luaţi cât vreţi şi lăsaţi restul.

— Mulţumim mult, a murmurat George, privind în jurul lui. Unde o ţineţi?

— E întotdeauna în acelaşi loc, tinere, a sunat răspunsul flegmatic. Chiar în spatele dumitale.

— Nu o văd, a spus George, întorcându-se.

— Dumnezeule mare, dar unde îţi sunt ochii? a zis bătrânul, în timp ce îl întorcea pe George şi îi arăta fluviul. Este destulă acolo, nu-i aşa?

— Oh! a exclamat George, înţelegând în fine; dar, ştiţi, nu putem să bem apa fluviului!

— Nu, dar puteţi bea *o mică parte* din ea, a replicat bătrânul. Asta *am băut* eu în ultimii cincizeci de ani.

George i-a declarat că înfăţişarea lui, după o asemenea cură, nu pare o reclamă suficient de potrivită pentru marfa respectivă şi că ar fi preferat apă de la pompă.

Am obţinut puţină apă de la o căsuţă situată ceva mai încolo. Îndrăznesc să spun că şi *asta* era apă din fluviu — dacă am fi ştiut. Dar cum n-am ştiut, totul a fost în regulă. Ceea ce nu văd ochii nu are cum să supere stomacul.

Am încercat să bem apă din fluviu o dată, ceva mai târziu în vara aceea, dar nu a fost o experienţă prea plăcută. Vâsleam în josul curentului şi ne-am oprit să ne bem ceaiul într-un golfuleţ, lângă Windsor. Bidonul de apă era gol şi trebuia să ne hotărâm: ori renunţăm la ceai, ori bem apă din fluviu. Harris a fost de părere că merita să încercăm. A spus că dacă fierbem apa, va fi în regulă, deoarece microbii din apă sunt distruşi prin fierbere. Prin urmare, ne-am umplut ceainicul cu apă din Tamisa, am pus-o la fiert şi am avut mare grijă *să dea* în clocot.

Am făcut ceaiul şi ne-am aşezat confortabil să îl savurăm, când George, care ducea cana la buze, s-a oprit brusc şi a exclamat:

— Ce e asta?

— Care asta? am întrebat Harris şi cu mine.

— Asta! a spus George, arătând spre apus.

Harris şi cu mine ne-am uitat într-acolo şi am văzut, venind spre noi, purtat de curent, un câine. Era unul dintre cei mai liniştiţi şi paşnici câini din câţi am văzut vreodată. Nu am întâlnit niciodată un căţel care să pară mai mulţumit — mai împăcat cu sine. Plutea drept spre noi, pe spate, cu toate cele patru labe ridicate în sus. Era ceea ce aş putea numi un câine zdravăn, cu un piept bine dezvoltat. Se apropia senin, demn şi calm; a ajuns lângă barca noastră şi s-a oprit în stufăriş, unde a făcut popas peste noapte.

George a spus că nu mai vrea nici un fel de ceai şi şi-a vărsat cana în râu; nici lui Harris nu-i mai era deloc sete, aşa că a făcut la fel. Eu băusem deja jumătate, dar îmi doream să n-o fi făcut.

L-am întrebat pe George dacă credea că mă pot îmbolnăvi de febră tifoidă.

— Oh, nu, a spus el, cred că ai şanse să scapi.

Oricum, urma să aflu peste două săptămâni dacă m-am îmbolnăvit sau nu de febră tifoidă.

Am înaintat pe lângă ţărm până la Wargrave. Este o scurtătură, care duce către malul drept, la o jumătate de milă mai sus de ecluza de la Marsh, şi merită să o străbaţi pentru că, în afară de faptul că te scuteşte de o jumătate de milă de drum, este o zonă frumoasă, umbrită.

Desigur, intrarea este plină de stâlpi şi lanţuri şi înconjurată de pancarte de avertizare, care îl ameninţă cu tot felul de torturi, închisoare şi moarte pe cel care îndrăzneşte să vâslească pe acolo — mă mir că unii dintre mitocanii ăştia de riverani nu pun monopol pe aerul de deasupra fluviului şi nu îi ameninţă cu o amendă de patruzeci de şilingi pe cei care îl respiră —, dar

stâlpii şi lanţurile pot fi evitate cu oarece îndemânare, cât despre pancarte, dacă ai cinci minute la dispoziţie şi nu e nimeni prin preajmă, reuşeşti să smulgi una sau două şi să le arunci în apă.

La jumătatea drumului, am coborât pentru a lua prânzul; în timpul mesei, George şi cu mine am avut un şoc teribil.

Şi Harris a avut un şoc; dar nu cred că şocul lui Harris a fost la fel de îngrozitor ca acela pe care l-am simţit George şi cu mine.

Vedeţi, lucrurile s-au petrecut în felul următor: ne aflam pe o pajişte, la aproximativ zece iarzi de malul apei, şi ne aşezasem cât mai confortabil în aşteptarea mesei de prânz. Harris ţinea plăcinta cu carne de vită pe genunchi şi o tăia, iar George şi cu mine aşteptam, cu farfuriile pregătite.

— Aveţi o lingură? a întrebat Harris. Vreau o lingură pentru sos.

Coşul era chiar în spatele nostru, aşa că George şi cu mine ne-am întors în acelaşi timp să luăm o lingură. Nu ne-au trebuit mai mult de cinci secunde. Când ne-am uitat din nou spre Harris, acesta dispăruse, cu tot cu plăcintă!

Ne aflam în câmp deschis. În jurul nostru, pe o rază de mai multe sute de iarzi, nu se zărea nici un copac, nici un gard. Nu putea să cadă în apă, deoarece noi ne aflam pe malul râului şi pentru asta ar fi trebuit să sară peste noi.

George şi cu mine ne-am uitat peste tot. Apoi ne-am uitat unul la altul.

— Nu cumva s-a înălţat la Ceruri? am întrebat eu.

— Ar fi lăsat plăcinta pe pământ, a spus George.

Obiecţia lui părea rezonabilă şi am renunţat la teoria cu Cerurile.

— Eu cred că, de fapt, a sugerat George, devenind prozaic şi practic, a avut loc un cutremur de pământ.

Şi a adăugat, cu tristeţe în glas:

— Mai bine nu se apuca să taie plăcinta aia.

Suspinând, ne-am întors încă o dată privirile spre locul în care Harris şi plăcinta fuseseră văzuţi pentru ultima oară pe pământ; acolo, în timp ce sângele ne-a îngheţat în vine, iar părul ni s-a făcut măciucă, am văzut capul lui Harris — nimic altceva — ridicându-se ţeapăn din iarba înaltă, cu faţa foarte roşie, pe care se citea o expresie de teribilă indignare!

George şi-a revenit primul.

— Vorbeşte, a strigat el, şi spune-ne dacă eşti viu sau mort şi unde e restul corpului tău!

— Hai, nu fi măgar! a spus capul lui Harris. Cred că aţi făcut-o dinadins.

— Ce am făcut? am întrebat George şi cu mine.

— Ei, m-aţi obligat să mă aşez aici — o glumă stupidă! Uite, luaţi o bucată de plăcintă.

Şi, din mijlocul pământului, aşa ni s-a părut nouă, s-a ivit plăcinta — strivită şi făcută praf; şi după ea a apărut Harris — răvăşit, murdar şi ud până la piele.

Se aşezase, fără să-şi dea seama, pe marginea unui mic şanţ, ascuns vederii de iarba înaltă; lăsându-se puţin pe spate, căzuse, cu tot cu plăcintă.

Harris a spus că niciodată în viaţă nu a fost mai uluit ca atunci când a simţit că se duce în jos, fără să fie în stare să-şi dea seama ce se petrece cu el. La început, a crezut că venise sfârşitul lumii.

Până în ziua de azi, Harris este convins că George şi cu mine am plănuit totul dinainte. Astfel îi urmăreşte bănuiala nejustificată chiar şi pe cei nevinovaţi, căci, cum spune poetul: „Cine poate scăpa de calomnie?”[51]

Cine, într-adevăr?

[42] Poitiers — oraş în vestul Franţei şi locul bătăliei din 1356, în care englezii, conduşi de Prinţul Negru, i-au învins pe francezii comandaţi de Ioan cel Bun.

[43] *The Revolt of Islam* (Revolta Islamului) — poemul, publicat în 1817, conţine ideile revoluţionare ale lui Shelley; deşi alege să plaseze tema principală a epocii, cum numea el Revoluţia franceză, în Argolida şi Bizanţ.

[44] Sebert şi Offa — regi ai Merciei. Offa (757–796) a fost primul suveran numit „rege al englezilor” (n.tr.).

[45] John Wilkes (1725–1797), jurnalist şi deputat de Aylesbury în Parlament. Sir Francis Dashwood l-a înrolat în comunitatea de la Medmenham, unde a produs teroare în timpul unei liturghii negre, dând drumul unui babuin, îmbrăcat în Satana.

[46] Lowther Arcade — arcadă din Strand (cartier al Londrei), numită aşa după Lord Lowther. Construită în 1830, aici se aflau iniţial mici magazine de obiecte de lux, cărora le-au luat locul mai târziu magazine de jucării ce făceau deliciul copiilor din epoca victoriană. A fost demolată în 1940 şi pe locul acela a fost construită Coutts Bank.

[47] Este vorba despre dealul de la Dunbar, unde a avut loc bătălia dintre englezi şi scoţieni (1650), bătălie câştigată de Cromwell (n.tr.).

[48] Este vorba despre regata de la Henley, ale cărei începuturi datează din anul 1839 şi care a fost desemnată regată regală în 1851; a devenit un eveniment important în anii 1880.

[49] Petrecere anuală dată de patronii englezi pentru angajaţii lor.

[50] Muncitori angajaţi la firma Cubit sau membri ai unui club caritabil din Bermondsey, care făceau excursii pe Tamisa.

[51] Shakespeare, *Hamlet*, III, v. 143.

CAPITOLUL XI

Wargrave — Figuri de ceară — Sonning — Tocana irlandeză preparată de noi — Montmorency este sarcastic — Lupta dintre Montmorency şi ceainic — George studiază banjoul — Este descurajat — Dificultăţi în calea muzicianului amator — Cum să înveţi să cânţi la cimpoi — Harris se simte trist după cină — George şi cu mine facem o plimbare — Ne întoarcem flămânzi şi uzi — Harris se poartă ciudat — Harris şi lebedele, o poveste remarcabilă — Harris are o noapte agitată.

După prânz, am profitat de briză, care ne-a purtat uşor dincolo de Wargrave şi Shiplake. Învăluit în lumina moleşitoare a unei după-amieze de vară, Wargrave, cuibărit într-o meandră a fluviului, arată ca un tablou vechi în timp ce treci pe lângă el, un tablou care ţi se întipăreşte în memorie pentru mult timp.

Hanul „Sfântul Gheorghe şi balaurul” din Wargrave are o firmă, pictată pe o parte de Leslie, R.A., şi pe cealaltă de Hodgson[52], din aceeaşi categorie. Leslie a pictat lupta; Hodgson a imaginat scena „de după luptă” — Sfântul Gheorghe, după ce şi-a făcut datoria, delectându-se cu o halbă de bere.

Day, autorul cărţii *Sandford şi Merton*, a trăit şi — spre cinstea locului respectiv — a fost ucis la Wargrave. În biserică se află un monument comemorativ în onoarea doamnei Sarah Hill, care a donat o liră pe an, pentru a fi împărţită la Paşte, între doi băieţi şi două fete care „şi-au ascultat părinţii; care nu au fost prinşi niciodată înjurând sau spunând neadevăruri, furând sau spărgând

geamuri”. Închipuiţi-vă, să renunţi la toate astea pentru cinci şilingi pe an! Nu merită.

În oraş se spune că odată, cu mulţi ani în urmă, a existat un băiat care chiar nu făcuse lucrurile acelea — sau care nu fusese prins asupra faptului, ceea ce, la urma urmei, e totuna — şi a câştigat cununa gloriei. A fost expus timp de trei săptămâni după aceea la primărie, într-o cutie de sticlă.

Ce s-a întâmplat de atunci încoace cu banii nimeni nu ştie. Se spune că sunt donaţi celei mai apropiate expoziţii de figuri de ceară.

Shiplake este un sat drăguţ, dar nu poate fi văzut de pe râu, deoarece se află pe un deal. Tennyson s-a căsătorit în biserica din Shiplake.

Până la Sonning, râul şerpuieşte printre mai multe insule şi este foarte calm, liniştit şi singuratic. Puţini oameni, cu excepţia unei perechi sau două de îndrăgostiţi rustici, se preumblă pe malurile lui. ’Arry şi Lord Fitznoodle au rămas în urmă, la Henley, şi nu am ajuns încă la murdarul şi mohorâtul Reading. Este o parte a râului în care poţi visa la zilele de mult apuse, la forme şi figuri dispărute, la lucruri care ar fi putut avea loc, dar nu s-au întâmplat niciodată, ruşine să le fie.

Am coborât din barcă la Sonning şi ne-am dus să facem o plimbare prin sat. Este cel mai feeric colţişor de pe tot fluviul. Seamănă mai degrabă cu un decor de teatru decât cu un sat construit din cărămizi şi mortar. Fiecare casă este acoperită cu trandafiri şi, la începutul lui iunie, aceştia erau plini de boboci, arătând ca nişte norişori splendizi şi gingaşi. Dacă te opreşti la Sonning, trebuie să tragi la hanul „Taurul”, în spatele bisericii. Este întruchiparea unui vechi han de provincie, cu o curte pătrată în faţă, cu iarbă şi copaci, sub care bătrânii se adună seara pentru a bea bere şi a discuta despre cele întâmplate în sat, cu camere joase, puţin demodate, cu ferestre cu zăbrele, cu scări incomode şi coridoare întortocheate.

Am hoinărit prin dulcele Sonning o oră sau două şi apoi, pentru că era prea târziu să trecem de Reading, am hotărât să ne întoarcem pe una din insulele de la Shiplake şi să petrecem noaptea acolo. Era destul de devreme când ne-am instalat, iar George a spus că, întrucât avem destul timp la dispoziţie, ar fi o ocazie nemaipomenită să încercăm să pregătim o cină pe cinste. A spus că ne va arăta ce se poate face pe râu în materie de gătit şi a sugerat să preparăm o tocană irlandeză din legume şi resturi de carne rece de oaie, cu diverse mirodenii.

Părea o idee grozavă. George a adunat vreascuri şi a făcut un foc, iar Harris şi cu mine ne-am apucat să curăţăm cartofi. Nu m-am gândit niciodată că este atât de greu să cureţi cartofi. Sarcina respectivă s-a dovedit cea mai grea muncă pe care am depus-o vreodată. Am început plini de voie bună, s-ar putea spune chiar cu exuberanţă, dar voioşia noastră a dispărut înainte de a termina de curăţat primul cartof. Pe măsură ce îl curăţam, se părea că are şi mai multă coajă; după ce am îndepărtat toată coaja şi toate ochiurile, nu mai rămăsese nici urmă de cartof — nu ceva care să merite acest nume. George a venit şi a aruncat o privire — avea dimensiunile unei alune. George a spus:

— Oh, nu merge aşa! Faceţi risipă. Trebuie să-i răzuiţi.

Aşa că am început să-i răzuim, dar era mai greu decât curăţatul. Cartofii au o formă extraordinară — numai noduri, umflături şi scobituri! Am muncit din greu timp de douăzeci şi cinci de minute şi am reuşit să curăţăm patru cartofi. Apoi am declarat grevă. Am spus că vom avea nevoie de tot restul serii pentru a ne răzui pe noi.

Nu cred că există un lucru mai groaznic decât răzuitul cartofilor pentru a întoarce pe dos o fiinţă umană. Părea greu de crezut că grămada de coji în care eram pe jumătate îngropaţi eu şi Harris

provenea numai de la patru cartofi. Aşa înţelegi ce se poate face cu economie şi grijă.

George a spus că era absurd să punem doar patru cartofi într-o tocană irlandeză, aşa că am spălat vreo şase şi i-am pus la fiert cu coajă cu tot. Am mai pus o varză şi o jumătate de baniţă de fasole. George le-a amestecat, apoi a spus că mai e destul loc în cratiţă, aşa că am golit ambele coşuri, am adunat toate resturile şi le-am adăugat în tocană. Mai rămăseseră o jumătate de plăcintă cu carne de porc şi puţină şuncă fiartă şi le-am pus şi pe acestea. Apoi George a găsit jumătate de cutie de conservă de somon şi a golit-o în cratiţă.

A declarat că acesta era avantajul tocanei irlandeze: scapi de tot felul de lucruri. Am pescuit vreo două ouă sparte şi le-am pus şi pe ele. George a spus că vor îngroşa sosul.

Am uitat de celelalte ingrediente, dar ştiu că nu am irosit nimic şi îmi amintesc că, spre sfârşit, Montmorency, care manifestase un interes deosebit faţă de pregătirea cinei, a şters-o cu un aer important şi gânditor şi a apărut, câteva minute mai târziu, cu un şobolan de apă mort în gură, evident, o contribuţie adusă de el la cina respectivă, deşi nu pot spune dacă a făcut-o din sarcasm sau din dorinţa sinceră de a ne ajuta.

Am avut o discuţie referitoare la şobolan. Trebuia să-l punem sau nu în cratiţă? Harris a declarat că, după părerea lui, este în regulă şi că, amestecat cu celelalte ingrediente, ar da un gust bun, însă George s-a împotrivit, invocând tradiţia. El a spus că nu a auzit niciodată de şobolani de apă într-o tocană irlandeză şi că preferă să stea pe teren ferm şi să nu încerce diverse experimente.

Harris a întrebat:

— Dacă nu încerci un lucru nou, cum poţi să ştii dacă e bun sau rău? Oamenii ca tine stau în calea progresului. Gândeşte-te la cel care a încercat pentru prima dată cârnatul german!

Tocana irlandeză a avut un succes enorm. Nu cred că am mîncat vreodată ceva mai gustos. Era atât de proaspătă şi picantă! Papilele gustative se satură la un moment dat de vechile lucruri devenite banale: acesta era un fel de mâncare cu o savoare nouă, cu un gust care nu se compara cu nimic altceva de pe acest pământ.

Şi era şi foarte hrănitoare. Cum a spus George, pusesem lucruri de calitate superioară în ea. Fasolea şi cartofii ar fi putut poate să fie mai moi, dar aveam cu toţii dinţi buni, aşa că asta n-a avut prea mare importanţă; cât despre sos, a fost un adevărat poem — prea substanţial, poate, pentru un stomac mai delicat, dar foarte hrănitor.

Am încheiat masa cu ceai şi tartă cu vişine. Montmorency s-a luptat cu ceainicul în timpul cinei şi a ieşit, din nefericire, pe locul al doilea.

În timpul excursiei, manifestase o mare curiozitate vizavi de ceainic. Se aşeza şi îl urmărea cum fierbe, cu o expresie uluită, încercând din când în când să îl stârnească mârâind la el. Când începea să clocotească şi să bufnească, Montmorency considera că este provocat şi voia să se bată cu el. Din păcate, chiar în acel moment, unul dintre noi se ridica şi îi lua prada înainte de a putea ajunge la ea.

De această dată, s-a hotărât să ne-o ia înainte. La primul sunet făcut de ceainic, s-a ridicat, lătrând, şi a înaintat spre duşman cu o atitudine ameninţătoare. Era doar un ceainic mic, însă era plin de curaj şi s-a ridicat şi l-a scuipat.

— Ah! De-ăştia mi-eşti! a mârâit Montmorency, arătându-şi colţii. Las' că te învăţ eu să nu mai insulţi un căţel respectabil, care munceşte din greu. Mizerabile, năsosule, ticălos murdar ce eşti! Vino încoace!

Şi s-a aruncat asupra micului ceainic şi l-a apucat de cioc.

Apoi, în liniştea serii, s-a auzit un schelălăit îngrozitor, iar Montmorency a părăsit barca şi a

înconjurat, ca exerciţiu fizic, insula de trei ori, cu viteza de treizeci şi cinci de mile pe oră, oprindu-se din când în când pentru a-şi scufunda nasul în mâlul rece.

Din ziua aceea, Montmorency a privit ceainicul cu un amestec de veneraţie, suspiciune şi ură. De câte ori îl vede mârâie şi se dă înapoi în mare viteză, cu coada între picioare, iar în momentul în care îl punem pe maşina de gătit, sare din barcă şi se aşază pe mal până ce vede ceaiul turnat în căni.

După cină, George şi-a luat banjoul şi a vrut să cânte, însă Harris a obiectat: a spus că îl doare capul şi că nu se simte suficient de bine pentru a face faţă experimentului. George era de părere că muzica îi va face bine — a spus că muzica linişteşte adesea nervii şi îţi ia durerea de cap cu mâna; a zdrăngănit două sau trei note, ca să-i demonstreze lui Harris că are dreptate.

Harris a declarat că preferă durerea de cap.

George nu a învăţat să cânte nici până în ziua de azi. Este adevărat că nu a prea fost încurajat de cei din jur. A încercat în două sau trei seri, în timpul excursiei noastre pe fluviu, pentru a căpăta ceva experienţă, dar nu a avut succes. Limbajul lui Harris era suficient pentru a enerva un om; în plus, Montmorency urla cu putere în timp ce cânta. Nu i-au dat nici o şansă bietului George.

— De ce naiba urlă aşa când cânt? întrebă George, indignat, în timp ce încerca să arunce în el cu o gheată.

— De ce vrei tu să cânţi când urlă el? a replicat Harris, prinzând gheata. Lasă-l în pace. Nu se poate împiedica să nu urle. Are ureche muzicală, iar interpretarea ta îl face să urle.

Prin urmare, George s-a hotărât să amâne studierea banjoului până la întoarcerea acasă. Dar nu a avut nici atunci noroc. Doamna P. obişnuia să urce şi să-şi ceară scuze — ei personal îi plăcea să-l asculte —, însă doamna de la etaj se afla într-o

stare delicată, iar doctorului îi era teamă că muzica s-ar putea să-i dăuneze copilului.

Apoi George a încercat să exerseze afară, în jurul scuarului, noaptea târziu. Însă locuitorii din zonă s-au plâns la poliţie şi într-o noapte au stat la pândă şi l-au prins asupra faptului. Dovezile erau clar împotriva lui şi a fost condamnat să păstreze liniştea timp de şase luni.

După asta a pierdut orice tragere de inimă pentru muzică. A mai făcut una sau două încercări timide de a-şi relua activitatea după ce au trecut cele şase luni, însă a avut de înfruntat aceeaşi răceală — aceeaşi lipsă de simpatie din partea lumii; după un timp, dezamăgit, a dat un anunţ la ziar, în care se menţiona că instrumentul este de vânzare la un preţ foarte mic — „proprietarul nemaiavând nevoie de el” — şi s-a apucat să înveţe trucuri cu cărţi de joc.

Cei care vor să înveţe să cânte la un instrument au parte de multe dezamăgiri. Ai putea crede că societatea, pentru binele ei, este dispusă să facă tot ce îi stă în putinţă pentru a ajuta oamenii să înveţe arta de a cânta la un instrument. Dar nu este aşa!

Am cunoscut un tânăr care voia să înveţe să cânte la cimpoi şi veţi fi surprinşi cât de multă împotrivire a avut de suportat. Nici măcar membrii familiei sale nu l-au încurajat în mod activ. Tatăl său a fost împotrivă de la bun început şi aborda subiectul cu multă răceală.

Prietenul meu se trezea dis-de-dimineaţă pentru a studia, dar a fost nevoit să renunţe din cauza surorii sale. Aceasta era o persoană credincioasă şi susţinea că era un lucru îngrozitor să îţi începi ziua în felul acesta.

Prin urmare, s-a hotărât să lucreze noaptea şi cânta după ce toţi ai casei se duceau la culcare, dar nici asta nu a mers, căci strica bunul renume al familiei. Trecătorii care se întorceau acasă târziu s-au oprit să asculte, iar în dimineaţa următoare au spus în tot oraşul că în noaptea trecută la domnul

Jefferson a fost comisă o crimă înfricoşătoare. Au declarat că au auzit ţipetele victimei, vorbele grele şi blestemele asasinului, apoi rugăminţile şi horcăielile celui ucis.

Aşa că l-au lăsat să exerseze în timpul zilei, în bucătăria din spate, cu toate uşile închise, dar cele mai reuşite pasaje puteau fi auzite de obicei în salon, în ciuda acestor precauţii, şi o înduioşau pe mama sa până la lacrimi.

Ea a spus că îi aminteau de bietul ei tată (bietul om fusese mâncat de un rechin în timp ce făcea baie undeva pe coasta Noii Guinee — cum de făcea această asociaţie, nu putea să explice).

Apoi i-au amenajat un loc în fundul grădinii, la aproximativ un sfert de milă depărtare de casă, şi l-au obligat să ia cu el instrumentul când voia să cânte. Uneori se întâmpla să vină un musafir care nu ştia nimic despre toată tărăşenia, fiindcă uitau să îi spună şi să-l avertizeze. Acesta ieşea să facă o tură prin grădină şi deodată îi ajungeau la ureche sunetele cimpoiului, fără să fie pregătit şi fără să ştie despre ce e vorba. Dacă era tare de înger, îl treceau doar fiorii; dar o persoană cu un intelect mediu o lua razna de obicei.

Trebuie să recunosc, există ceva foarte trist în legătură cu primele eforturi ale unui amator în ale cimpoiului. Eu însumi am simţit asta în timp ce îl ascultam pe amicul meu. Se pare că este un instrument la care este greu să cânţi. Trebuie să tragi în piept suficient aer pentru întreaga piesă înainte de a începe — cel puţin aşa am înţeles eu privindu-l pe Jefferson.

A început cu măreţie, cu o notă sălbatică, plină, de chemare la luptă, care te emoţiona. Dar sunetele deveneau tot mai slabe, pe măsură ce continua, şi ultima măsură se oprea, în general, la jumătate, cu o bolboroseală şi un fâsâit.

Trebuie să fii foarte sănătos ca să cânţi la cimpoi.

Tânărul Jefferson a învăţat să cânte o singură melodie la cimpoi, dar nu am auzit niciodată pe nimeni să se plângă de sărăcia repertoriului său — nimeni nu a făcut-o vreodată. Cântecul respectiv se intitula *Vin cei din clanul Campbell, ura, ura!*, cel puţin aşa spunea el, deşi tatăl lui susţinea că era *Clopoţeii din Scoţia*. Nimeni nu ştia cu siguranţă despre ce era vorba, dar cu toţii erau de acord că suna a cântec scoţian.

Străinilor li se permitea să ghicească din trei încercări şi majoritatea ghiceau un cântec diferit, de fiecare dată.

Harris a fost nesuferit după cină — cred că era vorba de tocană, care îi căzuse greu: nu este obişnuit cu mâncărurile din înalta societate — aşa că George şi cu mine l-am lăsat în barcă şi ne-am dus să facem o plimbare prin Henley. Harris ne-a spus că o să bea un pahar de whisky, o să fumeze o pipă şi o să facă pregătirile pentru la noapte. Noi urma să strigăm la întoarcere, iar el va veni de pe insulă ca să ne ia.

— Să nu cumva să adormi, bătrâne, i-am spus noi la plecare.

— Nici o grijă, cât timp tocana mai e acolo, a mormăit el, în timp ce vâslea spre insulă.

Henley se pregătea de regată şi era plin de lume. Ne-am întâlnit cu o mulţime de cunoscuţi din Londra şi în compania lor plăcută timpul a trecut destul de repede. Era aproape ora unsprezece când am pornit la drum — patru mile de mers — spre casă, cum îi spuneam noi de acum bărcii.

Era o noapte mohorâtă, rece, cu o ploaie măruntă; în timp ce parcurgeam, târându-ne picioarele, câmpul învăluit în noapte şi tăcere, vorbind în şoaptă şi întrebându-ne dacă nu ne-am rătăcit cumva, ne-am gândit la barca noastră confortabilă, cu lumina care licărea prin pânza coviltirului, la Harris, şi la Montmorency, şi la whisky, şi tare am fi vrut să fim acolo.

Ne-am închipuit că suntem înăuntru, obosiţi şi cam flămânzi; ne-am închipuit râul întunecat şi copacii fără formă şi, la adăpostul lor, ca un licurici uriaş, draga noastră barcă, atât de confortabilă, caldă şi primitoare. Ne puteam vedea cinând, ciugulind din friptura rece şi întinzându-ne unul altuia câte o felie de pâine; puteam auzi clinchetul vesel al cuţitelor, vocile noastre vesele umplând întreg spaţiul şi împrăştiindu-se în noapte prin deschizătura din coviltir. Şi am grăbit pasul pentru a transforma în realitate această viziune.

Am ajuns la drumul edeculuí şi ne-am bucurat tare mult, deoarece înainte de asta nu eram prea siguri că mergem spre râu sau ne îndepărtăm de acesta; când eşti obosit şi vrei să te culci, asemenea incertitudini te îngrijorează peste măsură. Am trecut de Shiplake în timp ce orologiul bătea douăsprezece fără un sfert, iar George a spus, gânditor:

— Nu cumva îţi aminteşti care insulă este a noastră?

— Nu, am răspuns, căzând şi eu pe gânduri. Nu ştiu. Câte sunt în total?

— Doar patru, a răspuns George. Nu ar fi nici o problemă dacă e treaz.

— Şi dacă nu? am întrebat eu; dar am alungat gândul acesta.

Am strigat când am ajuns în dreptul primei insule, dar nu a răspuns nimeni, aşa că ne-am dus la a doua şi am încercat şi acolo, cu acelaşi rezultat.

— Oh! Acum îmi amintesc, a spus George. Era a treia insulă.

Am alergat, plini de speranţă, la a treia insulă şi am strigat.

Nici un răspuns!

Situaţia devenea serioasă. De acum trecuse de miezul nopţii. Hotelurile din Shiplake şi Henley erau pline până la refuz; nu puteam umbla din uşă în uşă, în toiul nopţii, întrebând proprietarii dacă

nu au o cameră de închiriat! George a sugerat să ne întoarcem la Henley şi să atacăm un poliţist, obţinând astfel adăpost peste noapte la secţia de poliţie. Dar apoi ne-am mai gândit şi ne-am pus următoarea întrebare: „Dacă dă şi el şi refuză să ne ducă la închisoare?”

Nu ne puteam petrece toată noaptea bătându-ne cu poliţiştii. În afară de asta, nu voiam să forţăm lucrurile şi să căpătăm şase luni de puşcărie.

Am încercat, disperaţi, să strigăm la ceea ce părea, în întuneric, a fi a patra insulă, dar nu ne-am bucurat de succes. Ploaia cădea acum mai tare şi, evident, avea intenţia să dureze. Eram uzi până la piele, ne era frig şi ne simţeam mizerabil. Am început să ne întrebăm dacă erau patru insule ori mai multe, sau dacă eram de fapt în apropierea vreunei insule, sau dacă nu cumva nu ne aflam la o distanţă de o milă de locul în care ar fi trebuit să ne aflăm, sau poate pe un alt mal al fluviului; totul părea atât de straniu şi diferit în întuneric. Am început să înţelegem suferinţele copilaşilor pierduţi în pădure[53].

Chiar în momentul în care ne pierduserăm orice speranţă — da, ştiu că acesta este momentul în care se petrec lucrurile interesante în romane şi povestiri, dar nu am ce face. Când am început să scriu această carte, m-am hotărât să mă rezum la adevăr; şi aşa voi face, chiar dacă în acest scop va trebui să folosesc fraze banale. S-a întâmplat chiar în momentul în care ne pierduserăm orice speranţă şi deci aşa trebuie să spun. Prin urmare, tocmai când ne pierduserăm orice speranţă, am văzut undeva mai jos de locul în care ne aflam o luminiţă stranie pâlpâind printre copacii de pe malul celălalt. Pentru o clipă, m-am gândit la fantome; era o lumină tare slabă şi misterioasă. În clipa următoare, mi-a trecut prin minte gândul că era barca noastră şi am scos un strigăt atât de puternic încât noaptea păru că se cutremură în somn.

Am aşteptat cu răsuflarea tăiată timp de un minut şi apoi — oh! muzică divină a tenebrelor! — l-am auzit pe Montmorency răspunzând cu un lătrat. Am strigat din nou, suficient de tare pentru a-i trezi din somn pe Cei şapte adormiţi[54] — nu voi înţelege niciodată de ce este nevoie de mai mult zgomot pentru a trezi şapte adormiţi decât unul singur — şi, după o oră, cum ni s-a părut nouă (de fapt, presupun că nu au fost decât cinci minute), am văzut barca luminată plutind uşor prin întuneric şi am auzit vocea adormită a lui Harris întrebând unde suntem.

Cu Harris se întâmpla ceva ciudat. Era mai obosit decât de obicei. A tras barca la mal într-un loc în care ne era imposibil să ne urcăm şi aproape imediat a adormit. Am fost nevoiţi să

strigăm din răsputeri ca să-l trezim din nou şi să-şi vină în fire, dar am reuşit, în cele din urmă, şi am ajuns în siguranţă la bord.

Când am urcat în barcă, am observat că Harris avea o faţă tare tristă. Ne-a făcut să ne gândim la un om care trecuse prin multe încercări grele. L-am întrebat ce se întâmplase.

— Lebedele! a exclamat Harris.

Se pare că legaserăm barca în apropierea cuibului unor lebede şi, la puţin timp după plecarea mea şi a lui George, lebăda-mamă apăruse şi făcuse mare scandal. Harris a reuşit să o gonească, dar s-a întors cu tovarăşul ei de viaţă. Harris ne-a spus că se luptase din răsputeri cu cele două lebede, însă în cele din urmă curajul şi îndemânarea au învins şi a reuşit să le pună pe fugă.

După o jumătate de oră, s-au întors, aducând cu ele alte optsprezece lebede! Trebuie să fi fost o bătălie cumplită — cel puţin asta susţinea Harris. Lebedele încercau să-i dea jos din barcă şi să-i înece pe el şi pe Montmorency, dar Harris s-a apărat ca un erou vreme de două ore şi a ucis o

mulţime, iar celelalte au plecat, pe apă, să moară în altă parte.

— Câte lebede spui că erau? a întrebat George.

— Treizeci şi două, a replicat Harris, pe jumătate adormit.

— Parcă ai spus că erau optsprezece.

— Nu, nu am spus asta, a mormăit Harris. Am spus douăsprezece. Credeţi că am avut timp să le număr?

Nu vom afla niciodată cum s-au petrecut cu adevărat lucrurile. Dimineaţa, l-am chestionat din nou pe Harris în legătură cu acest subiect.

— Ce lebede? a întrebat, convins, se pare, că George şi cu mine visaserăm.

Oh, ce bine era să fim din nou în barcă, după toate temerile, după toate încercările prin care trecuserăm! Am mâncat bine, George şi cu mine, şi ne-am fi preparat şi un grog cald dacă am fi găsit whisky-ul, dar nu am reuşit. L-am întrebat pe Harris ce a făcut cu sticla, dar nu părea să ştie ce înţelegeam eu prin „whisky” sau despre ce vorbeam de fapt. Montmorency părea că ştie ceva, dar nu a spus nimic.

Am dormit bine în noaptea aceea şi aş fi dormit şi mai bine dacă nu ar fi fost Harris. Îmi amintesc vag că m-am trezit de cel puţin douăsprezece ori în timpul nopţii din cauza lui, căci se fâţâia cu lanterna în mână, căutându-şi hainele. Se pare că toată noaptea nu a făcut decât asta.

De două ori ne-a trezit, pe mine şi pe George, ca să se convingă că nu ne-am culcat pe pantalonii lui. George s-a enervat teribil a doua oară.

— La ce naiba îţi trebuie pantalonii în toiul nopţii? a întrebat, indignat. De ce nu te culci odată?

Când m-am trezit din nou, era agitat fiindcă nu-şi găsea şosetele, iar ultima amintire, învăluită în ceaţă, este că am fost întors pe partea cealaltă, în timp ce Harris mormăia ceva despre extraordinara dispariţie a umbrelei sale.

[52] Leslie, Hodgson — profesori de pictură la Academia Regală (Royal Academy — R.A.) în epoca victoriană.

[53] Aluzie la un vechi cântec englezesc, *Babes in the Wood* (n.tr.).

[54] Este vorba despre cei șapte tineri creștini din Efes care s-au adăpostit într-o peșteră de teama persecuțiilor; s-au rugat, pregătindu-se de moarte, și, în cele din urmă, au adormit. Împăratul roman Decius (249–251), care trimisese soldații să-i caute, a ordonat ca intrarea în peșteră să fie zidită. Două sute de ani mai târziu, spune legenda, cei șapte tineri s-au trezit (n.tr.).

CAPITOLUL XV

Sarcini gospodăreşti — Dragostea de muncă — Bătrânul navigator, ce face şi ce îţi spune că a făcut — Scepticismul tinerei generaţii — Amintiri despre canotajul de altădată — Cu pluta — George face canotaj cu stil — Bătrânul barcagiu, metoda lui — Atât de calm, atât de liniştit — Începătorul — Ambarcaţia cu fundul plat — Un accident nefericit — Plăcerile prieteniei — Navigatul cu pânze, prima mea experienţă — De ce nu ne-am înecat: posibile motive.

Ne-am trezit târziu în dimineaţa următoare şi, la insistenţele lui Harris, am luat un mic dejun simplu, fără „delicatese”. Apoi am făcut curăţenie şi am pus lucrurile în ordine (o muncă aproape continuă, care începuse să mă lămurească în legătură cu o problemă care mă preocupase adesea, şi anume cum reuşeşte o femeie, care are grijă de o singură casă, să-şi petreacă timpul) şi, pe la ora zece, am pornit în ceea ce hotărâserăm să fie o excursie de o zi întreagă.

Am fost de acord că vom vâsli dimineaţa, ca să mai schimbăm, şi Harris s-a gândit că ar fi cel mai bine ca George şi cu mine să vâslim, iar el să stea la cârmă. Nu am fost deloc de acord cu această idee; am spus că sunt de părere că Harris ar fi dat dovadă de mai mult bun-simţ dacă ar fi sugerat ca el şi George să muncească şi să mă lase pe mine să mă odihnesc un pic. Consideram că făceam mai mult decât trebuia în această excursie şi asta începea să mă enerveze destul de tare.

Mi se pare, întotdeauna, că muncesc mai mult decât ar trebui. Să ştiţi că nu am nimic împotriva muncii în sine; îmi place munca; mă fascinează. Pot să stau jos şi să mă uit ore în şir la cineva care

munceşte. Îmi place la nebunie; ideea de a scăpa de ea aproape că îmi frânge inima.

Nimeni nu îmi poate da prea mult de lucru; să acumulez lucrări aproape că a devenit o pasiune; biroul meu este atât de plin de hârtii încât nu mai e loc pentru altele. În curând voi fi nevoit să construiesc o aripă nouă.

Şi am mare grijă de toate lucrările mele. Unele dintre acestea se află în posesia mea de mai mulţi ani şi nu au nici măcar o urmă de deget pe ele. Sunt tare mândru de lucrările mele; din când în când, le dau jos şi le şterg de praf. Nimeni nu îşi păstrează lucrările într-o stare mai bună de conservare decât mine.

Însă, deşi îmi doresc tare mult să muncesc, îmi place să fiu cinstit. Nu cer mai mult decât mi se cuvine.

Cu toate acestea, primesc fără să cer — cel puţin, aşa mi se pare — şi asta mă îngrijorează.

George crede că nu ar trebui să mă preocupe atât de mult subiectul. Este de părere că numai firea mea peste măsură de scrupuloasă mă face să mă tem că mi se dă mai mult decât mi se cuvine şi că, de fapt, nu primesc nici măcar pe jumătate din cât ar trebui. Dar ştiu că spune asta numai ca să mă consoleze.

Am observat adesea că, atunci când faci o excursie cu barca, fiecare membru al echipajului are o idee fixă, şi anume că el face toată treaba. Harris susţinea că el e singurul care munceşte şi că atât eu, cât şi George îl tragem pe sfoară. George, pe de altă parte, îşi bătea joc de ideea că Harris face mai mult decât să mănânce şi să doarmă şi credea cu tărie că el, George, este cel care face totul fără să se plângă.

A spus că nu a mai plecat niciodată la drum cu doi leneşi ca mine şi ca Harris.

Asta l-a amuzat pe Harris.

— Uite cine vorbeşte despre muncă! a râs el. Cred că, dacă ar munci o jumătate de oră, ar muri.

L-ai văzut vreodată pe George muncind? a adăugat el, întorcându-se spre mine.

Am fost de acord cu Harris că nu l-am văzut niciodată — cu siguranţă nu de când plecasem în această excursie.

— Ei bine, nu văd cum ai putea tu să ştii ceva în legătură cu asta, i-a răspuns George lui Harris. Să fiu al naibii dacă nu ai dormit jumătate din timpul petrecut pe fluviu. L-ai văzut vreodată pe Harris treaz de-a binelea, cu excepţia orei mesei? m-a întrebat George.

Adevărul mă obliga să îi dau dreptate lui George. Harris nu făcuse mare lucru de când călătoream cu barca.

— Ei bine, oricum am făcut mai multă treabă decât J., a spus Harris.

— Nu puteai face mai puţină, în nici un caz, a adăugat George.

— Presupun că J. se consideră pasager, a continuat Harris.

Asta le-a fost mulţumirea pentru că îi adusesem, pe ei şi vechitura aia de barcă, tot drumul de la Kingston, pentru că supravegheasem şi condusesem totul în locul lor, pentru că avusesem grijă de ei şi îi slugărisem. Aşa stau lucrurile pe lumea această.

Am rezolvat dificultăţile cu care ne confruntam stabilind ca Harris şi George să vâslească până dincolo de Reading, urmând să trag eu la edec după aceea. Să trag o barcă grea împotriva unui curent puternic nu mă mai atrage deloc. A fost o vreme — cu mult timp în urmă — când obişnuiam să cer să fac munca cea mai grea; acum îmi place să le dau o şansă tinerilor.

Am observat că bătrânii navigatori cu mai multă experienţă în ale fluviului bat în retragere în acelaşi fel atunci când este nevoie să vâsleşti din greu. Îl poţi recunoaşte uşor pe bătrânul navigator după felul în care se întinde pe pernele din fundul bărcii şi îi încurajează pe vâslaşi spunându-le

poveşti despre minunatele isprăvi pe care le-a săvârşit în sezonul trecut.

— Asta numiţi voi muncă grea! rosteşte el, tărăgănat, printre rotocoalele de fum, adresân-du-se unor novici, care trag cu râvnă la vâsle, luptând împotriva curentului de cel puţin o oră şi jumătate. Păi, vara trecută, Jim Biffles şi cu mine am străbătut, vâslind, distanţa dintre Marlow şi Goring într-o singură după-amiază — şi nu ne-am oprit nici măcar o singură dată. Îţi aminteşti, Jack?

Jack, care îşi făcuse la prova un culcuş din toate pledurile şi hainele pe care le găsise şi care dormea acolo de vreo două ore, se trezeşte pe jumătate când îşi aude numele şi îşi aminteşte toată tărăşenia. În plus, îşi aduce aminte că tot drumul avuseseră de înfruntat un curent neobişnuit de puternic — şi pe deasupra un vânt neînduplecat.

— Trebuie să fi fost cam treizeci şi patru de mile, cred, adaugă primul vorbitor, punându-şi încă o pernă sub cap.

— Nu, nu, să nu exagerăm, Tom, murmură Jack, pe un ton mustrător. Treizeci şi trei, cel mult.

Jack şi Tom, destul de epuizaţi de efortul reprezentat de conversaţie, aţipesc din nou. Iar cei doi tineri începători de la vâsle se simt mândri că li s-a permis să conducă asemenea oameni minunaţi ca Jack şi Tom şi trag mai tare ca niciodată.

Când eram tânăr, îmi plăcea să ascult poveştile spuse de cei mai în vârstă, reţineam fiecare cuvânt şi abia aşteptam să mai aud şi altele; însă noua generaţie nu pare să aibă încrederea de altădată. Noi — George, Harris şi cu mine — am luat o dată, în sezonul trecut, un asemenea tânăr şi l-am îndopat tot drumul cu obişnuitele braşoave despre lucrurile minunate pe care le realizasem.

I-am servit toate poveştile obişnuite — minciunile respectabile ce şi-au făcut datoria ani de zile cu toţi cei care au navigat pe fluviu — şi am adăugat şapte poveşti absolut originale,

inventate de noi, printre care o istorie aproape credibilă, fondată, într-o oarecare măsură, pe un episod adevărat, trăit, într-o formă modificată, de nişte prieteni de-ai noştri — o poveste pe care şi un biet copil ar fi putut să o creadă fără să sufere prea mult.

Tânărul acela şi-a bătut joc de toate poveştile noastre şi ne-a cerut să le repetăm şi să pariem cu el zece la unu că nu sunt adevărate.

În dimineaţa aceea am vorbit despre experienţele noastre şi am povestit din nou despre primele noastre eforturi în arta vâslitului. Primele mele amintiri erau legate de vremea în care eram cinci prieteni şi am dat fiecare câte trei pence pentru a închiria o ambarcaţie ciudată pe Regent's Park Lake, după care am fost nevoiţi să ne uscăm în casa paznicului parcului.

După asta, prinzând gust de apă, am mers destul de mult cu un fel de plută prin diverse cărămidării din afara oraşelor[55] — un exerciţiu care oferă mai multe distracţii şi emoţii decât îşi imaginează cineva, mai ales atunci când te afli în mijlocul bazinului, iar proprietarul materialelor din care e construită ambarcaţia respectivă apare pe mal, cu un băţ mare în mână.

Prima senzaţie pe care o încerci văzându-l pe acest gentleman este că, într-un fel sau altul, nu te afli la înălţimea companiei şi conversaţiei şi că, dacă ai putea-o face fără să pari nepoliticos, ai prefera să eviţi să îl întâlneşti. Obiectivul tău este, prin urmare, să ajungi pe malul celălalt al bazinului şi să te duci acasă fără prea mare gălăgie, prefăcându-te că nu îl vezi. El, dimpotrivă, ţine cu tot dinadinsul să te ia de mână şi să-ţi vorbească.

Se pare că îl cunoaşte pe tatăl tău — chiar şi pe tine, destul de bine —, dar asta nu te face să te simţi atras de el. Spune că o să te înveţe el minte să-i mai iei scândurile şi să-ţi faci plută din ele; dar, luând în considerare faptul că ştii deja să faci

asta, oferta, deşi bine intenţionată, pare fără rost şi nu prea vrei să îl deranjezi acceptând-o.

Cu toate acestea, nerăbdarea lui de a te întâlni învinge rezerva de care dai dovadă şi modul energic în care se învârte pe malul bazinului pentru a fi pe fază când vei acosta este cu adevărat măgulitor.

Dacă este un om îndesat şi astmatic, îi poţi evita cu uşurinţă avansurile, dar dacă este un tip tânăr şi cu picioare lungi, întâlnirea este inevitabilă. Întrevederea este, totuşi, extrem de scurtă, el poartă cea mai mare parte a conversaţiei, remarcile tale fiind mai degrabă exclamative şi monosilabice, şi, imediat ce ai posibilitatea să o ştergi, procedezi în consecinţă.

Am consacrat vreo trei luni deplasării cu pluta şi, cum am devenit destul de priceput în această artă, m-am hotărât să mă apuc de vâslit şi m-am înscris într-unul din cluburile de canotaj pe râul Lea.

Devii foarte priceput în manevrarea unei ambarcaţii pe râul Lea, mai ales în după-amiezele de sâmbătă. Reuşeşti să scapi cu viaţă şi să nu fii înjurat de neciopliţi sau scufundat de barje. De asemenea, îţi oferă o mulţime de ocazii de a găsi cea mai promptă şi mai graţioasă metodă de a te arunca pe fundul bărcii pentru a evita să fii azvârlit în apă de parâmele de remorcare.

Dar nu îţi dă stil. Eu nu am avut stil până ce nu am ajuns pe Tamisa. Stilul meu de a vâsli este foarte admirat acum. Oamenii spun că este foarte original.

George nu s-a apropiat de apă până la vârsta de şaisprezece ani. Atunci, el şi alţi opt gentlemeni de aceeaşi vârstă s-au dus la Kew într-o sâmbătă, cu intenţia de a închiria o barcă acolo şi de a vâsli până la Richmond şi înapoi; unul dintre ei, un tânăr cu părul vâlvoi, pe nume Joskins, care se plimbase o dată sau de două ori cu barca pe

Serpentine[56], le-a spus că este foarte amuzant să faci canotaj!

Fluxul creştea destul de repede când au ajuns la debarcader şi pe râu vântul bătea cu putere, dar asta nu i-a tulburat deloc şi s-au dus să aleagă o barcă.

La debarcader era trasă o barcă cu patru rânduri de vâsle şi aceasta le-a plăcut. Au spus că o vor. Barcagiul era plecat; băiatul acestuia se ocupa de afacere. Băiatul a încercat să le mai tempereze admiraţia şi le-a arătat două sau trei bărci foarte confortabile, de felul celor folosite de familii, dar tinerii nici n-au vrut să audă; aceea era ambarcaţia în care considerau că vor arăta cel mai bine.

Prin urmare, băiatul a lansat barca la apă, iar tinerii şi-au luat hainele şi s-au pregătit să îşi ocupe locurile. Băiatul a sugerat ca George, care, încă de pe atunci, era deja omul cu cea mai mare greutate din orice grup, să fie numărul patru. George a spus că ar fi fericit să fie numărul patru şi a păşit cu promptitudine în barcă, pe locul de la prova, cu spatele la cârmă. Ceilalţi l-au urmat.

Un băiat extrem de nervos a fost numit cârmaci, iar Joskins i-a explicat principiul cârmitului. Joskins şi-a asumat sarcina de şef al vâslaşilor. Le-a spus celorlalţi că era destul de simplu: nu aveau nimic altceva de făcut decât să-l urmeze.

Au declarat că sunt gata, iar băiatul de la debarcader a luat o cange şi i-a împins spre larg.

George nu poate să descrie în detaliu ceea ce a urmat. Îşi aminteşte destul de confuz că, imediat după ce au plecat, a primit o lovitură puternică în spate cu capătul vâslei numărul cinci; în acelaşi timp, banca pe care stătea a dispărut ca prin minune şi s-a trezit pe fundul bărcii. A mai observat, ca o ciudăţenie, că în aceeaşi clipă numărul doi s-a trântit pe spate pe fundul bărcii, cu picioarele în aer, aparent într-o criză.

Au trecut pe sub podul Kew, de-a latul, cu o viteză de opt mile pe oră, iar Joskins era singurul

care vâslea. George, regăsindu-şi locul, a încercat să-l ajute, dar, în timp ce îşi afunda vâsla în apă, spre marea lui surprindere, aceasta a dispărut sub barcă şi aproape l-a antrenat şi pe el în cădere.

Cârmaciul şi-a aruncat ambele vâsle peste bord şi a izbucnit în lacrimi.

George nu a aflat niciodată cum s-au întors la debarcader, dar nu le-au trebuit decât patruzeci de minute. Foarte mulţi oameni urmăreau cu mare interes spectacolul de pe podul Kew şi toţi strigau, îndrumându-i în direcţii diferite. De trei ori au reuşit să treacă barca pe sub pod şi de trei ori au fost purtaţi înapoi de curent; de fiecare dată, cârmaciul se uita în sus, vedea podul deasupra lui şi izbucnea în hohote de plâns.

George a spus că în acea după-amiază nu s-a gândit nici o clipă că va ajunge vreodată să îi placă într-adevăr canotajul.

Harris este mai obişnuit să vâslească pe mare decât pe fluviu şi spune că aşa, ca exerciţiu, preferă prima variantă. Nu este cazul meu. Îmi amintesc că vara trecută am închiriat o mică barcă la Eastbourne. Cu mai mulţi ani în urmă, obişnuiam să vâslesc destul de mult pe mare şi credeam că totul va fi în regulă, dar am descoperit că uitasem cu desăvârşire această artă. Când o vâslă era mult sub apă, cealaltă se zbătea cu sălbăticie în aer.

Pentru a lovi apa cu amândouă în acelaşi timp, eram nevoit să stau în picioare. Esplanada era plină de lume — nobili şi alţi oameni de seamă — şi a trebuit să trec prin faţa lor în această postură ridicolă. Am debarcat undeva pe plajă, la jumătatea drumului, şi am apelat la serviciile unui bătrân barcagiu pentru a ajunge înapoi.

Îmi face plăcere să privesc un bătrân barcagiu vâslind, mai ales unul angajat cu ora. În felul lui de a vâsli este ceva minunat de calm şi de odihnitor. Nu găseşti nimic din graba supărătoare, din lupta vehementă care devine, pe zi ce trece, blestemul

vieţii din secolul la XIX-lea. Nu se străduieşte niciodată să depăşească celelalte bărci. Dacă o altă barcă îl ajunge din urmă şi îl depăşeşte, nu se supără; de fapt, toate îl ajung din urmă şi îl depăşesc — toate care merg în aceeaşi direcţie. Acest lucru ar irita anumite persoane; sublima stăpânire de sine a barcagiului angajat cu ora ne dă o minunată lecţie despre ambiţie şi orgoliu.

Nu este prea greu să înveţi să vâsleşti; sunt câteva mişcări simple, care fac barca să înainteze, dar este nevoie de destul de multă practică pentru ca un bărbat să se simtă confortabil atunci când vâsleşte în preajma unor fete. „Ritmul” îi îngrijorează pe cei tineri. „Mi se pare tare nostim”, spune tânărul, în timp ce îşi descurcă ramele dintre ale tale, pentru a douăzecea oară în ultimele cinci minute, „dar mă descurc bine atunci când sunt singur!”

Este foarte amuzant să urmăreşti doi novici în timp ce încearcă să îşi coordoneze mişcările. Cel de la prova consideră că este imposibil să ţină ritmul cu celălalt vâslaş, deoarece acesta din urmă dă la rame într-un stil extraordinar. Al doilea vâslaş este foarte indignat de asta şi spune că în ultimele zece minute s-a străduit să îşi adapteze stilul la capacitatea limitată a celui de la prova. Cel de la prova, la rândul lui, se simte insultat şi îi cere celuilalt vâslaş să nu-şi mai bată capul cu el (cel de la prova), ci să îşi pună mintea la contribuţie pentru a vâsli cum trebuie.

— Sau poate vrei să trec eu la comandă? adaugă el, dând de înţeles că va pune imediat lucrurile la punct.

Înaintează, împroşcând apa în jurul lor, încă vreo sută de iarzi, fără prea mult succes, şi apoi al doilea vâslaş are o revelaţie şi înţelege care este secretul necazurilor lor.

— Îţi spun eu despre ce e vorba: mi-ai luat vâslele, strigă el, întorcându-se către cel de la prova. Dă-le încoace.

— Ca să vezi, mă întrebam de ce nu mă descurc cu astea, răspunde cel de la prova, luminându-se la faţă şi fiind destul de bucuros să facă schimbul. *Acum* totul va fi în regulă.

Dar nu este aşa — nici atunci. Acum al doilea vâslaş trebuie să se întindă cât e de lung după vâsle; în timp ce vâslele celui de la prova, la fiecare ridicare a braţelor, îl lovesc în piept. Prin urmare, schimbă din nou vâslele şi ajung la concluzia că de la început li s-au dat altele. Înjurându-l pe barcagiu, devin destul de prietenoşi şi înţelegători.

George a spus că de multă vreme îşi doreşte să meargă cu o luntre cu fundul plat, împinsă cu prăjina. Nu este prea uşor să conduci o asemenea ambarcaţie. Ca şi în cazul vâslitului, înveţi repede cum să te deplasezi şi să mânuieşti barca, dar este nevoie de multă practică înainte de a o face cu demnitate şi fără să îţi uzi mânecile.

Un tânăr pe care l-am cunoscut a fost victima unui accident neplăcut prima dată când a condus o ambarcaţie cu fundul plat. Se descurcase foarte bine şi căpătase curaj; se deplasa încolo şi încoace pe punte, mişcând prăjina cu o graţie nepăsătoare — era fascinant să-l urmăreşti. Se ducea în faţă, planta prăjina, apoi alerga imediat în celălalt capăt al bărcii, ca un adevărat meseriaş. Oh! Era de-a dreptul măreţ!

Şi ar fi continuat să fie aşa dacă, din nefericire, pe când se uita în jur, admirând peisajul, nu ar fi făcut un pas mai mult decât era necesar, păşind în afara bărcii. Prăjina era bine fixată în mâl şi tipul a rămas agăţat de ea în timp ce ambarcaţia era luată de curent. Se afla într-o poziţie lipsită de demnitate. Un băiat necioplit de pe mal i-a strigat imediat unui amic rămas în urmă „să se grăbească şi să vadă o maimuţă adevărată cocoţată pe un băţ”.

Nu i-am putut sări în ajutor, deoarece, din nefericire, nu fusesem destul de precauţi pentru a

lua cu noi o prăjină de rezervă. Nu am avut altceva de făcut decât să mă uit la el. Nu voi uita niciodată expresia de pe faţa tânărului în timp ce prăjina se scufunda încet; se vedea că era foarte îngândurat.

L-am urmărit în timp ce se scufunda încet, apoi l-am văzut luptându-se să iasă la suprafaţă, trist şi ud. Nu m-am putut stăpâni să nu râd — era atât de caraghios! — şi am continuat să râd pe înfundate o vreme, apoi brusc mi-am dat seama că de fapt nu aveam nici un motiv de râs. Mă aflam singur în barcă, fără prăjină, plutind, neajutorat, în derivă, drept spre mijlocul râului — probabil spre o ecluză.

Am început să fiu cuprins de indignare la gândul că prietenul meu căzuse peste bord într-un mod atât de neinspirat. Oricum, ar fi putut să-mi lase prăjina.

Am plutit în derivă cam un sfert de milă şi apoi am zărit în mijlocul curentului o luntre cu fundul plat în care se aflau doi pescari bătrâni. M-au văzut şi ei şi, cum mă apropiam cu oarecare viteză, mi-au strigat să îi ocolesc.

— Nu pot, am strigat eu.

— Dar nici nu încerci, mi-au răspuns.

Le-am explicat ce se întâmplase când am ajuns mai aproape, iar ei m-au prins şi mi-au împrumutat o prăjină. Ecluza era doar la cincizeci de iarzi mai încolo. Sunt bucuros că i-am întâlnit pe acei pescari.

Am mers prima oară cu o ambarcaţie cu fundul plat în compania altor trei bărbaţi; aceştia urmau să îmi arate cum se procedează. Nu am putut pleca toţi o dată, aşa că m-am oferit să mă urc eu primul pe punte ca să pot exersa un pic înainte de venirea lor.

Nu am reuşit să găsesc o barcă cu fundul plat în după-amiaza aceea, erau toate închiriate; aşa că, neavând altceva mai bun de făcut, m-am aşezat pe mal şi i-am aşteptat pe prietenii mei, admirând peisajul.

Nu am stat prea mult acolo; atenţia mi-a fost atrasă de un bărbat aflat pe o ambarcaţie cu fundul plat. Am observat, cu oarecare surpriză, că purta o jachetă şi o caschetă asemănătoare cu ale mele. Era, evident, un novice şi ceea ce făcea era deosebit de interesant. Nu îţi puteai da seama ce urma să se întâmple după ce băga prăjina în apă; era cât se poate de clar că nici el nu ştia. Uneori o lua în susul, alteori în josul curentului şi din când în când pur şi simplu se învârtea pe loc şi apărea la celălalt capăt al prăjinii. De fiecare dată, părea la fel de surprins şi enervat.

După un timp, cei aflaţi pe mal au devenit interesaţi de performanţele lui şi au început să facă pariuri în legătură cu următoarea mişcare pe care o va face.

Între timp, prietenii mei au ajuns pe malul celălalt şi s-au oprit şi ei să vadă spectacolul. Tânărul era cu spatele spre ei, aşa că nu-i puteau zări decât jacheta şi cascheta. Prin urmare, au ajuns imediat la concluzia că era vorba despre dragul lor tovarăş de drum, care se dădea în spectacol, iar încântarea lor nu a mai cunoscut margini. Au început să-şi bată joc de el fără milă.

La început, nu mi-am dat seama că făceau o confuzie şi m-am gândit: „Ce urât din partea lor să se poarte aşa cu un străin!” Însă, înainte de a-i striga şi a le face reproşuri, mi-am dat seama ce se întâmplă şi m-am ascuns după un copac.

Oh, ce se mai distrau ridiculizându-l pe tânărul acela! Timp de cinci minute bune, au stat acolo, strigându-i vorbe urâte şi bătându-şi joc de el. I-au spus glume răsuflate, ba chiar au inventat unele noi, pe care i le-au aruncat în faţă. I-au strigat în gura mare toate anecdotele care circulau în cercul nostru şi care trebuie să fi fost de neînţeles pentru el. La un moment dat, nemaiputând să suporte batjocura lor, tânărul s-a întors, iar ei i-au văzut faţa!

M-am bucurat să observ că le mai rămăsese suficientă decenţă pentru a arăta ca nişte curci plouate. I-au explicat că l-au confundat cu un cunoscut. Au declarat că speră din toată inima să îi creadă că nu sunt capabili să insulte pe cineva absolut necunoscut.

Desigur, faptul că îl confundaseră cu un prieten i-a scuzat. Îmi amintesc că Harris mi-a povestit odată ce i s-a întâmplat lui în timp ce făcea baie la Boulogne. Înota aproape de ţărm când a simţit că este apucat de ceafă şi scufundat cu forţa în apă. S-a luptat din răsputeri, dar cel care îl ţinea părea a fi un adevărat Hercule şi toate eforturile lui Harris de a scăpa din strânsoare au fost zadarnice. A renunţat să se mai zbată şi a încercat să se gândească la lucruri solemne, când cel care îl capturase i-a dat drumul.

Harris şi-a revenit şi s-a uitat în jur pentru a-şi vedea prezumtivul asasin. Acesta stătea lângă el, râzând din toată inima, dar în momentul în care a văzut faţa lui Harris ieşind din apă, s-a tras înapoi, uimit.

— Vă rog să mă iertaţi, a bâiguit el, încurcat, v-am confundat cu un prieten de-al meu!

Harris s-a gândit că avusese noroc că omul nu îl confundase cu o rudă; probabil că l-ar fi înecat de-a binelea.

Şi navigatul cu pânze cere îndemânare şi practică, deşi, pe când eram copil, nu gândeam aşa. Credeam că asta se învaţă de la sine, ca oina şi alte jocuri. Cunoşteam un alt băiat care îmi împărtăşea opiniile şi, într-o zi cu vânt, ne-am gândit să încercăm acest sport. Ne aflam la Yarmouth şi am hotărât să facem o excursie

până la Yare. Am închiriat o barcă cu pânze din şantierul naval de lângă pod şi am pornit.

— Este o zi cam urâtă, ne-a spus omul, în timp ce ne depărtam de ţărm. Mai bine strângeţi terţarola[57] şi veniţi cât mai mult în vânt când ajungeţi la cotitură.

I-am spus că aşa vom face şi ne-am despărţit de el plini de voie bună, întrebându-ne cum se „vine în vânt”, de unde să luăm o „terţarolă” şi ce să facem cu ea după ce o strângem.

Am vâslit până când oraşul a dispărut din raza noastră vizuală şi atunci, când în faţa noastră nu mai aveam decât apă, iar vântul bătea cu putere, ca un adevărat uragan, am înţeles că venise vremea să începem manevrele.

Hector — cred că aşa îl chema pe amicul meu — a continuat să vâslească, în timp ce eu desfăşuram pânza. Părea o treabă complicată, dar am reuşit s-o duc la bun sfârşit şi apoi a apărut întrebarea: care era capătul de sus?

Datorită unui fel de instinct natural, am hotărât, desigur, că partea de jos este partea de sus şi am început să fixez vela de-a-ndoaselea. A trecut mult timp înainte de a o ridica, într-un fel sau altul. Se pare că, în sinea ei, pânza era convinsă că ne jucam de-a înmormântarea şi că eu eram cadavrul, iar ea giulgiul.

Când a descoperit că nu era vorba de asta, m-a lovit peste cap cu verga şi a refuzat să mai facă orice altceva.

— Ud-o, a spus Hector, arunc-o în apă şi ud-o.

A adăugat că marinarii udă adesea pânzele înainte de a le înălţa. Prin urmare, am udat-o, dar asta nu a făcut decât să înrăutăţească lucrurile. O pânză uscată care ţi se împleteşte printre picioare şi ţi se înfăşoară în jurul capului nu este deloc ceva plăcut, însă, când este udă leoarcă, devine de-a dreptul supărătoare.

Am reuşit să o ridicăm în cele din urmă, unindu-ne forţele. Am fixat-o, nu chiar invers — mai degrabă oblic — şi am legat-o de catarg cu barbeta[58], pe care am tăiat-o în acest scop.

Că barca nu s-a răsturnat este un fapt pe care nu fac decât să îl constat. De ce nu s-a răsturnat nu ştiu să spun. M-am gândit adesea la acele

întâmplări, dar nu am reuşit niciodată să ajung la o explicaţie satisfăcătoare a acestui fenomen.

Probabil că rezultatul a fost hotărât de încăpăţânarea naturală de care dau dovadă toate lucrurile din această lume. Probabil că, judecând superficial comportamentul nostru, barca a ajuns la concluzia că intenţionam să ne sinucidem şi, în consecinţă, s-a hotărât să ne dezamăgească. Este singura sugestie pe care o pot oferi.

Încleştându-ne disperaţi de copastie, am reuşit să rămânem în barcă, dar asta ne-a epuizat. Hector a spus că, pe timp de furtună, piraţii şi alţi navigatori leagă cârma de ceva şi strâng trinca[59] şi că ar fi bine să încercăm şi noi să facem la fel; dar eu am fost de părere să lăsăm barca să înfrunte vântul.

Deoarece sfatul meu era de departe cel mai uşor de urmat, am sfârşit prin a-l adopta; am reuşit să strângem la piept copastia şi am lăsat barca în voia ei.

Barca a înaintat împotriva curentului cale de o milă cu o viteză cu care nu am mai navigat niciodată de atunci încolo şi nici nu mai vreau să navighez. Apoi, la un cot, s-a înclinat până ce jumătate din velă a ajuns sub apă. S-a redresat însă ca prin miracol şi a zburat către un banc lung de mâl moale.

Acest banc de mâl ne-a salvat. Barca a înaintat prin mâl până la mijlocul bancului şi apoi s-a oprit. Descoperind că suntem din nou în stare să ne mişcăm aşa cum vrem, în loc să fim aruncaţi de colo-colo ca boabele de mazăre într-un coş, ne-am târât în faţă şi am tăiat pânza.

Navigasem destul. Nu voiam să facem excese. Avusesem parte de o aventură cu o barcă cu pânze — o aventură serioasă, palpitantă, interesantă — şi ne-am gândit să trecem la vâsle, doar ca să facem o schimbare.

Am luat vâslele şi am încercat să scoatem barca din mâl; în timp ce făceam asta, am rupt o vâslă.

După aceea am procedat cu mare atenţie, dar aveam de-a face cu o pereche de vâsle vechi şi putrede şi cea de-a doua s-a rupt aproape la fel de uşor ca şi prima şi ne-a lăsat neajutoraţi.

Fâşia de mâl se întindea pe aproximativ o sută de iarzi în faţa noastră, iar în spate era apa. Singurul lucru pe care îl aveam de făcut era să ne aşezăm şi să aşteptăm să treacă cineva.

Nu era genul de zi care să atragă oamenii pe fluviu şi primul suflet s-a ivit abia după trei ore. În cele din urmă, un pescar bătrân a reuşit, cu mare greutate, să ne salveze şi să ne remorcheze într-un mod cât se poate de ruşinos până la şantierul naval.

I-am dat omului care ne-a adus acasă nişte bani, am plătit vâslele rupte şi cele patru ore şi jumătate petrecute pe fluviu; plimbarea cu barca cu pânze ne-a costat destul de mult — o sumă considerabilă de bani de buzunar pentru multe săptămâni. Dar am căpătat experienţă şi se spune că pentru asta nu dai niciodată prea mult.

[55] În apropierea fabricilor de cărămizi, procesul de extragere a argilei ducea la apariţia unor bazine de mari dimensiuni.

[56] Lac situat în celebrul Hyde Park din Londra (n.tr.).

[57] Terţarolă — porţiune din velă care poate fi strânsă (înfăşurată) pentru a reduce suprafaţa pânzei când vântul devine prea puternic (n.tr.).

[58] Barbetă — parâmă scurtă, care serveşte la legarea unei nave de altă ambarcaţie sau de chei (n.tr.).

[59] Trincă — pânză pătrată (n.tr.).

CAPITOLUL XVI

Reading — Suntem remorcaţi de o şalupă cu aburi — Comportamentul enervant al ambarcaţiilor mici — Cum stau acestea în calea şalupelor cu aburi — George şi Harris trag din nou chiulul — O poveste mai degrabă răsuflată — Streatley şi Goring.

Am ajuns la Reading pe la ora unsprezece. Aici râul este murdar şi destul de urât. Nu prea îţi face plăcere să zăboveşti în împrejurimi. Reading este un oraş vestit, vechi, datînd din zilele tulburi ale regelui Ethelred, când danezii îşi ancorau navele de război la Kennet şi porneau din Reading în raiduri de pustiire a ţinutului Wessex; aici Ethelred şi fratele său Alfred[60] s-au războit cu danezii şi i-au înfrânt; Ethelred se ruga, iar Alfred se lupta.

Mai târziu, se pare că Reading era considerat un loc în care te puteai refugia când lucrurile nu mergeau prea bine la Londra. În general, Parlamentul se refugia la Reading ori de câte ori izbucnea ciuma la Westminster. În 1625, l-a urmat şi justiţia şi toate judecăţile se ţineau la Reading. Merita ca, din când în când, să izbucnească o epidemie de ciumă la Londra pentru a scăpa de justiţie şi de Parlament.

În timpul războiului cu Parlamentul[61], Reading a fost asediat de contele de Essex şi, un sfert de secol mai târziu, prinţul de Orania a înfrânt aici trupele regelui Iacob[62].

Henric I[63] a fost înmormântat la Reading, în mănăstirea benedictină fondată de el aici şi ale cărei ruine pot fi văzute şi astăzi. În aceeaşi mănăstire, marele John of Gaunt s-a căsătorit cu Lady Blanche.[64]

La ecluza de la Reading ne-am întâlnit cu şalupa cu aburi a unor prieteni de-ai mei, care ne-au remorcat cam o milă, până la Streatley. Este foarte plăcut să fii remorcat de o şalupă cu aburi. Eu, unul, prefer să fiu remorcat decât să vâslesc. Ar fi fost şi mai plăcut dacă în jurul nostru nu ar fi mişunat o mulţime de mici ambarcaţii nenorocite, care se băgau mereu în calea şalupei cu aburi. Pentru a nu le răsturna, eram nevoiţi să încetinim şi chiar să ne oprim. Este de-a dreptul enervant felul în care aceste bărci cu vâsle stau în calea unei şalupe cu aburi; ar trebui să se facă ceva pentru a se pune capăt acestei situaţii.

Pe deasupra, sunt şi tare impertinente. Poţi să fluieri până ce cazanul e pe cale să plesnească, dar nici nu se sinchisesc să se grăbească. Eu aş scufunda una sau două, dacă aş putea, aşa, ca să le dau o lecţie.

Râul devine minunat ceva mai sus de Reading. Calea ferată strică priveliştea lângă Tilehurts, dar de la Mapledurham până la Streatley este foarte frumos. Ceva mai sus de ecluza de la Mapledurham treci pe lângă Hardwick House, unde Carol I[65] juca bile.

Împrejurimile oraşului Pangbourne, unde se află micul han „Lebăda”, trebuie să le fie la fel de familiare obişnuiţilor expoziţiilor de artă ca şi propriilor locuitori.

Şalupa cu aburi a prietenilor mei ne-a dus până sub grota de acolo, iar Harris a lăsat să se înţeleagă că este rândul meu să trag la rame. Asta mi s-a părut de-a dreptul exagerat. Stabiliserăm de dimineaţă că eu voi duce barca până la trei mile dincolo de Reading. Ei bine, eram la zece mile depărtare de Reading! Cu siguranţă, acum era rândul lor.

Cu toate acestea, nu am reuşit să-i fac pe George şi Harris să vadă lucrurile din această perspectivă; prin urmare, ca să pun capăt discuţiei, am luat vâslele. Nu am apucat să vâslesc nici un minut,

când George a observat ceva negru plutind pe apă; ne-am îndreptat într-acolo. George s-a aplecat, în timp ce ne apropiam, şi a pus mâna pe lucrul acela. Apoi s-a dat înapoi cu un strigăt, albindu-se la faţă.

Era cadavrul unei femei. Plutea uşor pe apă, iar faţa ei era calmă şi senină. Nu era o faţă frumoasă; era îmbătrânită prematur, prea slabă, scofâlcită, dar era o faţă blândă, prietenoasă, în ciuda amprentei lăsate de sărăcie. Avea acea expresie de pace care apare uneori pe chipurile celor bolnavi când, în cele din urmă, au scăpat de durere.

Din fericire pentru noi — nu aveam nici un chef să pierdem timpul prin tribunale —, câţiva oameni de pe mal văzuseră şi ei cadavrul şi ni l-au luat.

Am aflat mai târziu povestea acelei femei. Era, bineînţeles, vechea tragedie obişnuită. Iubise şi fusese înşelată — sau se înşelase. Oricum, păcătuise — unii dintre noi o fac uneori —, iar familia şi prietenii, evident şocaţi şi indignaţi, îi închiseseră uşa în nas.

Singură împotriva lumii întregi, cu piatra de moară a ruşinii atârnată de gât, ajunsese din ce în ce mai jos. O vreme, se întreţinuse, pe ea şi pe copil, din cei doisprezece şilingi pe săptămână pe care îi câştiga după douăsprezece ore de trudă pe zi. Din aceştia plătea şase şilingi pentru copil şi folosea restul pentru a-şi păstra pe linie de plutire trupul şi sufletul.

Cu şase şilingi pe săptămână nu este prea uşor să îţi păstrezi laolaltă trupul şi sufletul. Vor să se despartă unul de altul atunci când există o legătură atât de slabă între ele. Într-o bună zi, presupun, durerea şi monotonia vieţii ei mizere i-au apărut mai clar ca de obicei şi spectrul lor batjocoritor a înspăimântat-o. A cerut pentru ultima oară ajutor prietenilor, dar vocea proscrisei care păcătuise s-a lovit de zidul îngheţat al respectabilităţii acestora şi a trecut neobservată. S-a dus apoi să-şi vadă copilul — l-a ţinut în braţe şi l-a sărutat, obosită şi deprimată, fără să trădeze nici o emoţie, şi l-a

părăsit, după ce i-a pus în mână o cutie de ciocolată de un penny pe care o adusese cu ea. Cu ultimii bani, a luat un bilet de tren şi a coborât la Goring.

Se pare că gândurile cele mai amare ale femeii erau legate de pădurile şi poienile verzi din jurul oraşului Goring; însă femeile strâng de obicei în mâini pumnalul care le străpunge şi, poate, ura era amestecată cu amintirile însorite ale clipelor minunate petrecute în adâncul acestei păduri, în care copacii îşi întind ramurile atât de jos.

A rătăcit toată ziua prin pădurile de pe malul râului şi apoi, când s-a lăsat seara şi umbrele cenuşii au învăluit apa cu mantia lor întunecată, şi-a întins braţele spre râul tăcut care fusese martorul necazurilor şi bucuriilor sale. Iar bătrânul râu a luat-o în braţele lui iubitoare şi, punându-i capul pe pieptul lui, i-a alungat durerea pentru totdeauna.

Astfel păcătuise în viaţă şi în moarte. Dumnezeu s-o ierte! Şi pe toţi ceilalţi păcătoşi, dacă mai există.

Goring pe malul stâng şi Streatley pe cel drept sunt locuri încântătoare, în care poţi să petreci câteva zile. Drumul până la Pangbourne te îmbie să faci o plimbare cu barca cu pânze într-o zi însorită sau să vâsleşti seara, la lumina lunii, iar ţinutul înconjurător este plin de frumuseţe. Intenţionam să vâslim până la Wallingford în acea zi, dar chipul zâmbitor al râului ne-a vrăjit şi am hotărât să rămânem acolo o vreme; prin urmare, am lăsat barca la pod şi ne-am dus la Streatley, unde am luat masa de prânz la hanul „Taurul”, spre marea mulţumire a lui Montmorency.

Se spune că dealurile de pe ambele maluri ale râului se uneau şi formau o barieră pe locul unde astăzi se află Tamisa şi că râul se oprea într-un lac imens mai sus de Goring. Nu sunt în măsură nici să contrazic, nici să confirm această afirmaţie, pur şi simplu o ofer cititorului.

Streatley este o localitate foarte veche, datând, ca şi cele mai multe dintre satele şi oraşele de pe malul fluviului, din vremea britonilor şi saxonilor. Goring nu este la fel de frumos ca Streatley, dacă ai de ales; dar este destul de pitoresc în felul lui şi este mai aproape de calea ferată în caz că vrei să pleci fără să achiţi nota de plată de la hotel.

[60] Ethelred — rege anglo-saxon (866–871) al Wessex-ului. Alfred cel Mare — rege anglo-saxon (871–899), fratele mai mic al lui Ethelred. Cei doi i-au înfrânt pe vikingi în bătălia de la Ashdown (n.tr.).

[61] Este vorba despre luptele din timpul războiului civil (1642–1652), dintre Parlament şi regele Angliei (n.tr.).

[62] Iacob al II-lea — rege englez (1685–1688), succesorul lui Carol al II-lea la tron. A încercat să reintroducă în Anglia religia catolică, dar s-a lovit de opoziţia Parlamentului protestant. În 1688 a fost nevoit să abdice în favoarea prinţului Wilhelm de Orania şi a soţiei acestuia, Mary, fiica lui Iacob (n.tr.).

[63] Henric I (1100–1135) — rege normand al Angliei (n.tr.).

[64] John of Gaunt (1340–1399) — fiul regelui Eduard al III-lea. În 1359 s-a căsătorit cu Blanche de Lancaster la mănăstirea Reading (n.tr.).

[65] Carol I Stuart (1600–1649) — rege al Angliei (n.tr.).

CAPITOLUL XVII

Zi de spălat — Peşti şi pescari — Despre arta pescuitului cu undiţa — Un pescar conştiincios — O poveste de necrezut.

Am stat două zile la Streatley şi ne-am spălat hainele. Am încercat să le spălăm singuri, în apa râului, sub supravegherea lui George, dar a fost un eşec lamentabil. De fapt, a fost mai mult decât un eşec, deoarece eram mai murdari după ce ne-am spălat hainele decât înainte. Înainte de a le spăla, erau foarte, foarte murdare, este adevărat, dar puteau fi purtate. *După* ce le-am spălat — ei bine, între Reading şi Henley râul era mult mai curat după efectuarea operaţiei respective decât înainte de asta. Am adunat, în timpul spălatului, toată murdăria din apă, între Reading şi Henley, şi am repartizat-o în rufe.

Spălătoreasa din Streatley a spus că, din respect de sine, trebuie să ne ceară de trei ori preţul obişnuit pentru treaba respectivă. A mai spus că nu a spălat, ci mai degrabă a excavat.

Am plătit nota fără să protestăm.

În împrejurimile oraşelor Streatley şi Goring se pescuieşte foarte mult. Aici poţi găsi o mulţime de peşti. Râul este plin de ştiucă, babuşcă, ocheană, porcuşor, ţipar; poţi să stai şi să-i pescuieşti cât e ziua de lungă.

Unii oameni o fac şi nu prind nimic. Nu am întâlnit pe cineva care să prindă ceva în Tamisa, cu excepţia boişteanului şi a pisicilor moarte, dar asta nu are nimic de-a face, desigur, cu pescuitul! Ghidul local al pescarului nu suflă nici un cuvânt despre faptul că nu prinzi nimic. Acolo se spune că locul „este propice pescuitului” şi, din ce am văzut

eu în districtul respectiv, sunt în măsură să confirm această afirmaţie.

Nu există un alt loc în lume în care să poţi pescui mai mult, într-o perioadă mai îndelungată. Unii pescari vin aici şi pescuiesc o zi întreagă, iar alţii se opresc şi pescuiesc timp de o lună. Poţi să stai şi să pescuieşti şi un an, dacă vrei: e acelaşi lucru.

Ghidul pescarului cu undiţa de pe Tamisa menţionează că „prin partea locului poţi prinde ştiuci şi bibani", dar ghidul se înşală. Este posibil ca prin partea locului *să fie* ştiuci şi bibani. De fapt, ştiu cu siguranţă că există. Poţi *vedea* bancuri întregi în timp ce te plimbi pe ţărm; vin şi ies la suprafaţa apei cu gurile căscate ca să le dai biscuiţi. Şi, dacă te duci să faci o baie, se adună în jurul tău, îţi stau în cale şi te enervează. Însă nu „se prind" cu ajutorul unui viermişor aflat într-un cârlig sau cu altceva — în nici un caz!

Eu nu sunt un bun pescar. Am acordat acestui subiect multă atenţie, la un moment dat, şi m-am descurcat, după părerea mea, destul de bine; însă pescarii consacraţi mi-au spus că nu voi fi niciodată bun la aşa ceva şi m-au sfătuit să renunţ. Au spus că eram un aruncător extrem de îndemânatic, că dădeam dovadă de multă dibăcie şi de destul de multă lene constituţională. Dar erau siguri că nu voi deveni niciodată un bun pescar. Nu aveam suficientă imaginaţie.

Ca poet sau scriitor de romane ieftine, ca reporter sau alt individ de genul ăsta, au spus ei, aş putea corespunde, dar pentru a deveni pescar cu undiţa pe Tamisa este nevoie de mai multă fantezie, de mai multă inventivitate decât se părea că posed eu.

Unii oameni trăiesc cu impresia că pentru a deveni un pescar priceput nu este nevoie decât de abilitatea de a spune cu uşurinţă minciuni fără să roşeşti; dar greşesc. Simpla inventare a unei minciuni nu este de nici un folos; o poate face

până şi un novice. În cele mai mici detalii, în tuşele de înfrumuseţare a probabilităţii, în aerul general de veridicitate scrupuloasă — aproape pedantă — se cunoaşte pescarul experimentat.

Oricine poate spune: „Ştii, aseară am prins cincisprezece duzini de bibani" sau „Lunea trecută am prins un porcuşor care cântărea optsprezece livre şi măsura trei picioare de la cap la coadă".

Nu este nevoie de artă sau de îndemânare pentru aşa ceva. Cere curaj, dar asta e tot.

Nu, unui pescar desăvârşit i-ar fi ruşine să spună în acest fel o asemenea minciună. Metoda lui este o adevărată ştiinţă.

El intră liniştit, cu pălăria pe cap, se aşază pe scaunul cel mai confortabil, îşi aprinde pipa şi începe să pufăie fără să scoată un cuvânt. Îi lasă pe tineri să se laude o vreme şi apoi, profitând de un moment de tăcere, îşi scoate pipa din gură şi, scuturând-o de cenuşă, face următoarea remarcă:

— Ei bine, marţi seara m-am ales cu o pradă bogată, dar cred că e mai bine să nu vorbesc despre asta.

— Oh! Dar de ce? întreabă asistenţa.

— Pentru că ştiu că n-o să mă credeţi, răspunde calm bătrânul, fără cea mai mică umbră de amărăciune în glas, apoi îşi umple din nou pipa şi îi cere cârciumarului să îi aducă un whisky scoţian de trei şilingi, rece.

După asta urmează o pauză, deoarece nimeni nu se simte suficient de sigur pe sine pentru a-l contrazice pe bătrânul gentleman. Aşa că acesta este nevoit să continue fără altă încurajare.

— Nu, zice el gânditor, nici eu n-aş crede dacă mi-ar spune cineva, dar aşa s-au petrecut lucrurile. Am stat acolo o după-amiază întreagă fără să prind mai nimic — cu excepţia câtorva ochene şi a câtorva ştiuci — şi tocmai mă pregăteam să renunţ, când deodată am simţit că undiţa este smucită cu putere. Am crezut că este un alt peştişor şi am vrut să ridic undiţa. Al naibii să fiu dacă am

putut să mişc băţul din loc! Mi-a trebuit o jumătate de oră — da, domnule, o jumătate de oră! — să aduc peştele ăla pe uscat; şi tot timpul am crezut că undiţa o să se rupă! În cele din urmă, am pus mâna pe el şi ce credeţi că era? Un sturion! Un sturion de patruzeci de livre! Prins cu undiţa, domnule! Da, cred şi eu că sunteţi uluiţi — încă un whisky, te rog!

Şi continuă, povestind despre uimirea tuturor celor care îl văzuseră, ce a spus soţia lui, când a ajuns acasă, şi ce credea Joe Buggles despre asta.

Odată, l-am întrebat pe proprietarul unui han de pe râu dacă nu se enervează, uneori, când ascultă poveştile pescarilor şi mi-a răspuns:

— Oh, nu, acum nu, domnule. La început mă cam scoteau din sărite, dar, slavă Domnului, eu şi nevastă-mea le ascultăm cât e ziua de lungă. Ne-am obişnuit, să ştiţi. Te obişnuieşti, te obişnuieşti.

Am cunoscut mai demult un tânăr. Era un om cinstit şi, când s-a apucat de pescuit, s-a hotărât să nu exagereze niciodată cu mai mult de douăzeci şi cinci la sută atunci când vorbeşte despre „recolta” obţinută.

— Dacă prind patruzeci de peşti, a declarat el, voi spune că am prins cincizeci şi aşa mai departe. Dar nu am de gând să exagerez pentru că este un păcat să minţi.

Însă planul cu douăzeci şi cinci la sută nu a dat deloc rezultate. Nu l-a putut folosi niciodată. Cel mai mare număr de peşti prins de el într-o zi s-a ridicat la trei, şi nu poţi adăuga douăzeci şi cinci la sută la trei — în orice caz, nu atunci când „lucrezi” cu peşti.

Aşa că a ridicat procentul la treizeci şi trei şi o treime, dar şi aşa era penibil, când prindea unul sau doi peşti; prin urmare, s-a hotărât să dubleze numărul.

A folosit acest aranjament vreo două luni, dar până la urmă, nici acesta nu l-a mulţumit. Nimeni

nu îl credea când spunea că a dublat numărul, iar moderaţia lui l-a plasat în dezavantaj faţă de ceilalţi pescari. Când prindea cu adevărat trei peştişori şi spunea că a prins şase, îl auzea pe un altul, despre care ştia sigur că nu a prins decât un peşte, lăudându-se că a reuşit să captureze două duzini şi asta îl umplea de invidie.

În cele din urmă, şi-a făcut o ultimă promisiune, pe care a ţinut-o cu sfinţenie de atunci încolo, şi anume să înzecească numărul peştilor prinşi (un peşte conta cât zece) şi să pornească de la zece. De exemplu, dacă nu prindea nimic, spunea că a prins zece peşti — prin acest sistem, nu poţi să prinzi niciodată mai puţin de zece; acesta era fundamentul. Apoi, dacă din întâmplare, chiar prindea un peşte, acesta conta cât douăzeci, în timp ce doi peşti contau cât treizeci, trei cât patruzeci şi aşa mai departe.

Era un plan simplu şi uşor de realizat şi mai târziu s-a discutat despre folosirea lui de către toţi pescarii. Într-adevăr, acum doi ani, Comitetul Asociaţiei Pescarilor cu Undiţa de pe Tamisa a recomandat adoptarea lui, însă câţiva dintre membrii mai în vârstă s-au opus. Au spus că ar fi luat în considerare ideea dacă numărul ar fi fost dublat şi fiecare peşte ar fi contat cât douăzeci.

Dacă vreodată, în timpul unei excursii pe râu, aveţi la dispoziţie o seară liberă, vă sfătuiesc să intraţi într-unul din micile hanuri de ţară şi să vă aşezaţi la bar. Aproape sigur veţi întâlni unul sau doi pescari bătrâni care îşi beau paharul de grog cald şi care vă vor spune, într-o jumătate de oră, suficient de multe poveşti pescăreşti ca să suferiţi de indigestie o lună întreagă.

George şi cu mine — nu ştiu ce se întâmplase cu Harris; se dusese să se radă, ceva mai devreme, apoi se întorsese şi îşi lustruise pantofii timp de patruzeci de minute, după care nu l-am mai văzut —, prin urmare, eu, George şi căţelul, rămaşi singuri, am ieşit să facem o plimbare prin

Wallingford în cea de-a doua seară şi, în drum spre casă, am intrat într-un mic han de pe malul apei, ca să ne odihnim şi pentru alte lucruri.

Am intrat în salon şi ne-am aşezat. Acolo se afla un bătrân, care fuma o pipă lungă de lut şi, fireşte, conversaţia s-a înfiripat.

Ne-a spus că a fost o zi frumoasă, noi i-am răspuns că şi ieri fusese foarte frumos şi apoi am fost cu toţii de părere că ziua de mâine va fi şi ea minunată, iar George a adăugat că recolta pare promiţătoare.

După asta, într-un fel sau altul, s-a dovedit că eram străini de locurile acelea şi că urma să plecăm a doua zi dimineaţa.

Apoi, în conversaţie a intervenit o pauză, în timpul căreia ne-am aruncat privirea prin încăpere. În cele din urmă, ochii ni s-au oprit asupra unei cutii de sticlă vechi şi prăfuite, fixată la mare înălţime deasupra şemineului şi care conţinea un păstrăv. Pe mine păstrăvul m-a fascinat; era un peşte monstruos. De fapt, la prima vedere, am crezut că e vorba de un cod.

— Ah! a spus bătrânul gentleman, urmărindu-mi privirea, grozav peşte, nu-i aşa?

— Destul de neobişnuit, am murmurat eu, iar George l-a întrebat pe bătrânul gentleman cât cântăreşte, după părerea lui.

— Optsprezece livre şi şase uncii, a spus prietenul nostru, ridicându-se şi scoţându-şi haina. Da, a continuat, se împlinesc şaisprezece ani la trei ale lunii viitoare de când l-am pescuit. L-am prins chiar sub pod, cu un boiştean. Auzisem că e în râu, iar eu am spus că o să-l prind şi asta am şi făcut. Nu prea mai vezi mulţi peşti de mărimea asta pe aici, aşa cred. Noapte bună, domnilor, noapte bună.

Şi a ieşit, lăsându-ne singuri.

Nu ne-am mai putut lua ochii de la peştele ăla. Era într-adevăr un exemplar remarcabil. Încă ne mai uitam la el, când un căruţaş din partea locului,

care tocmai se oprise la han, s-a apropiat de uşa salonului cu o cană de bere în mână şi s-a uitat la peşte.

— E un păstrăv destul de mare, a spus George, întorcându-se spre el.

— Ah! Aşa e, domnule, a replicat bărbatul; apoi, după ce a luat o duşcă de bere, a adăugat: Nu cumva eraţi aici, domnule, când a fost prins peştele ăsta?

— Nu, i-am răspuns. Suntem străini de locurile acestea.

— Ah! a exclamat căruţaşul, atunci sigur nu eraţi aici. Au trecut aproape cinci ani de când am prins păstrăvul ăsta.

— Oh! Dumneata l-ai prins? am întrebat eu.

— Da, domnule, a răspuns căruţaşul acela binedispus. L-am prins chiar lângă ecluză — sigur, lângă locul pe care se afla atunci ecluza — într-o vineri, după-amiază; şi am făcut-o cu o muscă, asta e extraordinar. Mă dusesem să pescuiesc ştiucă, nici nu mă gândeam la un păstrăv şi când am văzut monstrul ăsta la capătul undiţei, să fiu al naibii dacă nu m-a apucat ameţeala. Ştiţi, cântărea douăzeci şi şase de livre. Noapte bună, domnilor, noapte bună.

La cinci minute după asta, în salon a intrat un al treilea bărbat, care ne-a povestit cum a prins *el* peştele, într-o dimineaţă, cu un oblete; apoi ne-a părăsit şi în locul lui a intrat un individ de vârstă mijlocie, flegmatic, cu o înfăţişare solemnă, care s-a aşezat lângă fereastră.

Nu am scos nici o vorbă o vreme, dar, în cele din urmă, George s-a întors către nou-venit şi i-a spus:

— Vă rog să mă iertaţi, domnule, sper că veţi ierta libertatea pe care ne-o îngăduim noi — nişte străini de locurile acestea —, dar prietenul meu şi cu mine v-am fi tare recunoscători dacă ne-aţi spune cum aţi prins păstrăvul de colo.

— Dar cine v-a spus că eu am prins păstrăvul ăla? a întrebat el, surprins.

I-am răspuns că nu ne spusese nimeni, dar într-un fel sau altul am simţit instinctiv că el era cel care făcuse asta.

— Ei bine, este un lucru uimitor — cu totul deosebit, a răspuns străinul flegmatic, râzând. De fapt, aveţi dreptate. Eu l-am prins. Dar este curios că aţi ghicit. Să ştiţi, este cu adevărat un lucru uimitor.

Apoi ne-a povestit cum i-a trebuit o jumătate de oră ca să-l aducă la mal şi că îşi rupsese undiţa. A spus că l-a cântărit cu mare atenţie când a ajuns acasă şi că acul cântarului se oprise la treizeci şi patru de livre.

După ce a plecat şi acesta, a intrat proprietarul hanului. I-am povestit diferitele istorii pe care le auzisem despre păstrăvul respectiv; l-au amuzat teribil şi am râs cu toţii cu poftă.

— Închipuiţi-vă! Jim Bates şi Joe Muggles, domnul Jones şi bătrânul Billy Maunders să vă spună că l-au prins ei. Ha! Ha! Ha! Ei bine, asta e bună, a spus bătrânul acela cumsecade, râzând cu poftă. Da, chiar sunt genul care să mi-l dea *mie*, ca să-l atârn în salon, după ce l-au prins! Ha! Ha! Ha!

Apoi ne-a istorisit povestea adevărată a peştelui. Îl pescuise el însuşi, în urmă cu mulţi ani, în tinereţe; nu datorită îndemânării, ci datorită acelui noroc inexplicabil care îl urmăreşte pe un băiat când chiuleşte de la şcoală şi se duce să pescuiască într-o dimineaţă însorită, cu un capăt de sfoară legată de un băţ.

Faptul că dusese acasă acel păstrăv îl salvase de la o urecheală zdravănă şi chiar învăţătorul spusese că valora cât regula de trei simplă şi exerciţiile luate la un loc.

În acel moment, cineva l-a strigat şi a ieşit din încăpere, iar George şi cu mine ne-am întors privirile către peşte.

Era un păstrăv cu adevărat uimitor. Cu cât ne uitam mai mult la el, cu atât ne minunam mai tare.

George era atât de intrigat, încât s-a urcat pe spătarul unui scaun pentru a-l vedea mai bine.

Scaunul a alunecat, George s-a agăţat cu disperare de cutia de sticlă, dar a căzut, cu tot cu scaun. Cutia s-a spart, cu un zgomot asurzitor.

— Sper că peştele nu a păţit nimic, am strigat eu, alarmat.

— Sper că nu, a spus George, ridicându-se cu grijă şi uitându-se în jur.

Dar o păţise. Păstrăvul zăcea pe podea, sfărâmat în o mie de cioburi — zic o mie, dar probabil că nu erau decât nouă sute. Nu le-am numărat.

Ne-am gândit că este ciudat şi neobişnuit ca un păstrăv împăiat să se sfărâme în felul acesta.

Ar fi fost ciudat şi neobişnuit dacă ar fi fost vorba de un păstrăv împăiat, dar nu era.

Păstrăvul era din alabastru.

CAPITOLUL XVIII

Ecluze — George şi cu mine suntem fotografiaţi — Wallingford — Dorchester — Abingdon — Un familist — Un loc numai bun pentru a te îneca — O porţiune de apă dificilă — Efectul demoralizator al aerului de pe fluviu.

Am plecat din Streatley a doua zi dimineaţa şi am vâslit până la Culham, unde am petrecut noaptea sub coviltir, în barcă.

Râul nu este prea interesant către Streatley şi Wallingford. De la Cleeve, pe o distanţă de şase mile şi jumătate, nu întâlneşti nici o ecluză. Cred că este cea mai lungă porţiune de apă dincolo de Teddington, iar Clubul Oxford o foloseşte pentru competiţiile de opt.

Dar, oricât de plăcută este absenţa ecluzelor pentru un vâslaş, este regretată de cei care caută frumuseţea peisajului.

Eu, unul, iubesc ecluzele. Acestea întrerup în mod plăcut monotonia vâslitului. Îmi place să stau în barcă şi să mă ridic încet din adâncurile pline de răcoare pentru a admira noi privelişti sau să stau jos, cumva desprins de lume, şi să aştept, în timp ce porţile grele scârţâie, iar îngusta dungă de lumină dintre ele se lărgeşte, până ce râul zâmbitor se întinde în faţa ta, iar tu scoţi mica barcă din temniţa ei temporară pentru a porni din nou pe apele primitoare.

Ecluzele sunt locuri foarte pitoreşti. Vajnicul paznic al ecluzei, sau vesela lui soţie, sau fiica lui cu ochi scânteietori sunt oameni binevoitori, cu care e o plăcere să schimbi două vorbe.[66]

Acolo întâlneşti alte ambarcaţii şi schimbi cu ocupanţii lor ultimele bârfe de pe fluviu. Tamisa

nu ar fi un ţinut de basm fără ecluzele ale căror platforme sunt pline de flori.

Apropo de ecluze, mi-am amintit un accident care era cât pe ce să ni se întâmple mie şi lui George într-o dimineaţă de vară, la Hampton Court.

Era o zi minunată, iar ecluza era plină de lume; şi, cum este obiceiul pe fluviu, un fotograf întreprinzător îi imortaliza pe toţi cei care stăteau în bărci în timp ce apa se ridica.

La început, nu mi-am dat seama ce se petrece, aşa că am fost foarte surprins văzându-l pe George că îşi netezeşte în grabă pantalonii, îşi aranjează părul şi îşi dă cascheta pe ceafă, apoi, compunându-şi o expresie de afabilitate amestecată cu tristeţe, se aşază într-o atitudine graţioasă şi încearcă să-şi ascundă picioarele.

Mai întâi, mi-a trecut prin minte că a zărit vreo fată pe care o cunoştea şi m-am uitat în jur să văd cine era. Toţi cei aflaţi în ecluză în acel moment păreau să se fi prefăcut brusc în stane de piatră. Stăteau în picioare sau aşezaţi în cele mai neobişnuite şi curioase atitudini pe care le văzusem vreodată pe un evantai japonez. Toate fetele zâmbeau. Oh, erau atât de drăguţe! Şi toţi bărbaţii erau încruntaţi şi aveau o înfăţişare serioasă şi nobilă.

Atunci, în fine, am înţeles şi m-am întrebat dacă voi fi gata la timp. Barca noastră era prima şi ar fi fost urât din partea mea să stric poza omului, aşa m-am gândit.

Prin urmare, m-am întors repede cu faţa şi m-am aşezat la prova, unde m-am rezemat cu graţie nepăsătoare de o prăjină, într-o atitudine sugestivă, ce degaja agilitate şi forţă. Mi-am aranjat părul, cu o buclă rebelă pe frunte, şi am arborat o expresie de tandră melancolie, amestecată cu puţin cinism, care, mi s-a spus, mă prinde de minune.

În timp ce stăteam aşa, aşteptând momentul memorabil, am auzit pe cineva strigând în spatele

meu:

— Hei! Uită-te la nasul tău!

Nu mă puteam întoarce ca să văd ce se întâmplase şi al cui era nasul la care trebuia să ne uităm. Am aruncat pe furiş o privire la nasul lui George! Era în regulă, în orice caz, nu era nimic rău care ar fi putut fi schimbat. M-am uitat cruciş şi la nasul meu, care părea să fie şi el la locul lui.

— Uită-te la nasul tău, imbecilule! a strigat, din nou, aceeaşi voce, mai tare de data aceasta.

Apoi am auzit o altă voce:

— Împingeţi nasul în afară, voi, ăia cu câinele!

Nici George, nici eu nu am îndrăznit să ne întoarcem. Mâna omului era pe capacul aparatului de fotografiat şi putea să-l ridice dintr-un moment în altul. Oare pe noi ne strigau? Ce se întâmplase cu nasurile noastre? De ce trebuia să le împingem în afară?

Acum toată lumea din ecluză începuse să strige şi o voce de stentor din spate a urlat:

— Fiţi atenţi la barcă, domnilor, cei cu caschetele roşie şi neagră. Dacă nu vă grăbiţi, în fotografie o să apară două cadavre.

M-am uitat şi am văzut că nasul[67] bărcii noastre se înţepenise în lemnăria ecluzei, în timp ce apa creştea în jurul ei şi o ridica. În momentul următor, ne-am fi răsturnat. Repede ca gândul, am luat fiecare câte o vâslă şi am izbit cu putere marginea de lemn a ecluzei, am eliberat barca şi am căzut pe spate.

Nu am ieşit bine în poză. Desigur, cum era de aşteptat, aşa ne-a fost norocul, fotograful şi-a pus aparatul în funcţiune chiar în momentul în care zăceam amândoi pe spate. Pe feţele noastre se putea citi nedumerirea: „Unde mă aflu? Ce s-a întâmplat?”, iar patru picioare se zbăteau nebuneşte în aer.

Picioarele noastre au fost, fără îndoială, punctul de atracţie al acelei fotografii. De fapt, nu prea aveai ce vedea, în afară de picioare. Ocupau în

întregime prim-planul. În spatele lor, puteai vedea fragmente din celelalte bărci şi crâmpeie din peisajul înconjurător, dar toţi cei din ecluză arătau de-a dreptul insignifianţi şi ridicoli în comparaţie cu picioarele noastre. Toţi ceilalţi oameni s-au simţit ruşinaţi şi au refuzat să plătească fotografiile.

Proprietarul unei şalupe cu aburi, care comandase şase copii, a anulat comanda după ce a văzut negativul. A spus că le-ar fi luat dacă cineva ar fi fost în stare să îi arate şalupa, dar nimeni nu a reuşit. Era undeva în spatele piciorului drept al lui George.

Situaţia era de-a dreptul neplăcută. Fotograful s-a gândit că era cazul să luăm fiecare câte zece fotografii, deoarece constatase că nouă zecimi din poză erau ocupate de noi, dar am refuzat oferta. Am spus că nu avem nici o obiecţie să fim fotografiaţi în mărime naturală, dar că preferam să fim imortalizaţi în mod obişnuit, în poziţie verticală.

Wallingford, situat la şase mile mai sus de Streatley, este un oraş foarte vechi şi a fost un centru foarte activ în făurirea istoriei Angliei. Pe vremea britonilor, era o aşezare primitivă, cu case construite din cărămizi din lut nears. Britonii au fost alungaţi de legiunile romane, care au înlocuit zidurile din lut cu fortificaţii puternice. Timpul nu a reuşit să le distrugă cu totul urmele, atât de bine ştiau să construiască meşterii zidari din antichitate.

Însă Timpul, deşi s-a oprit în faţa zidurilor romane, i-a prefăcut curând pe romani în praf şi pulbere şi, pe aceste locuri, mai târziu, au luptat sălbaticii saxoni şi uriaşii danezi, până la venirea normanzilor.

A fost o cetate fortificată pe vremea luptelor cu Parlamentul, când a suferit un asediu îndelungat şi necruţător din partea lui Fairfax. Oraşul s-a predat în cele din urmă, iar zidurile au fost rase de pe faţa pământului.

De la Wallingford la Dorchester ţinutul devine mai deluros, mai variat şi mai pitoresc. Dorchester se află la o jumătate de milă de râu. La el se poate ajunge vâslind pe Tamisa dacă ai o barcă mică; dar cel mai bine e să părăseşti fluviul la ecluza de la Day şi să o iei pe jos, peste câmp. Dorchester este un loc încântător, liniştit, un oraş vechi, cufundat în tăcere şi toropeală.

Ca şi Wallingford, Dorchester a fost o cetate pe vremea britonilor; se numea pe atunci Caer Doren — „cetatea de pe apă”. Mai târziu, romanii au construit aici un castru; fortificaţiile din jurul acestuia arată astăzi ca nişte coline joase. Pe vremea saxonilor, a fost capitala regatului Wessex. Este foarte vechi, iar odinioară a fost un centru foarte puternic şi însemnat. Acum stă departe de lumea dezlănţuită, moţăie şi visează.

În jurul lui Clifton Hampden, care este un sătuc minunat, de modă veche, paşnic şi elegant, plin de flori, decorul riveran este bogat şi plin de frumuseţe. Dacă îţi petreci noaptea pe uscat la Clifton, trebuie să tragi neapărat la „Orzul cosit”. Este, fără nici o discuţie, pot să spun, cel mai pitoresc şi mai vechi han de pe malul fluviului. Se află chiar la dreapta podului, destul de departe de sat. Frontoanele joase, acoperişul de paie şi ferestrele cu zăbrele îl fac să semene cu o casă din poveşti, iar interiorul aminteşte şi el de o poveste ce începe cu „a fost odată ca niciodată”. Nu este locul potrivit pentru eroina unui roman modern. Eroina unui roman modern este întotdeauna „divin de înaltă” şi are „o statură impunătoare”. La „Orzul cosit” s-ar lovi cu capul de tavan de fiecare dată când s-ar ridica în picioare.

Casa aceasta nu este potrivită nici pentru un om care a tras la măsea. Întâmpină prea multe surprize în timp ce urcă sau coboară scările spre o cameră sau alta; cât despre urcatul scării spre dormitor sau găsirea patului după ce a ajuns acolo, aceste operaţii îl depăşesc pur şi simplu.

A doua zi ne-am trezit devreme deoarece voiam să ajungem la Oxford în cursul după-amiezei. Este surprinzător cât de devreme se *poate* trezi cineva când campează sub cerul liber. Nu mai tânjeşti după „încă cinci minute” atunci când dormi înfăşurat într-un pled pe scândurile unei bărci, cu o valiză Gladstone drept pernă, ca atunci când leneveşti într-un pat cu saltea de puf. Am luat micul dejun şi am trecut de ecluza de la Clifton pe la ora opt şi jumătate.

De la Clifton la Culham, malurile râului sunt joase, monotone şi neinteresante, dar după ce treci de ecluza de la Culham — cea mai rece şi mai adâncă ecluză de pe râu —, peisajul devine mai atrăgător.

La Abingdon, râul trece pe lângă străzile oraşului. Abingdon este un oraş de provincie tipic — liniştit, foarte respectabil, curat şi îngrozitor de plicticos. Se mândreşte cu vechimea lui, însă pretenţia de a se asemui cu Wallingford şi Dorchester este îndoielnică.

Aici se afla odinioară o mănăstire vestită, dar în interiorul ruinelor zidurilor sfinte se fabrică azi bere.

În biserica Sf. Nicolae din Abingdon se află un monument ridicat în cinstea lui John Blackwall şi a soţiei sale Jane, care, după ce au dus o viaţă fericită împreună, au murit amândoi în aceeaşi zi, 21 august 1615. Tot la Abingdon, în biserica Sf. Elena se găseşte o inscripţie referitoare la W. Lee, care a murit în 1637: în timpul vieţii „a zămislit două sute mai puţin trei copii”. Dacă socoteşti, vei descoperi că familia domnului W. Lee număra o sută nouăzeci şi şapte de membri. Domnul W. Lee — de cinci ori primar al oraşului Abingdon — a fost, fără îndoială, un binefăcător pentru generaţia lui, dar eu sper că nu există prea mulţi de felul lui în acest supraaglomerat secol al XIX-lea.

De la Abingdon la Nuneham Courtenay, peisajul este încântător. Nuneham Park merită să fie vizitat.

Este deschis publicului în zilele de marţi şi joi. În casă există o frumoasă colecţie de tablouri şi curiozităţi, iar aleile parcului sunt minunate. Bazinul format de stăvilarul Sandford, chiar în spatele ecluzei, este un loc în care te poţi îneca foarte uşor. Curentul de adâncime este deosebit de puternic şi, o dată prins, nu te mai ridici la suprafaţă. Un obelisc marchează locul în care s-au înecat doi bărbaţi în timp ce se scăldau aici, iar treptele obeliscului sunt de obicei folosite ca trambulină de tinerii care doresc să se convingă că locul *este* cu adevărat primejdios.

Ecluza şi moara de la Iffley, aflate la o milă de Oxford, sunt temele favorite ale confraţilor în ale penelului care iubesc râul. Realitatea te dezamăgeşte după ce ai văzut tablourile. Puţine lucruri pe lumea asta, am observat, se ridică la înălţimea picturilor pe care le-au inspirat.

Am trecut de ecluza de la Iffley pe la ora douăsprezece şi jumătate şi apoi, după ce am făcut curat în barcă şi ne-am pregătit pentru debarcare, am tras tare pe ultima milă.

După câte ştiu eu, între Iffley şi Oxford se află cea mai dificilă porţiune a fluviului. Ar trebui să te naşti aici ca s-o înţelegi. Am trecut pe aici de nenumărate ori, dar nu am reuşit încă să mă lămuresc. Bărbatul care reuşeşte să vâslească în linie dreaptă de la Oxford la Iffley cred că poate trăi confortabil, sub acelaşi acoperiş, cu soţia, cu soacra, cu sora lui mai mare şi cu bătrânul servitor care se afla deja în casă pe când era el mic.

Mai întâi, curentul te poartă spre malul drept, apoi către cel stâng, apoi te duce în mijloc, te învârteşte de trei ori şi te poartă din nou în susul apei şi sfârşeşte întotdeauna prin a încerca să te izbească de o barjă a colegiului.

Desigur, în urma acestor încercări, am fost purtaţi în calea mai multor bărci pe parcursul acelei mile, iar acestea au păţit acelaşi lucru şi tot ca o consecinţă a acestui fapt, desigur, s-au

schimbat o mulţime de cuvinte urâte de fiecare parte.

Nu ştiu de ce trebuie să fie aşa, dar toată lumea este deosebit de irascibilă pe fluviu. Micile accidente pe care abia le observi pe uscat te scot din sărite când se petrec pe apă. Când Harris şi George se fac de râs pe uscat, eu zâmbesc cu indulgenţă; când se poartă ca nişte nătângi pe râu, le adresez cele mai îngrozitoare cuvinte. Când o altă barcă îmi stă în cale, îmi vine să iau o vâslă şi să-i omor pe toţi cei aflaţi în ea.

Oamenii cei mai blajini pe uscat devin violenţi şi însetaţi de sânge când se află într-o ambarcaţie. Mă aflam odată în barcă cu o tânără doamnă. Era cea mai dulce şi drăguţă fiinţă din lume, dar m-am îngrozit când am auzit-o vorbind.

— Oh, lua-l-ar naiba! exclama când un vâslaş avea ghinionul să-i iasă în cale, de ce nu se uită pe unde merge?

— Lua-te-ar naiba, boarfă veche ce eşti! spunea, indignată, când vela nu voia să se înalţe cum trebuie.

Apoi o apuca şi o zgâlţâia destul de brutal.

Da, după cum am spus, pe uscat era destul de blândă şi amabilă.

Aerul de pe fluviu are un efect demoralizator asupra temperamentului uman, iar asta, presupun, îi face până şi pe barcagii să se poarte urât unii cu alţii şi să folosească un limbaj pe care, fără îndoială, îl regretă în momentele de calm.

[66] Mai degrabă era o plăcere. În ultima vreme, Conservancy (*Societatea pentru protecţia apelor şi pădurilor*) pare să se fi constituit într-o asociaţie de idioţi. Foarte mulţi dintre noii paznici de ecluze, mai ales în cele mai aglomerate porţiuni ale râului, sunt nişte bătrâni agitaţi, nervoşi, cu totul nepotriviţi pentru postul pe care-l ocupă (n.a.).

[67] *Nose*, în limba engleză, înseamnă nas, dar şi prora, partea din faţă a unei ambarcaţii (n.tr.).

CAPITOLUL XIX

Oxford — Ce crede Montmorency despre Rai — Barca de închiriat: frumuseţea şi avantajele acesteia — Mândria Tamisei *— Vremea se schimbă — Râul sub diferite aspecte — O seară nu prea veselă — Năzuinţe irealizabile — O discuţie amicală — George cântă la banjo — Un cântec trist — O altă zi ploioasă — Fuga — O cină improvizată şi un toast.*

Am petrecut două zile plăcute la Oxford. În oraş sunt o mulţime de câini. Montmorency s-a bătut de unsprezece ori în prima zi şi de paisprezece ori în ziua a doua şi, evident, a crezut că a ajuns în Rai.

Tipii cu o constituţie firavă sau prea leneşi din fire ca să vâslească în contra curentului obişnuiesc să închirieze o barcă la Oxford şi să vâslească la vale. Cu toate acestea, cei energici preferă o călătorie în susul fluviului. Nu este întotdeauna bine să te laşi purtat de curent. Simţi mai multă satisfacţie când îţi încordezi muşchii şi îţi croieşti drum înainte, în ciuda acestuia — cel puţin aşa simt eu când Harris şi George vâslesc, iar eu mă uit la ei.

Pe cei care se gândesc să pornească de la Oxford i-aş sfătui să-şi ia o barcă proprie — desigur, cu excepţia cazului în care pot lua barca altcuiva fără pericolul de a fi descoperiţi. Ambarcaţiile care pot fi închiriate pe Tamisa mai sus de Marlow sunt, de regulă, foarte bune. Sunt destul de impermeabile şi, cât timp sunt mânuite cu grijă, rareori se întâmplă să se desfacă în părţile componente sau să se scufunde. Au bănci pe care te poţi aşeza şi sunt dotate cu toate cele necesare — sau aproape toate — pentru vâslit şi cârmit.

Dar nu sunt decorative. Barca pe care o poţi închiria pe râu mai sus de Marlow nu este genul de ambarcaţie cu care să poţi naviga cu mare viteză, dându-ţi ifose. Barca de închiriat pune capăt destul de repede oricărui nonsens de felul acesta din partea ocupanţilor. Aceasta este, aş zice, principala sa calitate.

Omul aflat în barca de închiriat este modest şi retras. Îi place să se ascundă la umbra copa-cilor şi iese la plimbare mai ales dimineaţa devreme sau noaptea târziu, când nu prea sunt oameni pe fluviu care să-l vadă.

Atunci când omul din barca de închiriat care pluteşte în susul fluviului zăreşte o persoană cunoscută, coboară pe mal şi se ascunde după un copac.

Într-o vară am făcut şi eu parte dintr-un grup care închiriase o barcă în susul fluviului, pentru o excursie de câteva zile. Nici unul dintre noi nu

văzuse barca pe care urma să o închiriem şi nu am ştiut ce este în momentul în care am văzut-o.

Am scris să ni se rezerve o barcă — un schif de dublu — şi când am coborât la debarcader şi ne-am spus numele, omul a zis:

— Oh, da, sunteţi grupul care a cerut în scris un schif de dublu. Este în regulă. Jim, adu *Mândria Tamisei*.

Băiatul a plecat şi a reapărut după cinci minute, luptându-se cu o bucată de lemn antediluvian, care arăta ca şi cum ar fi fost dezgropată de undeva, şi încă dezgropată fără nici o urmă de atenţie, fiind deteriorată în timpul acestui proces.

Mie mi s-a părut, atunci când am văzut obiectul pentru prima oară, că era o relicvă romană — nu ştiu ce fel de relicvă, probabil a unui sarcofag.

Teritoriul din preajma Tamisei superioare este bogat în relicve romane, aşa că presupunerea mea mi se părea oarecum întemeiată, însă tânărul serios din grupul nostru, care este puţin geolog, a respins cu dispreţ teoria mea referitoare la relicva romană

şi a spus că era cât se poate de clar pentru un intelect mediu (în care categorie se părea că nu mă poate include, nu fără regrete, şi pe mine) că acel obiect găsit de băiatul de la debarcader era fosila unei balene. El ne-a prezentat diferite dovezi care arătau că aceasta a aparţinut perioadei preglaciare.

Pentru a pune capăt disputei, am apelat la băiat. I-am spus să nu-i fie teamă, ci să spună adevărul. Era oare fosila unei balene sau un sarcofag roman din epoca timpurie?

Băiatul a spus că era *Mândria Tamisei*.

La început, am considerat că este un răspuns plin de umor, iar unul dintre noi i-a dat două pence băiatului ca recompensă pentru isteţimea lui; dar când băiatul a exagerat, după părerea noastră, repetând gluma de prea multe ori, ne-am supărat.

— Haide, băiete, a spus căpitanul nostru cu asprime, lasă prostiile. Du-i mamei tale înapoi copaia asta şi adu-ne o barcă.

Atunci a apărut însuşi constructorul bărcii şi ne-a asigurat, pe cuvânt de onoare, că obiectul acela era, într-adevăr, o barcă — era, de fapt, *barca*, „schiful de dublu" ales pentru a ne purta în excursia noastră pe fluviu.

Am bombănit multă vreme. Ne-am gândit că ar fi putut fi cel puţin vopsită în alb sau dată cu smoală — că s-ar fi putut face ceva pentru a o deosebi de o epavă, dar constructorul nu-i găsea nici un cusur.

Părea chiar ofensat de remarcile noastre. A spus că ne-a ales cea mai bună barcă din câte avea şi că el, unul, credea că ar fi trebuit să fim ceva mai recunoscători.

Ne-a spus că, aşa cum o vedem acum, *Mândria Tamisei* se ţine foarte bine (sau mai degrabă se ţine să nu se descompună în părţile componente), că îşi face datoria de patruzeci de ani, după ştiinţa *lui*, că nimeni nu s-a plâns vreodată de ea şi nu vede de ce am face-o noi acum pentru prima dată.

Nu am mai spus nimic.

Am legat aşa-zisa barcă cu nişte bucăţi de sfoară, am lipit tapet peste părţile mai uzate, ne-am spus rugăciunile şi am păşit la bord.

Ne-au luat treizeci de şilingi pentru şase zile; am fi putut cumpăra, categoric, cu patru şilingi şi şase pence, obiectul respectiv de la orice depozit de material lemnos plutitor de pe coastă.

Vremea s-a schimbat în a treia zi — vorbesc acum despre excursia noastră de acum — şi am plecat de la Oxford către casă pe o ploaie măruntă, care nu avea de gând să se oprească.

Râul — pe undele căruia lumina soarelui străluceşte jucăuşă, poleind cu aur trunchiurile fagilor de un cenuşiu-verzui, străbătând cărările umbrite, răcoroase, alungând umbrele de deasupra apelor puţin adânci, aruncând diamante de pe roţile de moară, sărutând crinii, zburdând prin apele albe ale stăvilarelor, argintând zidurile acoperite cu muşchi şi podurile, luminând fiecare cătun, cât de mic, înfrumuseţând fiecare cărare şi poiană, încolăcindu-se prin trestii, iţindu-se din fiecare golfuleţ, scânteind vesel pe pânzele ambarcaţiilor, catifelând aerul — este un râu din basme.

Dar acelaşi râu — rece şi obosit, cu stropi de ploaie căzând fără încetare pe apele cenuşii şi lipsite de viaţă, scoţând vaiete, ca o femeie care plânge pe înfundate într-o cameră întunecoasă, în timp ce pădurile, negre şi tăcute, învăluite într-o pâclă deasă, par nişte fantome stând pe marginea apei, fantome tăcute, cu ochi plini de reproş, ca fantome ale răului, ca fantomele prietenilor neglijaţi — este o apă bântuită de spirite, care curge prin ţinuturile regretelor zadarnice.

Lumina soarelui este sângele dătător de viaţă al Naturii. Când razele soarelui nu o mai încălzesc, Mama Terra se uită la noi cu ochi întunecaţi, lipsiţi de viaţă. Ne simţim trişti atunci în compania ei; pare că nu ne mai cunoaşte şi nu îi mai pasă de noi. Este ca o văduvă care şi-a pierdut soţul iubit,

iar copiii ei îi ating mâna şi se uită în ochii ei, dar nu primesc nici măcar un zâmbet în schimb.

Am vâslit toată ziua prin ploaie şi munca ni s-a părut deprimantă. La început, ne-am prefăcut că ne place. Am spus că era o schimbare şi că ne face plăcere să vedem râul sub toate înfăţişările lui. Am spus că nu puteam să avem tot timpul soare şi că nici nu ne aşteptam la aşa ceva. Ne-am spus unul altuia că Natura este frumoasă şi atunci când plânge.

Într-adevăr, Harris şi cu mine am fost destul de entuziasmaţi în primele ore. Am cântat un cântec despre viaţa ţiganilor, despre cât de frumoasă era existenţa acestora — liberi, pe timp însorit şi pe furtună, fără să le pese că vântul bate! — şi cât le place ploaia, care le face bine, despre cum îşi râd de ceilalţi oameni, care nu iubesc ploaia.

George însă a luat lucrurile în serios şi şi-a deschis umbrela.

Am ridicat coviltirul înainte de prânz şi aşa a rămas toată după-amiaza, lăsând doar un spaţiu mic în faţă, la prova, pe unde unul din noi putea să vâslească şi să se uite afară. În acest fel am parcurs nouă mile şi ne-am oprit pentru a înnopta ceva mai încolo de ecluza de la Day.

Nu pot să spun, cu mâna pe inimă, că a fost o seară prea veselă. Ploaia cădea fără încetare. Toate lucrurile din barcă erau umede şi lipicioase. Cina nu a fost deloc un succes. Când nu-ţi este foame, plăcinta rece cu carne de viţel este mai mult decât suficientă. Aş fi mâncat nişte hering sau un cotlet, Harris trăncănea despre calcan şi sos alb şi i-a dat restul de plăcintă lui Montmorency, care a refuzat şi, aparent insultat de ofertă, s-a dus să se aşeze, în singurătate, în celălalt capăt al bărcii.

George ne-a rugat insistent să nu mai vorbim de lucruri sfinte, cel puţin până ce îşi termină carnea de vită rece, fără muştar.

După cină am jucat cărţi. Am jucat timp de o oră şi jumătate; George a câştigat patru pence —

George are întotdeauna noroc la cărţi —, iar Harris şi cu mine am pierdut exact două pence fiecare.

Ne-am gândit atunci să renunţăm la jocurile de noroc. Harris a spus că, dacă întreci măsura, te ambalezi într-un mod nesănătos. George s-a oferit să continue şi să ne acorde revanşa, dar Harris şi cu mine am hotărât să nu mai luptăm împotriva sorţii.

După asta, ne-am pregătit câte un grog, ne-am aşezat unul lângă altul şi am stat de vorbă. George ne-a povestit despre un cunoscut de-al lui, care călătorise pe fluviu în urmă cu doi ani şi care dormise afară, într-o barcă udă, la fel ca a noastră, într-o noapte la fel cu aceasta şi se alesese cu un reumatism; nimic nu l-a putut salva şi a murit în chinuri zece zile mai târziu. George a spus că era un bărbat destul de tânăr şi că era logodit. A adăugat că era una dintre cele mai triste poveşti pe care o ştia el.

Asta i-a adus aminte lui Harris de un prieten de-al lui, care se înrolase voluntar în armată şi care dormise în cort, „într-o noapte asemănătoare cu aceasta”; a doua zi dimineaţă, acesta se trezise paralizat pe viaţă. Harris a spus că ne va face cunoştinţă cu prietenul lui la întoarcerea la Londra; era sigur că vederea lui ne va frânge inimile.

Desigur, aceasta ne-a făcut să discutăm despre lucruri amuzante precum sciatica, febra, răceala, bolile de plămâni şi bronşita, iar Harris ne-a spus cât de neplăcut ar fi ca unul dintre noi să se îmbolnăvească grav în timpul nopţii, având în vedere faptul că ne aflam destul de departe de cabinetul unui doctor.

În urma acestei conversaţii am simţit nevoia să vorbim despre ceva mai vesel şi, într-un moment de slăbiciune, am sugerat ca George să ne cânte ceva la banjo, poate un cântec comic.

Trebuie să spun că George nu a avut nevoie de prea multe invitaţii. Nu a fost vorba de partituri uitate acasă ori de altceva de genul ăsta. Şi-a

pescuit instrumentul şi început să cânte *Doi ochi negri minunaţi*.

Am considerat întotdeauna că *Doi ochi negri minunaţi* este un cântec banal — până în seara aceea. Tristeţea pe care a reuşit George să o imprime acestei melodii m-a surprins destul de mult.

Dorinţa care ne-a cuprins pe Harris şi pe mine în timpul interpretării ne îndemna să ne aruncăm unul de gâtul celuilalt şi să plângem; printr-un efort supraomenesc, am reuşit să ne reţinem lacrimile şi să ascultăm în tăcere acea melodie plină de tristeţe.

La refren ne-am străduit chiar să fim veseli. Ne-am umplut încă o dată paharele şi am cântat împreună; Harris cu o voce tremurând de emoţie, iar George şi cu mine urmându-l:

„Doi ochi negri minunaţi,
Oh, ce surpriză!
Îi spun unui bărbat că a greşit,
Doi..."

Aici ne-am oprit. Patosul de nedescris al acompaniamentului lui George la acel „doi" era insuportabil, în starea de deprimare în care ne aflam. Harris suspina ca un copil, iar câinele a început să urle — am crezut că o să-i plesnească inima sau falca.

George a vrut să continue cu un alt vers. Credea că, dacă va insista ceva mai mult şi va sugera mai bine „abandonul" prin interpretare, cântecul nu va mai părea atât de trist. Majoritatea, totuşi, s-a opus acestui experiment.

Nemaiavând altceva de făcut, ne-am dus la culcare — adică ne-am dezbrăcat şi ne-am răsucit când pe o parte, când pe alta, pe fundul bărcii, timp de trei sau patru ore. După asta, am reuşit să aţipim până pe la 5 a.m., când ne-am trezit şi am luat micul dejun.

A doua zi a fost exact ca prima. Ploaia a continuat să cadă şi am stat, înfăşuraţi în

macintoshuri, sub coviltir, lăsându-ne în voia curentului.

Unul dintre noi — am uitat care, dar cred că am fost chiar eu — a încercat, timid, în cursul dimineţii, să pună în practică vechea prostie a ţiganilor, care spune să fim copii ai Naturii şi să ne bucurăm de ploaie, dar nu a mers. Acel „Nu îmi pasă mie de ploaie!” era atât de evident de dureros şi exprima atât de bine sentimentele fiecăruia dintre noi, încât părea cu totul inutil să îl cântăm.

Am căzut cu toţii de acord asupra unui punct, şi anume că, orice s-ar întâmpla, vom îndura până la sfârşit. Porniserăm într-o excursie de două săptămâni minunate pe fluviu şi două săptămâni vom petrece pe fluviu. Dar dacă vom muri? — ei bine, va fi trist pentru prietenii şi rudele noastre, dar nu aveam ce face. Am considerat că a ne lăsa înfrânţi de vreme într-un climat ca al nostru ar reprezenta un precedent dezastruos.

— Nu mai avem decât două zile, a spus Harris; suntem tineri şi puternici. La urma urmei, s-ar putea să supravieţuim acestei nopţi.

Pe la patru am început să discutăm despre felul în care ne vom petrece seara. Abia trecuserăm de Goring şi am hotărât să vâslim până la Pangbourne şi să ne petrecem noaptea acolo.

— O altă seară veselă! a murmurat George.

Ne-am aşezat şi am reflectat asupra viitorului. Vom ajunge la Pangbourne pe la cinci. Vom termina cina pe la şase şi jumătate. După aceea am putea să ne plimbăm prin sat, în ploaie, până la ora de culcare; sau am putea să ne petrecem timpul într-o cârciumă, citind almanahul.

— Cred că Alhambra[68] ar fi mult mai plină de viaţă, a spus Harris, scoţând capul afară un moment şi cercetând cerul.

— Cu un mic supeu la...[69] după aceea, am adăugat eu, fără să vreau.

— Da, ce păcat că ne-am hotărât să suferim în barca asta, a zis Harris, şi apoi am tăcut cu toţii o

vreme.

— Dacă *nu* ne-am fi decis să ne găsim moartea în acest sicriu sinistru, a observat George, aruncând o privire răuvoitoare către barcă, poate că n-ar strica să vă amintesc că există un tren care pleacă de la Pangbourne, după câte ştiu eu, pe la ora cinci şi ceva. Am putea ajunge la Londra la timp pentru a mânca o friptură, după care ne-am duce în locul pe care l-ai menţionat.

Nimeni nu a scos un cuvânt. Ne-am uitat unul la altul şi fiecare dintre noi părea să-şi vadă propriile gânduri josnice şi vinovate pe feţele celorlalţi. În tăcere, ne-am strecurat afară şi am făcut o revizie a sacului de voiaj. Ne-am uitat în susul şi în josul fluviului; nu se zărea nici ţipenie!

Douăzeci de minute mai târziu, trei siluete umane, urmate de un câine plouat, puteau fi văzute desprinzându-se tiptil de debarcaderul de la hanul „Lebăda” şi îndreptându-se către gară, îmbrăcate în următorul fel, nici elegant, nici strident:

Pantofi din piele neagră, murdari; costum de canotaj din flanelă, foarte murdar; pălărie de fetru maro, mototolită peste poate; macintosh, foarte ud; umbrelă.

L-am minţit pe barcagiul de la Pangbourne. Nu am reuşit să îi mărturisim că fugim de ploaie. Am lăsat barca şi tot ce era în ea în grija lui, cu instrucţiuni să fie pregătită pentru a doua zi dimineaţa la ora nouă. Dacă, am spus, *dacă* intervine ceva neprevăzut, care să ne împiedice să ne întoarcem, îi vom scrie.

Am ajuns la Paddington la ora şapte şi ne-am îndreptat drept spre restaurantul pe care l-am descris mai înainte, unde am luat o gustare frugală. L-am lăsat acolo pe Montmorency, sugerând să ni se pregătească cina pentru ora zece şi jumătate, şi ne-am continuat drumul către Leicester Square.

La Alhambra ne-am făcut remarcaţi. Când ne-am prezentat la casă, am fost îndrumaţi, pe un

ton aspru, către Castle Street[70] şi am fost informaţi că am întârziat jumătate de oră.

Cu oarecare dificultate, l-am convins pe omul de la casă că nu eram bine cunoscuţii contorsionişti din Munţii Himalaya, după care acesta ne-a luat banii şi ne-a lăsat să trecem.

Înăuntru am avut şi mai mult succes. Feţele noastre bine bronzate şi hainele noastre pitoreşti au fost urmărite cu priviri admirative. Am fost punctul de atracţie al serii.

Au fost momente de mare mândrie pentru noi toţi.

Ne-am luat tălpăşiţa după primul balet şi ne-am întors la restaurant, unde ne aştepta supeul.

Trebuie să mărturisesc că am savurat supeul acela. Timp de aproximativ zece zile, ne hrăniserăm, se pare, mai mult sau mai puţin, cu carne rece, prăjituri, pâine şi gem. Fusese un regim simplu şi nutritiv, dar nu avea nimic extraordinar, aşa că aroma vinului de Burgundia, mirosul sosurilor franţuzeşti şi vederea şervetelor de masă curate şi a franzelelor ni s-au părut aidoma unor oaspeţi bineveniţi.

Am înghiţit şi am sorbit în tăcere o vreme, apoi a venit momentul în care, în loc să stăm drepţi pe scaune, ţinând cuţitul şi furculiţa cu fermitate, ne-am rezemat de spătare şi ne-am mişcat cu încetineală şi neatenţie — ne-am întins picioarele sub masă, am lăsat şervetele să cadă, pe neobservate, pe podea şi am găsit timp să examinăm tavanul afumat mai critic şi cu mai multă atenţie decât altădată —, în care ne-am pus paharele şi braţele pe masă şi ne-am simţit buni, profunzi şi iertători.

Apoi Harris, care stătea lângă fereastră, a tras draperia şi s-a uitat afară, pe stradă.

Aceasta sclipea enigmatic sub ploaia care continua să cadă, felinarele pâlpâiau la fiecare rafală de vânt, stropii de ploaie cădeau în băl¬toace, împroşcând apa în toate părţile, şi se

scurgeau prin burlane în pârâiaşele din rigole. Câţiva trecători udaţi până la piele grăbeau pasul, adăpostindu-se sub umbrelele de pe care apa curgea şiroaie, iar femeile îşi ridicau fustele.

— Ei bine, a spus Harris, punând mâna pe pahar, am avut o excursie plăcută şi pentru asta îi mulţumesc din inimă bătrânei Tamisa, dar cred că am făcut bine că am părăsit-o la momentul potrivit. În sănătatea celor trei bărbaţi scăpaţi teferi dintr-o barcă!

Iar Montmorency, stând pe picioarele din spate, în faţa ferestrei, privind în noapte, a lătrat scurt, în semn că este întru totul de acord.

[68] Alhambra — teatru construit în stil maur, care poartă numele celebrului palat din Granada. Aici aveau loc spectacole de circ, music-hall şi balet; din 1884, celebru teatru de varieteu din Londra.

[69] Un mic restaurant excelent, ferit de ochii lumii, în apropiere de..., unde poţi lua cina — cea mai bine gătită şi ieftină mâncare franţuzească pe care am mâncat-o vreodată, însoţită de o excelentă sticlă de vin de Beaune, care costă doar trei şilingi şi şase pence — şi căruia nu sunt atât de prost să îi fac reclamă (n.a.).

[70] Intrarea artiştilor la teatrul Alhambra (n.tr.).

Table of Contents

CAPITOLUL I	4
CAPITOLUL II	16
CAPITOLUL III	23
CAPITOLUL IV	32
CAPITOLUL V	45
CAPITOLUL VI	55
CAPITOLUL VII	68
CAPITOLUL VIII	79
CAPITOLUL IX	93
CAPITOLUL X	105
CAPITOLUL XI	116
CAPITOLUL XII	128
CAPITOLUL XIII	142
CAPITOLUL XI	158
CAPITOLUL XV	172
CAPITOLUL XVI	188
CAPITOLUL XVII	193
CAPITOLUL XVIII	202
CAPITOLUL XIX	210